

روضه پر نور شيخ المشايخ غوث العظم عبدالقادر جيلانى (رح)

Ketabton.com

فيسبوك غلام حضرت غلام

فيسبوك Haji Ajab Khan

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فتوح الغیب

شروع د کتاب

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ وَهَدَانِي وَاحْتَارَ مِنِّي عِبَادًا مِّنْ بَيْنِكَ وَالصَّلَاةَ وَالسَّلَامَ عَلَى رَسُولِ الْمَجْتَبَى وَنَسِيحِهِ الْمُسْتَلْطَنِ وَعَلَى آلِهِ وَأَمْحَا بِوَالَّذِينَ كَفَرُوا حَيْزُ الْمُتَعَبَى وَكَرَّمُوا عَلَى مَلَكِيحِ الْبَرِيَّةِ الشُّبَّانِيَا وَرَفَعُوا عَلَى مَرَاتِقِ الْوَلَمَةِ الْعُسُوفَى وَفَارَّوْا قُوَّةَ عُلْمِي.

اگر بعد : حضرت محبوب سبحانی ، عالم ربانی ، عارف کامل ، پیران پیر ، محمد الیدین ابو محمد عبدالقادر حسی حسینی رحمة الله علیه فرمائی :۔۔ قول شامست الله پاك لره چه پروردگار دجهانونو دے . هم اول دے ، هم آخر دے ، هم ظاهر دے ، هم باطن دے . قول مخلوقات عرش ، هرة جودیه او یو وزیرے ، هروج اولوند خیز او هغه قول اشیا چه خجوند پروردگار پیدا اکری دی . او وجود کتبے دے راویستے دی . او خواریه کپه دے دی . دا قول دانته پاك شناخوان دی .

تل صفت الله پاك لره ، چه بنی آدم دے پیدا آکے . بیله درست کھ او په اندازه دے کھ . بیله ورته هدایت اړکے .

او دے وژنه او ژوند دے دے کھ . دے خندوؤو او وژنه په بعضو دے زیات رحم او کھ او بعضو دے رسواکھ چه هم خور و وک دے ، هم غنپو وک دے . خوک دے نیک بخت کھ او خوک دے بد بخت . د بعضو دے بخشش لرے کھ او بعضو دے پرے بناد کول . هغه الله چه د هغه په حکم غرونه که میخونه کلک دی . او دیکه پرے قرار بیا موند دے دے . او غور بید لے فریش دے .

هغوک دانته درحمت نه نا امیدانه دے . او هغوک د هغه دستخی فعل او امر نه دے پرے نه دے . هیهاله د هغه د بندگی نه عارت و رتی او هغوک د هغه درحمت د دائره نه بهرنه دے . هغه په هغه اولو غیزونو موصوف دے چه د هغه دے به مخلوقات مهربانی کپه دی . او هغه له شکر دے چه دهر آفت لرے کوک دے .

بیا د هغه په نبی صلی الله علیه وسلم و رحمتونه دی ، چه به مخلوقاتو کنبی برکزی دے او موجوداتو کنبی چپله دے . دا دے نبی دے چه چا دے پیروی او کړه نو هدایت دے بیا موند او چا چه ترے مخ دا وړلو ، نو کمره او مرتد شو . دا دے پیغمبر دے چه هم صادق وو هم مصدوق وو . او دنیا کنبی زا هد ، او رفیق اعلی ته راغب وو . دا دے رسول چه د هغه په تشریف او رتی حق راغے او باطل فنا شو او هغه د نور په برکت زمکه رویشان شو . قول سلامونه ، رحمتونه

او برکتونه د په بیا بیا په نبی علیه السلام ، د هغه په آل ، اصحابو ، تابعینو ، تبع تابعینو او قول اولینو او آخرینو مؤمنینو او مسلمینو دی ، چه قول او فعل کنب دے د قال الله او قال الرسول د اطاعت سعادت نصیب دے .

موندی الله پاك ته په عاجزی سره رجوع کوو ، چه مجرب رب ، خالق ، رازق ، نافع ، ساندو کک ، ژوند دے کوکک او هر کوکک او خجوند نه د تکلیف لرے کوکک دے . دا قول نعمتونه دانته پاك د مهربانی ، بخشش ، فضل او احسان په وجه دی . چه قول ، فعل ، په پته ، خرگنده ، سختی او نرمی کنب همیشه خجوند حفاظت کوی .

الله تعالی فقال لیا یزید (چه هغه غواری هغه کوکک) دے . په هر هغه علم دے . هغه چه د خلقونه پتیا دی هغه ته خرگند دی . دلغز شونو او عباداتو په احوالو خبردار دے . د حاجاتو اوریدو کک او قبولو کک دے .

د حمد و صلوة نه پس د خدائی تعالی نعمتونه په بنده یا نو فراوانه دی . الله پاك فرمائی ، که تاسو الله تعالی نعمتونه شمیرل او غواری نو شمار به دے نه کپه نبی . او الله پاك فرمائی : « هغه چه تاسو سره د نعمتونو نه دی هغه دانته پاك درکړی دی ؛ نو نه زه ، نه هماغا زریه ، او هماغا ژبه دا توان لری چه دانته تعالی نعمتونه شمار کپه شی . او نه پرے عقل ، ذهن او زریه احاطه کولے شی . او نه د ژبه

د بیان طاقت لرے شی .
مجمله د هغه خیزونو نه ، چه د هغه د اظهار د پاره الله پاك هماغا دے ته قوت ورکھ ، او د شپه نه خبری له ، او د هغه د لیک د پاره کویتو له ، او د کویتو نه قلم له ، او د قلم نه کاغذ له ، دا هغو مقالے د عالم غیب د فتوحاتو نه هماغا په زریه کنبی راغله ، چه زه دے دانته پاك په فضل و کرم د حق د طلبکارو د رهبری د پاره د زریه د قالب نه بهرته را وکارم .

مقاله (۱) تسلیم ، قضا او قدر

د مؤمن د پاره هر حال کنبی داد دے خیزونه لازمی دی . یو دا چه داوامر الهی تعمیل کوی ، دویم دا چه د منتهیاتو نه بچ اویسی . او دریم دا چه په قضا و قدر راغی وی . نو د مؤمن د پاره کم مرتبه دادا چه په هغه حالت کنبی هغه د دے خیزونو نه خالی نه وی نو پکاری چه سره زریه کنبی د دے خبر و ککله اراده لری . او نفس ته همیشه د دے تسلیم و رکوی او د بدن قول اعضا و هرجالت کنبی دے خیزونو سره مشغول ساتی .

مقاله (۲) اتباع سنت او رد بدعت

د سنت پیروی کوی او د بدعت لارمه اختیار کوی . د

خله د خدائی قائل دا حکامو تقبیل -
عنه حرام کارونه چه د هغه نه شریعت مع راو پدے دے .

اللہ اور ہفتہ دروسوں کو حکم مئی۔ اود ہنوی نافرمانی مہ کوئی۔ اللہ پاک یوگرتی اوھنوک ہنہ سوا شریک مہ جوئی اود ہرعب نہ مے پاک گرتی۔ اسلام رشتیہ مذہب دے۔ ہیو شک پکین مہ کوئی۔ اللہ پاک چہ خہ خواہی پخپل مشیت اوابادہ مے کوئی۔ یہ ہفتہ اعتماد اوساق اوشک او گمان کین مہ پریوئی۔ د صبر نہ کاراخنی۔ د حق بہ اطامت جمع کیری۔ اودلہ بازی مہ کوئی۔

د اللہ تعالیٰ نہ دفضل سوال کوئی۔ اود لکیر کیری مہ۔ د خدائی نہ د رحمت امید لری۔ نا امید کیری مہ۔ یوئل سوا د دوستی، محبت اور اوداری سلوک کوئی۔ خپلو کین دشمنی اود اوت مہ ساقی۔ د گنا ہونو نہ خان پاک ساتی۔ مے کین مے پروائی مہ کوئی۔ گئی بہ دے بہ ککرتی۔ د خپل پرووکار د ذکر اوعبادت بہ کالی خان بناشتہ کیری۔ مے اتفاق مہ کوئی۔ د خپل خالق د بارگاہ نہ لری مہ اوسلی اود ہنہ پلہ د توجہ کولونہ مہ اری۔ بہ توبہ وبتکو کین ہتکلمہ تاخیر مہ کوئی۔ لکھ چہ د ہفتہ د مغفرت دروازہ ہر وقت پیا ہستہ دے۔

کہ دے نصیحتونو عمل اوکری نو امید دے چہ اللہ تعالیٰ بہ دریاندے رحم اوکری۔ اونیک بخت شی۔ د دوزخ دعداب نہ چر شی۔ د اللہ تعالیٰ دیدار او قرب مونسپ شی۔ اود جنت بہ تولو نعمتونو بناد شی۔ او بہ دے ناز و نعمت

کین ہمیشہ د پارہ پاتے شی۔ ہلتہ بہ بہ نبونو آسونو سورلی وی۔ اوحورے بہ وی۔ او قسم قسم خوشبوئی، او خوش آواز، حد شکارے بہ وی۔ اود تولو نہ زیادتہ خوبیدہ خبرہ دادہ چہ پیغمبرانو۔ صدیقانو۔ شہدانو اوصالحانو سوا بہ علیین کین عزت او بزرگی بیاموئی۔

مقالہ (۳) د ابتلاء او آزمائش شمرہ

ہر کلمہ چہ سختی کین بہ بندہ د آزمائش وخت راشی نواول بہ خپل قوت دھنہ د علاج کوشش کوئی۔ خود کخپل کوشش کین کامیاب نہ شی۔ نو بیا دشمنانہ نہ پکین مرد خواہی، لکھ دنیوی معاملاتو کین دبا د شانو منصبدارو، اومالدارو نہ، او بہ امراضو کین د طبیبا نو نہ۔ خود کہ دغہ ذریعہ ہم بیکارہ شی۔ نو بیا دغا، زاری، اوشاء صفت سوا خپل خدائے تے راجع شی۔ خود ترو مہ چہ دے خان کین طاقت دینی مصیبت پخیلہ رفع کوئی۔ بیاد مخلوقاتو نہ مدد خواہی کہ ہنوی کین د حاجت روا بی خہ درک موی او خدائے تعالیٰ تہ رجوع نہ کوئی۔ خود کہ چہ دے دھر طرف نہ نائی۔ شی نو بیا مے اختیارہ خدائی تعالیٰ تہ د خپل حاجتونو دیاہی بہ عاجزی شی اود خوف ورجا کیفیت پرے خویشی او چہ اللہ تعالیٰ مے ہم دعا زہ قبول نہ کری۔ نو دے د تولو ظاہری اومادی اسبابو نہ نا امیدہ شی۔

دے حالت کین بندہ تہ د قضا و قدر اود توحید

اسرار بہ کشف سوا ظاہر شی چہ دے د دنیوی علاقوار اسبابو نہ لاس بہ سرشی اود فنا فی التوحید درجے نہیں محض دیو روح بہ شان باقی پاتے شی۔ دے وخت کین د دے نظر تسلیم اود رضا کین بہ خدائی افعالو وی۔ اوصاحب یقین موحد شی۔ د یقین بہ دے درجہ دد ایمان دے حد تہ اوری، چہ دانہ تعالیٰ نہ سوا بل خود خالق حقیقی نہ ویی اود ہفتہ د ذات نہ علاوہ ہیو یو اے ہستی مے بہ نظر کین نہ راخی چہ ہفتہ د حرکت، سکون، بنو بدو، نفع نقصان، وکر و اخستلو، پراستلو بندو، لو، مرگ او ژوند عزت اودلت، مالداری او محتاجی، د صحت اوبیماری عجاز او محتاروی۔

د اسے حالت کین بندہ د قضا و قدر چکین دے وی لکھ پے رودونکے بچے چہ ددائی بہ غیر کین۔ یا مری د غاسل بہ لاس کین۔ یا غونہو سکے د چوکان سوار بہ چکین وی۔ اوس د خپل ژوند د تولو معاملاتو محتار کل صرف اللہ پاک گرتی۔ دے د یوحال نہ بل تہ، د یوسے وضع نہ پلے تہ اود یو فعل نہ بل تہ اودے راوے شی۔ خود کہ د خان یا غیر بہ حق کین د خہ حکم او حرکت قدرت نہ لری۔ اوس د خپل پروردگار بہ ارادہ او فعل کین د خپل خان نہ غائب دے۔ کہ لیدہ کوئی۔ کہ اوریو، او کہ بہ خہ خبرہ پوھیدلا، ہر خہ د خدائی بہ ارادہ کوئی۔

اوس دد علم د خدائے د علم نہ دے اود دد کلام د خدائے د کلام نہ۔ دے د خدائے د نعمت نہ نعمت یافتہ۔ د ہفتہ د قرب نہ نیک بخت اود ہفتہ د معنوی جمال نہ اراستہ دے۔ د ہفتہ ذکر سوا مطہن دے۔ د ہفتہ فکر سوا صاحب فہم دے۔ اود دنیا اوعقل کین د ہفتہ بہ دود خدو شعالہ۔ د تسلیم اورضا مقام کین دے صرف اللہ سوا دے اود غیر اللہ نہ لاس بہ سر دے۔ دے د خدائے د قرب او وصل ارض و مند دے۔ د ہفتہ پنا لہوی اود عشق او محبت رشتہ مے خدائے تعالیٰ سوا مضبوطہ او محکم دے۔ بہ ہر معاملہ کین دد تکل بہ خدائے دے اود ہفتہ د معرفت د نور نہ ہدایتنا حاصلوی۔ اوس کہ دے تمہیں اغرنی او کہہ پرتولہ بہ دے کین د خدائے تعالیٰ پر عجیب وغریب علمونو واقفیت بیاموئی۔ اود ہفتہ د قدرت د نا اشنا رازونو نہ اگاھی حاصلوی۔ او خہ چہ د خدائے تعالیٰ نہ اوری۔ ہفتہ بہ سینہ کین محفوظ کوئی۔ بیا د ہفتہ بہ نعمتو نو شکر اوباسی۔ د ہفتہ ثنا صفت کوئی۔ او دعا ترے خواہی۔

مقالہ (۴) فنا فی اللہ اوحقیقی ژوند

د غیر اللہ نہ چہ بیزارہ مے نو بہ تا بہ اللہ تعالیٰ رحمت و پریمی۔ او چہ خواہشانو نہ کنارہ کش شی۔ نو ستاد پارہ بہ د اللہ تعالیٰ نہ رحم غونہ شی۔ او چہ د خپل ارادہ

فتوح ۶۵ العیب

نہ لاس پہ سرشے۔ اور رضا بقضا شے۔ نوستا د تقدیر پر یک
 کہیں بہ دخداے تعالیٰ نہ د خیر اور برکت سوال کو لے شی۔
 دغہ وخت بہ اللہ پاک تا پہ حقیقی معزکین ژوندے کری
 اور دے ژوندون بہ بیاموے۔ چه دھے نہ پس سرک
 نشته۔ اور دے غنی به شے چه دھے نہ پس محتاجی نشته
 اوپہ دے نعمتون بہ بناد شے چه دھے نہ پس تنگدستی
 نشته۔ اوپہ دے راحت به محفوظ شے چه دھے نہ پس
 پریفانی نشته۔ اوپہ دے خوشحالی بہ خوشحال شے چه د
 هھے نہ پس غم نشته اوپہ دے علم به موصوف شے
 چه دھے نہ پس جهل نشته اوپہ دے امن کنیں به شے
 چه دھے نہ پس خوف نشته اوپہ دے عزت به عزتمند
 شے۔ چه دھے نہ پس ذلّت نشته اوپہ بارکاو الہی کنیں
 به دے قرب حاصل کرے چه دھے نہ پس بعد اریے ولے
 نشته او دے ترقی بہ اوکرے چه دھے نہ پس تنزل نشته
 اور دے به روند شے چه دھے نہ پس سپکاوے نشته۔ او
 دے به پاک شے چه بیابہ گناہون کنیں ککر نشے۔
 چه دے مرتبہ بیاموے، نو دغہ وخت به د اللہ تعالیٰ
 محبوب اوکرے او چه خلق د ثنا صفت کو ی۔ نو ته به په
 رینتیا د هھے جوگه ے۔ ته به دروحانی امراضود پار هخپ
 بود دے لوئے اکسیر شے، چه خلق به ستاد باطنی صفا تواد
 اوچے مرتبہ پیژندون نه عاجز وی۔ او دے یوسه مشله

فتوح ۶۶ العیب

بزرگ به شے چه خوک به دے سیال نه وی۔ دھے حالت
 کنیں به ته دهر رسول، نبی اوصدیق وارث شے۔ په تا به
 د ولایت انتھای او د فیض حاصلود پار ه به تاله ابدال
 راخی۔ په تا به دخداے د مخلوق مشکلات حل کیبری۔ ستا
 په دغا به درحمت باران کیبری۔ ستا په برکت به پتی شته
 کیبری۔ او یوتی به زرخونیری اوستا په دغا به خاص وعام
 بادشاه اور عیبت، حاکم و محکوم، امامان و امتیان او
 بول مخلوق مصیبتونہ رفع کیبری۔ اوستا د احکامو او
 ارشادا تو د اطاعت نه به ے بله چار ه نه وی۔
 خلق به دلرے لرے خایونو نه تاله راخی او دخالق کائنا
 په حکم دهر حاکمے نه ستا په خدمت کنیں هھے محتات،
 تقدی او غلہ راوری۔ هر حاکمے به ستا د بنوصفا تو او اوچتو
 اخلاقو چرپے وی او بول خلق به ستا په تعریف نه میری
 ستا د لوبی اوشان متعلق به په دو ایماندارو کنیں هم
 اختلاف نه وی۔ اے پاک صفتہ! اے نیک بختہ! اے په
 بارکاو خداوندی کنیں مقبوله او اے د نوع انسانی سرتاج
 د بنارونو او خلکونو بولو خلقون کنیں په تا د اللہ فضل د
 او اللہ پاک دلرے فضل خاوند دے۔
مقاله (۵) د دنیا د فتنو نه کناره کشی
 هرکله چه ته د دنیا زیب و زیست، مکرو فریب، هلاکتی
 لذات په ظاهره بنه او په باطنه خراب ترغیبات د دنیا

فتوح ۶۷ العیب

په وفائی، عهد شکنی، او غافل او دنیا پرست خلق او و
 نو دے اوگنیزه لکه چه خوک صحر کنیں اودس مانے ته
 بریند ناست وی۔ چه بول بنکاری او بد بوئی ے خوره شوک
 وی۔ نو ته د هغه دشوم گلا نه سترگے پتے کرے۔ او بد بوئی
 نه ے پوزه بند ه کرے۔ دغه رنگ ته د دنیا دار و خلاقو، دهونو
 دگنا ه دکر ماحول نه او د هغوی د خواهشا تو بد بوئی
 نه حات محفوظ کر ه۔ دپار ه ددے چه ستا د روح فطری
 پاکیزگی منانغ نشی او ته د دنیاوی افاتو نه خلاصی بیامو
 د نیا چه هر خوبصورتا قسمت کنیں وی۔ هغه به ضرور
 تاته درسی۔ او ته به ضرور د هھے نه فائد ه موے۔ په
 دے وجه ستا د دنیاوی ضروریا تو نشویش بالکل فضول
 دے۔ اللہ پاک خیل برکزید پیغمبر صلی اللہ علیہ وسلم ته
 فرمای: «وَلَا تَمُدَّنَّ عَيْنَيْكَ إِلَىٰ مَا مَتَّعْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِنْهُمْ
 زُخْرًا أَلْبُوسًا أَلْبَسْنَا لِتَفْتَنَهُمْ فَيُضِلُّوكَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ
 أَكْثَرُ» (د دنیا ظاهری مال و اسباب چه مونیز کھاروسه
 هر کرے دے، په هھے نظرمه اچوه حکم چه دے خیزونو
 نه مقصد کنار په فتنه کنیں اچول دی۔ اوستا د پار ه دپوره
 درکپے رزق بهتر او پاند ار دے۔)
مقاله (۶) د توحید رائی
 د اللہ تعالیٰ د احکامو او افعالو په احترام کنیں خپل
 خواهشات اولذات فنا کړه حکم چه دے صل سوره پستا

فتوح ۶۸ العیب

په زړه کنیں د عام الہی صلاحیت پیدا شی۔ د تعلق با لہ
 د مضبوطو لو دپار ه فاسق او غافل خلقو سره قطع تعلق ویر
 ضروری دے او دخپلو خواهشا تو د فنا کو لو یو علامت دا
 دے۔ چه دفع نقصان، شر او ضرر، د نیازی اسپا بود
 جد و جهد بولو معاملاتو کنیں په خپل ذات د تکیه په لمانے دا
 بول امور کلی طور سره اللہ تعالیٰ ته سپرد کرے شی او قاضی
 المعاجات او کمنه شی۔ خداے تعالیٰ مختار کن نه کنول او په
 نفس اعتماد کول شوک دے۔ صرف خداے تعالیٰ په ماضی
 حال او مستقبل کنیں دخپل بنده دامور او معاملاتو کپل دے۔
 د هغه د انگریزی او ذمه داری هغه وخت هم وچه ته د مور
 په خبیثه کنیں وے او بیا چه د مور په غیره کنیں دے پے
 رودل۔
 دخداے تعالیٰ د ارادے په خاطر د خپل ارادے د فنا
 کو لو یو علامت دا دے، چه ته د هجو خواهش قصد نه کوے
 حکم چه خدائی اراده کنیں سراسر خیر او بهتری ده او په دے
 کنیں ستا قصد کول هم شوک او گنیزه۔ د نفسانی خواهشا تو د
 نفی نه په د اللہ تعالیٰ فعل په تاجاری شی او د افعال الہی
 نافذ کیدوسره به ستا اعضاء ساکن او غیر متحرک شی۔ زړه
 به دے مطیع شی۔ سینه به دے فراخه او کشاده شی۔ غز
 به دے روپنانه او پر نور شی۔ او چه د تعلق با لہ روحانی
 توانائی بیاموے نو دکائنات د بولو خیزونو نه به ے تیاره

شے۔ ستا نقل و حرکت بہ قدرت بہ ارادہ وی اور قدرت
 بہ تہ بہ ہدایت بیاموے۔ تجلیات الہی بہ تاتہ اشیاء
 ماہیت بنائی۔ او اللہ بہ درتہ د نور خلعت اغوند وی۔ پروکار
 عالم بہ خیلہ تاتہ علم بنائی۔ اور دے علم اور عرفان بہ برکت
 بہ دے سلف صالحین اور بزرگین عارفانہ مقاماتو تہ رسوی
 بیا بہ تہ د مخلوقاتو تہ کنارہ کش شے۔ تاکیں بہ ذاتی
 خواہش او ارادہ پاتے شے۔ د بشریت در ذالیو تہ بہ پاک
 شے۔ ستا زبہ بہ توحید کیں داسے فنا شے، چہ د خدائے د
 ارادے نہ یوا بہ ہرگز خہ خیر نہ قبولے۔ چہ دے مرتبے
 تہ اورے نواتہ بہ دکراماتو نسبت کو لے شے۔ یہ ظاہر
 بہ دا کرامات ستانہ بنکاری، خو حقیقت کیں بہ دا خدائے
 تعالیٰ افعال او احکام وی۔ بیا بہ تہ د ہفت شکستہ دل اولیاء
 پہ دل کیں شامل شے۔ چہ د ہفتوی نفسانی خواہشات او
 بشرے ارادے بالکل فنا شوے دی او پہ زبہ نوکین د
 ربانی ارادو دکامل اطاعت جذبہ پیدا شوے وی۔ نکہ چہ
 اللہ پاک فرما بیلی دی د خبا مخلص بندیاں ہیج نہ غوازی
 مگر ہفتہ چہ اللہ او غوازی! اور فرمایا دی اللہ پاک زہ
 ہفت خلقتو۔ دیر قریب ہم چہ د ہفتوی زبہ نہ خبا بہ وجہ
 شکستہ دی: نو تہ بہ دا اللہ تعالیٰ قرب تر ہفتے حاصل تہ
 کرے ترخو چہ ستا بزل خواہشات او ارادے د ہفتہ پہ
 رضنا قربان شے۔

کلہ چہ تہ خیلے ارادے د خدائے پہ ارادو کیں فنا
 کرے او ذات باری نہ بل ہیج خیر تہ توجہ اونہ کرے
 نویا بہ تا اللہ تعالیٰ د تہ سے سرہ زرعون کری او تہ بہ د
 نوے باطنی صفاتو حاصل شے۔ ستا پہ نفس کیں بہ دشرک
 محرکات ہو شے او توحید بہ دے قلب او دماغ کیں راسخ
 شے۔ بیا بہ تاتہ دیدار الہی حاصل وی۔ د "اَنَّا صُنُّكَ
 مُنْكَسِرَةً الْقُلُوبِ" (زہ شکستہ دلو تہ دیر قریب ہم
 دغہ معنی دی۔ حدیث قدسی کیں راخی "خما مومن بندہ
 ذکر او صادات پہ کثرت خما قرب غوازی، حتیٰ چہ ہفتہ

بہ دے حدیث نہ مطلب داسے چہ بندہ عبادت کو او کیں د قرب
 الہی داسے درجہ حاصل کری، چہ خلقت او عارفانہ علاقو۔ منقطع
 شے۔ اور ہمتن خدائے تہ داسے توجہ شے چہ بزل حرکتو سکنا تو،
 حواس ظاہرہ او باطنہ نہ بغیر خدائے تعالیٰ د اطاعت نہ بل خہ کارہ
 انبی۔ د ہفتہ ایدل او بول، پوہیدل، کلل صرف د خدائے پارہ
 دی۔ اور ہرگز د مطلب ترے نہ دے چہ معاذ اللہ حالہ تہ خدا ہی او وی
 تہی اتحاد او حول لوشے۔ ایسے عقیدہ سرچھا کرے۔ اور کتابت
 اور قول چوانو امتو اختلاف غیزوے۔ پیرانو پیر صاحب قدس سرہ
 چہ فرمایا دی چہ دا حالت بہ حالت فنا کیں وی نو دے نہ مطلب د
 خدائے پہ لار کیں فنا کیدل دی۔ دا چہ مایوا اللہ علا تہ خفتے شے۔ نہ دا
 چہ خدا ہی او وی سو پو شے۔ حضرت پیرانو پیر صاحب دیر نوے فاضل
 عالم ربانی وف۔ د ہفتوی نشان نہ دا خبرہ دیر او چتہ دہ چہ ایسے خبرہ
 ہفتوی تہ مشوب کرے شے نو کوم کوم ملانے چہ دے کتاب کیں
 دا شان مقامین دی د ہفت نہ مطلب دغہ دے۔ کوم چہ مستوح
 بیات ۵۰

مانتہ دیر محبوب شے۔ او دکامل ربط پہ وجہ زہ د ہفتوی و
 شہ، چہ پہ ہفت ہفتہ اوری۔ زہ د ہفت سرگے شہ چہ پہ ہفت
 لیدتہ کوی۔ زہ د ہفتہ ژ بہ شہ چہ پہ ہفت خیرے کوی۔ زہ
 ہفتہ لاس شہ چہ پہ ہفت ہفتہ بزل کوی۔ زہ د ہفتے پیسے شہ
 چہ پہ ہفت ہفتہ کرخی۔ نو فنا ہیج حالت درے نہ بل نہ
 دے چہ تہ د خیل خان او مخلوق نہ فانی شے۔
 خلق یا نیک وی یا بد، دغہ نشان تہ بہ ہم یا نیک
 شے یا بد ہر کلہ چہ تہ خیل فطری او ازلی صفات قابو
 کرے، نو د مخلوق خلاف شریعت تأثرات بہ نہ قبولے۔
 او خپل امید و نہ بہ ہفتوی سرہ نہ تہے۔ او د ہفتوی د شر
 نہ بہ خوف نہ کرے۔ بیا بہ ستا پہ نفس کیں یوازے اللہ
 تعالیٰ باقی پاتے شے، لکہ چہ ستا دیدار شہ نہ ممکن و۔
 چہ دا حقیقت ہیر نہ کرے چہ خیر او شر د اللہ پہ اختیار
 کیں دے او چہ کلہ پہ خدائے ستا کامل یقین پیدا شے
 نو ہفتہ بہ تا د قضا او قدر د شر نہ بے خوفہ کری۔ او خیر
 او برکا نوکین بہ ستا پارہ وسعت پیدا کرے شے۔ بیا بہ
 تہ د ہر خیر محل، د ہر نعمت مرجع، د ہر نور سرگز
 او دھرامن سرچہ شے او د حق د عاشقانو مطلوب او
 منتہا ہم دغہ فنا دہ او ہم دغہ د سیراوسلوگ نہ پس
 اولیاء اللہ خیل منزل بیا موی۔ خیلہ ارادہ د اللہ پہ ارادہ
 کیں فنا کول د قول تیرو اولیاء او ابدال او مقصود و۔ دین

تر آخری ساہ خیلہ ارادہ د خدائی پہ ارادے بدلہ کرے دہ۔
 ددے وجہ نہ ددوی نوم ابدال شو۔ ددوی پہ نزد حق پہ
 ارادہ کیں خیلہ ارادہ شریکول گناہ دہ۔ ہاں کہ پہ ہیرہ
 مجددیت یا د حال او خوف د خیلے پہ صورت کیں ترے
 خہ بے اعتدالی اوشی، یا د کیدو احتمال وی نو اللہ تعالیٰ
 پرے دوی خبردار کری او دوی ترے منع شے او توبہ او
 استغفار شے۔ د فرشتونہ علاوہ د خواہش او ارادے نہ
 ہیجوںک معصوم نہ دے۔
 فرشتے دارادے نہ پاکے او انبیائے کرام د خواہشات
 نفس نہ پاک دی۔ لیکن د باقی مکلف مخلوق لکہ جن او
 انس ارادہ د خواہش نفس نہ خالی نہ دی۔ پہ نوح انسانی
 کیں د خدائے بزرگیدہ بندیاں، مثلاً اولیاء او ابدال د
 ارادے او خواہش نفس نہ خوینتہ محفوظ دی۔ لیکن کید
 شے چہ ہفتوی خہ وخت ارادے او خواہش تہ مائل شے۔
 خوا اللہ پاک پہ خیل رحمت خاصہ پہ بیداری کیں ہفتوی
 ددغہ لغزش نہ آگاہ کری او ہفتوی شے ہفتہ وخت پہ
 شجاعتی او استغفار تلافی او کری۔

مقالہ (۷) توبہ او استغفار
 د نفس د یا بد و نہ آزاد شہ۔ او ددے پہ متابعت
 کیں د خلیہ حسنی د سرارو نہ بیگانہ شہ۔ خیلہ ہرہ معاملہ
 ہی خورسوسہ سپا پروردگار تہ او سپارہ او خیل زبہ پہ

فتوح ۴۳ الغیب

دروازہ د اللہ تعالیٰ دربان شہ۔ چہ شیطان و سوسے بکیر داخلے نشی۔ دکوم خیز چہ خدا کے تعالیٰ ذرہ کینی درتہ د اچولوحکم کوی، ہنہ پکین اچوہ۔ اودخٹ نہ چہ منع راوی، ہنہ لہ خائے مہ و رکویہ۔ دحق دارادے نہ علاوہ د بے ارادے خواہش مہ کویہ۔ اودحق ارادہ د شریعت اسلامی مکملہ اتباع دہ۔ د خواہشاتو کثرت د بندہ د پارہ د پریشانی اور بادی یومہنٹ کھل دے اوددے خلاصے ذات حق کین د جذب کیدو نہ بغیر نامکنہ دہ۔ ہمیشہ د احکام الہی اتباع کویہ۔ اودہنہ د منہیا تونہ پریہر کویہ۔ د خدا کے مقدمات دہنہ اختیار اور صا تہ پریہر دہ۔ او مخلوقا تو کین ہنہنک دہنہ شریک مہ جو پودہ۔ ستا ارادے اور امانونہ ہول دہنہ مخلوق دی۔ کہ تہ خیلہ ارادہ د خالق ارادے سرہ شریکویہ۔ نو پہ دے حالت کین تہ مشرک ہے۔

قرآن وائی خوک چہ د اللہ تعالیٰ د دیدار پہ طبع دی ہنہنہ پکار دی چہ نیک کارونہ کوی۔ او مخلوقا تو کین ہنہنک ہنہ سرہ عبادت کین شریک جو پ نہ کوی۔ یوانے بستی شریک نہ دے۔ بلکہ دخواہشا تو پہ پتو سترگو پیروی کول اوفانی دنیا کین یوہستی یا یو خیز سرہ ذرہ اور ماخ د مشق دہے پورے ترل سرچیا شریک دے۔ اللہ پاک ذ۔ ف۔ اے نبی! تا ہنہ سوسے نہ دے لیدے، چہ مہ خس

فتوح ۴۵ الغیب

تہ پیر او تقدیر کین عاجز مہ کترہ۔ دہنہ پہ وعدہ کین ہیٹ شک مہ کویہ۔ اودہنہ درحمت او بخشش نہ ہیٹکے۔ نا امیدہ کیریہ مہ۔ دہنہ د رسول برحق اسوہ حسستہ اختیار کویہ۔ او پوہ شہ چہ پہ حضور صلی اللہ علیہ وسلم نازل شوے بعض آیاتونہ وروستو منسوخ شوے دی اود ہنہ پہ خائے نور آیاتونہ راغٹ دی۔ او حضور صلی اللہ علیہ وسلم دہنہ نو آیا تونہ تعیل کیرے دے۔ داخو دظاہر شریعت حال شو۔

باطنی علم او نور احوال چہ دی نو دا د خائے اودہنہ د رسول پہ میفر کین دیوراز حیثیت لری۔ دوسے متعلق حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائی: "خما پہ ذرہ پہ بعضے اوقات پوہ پردہ راتلہ اودہنہ دلرے کولو دپارہ بہ ما ورخ کین اوترا خلہ د خدائی نہ مغفرت غوبنتلو: او خیز روایتونہ کین دسل خلہ مغفرت ذکر دے، نور رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم بہ دیو حالت نہ بل حالت تہ منتقل کولے شو۔ اودشہ رنگ بہ حضور صلی اللہ علیہ وسلم د قرب پہ منازل عبودیتا موند کول۔ نورائی: خلعتونہ بہ ورتہ اغوستولے او بدلولے شو۔ اودکشف او معرفت ہر دو م حالت بہ اول حالت نہ ارفع او اعلیٰ وو۔ پہ دے دوران کین چہ برکے حجاب واقع شو، نکہ چہ احادیثو کین راخی۔ نو حضور صلی اللہ علیہ وسلم بہ پہ کثرت سرہ استغفار وٹیلو کھکے چہ

فتوح ۴۳ الغیب

نفسانی خواہشات خیل معبود گرو کولے دی، نو د اللہ تعالیٰ نہ سوا نورہر خٹہ چہ دی، ہنہ غیر اللہ دی۔ او ہر کھ چہ تہ غیر اللہ کین مشغول شوے۔ نو بلا شیے تا اللہ تعالیٰ سرہ شریک جو پکے او خیلہ مشرک شوے۔ نو ذکر حق کین جد و جہد کویہ۔ پہ ارام مہ کینہ۔ د خدائے نہ ویرہ او کترہ۔ بے خوفہ کیریہ مہ۔ اود حق پہ تلاش کین صداقت اختیار کیریہ۔ غافلہ کیریہ مہ۔

سلوک کین چہ کوم مقامات تا تہ حاصل شی۔ ہنہ خیل ذات سرہ مہ منسوب کویہ۔ بلکہ ہنہ عطائے ایزدی او کترہ بیا کویہ تا تہ خٹہ حال یا مقام حاصل شی نو ہنہ پتہ ساتہ۔ او نا اہلو سرہ دہنہ ذکر مہ کویہ۔ پہ دے طریقہ بہ تا تہم نورہ ہم روحانی ترقی حاصلہ شی کھکے چہ ستا اہل بیت براہ راست اللہ تعالیٰ سرہ دے اود کلام اللہ موافق ہرہ صریح د اللہ تعالیٰ یونے شان دے۔ نو دا حوالو مخلوق ستر تذاکرہ بنہ نہ دہ۔ کہ ستا احوال برقرار وی، نو د اللہ پاک بخشش او کترہ۔ اود خدائے نہ د شکر د توفیق اود زیاتی سوال کویہ۔ کہ ستا حال دہنہ باقی پلے شی۔ نو پہ دے کین ستا دپارہ د علم معرفت ترقی او د ادب اضافہ دہ۔ اللہ پاک فرمائی: چہ مونہر یو آیت منسوخ کوی یا ہیرو، نو بیا دہنہ نہ بہتر یا دہنہ پہ مثل بل آیت راویو۔ او اللہ پاک پہ ہر خیز قادر دے: نو اللہ پاک پہ خیل قدرت، اختیار

فتوح ۴۴ الغیب

استغفار درج تزکیہ اود قلب صفائی دہ۔ اود ہر مؤمن دپارہ اکسیر دے۔

توبہ او استغفار ہر حالت کین دیندہ دہ لازمی صفات دی۔ اودا دوارہ د حضرت ابوالشیر آدم علیہ السلام نہ مؤمنانوتہ یومقدس مبراث پلے شوے دے۔ د آدم علیہ السلام پہ باطنی احوال چہ دسہو او نسیان اودعہن د خلاف ورنہ د تاریکی پردہ راغلہ، نو ہنہ د خیلے ارادے او خواہش پہ پیروی کین را کیر شو۔ اود دغہ وخت د آدم علیہ السلام ارادہ کول د خدائے ارادے سرہ شریک کول دو۔ نو دہنہ دغہ ارادہ چہ پہ شریک صبی وہ، ما تہ کپے شوے۔ روپیہ باطنی حالت کے زائل شو۔ او انوار پیرے تاریک شول۔

بیا آدم علیہ السلام پہ خپلو لغزشونہ آگاہ کیرے شو۔ او د نسیان او حکم عدولی پہ اعتراف کین د توبے او استغفار توفیق کے بیا موند۔ نو بیا آدم علیہ السلام پہ دیرہ زاری پہ بل کراہی الہی کین انصاف او کترہ۔ " رَبَّنَا عَلَّمْنَا مَا لَا كُنَّا لَنَعْلَمُ لَنَسَا وَ تَزَكَّيْنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْمُتَّيِبِينَ (اے ربہ حمد توبہ مونہر پہ خیل خاں ظلم او کویہ۔ کہ تہ مو اونہ بخنیے اور رحم ربابان دے اونہ کپے نومونہ بہ د زیان کارانو نہ شو)۔ نو د توبے او استغفار پہ برکت پہ ہنہنہ د اللہ تعالیٰ دہنہ اسرارو او علوم و کشف اود د اے تجلیا تو پیرنوتہ او شوکہ چہ دے

نہ ممکن ہوئی دے نہ بہرور نہ ہو۔ دے نہ پس ہر ہر ہر ارادہ د اللہ تعالیٰ د ارادے ماتحت ہے۔ اوہ ہونے ہر دوئم حالت درومینی حالت نہ بہتر اور حق ہے ہونے نہ ولایت کبریٰ، قبولیت حق اور دنیا اوعقبیٰ کبریٰ سرفرازی نصیب شہہ اود ہونے اولاد دیکھے پہ حق بنے او خاتمہ پیدہ۔ او یہ ہونے کبریٰ لوئے جلیل القدر انبیاء اور گزیدہ اولیاء اللہ پیدا شول۔ بیا دنیا نہیں ہونے د ہونے جائے پناہ اود حیات ابدی قرار کاہ شو۔

نو تالہ ہم توبہ او استغفار باید۔ اود رسول کریم صلی اللہ علیہ وسلم اسوہ حسنہ اود نوع انسانی دیلار حضرت آدم علیہ السلام خصائل اختیارول پکار دی۔ او ہم داخیزونہ د خدائے درشتینو عاشقانو اودوستانو سنت دی ہے د نجات ضامن دی۔

مقالہ (۸) د قرب الہی منزلونہ

د خدائے د طرفہ ہے تہ کوم روحانی او باطنی حالت کیں ہے۔ د ہفے نہ سوا داوجت یا دلاندے حالت آزیو مہ کوہ۔ ہر کلمہ ہے تہ د شامی محل (عالم لاہوت) پہ دروازہ ہے نو پہ محل کیں د داخلید و خیل خواہش مہ کوہ۔ ترخوچہ شامی حکم (امروقی) سرتہ پہ زور کیں داخل نہ کرے ہے۔ د زور نہ مراد ہفہ حکم دے ہے ازلی تائیدی او بارباروی۔ محض د نفس پہ ترغیب پہ داخلہ

۱۵۱۔ مہ کوہ۔ کیدے شی، چہ دا د ہفے بادشاہ (اللہ تعالیٰ د طرفہ امتحان وی۔ خو تر ہفے دختہ د صبر اور تحمل نہ کار اخلہ۔ چہ تہ پہ داخلہ مجبور کرے شی۔ اوستا داخلہ سراسر د شامی اذن ماتحت وی۔

چہ تہ جبر او شامی حکم سرہ محل (قرب خداوندی) کیں داخل کرے ہے۔ نو تالہ بہ بادشاہ د خیل ارادے او فعل پہ وجہ خہ عذاب نہ درکوی۔ حکم چہ دختہ قہر او عذاب خو د بندہ پہ ہے صبری، نفسانی خواہشا تو ہے ادنیٰ اود تسلیم رضا پہ ترک کولورائی۔ نوچہ تہ جبر شامی محل کیں داخل کرے ہے۔ نو داخلہ خوش نصیبی اوسادت اکر تہ اود ہفہ پہ دربار کیں خاموشہ، سرتیو، او مؤدب دلاپ اوسہ۔ او یہ کوم خدمت چہ تہ مامورہ کرے ہے، پہ سرتو کو د ہفے پیروی کوہ۔ او حیلہ حجت تہ مرکز ہفے کیں دخل مہ ورکوہ۔

اللہ تعالیٰ خیل ہی اکرم صلی اللہ علیہ وسلم تہ ارشاد فرمائی: "د دنیا دظاہری مال واسباب کوم خیزونہ چہ مونز کفاروتہ وس کرے دی۔ تہ پہ ہفے نظرمہ کوہ، حکم چہ دہک اشیاؤ مقصد خاکلار پہ فتنہ او امتحان کیں اچولی دی۔ اوستا د برسوں دکا درکریے ربیق ستا د پارہ دیر بہتر او پائندار ہے نو د اللہ تعالیٰ پہ دے قول کیں "وَسَيُجَنَّبُكَ الَّذِينَ اتَّخَذْتَهُمْ اَوْلِيَاءَ د خدائے درکریے ربیق دیر بہتر او پائندار ہے۔ حضور صلی

اللہ علیہ وسلم تہ پہ باطنی احوالو، صبر و شکر او پہ عطا شوسے نعمتونو دراضی کیدو تعلیم ورکھے شوسے دے۔ یعنی مونز چہ پہ تا کومے لوئے پیرزنوئے کرے دی، نگہ نبوت، علم راسخ، حکمت وفہم، دین اسلام، توحید او معرفت، جہاد فی سبیل اللہ او فتوحات غیبی، داخیزونہ د بنیاد نور مال و جان داد اود عیش و عشرت د سامان نہ دیر بہتر او دائمی دی۔ نو د اللہ تعالیٰ پہ عطا شوو نعمتونو شکر او رضا مندی کول اود نوروفانی اوعارضی خیزونو ترک کول، د تبول نیکو او برکتو نو اصل دے۔

تول د دنیاوی اشیا اللہ تعالیٰ د بند یا نو آزمائش د پارہ پیدا کرے دی۔ کوم خیز چہ ستا پہ قسمت کیں وی، یا د غیر، ہفہ بل دھچکا پارہ نہ دی، ہفہ د قدرت لاس کیں محفوظ وی۔ نو کہ ہفہ مشیتا ایزدی کیں ستا پہ حصہ کیں وی۔ کہ تہ گئے غواپے، او کہ نہ، ہفہ بہ ضرورتا تہ رسی۔ د ہفہ پہ طلب کیں ستا د طرف نہ دگستاخی یا د ہے ادنیٰ اظہار مناسب نہ دے۔ او کہ ہفہ خیز د بل چاقمت کیں وی۔ نو تہ ہفہ نشے حاصلوے۔ او کہ ہفہ پہ خیر و عافیت او سلامتی سرہ د چا ہر د بشو قسمت کیں نہ وی، او محض فتنہ او امتحان وی۔ نو بیا د بر عقل او شعور خاوند وے دیدہ دانستہ خان پہ فتنو او پریشانو کیں کینیا سی۔ مراد داشو، چہ خیر او سلامتی اود ذرہ طمیان پہ باطنی

احوال او تسلیم اورضا کیں دے۔

شامی محل دہ داخلیدونہ پس چہ تہ بالادخانے (اوج روحانی) اود ہفے جائے نہ چھت (منزل مقصود علیین) تہ او خیزو لے ہے۔ نو خنگہ چہ مونز ذکر او کہ۔ تہ بالکل خاموش، سرتکتہ او مؤدب اوسہ۔ بنگہ دے امور کیں د ربوبی نہ زیات تابعدار اوسہ۔ حکم چہ تہ اوس بادشاہ تہ زیات قریب ہے۔ نو خظرو تہ ہم قریب ہے۔ چہ دلشہ را اور سے نو د ہفہ نہ د احوال او مقاماتو دھی حال بیا مقام پہ خیل خواہش مہ کوہ حکم چہ دا بہ د موجودہ نعمت ناشکری وی۔ اونا شکری یونا شکر گزارہ سہ پہ دنیا اوعقبیٰ د وارو کیں ذلیل کوئی۔

خنگہ چہ ممکن ذکر اوشو تہ د ذکر فکر او عمل صالحہ چہ د جہد کیں مشغول اوسہ چہ دا سے بلند مقام تہ اوسے چہ دائمی او ابدی وی۔ او یاد ستا تہ چہ ہفہ مقام د اللہ تعالیٰ ظاہر باہر آیات او کرامات دی۔ چہ د بندہ د قول اوجل نہ ظاہر ربی۔ دے مقام نہ غفلت اوسہ پروائی ہو کر مہ کوہ۔ د دے حفاظت کوہ۔ او ثبات او استقلال سرہ د غلتہ قائم اوسہ۔ نو احوال د اولیاؤ د پارہ دی او مقامات د ابد اود پارہ۔

مقالہ (۹) د اللہ تعالیٰ اوجالی صفات او کشف مشاہدہ

د اللہ تعالیٰ پہ اسماء الحسنیٰ کیں د ہفہ دجلالی اوجالی

احوال او تسلیم اور رضا کہیں دے۔
 شاہی محل دہلا خلید ونہ پس چہ تہ بالاخانہ (اوج روحانی) اور دھڑے نہ چہت (منزل مقصود علیین) تہ او خیر ولے ہے۔ نوخنگہ چہ مونز ذکر اوکھ تہ بالکل خاموش، سرکینتہ او مؤدب اوسہ۔ بنگہ دے امور و کہیں د رومیہ نہ زیات تابعدار اوسہ۔ جگہ چہ تہ اوس بادشاہ تہ زیات قریبے۔ نوخظرو تہ ہم قریبے۔ چہ دلستہ را اور سے بڑھنہ نہ دالحوال او مقاماتو دھیغ حال بیا مقام پہ خیلہ خواہش مہ کوہ جگہ چہ دا بہ د موجودہ نعمت ناشکری وی۔ اوناشکری یونا شکر گزارہ سے پہ دنیا اور عقلی دواہر و کہیں ذیل کوی۔
 جگہ چہ عقلمیں ذکر اوشو تہ ذکر فکر اور عمل صالحیہ جد و جہد کہیں مشغول اوسہ۔ چہ دا سے بلند مقام تہ اور چہ دانگی او ابدی وی۔ او یاد سائے چہ ہنہ مقام دانہ تعالیٰ ظاہر باہر آیات او کرامات دی۔ چہ د بندہ د قول افضل نہ ظاہر ہین۔ دے مقام نہ غفلت اوسے پروائی ہرگز مہ کوہ۔ دے حفاظت کوہ۔ او ثبات او استقلال سرور غفلت قائم اوسہ۔ نو احوال د اولیاؤ د پارہ دی او مقامات د ابد او د پارہ۔
مقالہ (۹) دانہ تعالیٰ جلالی او جمالی صفات او کشفہ مشاہد
 دانہ تعالیٰ پہ اسماء الحسنی کہیں دہنہ دجلالی او جمالی

فتح ۸۱ الغیب
 صفاتو ذکر پہ وضاحت سرور موجود دے۔ او ہنہ د خیلو بند یا نو پہ غیاثو کہیں دے صفاتو ظہور فرمائی۔ دا اولیاؤ او ابدالو پہ کشف اور مشاہدہ او افعالو کہیں دانہ تعالیٰ د صفات دایسے عجایب راخرگند کری چہ عقل او فہم مغلوب کری، رسومات او عادات فنا کری۔ او انسانی حواسو کہیں دہشت او ضعف یا دلطف او محبت تاثرات پیدا کری۔ دانہ تعالیٰ دا افعال پہ دورہ قسمہ دی۔ یوجلالی او بل جمالی۔
 د خداے تعالیٰ د جلال ظہور دادے، چہ پہ خوف او ہیبت غلبہ راشی۔ او د جسم پہ اعضاؤ دویسے آثار راخرگند شی۔ لکھ چہ د نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم احادیثو کہیں روایت دے چہ دویں د بیٹے مبارکے نہ بہ د مانخہ پر وخت کہیں د دیک دیشید و پہ شان آواز راختو جگہ چہ صواغیب زکریٰ کا تیک ترائے (دخیل رب عبادت دا سے کوہ، لکھ چہ تہ ہے وینے) مطابق بہ حضور صلی اللہ علیہ وسلم دانہ تعالیٰ د جلال او جبروت مشاہدہ کوہ۔ او دانہ پاک د عظمت او ہیبت انکشاف پہ ورتہ کیدلو۔ دغہ رنگ د حضرت موسیٰ علیہ السلام جلال ہم مشہور دے چہ د توحید او دینی غیرت پہ جذبہ کہیں دے دخیل ورور ہارون علیہ السلام زبیرے لاس وردا چولو۔ او دا دھونی معمول او مزاج وو۔ چہ قرآن پرے شاہد دے۔ دغہ شان جلال او جبروت د حضرت ابراہیم خلیل اللہ او حضرت عرفار و قیام

فتح ۸۲ الغیب
 د حالاتو تہ ہم متقول دے۔ چہ دخیل ذات دپارہ نہ توں بلکہ د حق او توحید دپارہ۔
 ہرچہ د جمال مشاہدہ دے نو دا پہ زہور نو او مزاجونو کہیں د خداے رحمت، رحم، کرم، بخشش، لطف، محبت، عفو او د سخا د صفاتو ظہور دے۔ چہ د قریب خداوندی پہ وچہ پہ بندہ تجنی خورجی۔ دانہ تعالیٰ د صفات جمالی عظیم ترین مظہر د حضور صلی اللہ علیہ وسلم ہستی مبارکہ دے۔ چہ ہمیشہ ہے ہرید خواہ سرور نہ کہے وی۔ ہر ضرر رسوئی تہ ہے راحت رسوئے دے۔ ہر بد کو سرور دے دعبت سلوک کہے دے۔ او استھائے دا چہ دیکے معظیہ دفتح پہ وخت کے خیلو بدترین دشمنانو تہ پہ دے الفاظو معافی و سر کرے۔ " کذکرؤب علیکم ایوم (نن درخ پہ تاسوھیغ گرفت نشتہ۔ یعنی ما بخینیں بیی) د حضور صلی اللہ علیہ وسلم دا جمالی صفت، او خلق عظیم، دامت پہ دیرو اولیاؤ ابدالو کہیں ہم باحسن الوجوہ موجود دے۔
 دانہ تعالیٰ دخیل جمال د مشاہدے نعمت دامت پہ خاص خاص افرادو پیریز و کہے دے) او قول عمرے ہونگی پہ دے نعمت پناہ کریے وی۔ دپارہ دے چہ زیات شوق پہ سبب د محبت پہ جذب او ہستی کہیں ددوکی روحانی قوی سست او کمزوری نشی۔ او دھی او فراق پہ خفگان کہیں د حقوق عبودیت د تعمیل نہ پاتے راشی۔ نو

فتح ۸۳ الغیب
 اللہ تعالیٰ حکیم او دانا دے۔ رحم او کریم دے۔ او دجمال دتر و پہ اضطراب نہ خبردار دے۔
 دغہ وجہ دے چہ حضور صلی اللہ علیہ وسلم بہ د حضرت بلال رضی اللہ عنہ مؤذن تہ فرمائیل۔ اے بلالہ! اذان او کہہ۔ چہ ذکر او مانخہ کہیں راحت بیا موو۔ د حضور صلی اللہ علیہ وسلم دپارہ موغی پہ دے بنا د قلب او د روح راحت وڈ۔ چہ د کامل استغراق پہ وجہ بہ نبی علیہ السلام تہ د مانخہ پہ دوران کہیں د جمال الہی مشاہدہ حاصلید۔ پہ دے وجہ بہ حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیل چہ خما دسترگو او زری آرام پہ مانخہ کہیں دے۔
مقالہ (۱۰) د نفس مخالفت او اخلاص
 دے کہیں شک نشتہ، چہ ستا نفس دانہ تعالیٰ مخلوق او ملکیت دے خود ادنیٰ خواہشاتو، لذتو، اسبابو، ضرور او تکبر د سے لاریے نہ بدراہہ کہے دے۔ جگہ چہ دا خیزونہ د انسان مزاج سرور اخیلے شوے دی۔ نوکے تہ دانہ د اطاعت او فرمانبرداری دپارہ د نفس مخالفت تہ تیار شے نو دا بہ ستا طرف تہ یوجہاد د فلاح او بھبود یوہ ذریعہ وی۔
 د نفس د جہاد نہ پس بہ ستا دوستی او بندگی د ثبوت مقام تہ اوریسی او پہ تابہ د پاک، صاف، او خوشگوار و بختونو پیریز دے اوشی۔ دکاشاتو قول اشیاہ ستا تابع شی اوستا

خدمت اور تعظیم تہ یہ غاریہ بستہ دی۔ اور ایڑھٹے شوے
 اصول دے۔ چہ کوم سرے د خدا ئے تعالیٰ فرمانبرداری
 نو دنیا دھنہ فرمانبرداری وی۔ اللہ پاک فرمائی۔ "کائناتو کین
 ہیچ چیز دا سے نشته چہ د خدا ئے ثنا صفت نہ کوی۔ خو
 تاسو د هغوئی په ثنا پوهیږئئ نه! او الله پاک فرمائی:
 "ما آسمانوں او زمکے ته اوسے، چه تاسو حُما فرماږئئ
 قبوله کرئئ۔ که خوبه موی او که مونہ وی خوبه۔ نو
 هغوئی اوسے اچه اے خالق کائنات! مونږ ستا فرمانبرداری
 په سرستړگو قبولو۔"

مکملہ بندگی، د نفس دنا کارہ خواہشاتو پہ مخالفت
 حاصلیږی۔ په قرآن کریم کین د پرمخامیہ راغله دی چه نفس
 اثار (هغه نفس چه انسان ته د بدو کارونو ترغیب ورکوی)
 پیروی انسان د صراط مستقیم نه گمراہ کوی، حدیث قدسی
 دے۔ چه حضرت داود علیہ السلام ته الله پاک او فرمائیل:
 "چه د نفس د خواہشاتو پیروی هیچرے اونہ کرے۔ حکمہ چه
 زیما په زمکه کین د نفس د پیروی نه زیات دفساد خیز بل
 نشته" او د حضرت بایزید بسطامی ؒ متعلق یوحنا یشعور
 دے چه هغوئی الله پاک خوب کین اولید، نزعرضے او که
 چه یا الله! تا تہ د رسیدو کومه لاره ده؟ نو الله تعالیٰ
 ورتہ او فرمائیل: "د خپل نفس اطاعت پریدو او ماتہ راخه
 حضرت بایزید فرمائی: د دے پس مانکه د مار د پوت خپل

نفس په خائے پرینود؟
 غرض داچه هر حال کین د خواہشات نسان نہ پریږ
 د خلاصی باعث دے۔ نو که تہ مشقی او پریږگارے۔ نو د
 حرام مال نه اور مخلوقاتو د خوف او خد سے نه د پوه او کره
 او د مخلوقاتو په خائے خپل امید ونه خپل خالق سره اوتړه۔
 او د زکوة، صدقے او نذرانے په طور هم د مخلوق نظر
 مه کوه۔ بنه پوه شه چه د رزق او روزگاری پول امور د فاعل
 فعل اوتدبیر سره په ظهور کین راځی۔ او فاعل اومدبیر
 الله تعالی دے۔ خو سره د دے د مخلوق د طرفه د سعی،
 محنت او کوشش اصول هرگز هیرو نه دی پکار۔ د پاره د
 دے چه تہ د جبریه فریقه (دوی د دے خبرے قائل دی)
 چه فعل کین د بندہ مطلقاً دخل نشته) د عقائدو سته
 خلاصی بیاموے۔ او دا هم مه وایه چه د مخلوق په افعالو کین
 د خدا ئے قدرت او اختیار هیچ دخل نشته او بندہ د هر
 فعل او ارادے خپله مختار او مجاز دے کفی دے عقیدے
 به تہ کافر شهے۔ او قدریه فرقه کین به را شهے۔ بلکه عقیدے
 درستہ کره۔ او دا او وایه، چه د مخلوق افعال او اعمال د
 مشیت خداوندی نه دی چه د هغه د تحصیل حکم د پاره
 "کین یلا نسان ماسعی" یعنی د مخلوق د طرفه سعی او محنت
 لازمی خیر دے۔ او قرآن او حدیث کین د دے مثالونه
 وارد دی۔

احکام خداوندی نه تجاوز مه کوه۔ حکمہ چه د هغه
 احکام په قول مخلوقات طوعاً و کرهاً ز په خوبه او ناخوبه
 یعنی هر حالت کین) حاوی دی۔ د احکام الحاکمین په موجود
 کین په هیچ یواړ کین حاکم مه جوړیږه۔ ستا حاکم کتاب
 الله او سنت رسول الله دے۔ که ستا زړه کین خه خیال یا
 وسوسه تیره شی۔ یاد الهام کیفیت محسوس کره نو هغه د
 قرآن او حدیث په معیار او سنجوے۔ که قرآن او حدیث کین
 د هغه حرمت او ممانعت موجود وی۔ مثلاً وسوسه، سود
 غلا، غضب، ظلم، زنیاتی، دروغ فریب او د هغه نور د
 فسق و فجور اعمال نو دا سے خبرے د خپل قلب او دماغ
 نه لرے که او مخ تہ واره واره۔ حکمہ چه داسے ویتوے د
 شیطان د طرفه وی چه په قسم قسم بیکل صورتونو کین
 ئے انسان ته راوپانده کوی۔

که ستا خیال او وسوسه د قرآن او حدیث ترخه جائز
 او مباح وی او د حرمت پکین هیچ شبه نه وی۔ نو بیا ئے
 بلا تامل تعبیل او کره حکمہ چه دے کین دگناه خدا شه
 نشته۔ بلکه د حلاوتو غیرو خوړل، خنبل، نکاح، بنه
 لباس، چا صالح سره ناسته پاسته، د بیت الله شریف
 حج، دگنډو، یشیمانو او غزیبانو امداد او دعوا مو فائدے
 کارونه واخله۔ په داسه الهام زړه سکون او اطمینان
 بیاموی۔ او فطرت د دے تأیید او تصدیق کوی۔ د افعال

الهی او امر الہی د تعبیل د پاره الله تعالی خپله د بندہ
 فاعل شی او د هغه مدد او نصرت کوی او هر که چه فعل
 خالصه د حق د پاره پاسته شی او تاته د تأیید حق مقام
 حاصل شی نو بیا که تاته خه فتنه پیننه هم شی، نو د هغه
 د شر نه به د خدا ئے په امان ساتی حکمہ چه الله تعالی
 په خپل مشیت او فعل چالرا سزا نه ورکوی بندہ ته عذاب
 په امور الہی کین د دخل ورکولو په وجه ورکولے شی۔
 که تہ د ولایت خواهان ئے (خدا ئے د په مونږ قبولو
 د دے نعمت پیر، ونه او کړی۔ آمین)۔ نو د نفس مخالفت
 شروع کره۔ او دا مریخ په پوره طریقه تابع شه۔ او دا مری
 حق پیروی په دوه قسمه ده۔ رو ییے قسم داچه د نفس
 لذاتو د پیروی نه منع شهے۔ فرائض ادا کره او خپل ظاهر
 او باطن دگناهونو نه محفوظ کرهے۔ او دوئم قسم داچه
 د خدا ئے کوم احکام د الهام یا القاء په طور ستا په زړه
 وارد کیږی۔ د هغه اطاعت په پوره احترام سره او کسبه
 او د خدا ئے تعالی د وقتاً فوقتاً مشورونه غفلت او ذکر کم
 د باطنی امر په هغه مباح کارونو کین هم بیاموندے شی
 چه د هغه متعلق شریعت کین خه حکم موجود نه وی۔
 په داشان چه نه خو هغه ممنوع وی۔ او نه د وجوب حکم
 لری۔ او دے کین بندہ ته اختیار ورکړه شه دے۔
 خواه که دا په تصرف کین راوی، او که نه ئے راوی۔

دوسے نوم صباح دے زیور متقی او خدائی سربلہ پکاری
 چہ ہنہ دھردا سے خیز متعلق استخارہ او کبری او حکم
 رقی پہ انتظار کین شی۔ او هرکله چه حکم بیاموی، نو
 د هغه مطابق و تصرف کوی۔ او په داسے حالت کین و
 د بندگه قول اعمال، حرکات اوسکانت د الله تعالی د
 طرفه نه وی۔

د کومو خیز و نوحکم چه شریعت کین موجود دے
 هغه و د شرح په رو سرکه، او د کومو خیز و نوحکم چه
 شریعت کین موجود نه دے، هغه و داستقارے په
 ذریعه به خاکے راوړلے شی۔ دلته بندگه بیا و اهل حقیقت
 د مقام نه شی۔ او هغه په اولیا و کین شیعکے شی او که
 ته د حق الحق په حالت کین لے چه په ذات خداوند
 کین دفنا کید و حالت دے نو دا د الله تعالی غوښتنه
 او گنډه، حکه چه دا د هغه ابد الوحالات دے، چه دهنوی
 زهوند د عشق و محبت نه مات دی۔ هغه موجدین دی
 عارفان دی، صاحب علم او عقل دی، دوی دامیران آقا
 د خلق خدا پیشوا او نگهبان، د حق ناشین، خاصان او
 محبان الهی دی، نو په دے مقام دامریوری داده چه ته
 د نفس اماره مخالف لے او دنیا او احیت هیڅ خیز ته ستا
 رغبت او توجه پاتے نه شی۔ دغه وخت ته د مالک الکلیک
 بنده لے، نه چه د ملک بند۔ ته به دامحق غلام لے، نه

چه د خواهش او په ظاهرا و باطن به کلی طور داسے دخدا
 په خدای لے نکه د دای په لاس کین چه بے رود وینکے
 بیچ یا طبیب په مخکین بے هوشه بیماری نو د الله تعالی
 دامراو نهی دشناخت او پیروی نه علاوه د نور و اولوکارو
 نه به ته بے هوشه او بے خبره لے۔

مقاله (۱۱) صبر او توکل

د غیبت او ناداری په حالت کین چه ستا په زړه کین
 د نکاح خواهش پیدا شی او ته د دے ذمه داری سرت لے
 رسولکے، نو د الله تعالی نه د رزق د فراخی او اسوده حالی
 سوال کوی۔ او د هغه د دحم امید وار اوسه۔ دنیا کین لے د
 انسان د پاره نکاح لازمه کیرے دلا۔ او د دے خواهش لے
 بنی آدم له ورکیرے دے، نو هغه د دے داسپ او ذرا غو
 هم پیدا کوکے دے۔ دغه مشکل کشا او قاضی العاجات به
 بغیر ستا د پریشانی نه د بخشش په طور ستا د نکاح اسباب
 برابر کوی۔ چه ستا د پاره به د اطمینان او برکت باعث وی۔
 اوس به ستا صبر او استقار په تئا او شکر کین بدل شی
 او الله پاک شکر گزار اوسه په کلام پاک کین د نعمت د زیانی
 وعدو کیرے دے۔ فرمائی: **كَيْفَ تَشْكُرُونَ كَذَلِكَ نُنَكِّمُ وَ كَيْفَ
 تَكْفُرُونَ إِنَّ عَذَابَ لَشَدِيدٍ** (که تاسو شکر کوی نو زه به
 در باند لے خپله پیرس و لے لا زیاتوم، او که ناشکر کوی
 نو یا د ساتی چه خا عذاب دیر سخت دے) او که د پروخته

پورے د نکاح ضروریات و برابر شی۔ نو صبر او انتظار کوی،
 الله پاک فرمائی: **لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ (د خدا لے د
 رحمت نه مه نا امیدو کیرئ)۔** خو په دے اثنا کین د الله تعالی
 په اراده او فعل کین بالکل دخل مه وړکوی، د خواهشات
 نفسانی نه خان سات او ذکر الهی سره د صبر او تحمل نه کار
 اخله۔

د قضا و قدر دستور سره با وفا اوسه۔ او د امر کوی
 اطاعت کوی۔ او یقین لره چه ستا پروردگار به اخر په تافضل
 و کرم و کرمی، رزق به و فراخه کوی، او گننا هونو نه د پچ کید
 لره په صراط مستقیم د قائم پاتے کید و به قوت او توفیق
 در کوی، الله پاک فرمائی: **إِنَّمَا يُوفِي الصَّابِرِينَ أَجْرَهُمْ بِحَسَبِ
 جَسَابٍ** (د صابرانو د پاره بے حساب به اجر دے)۔

مقاله (۱۲) د منعم اطاعت که د نعمت؟
 چه تا الله تعالی د مال او جاشاد او خاوند کوی، او ته د
 دے مال به وجه دخدا لے د عبادت او اطاعت نه وړکوی و نه
 لے، نو خدا لے تعالی به تا هم دنیا او هم آخرت کین دخپل
 نزدیکته نه لرے کوی او ممکنه ده چه د غفلت او معصیت
 په وجه دغه مال او دولت هم در نه ولخی، او محتاج او پیشا
 حال و کوی۔
 د منعم (نعمت ورکونکی) نه غافل کیدل اوسراسر
 نعمت کین محو کیدل شرک دے، او شرک دخدا لے په نزد

پو ناکابل معافی جرم دے، خو که ته مال و دولت خپل معبود
 او مقصود جوړ نه کیرے او په تئا او ذکر کین مشغول لے نو
 الله تعالی به دا مال ستا د پاره برکت او راحت او گورځوی
 او دے کین به ورځ تر ورځه زیاتے راځی۔
 مال به ستا خادم وی، او ته به دخپل رازق او پروردگار
 خادم، بیا به ته دنیا کین د تقیم تقیم نعمتونو نه فیض یاب
 لے، او معنی کین به دخدا لے په نزد معزز او مجتبر
 لے، او جنت الماوی کین به صدیقینو، شهداؤ و صالحینو
 سره هم مجلس او هم پای لے۔

مقاله (۱۳) قضا او قدر ته گردن کیرده

که ستا په قسمت کین نعمت وی، خو که ته د هغه
 خوا هشمند لے یا نه لے، هغه به ضرور تاته دررسی، دغه
 نشان که ستا په قسمت کین مصیبت وی او ستا د پاره د هغه
 حکم شوے وی، نو خواه ته هغه نا خوښه وے، او که د خدا
 په ذریعه لے دفع کوے، خو هغه به په تاریخی، نو تاله پکار
 دی چه په هرے معامله کین د الله تعالی مخکین د فرمانبرداری
 گردن کیردے چه د هغه فاعل حقیقی فعل ستا د پاره جاری
 شی۔
 که دخدا لے د طرفه په تا د نعمت پیرسونه اوشی، نو
 شکر او باسه، او که مصیبت راشی، نو صبر او تحمل اختیار
 کوی، ته د بخشش او عطا د حالالاتو بالکل مطابق اوسه، چه

د حق دلارے منزلوں اور وہی بوند تسلیم اور رضا پہ دے طریقہ بہ
 ز تیر و صالحینو، شہداؤ او صدیقینو مقام تہ اورے۔ او قریب
 خداوندی بہ حاصل کرے بیابہ تہ دھے خلقو منکرے تے
 چہ دھنوی د ذکر او فکر پہ برکت ڈ کرامت، نعمت، عزت
 مسرت او نفس دا طیبیان خاوندان شوسے وی۔ نو پہ
 آفا تو او معیار بوی کین کین د صبر او استقامت نہ کار اخذ۔ او د
 مؤمن د بولو نہ اہم او مقدم صفت ہم دھے دے۔
 د رحمة لعلامین ارشاد دے : "دوزخ اور بہ مؤمن
 نہ وائی اے مؤمنہ! حُما د علاقہ نہ ذرتیریرہ جگہ چہ ستا
 نور، حُما اور مر کوی۔ دا ہفہ نور دے، چہ محکم یقین او
 کامل ایمان سرچہ دنیا کین دوسرے دو۔ او پہ دے نور پہ
 مؤمن او کافر کین تمیز کیدلے شی۔ او دغہ نور پہ دنیا او
 عقبی ادوار و کین دھرے بلا مدافعت کوی۔ نو پکار دی چہ
 ستا د صبر او ایمان قوت تانہ ہرمصیبت او بلا لڑے کوی۔
 یقین لڑے، چہ ہیچ بلا ستا د بربادولو دپارے نہ، بلکہ ستا
 د ازیمیت د پارے، ستا د ایمانی طاقت قوی کولو دپارے، ستا
 د یقین زیاتو د پارے، ستا د فلاح او ترقی د پارے او دراصل
 حق د بشارت د رکو د پارے تانہ راخی۔ اللہ پاک فرمائی اے
 ساسا نا نو! موہن تا سوا زما یو۔ چہ تا سو کین د فی سبیل اللہ
 جہاد کونکو اوصار و خلقو پتہ اونکی۔ بیابہ د اللہ تعالیٰ پہ
 ذات و صفات او امداد و نصرت ستا ایمان محکم شی او تے

یقین سرچہ دھنہ افعالو سرچہ موافقت او کرے۔ نو ہفہ بہ
 پہ ہرمصیبت کین ستا مشکل کشائی کوی۔ او دھنہ امداد
 بہ ستا شامل حال وی۔ نو دجان ہا دغیر پہ حق کین دے،
 تانہ ہیچ یوقول او فعل دا سے بنکارے نشی چہ د اللہ تعالیٰ د
 امر ونہی نہ بھروی۔
 کلہ چہ تانہ یو امر خداوندی اوشی۔ نو دھنہ تعمیل پہ
 تادی کوی۔ او قوت او حرکت سرچہ ہنہ سرچہ رسوخ۔ د تقدیر
 او فعل الہی پہ تکیہ محض پہ تسلیم او توکل مہ اوسہ، بلکہ
 سعی کوشش، فکر تدبیر او خیل وھی او فطری قوتونہ ہم
 پکار را ولہ۔ چہ تانہ امر الہی عملی طور سرچہ ظاہر شی۔ او
 کہ د خیلو عزائمو پہ تعمیل کین پاتے داغے تے، نو د
 خیل پروردگار پناہ اونیسہ ہفہ تہ التیا کوی۔ ہفہ
 تہ زاری کوی او امر الہی کین د غفلت کولو اسباب معلوم
 کوی۔ ممکنہ دے چہ د اپریشان کن صورت حال ستا د فریاد
 تکبر، مطاعت او عبادت کین د سوو ادب، بہ خیل قوت
 او صلاحیت د تکیہ پہ ختہ بنتہ عمل د ناز کولو یا دھلووا
 خالق سرچہ د شریک کولو پہ وجہ وی، یا ممکنہ دے چہ اللہ
 تعالیٰ د ختہ لغزش پہ وجہ د خیل قرب نہ معزول کرے
 تے۔ اوستانہ ناراضہ وی او تہ تے پہ خیل ہوا او ہوس
 کین اختہ کرے تے۔ تہ تے پوہیرے چہ دنیا کین د
 شرک او غفلت جراثیم لٹائے پہ حُما سے خوارے شوی دی

چہ ہفہ مؤمن د خیل حقیقی محبوب او مطلوب یعنی اللہ
 تعالیٰ تہ لیرے او بے تعلقہ کوی۔ نو د شرک د اسبابونہ
 پرہیزگار شہ۔ چہ د اللہ تہ غیر اللہ تہ راغب نہ تے۔
 کوم خیر چہ د اللہ تہ سوادے ہفہ دغیر اللہ حکم لری
 نو تے د خیل مولانہ سوا غیر تہ رجوع مہ کوی، او پہ خیل
 نفس دا سے ظلم مہ کوی چہ د غیر اللہ پہ سبب د اللہ د اوسر
 نہ غافل او بے خبرے تے۔ کئی ہفہ بہ د پہ دا سے اور کین
 درویدی، چہ دھے خیشاک سرپی او کانزی دی، او چہ د
 کفارو د پارے تیار شوسے دے (آیت شریف دے) بیا کہ تے
 ختہ ہزار یا فریاد کوی، نو لٹائے بہ تے نیسی۔ او کہ د اللہ
 رضا لیرے نو ہنہ رضا بہ حاصلہ تے کرے۔ او کہ د ایمان
 او عمل صالح د ضائع کولو پہ حقلہ دنیا تہ بیا دیکھی دپارے
 راتل او غواہے، نو د دوبارہ بہ دنیا تہ د راتل نصیب نشی۔
 نو خیل نفس رحم او کرے، او علم، عقل ایمان او معرفت
 عونددے نعمتونہ چہ خدا تے درکری دی، ہفہ د خدا تے
 پہ عبادت، رضا او خوشنودی کین صرف کہ۔ او ددے پہ
 پاکو انوار و دجھل او شرک تاریکی د خیل قلب او دماغ نہ
 ہور کوی۔
 — اللہ پاک دا امر و مطابق پہ صراط مستقیم روان شہ
 او خیل ہرے معاملہ ہفے قاضی الحاجات تہ اوسپارے۔ چہ تے
 تے پیدا کرے تے۔ اوستا پرورش تے کرے دے۔ تے

یو بیکارے نطفہ وے۔ د ہفے تہ تے تانہ انسانی صورت
 دیکھ۔ او زمکہ کین تے د خیل خلافت او نبیبت پہ منصب
 سرفراز کرے۔ نو ستا ہر خواہش او مراد دھنہ د مراد تابع
 پکار دے، اوستا ہرے ناخوبی دھنہ د ناخوبی مطیع
 پکار دے۔ ہر گزہ چہ تے د احکام الہی تا بعد ار شوسے۔ نو د
 کائنات یوقول خیزونہ بہ ستا تابع داریشی۔ (خدا ہی تعالیٰ
 د موہن بول پہ دے نعمت بنا د کوی۔ آمین۔)
 ہر گزہ چہ تے د اللہ تعالیٰ د منہیا تو نہ پرہیزگار شہ، نو
 بیا کہ دنیا کین تے ہر لٹائے تے یوقول مصیبتونہ او تکلیفونہ
 بہ تانہ پہ د و وی۔ اللہ پاک پہ خیلو آسمانی کتابون کین
 فرمائیلے دی "اے بنی آدمہ! زہ اللہ ہم۔ خالق کائنات
 تم۔ حُما نہ سوا بل معبود نشہ۔ زہ چہ کائناتو کین کوم
 خیز تہ حکم و کریم، چہ شہ، نو ہفہ فوراً شی۔ او د عدم
 نہ عالم وجود تہ راشی۔ نو تے خالصہ حُما عبادت کوی۔
 چہ زہ درتہ د توحید پہ برکت ہفہ روحانی قوت د کریم
 چہ تہ ہم پو خیز تہ اووائے چہ شہ۔ نو ہنہ شی۔ او چہ
 او ظہور کین راشی۔ او دا ہم اللہ پاک فرمائیلے دی: اے
 دنیا اکوم سپے چہ حُما خدمت او اطاعت کوی۔ نو تہ دھنہ
 خدمت او اطاعت کوی۔ او کوم سپے چہ محض ستا خدمت
 او پرستش کوی نو ہفہ پہ مصیبتونہ او تکلیفونہ کین
 گرفتار کوی۔"

کوم خیر وہ ہے جسے نہ خدا نے تعالیٰ منع فرمایا ہے نہ وہ دہے نہ تہ پورے پھر ہیز اوکریہ کاملہ عاجزی اختیار کرے او تسلیم اورضا خیل شعاع چور کرے۔ ستا حواہیں خوسہ اوستا اول اعضا ہر وقت د احکام الہی پابند کیدال پکار دی اور ہیفے یہ تمہیل کیں ہیفے کلہ د تاخیر نہ کارمہ اخلہ قضا و قدر کیں خفگان ، تادی ، شکایت اور مخالفت لہ دخل مہ و رکوع۔ اوہم دا ربانی نسخہ اوروحانی شفا دہہ چہ تاہ د گناہوں دا مراضو اور خواہشات نفسانی دقتوں نہ جھوٹا کری اور قرب خداوندی بہ د نصیب کری۔

مقالہ (۱۳۶) دنیا پرستار کد د عقیقہ؟

اے د نفس بندہ! تہ عاشقان حق اور پومعیبو د پرستار اور د برابر ہی دھوی مہ کوہ۔ حکمہ چہ تہ دخیل ہوا و ہوس غلام ہے۔ اوہوئی دخیل خالق اور مولیٰ قدامت دی۔ تہ د دنیا پہ رغبت کیں جوئے۔ اوہوئی ہمہ تن متعلیٰ پہ رغبت کیں سرگرم دی۔ ددوی زہونہ صرف یورپ سوہ نرے دی۔ اوستازہ د دنیا وی بتاؤ بچخانہ۔ دہ دوی ہفہ خیر دینہ نہ گوری۔ پہ کوم چہ ستا نظر ہے۔ دوی دکا ناناو پہ اتیاؤ نہ بلکہ د اشیاؤ پہ خالق اور صانع نظر لری۔ چہ ہفہ پہ ظاہری سترگو نہ بلکہ ذریعہ پہ سترگو لیدے شی۔

دعہ عاشقان حق د عشق نہمت حاصل کد۔ اوخلایے

کے پیاموں۔ اور تہ تراویسہ د نفس پہ خواہشا توکین راگیر کے دعہ اہل اللہ دخیل پرور دکار د ارادہ احترام اوکد او خیلے ارادے اور مانو نہ لے پرینودل۔ او پہ دعہ طریقے قریب الہی حاصل کد اور تہ دخیل ارادہ اور خواہشوں بندہ شوے اور دخیل خالق نہ پہ پراؤ نو لریے شوے۔ دعہ خلقو تہ اتہ تقایق آدم علیہ السلام اور دکا ناناو د تخلیق حقیقی مقصد اور بندہ۔ یعنی دخدا کے ثنا صفت اور ذکر اور عبادت کیں مشغولہ شو اور تہ دنیا پہ عیشیا تو اور ہزلیا تو کیں کستبوئے۔ دعہ دحق عاشقان د تا ئید الہی پہ وجہ طاعت اور عبادت کیں ہمیشہ د عم اور یثبات نہ لاپرواہی۔ مصیبت اور تکلیف کیں خدہ جبر اور آرزو نہ محسوسی نو ذکر اور عبادت ددی د پارہ جنت الماوی شو۔ حکمہ چہ دوی کاشا توکین د یو خیر دکو نہ محکین د ہیفے خیر صانع اور ہفہ فعل تہ گورک۔ دغیسے برکزی دہہ خلقو سوہ د زیکے اور آسمانوں تو قیام اور استحکام اور د بزد مجرد مخلوقانو سرور اور اطیبتان وابستہ وی۔ حکمہ چہ د باطنی صفاتو پہ وجہ اللہ پاک دوی دخیلے ذیکے اور تاد یعنی میخونہ گرجو لے دی۔ چہ پہ ہفہ زمکہ قائم اور محکم دہ۔ ہنوئی دخیل روحانی قوت پہ وجہ دضر و پہ شان خود دار سخت اور ناقابل تسخیر دی۔ اور تہ محض د نفس بندہ لے نو ددعہ صاحب عزم اور صاحب ایمان خلقو پہ لاری کیں مہ خندا کبریہ۔ حکمہ چہ ہنوئی دحق پہ

نو نیا زہونہ سوہ ہم د ہنوئی نہ سوال مہ کوئی حکمہ چہ د ذریعہ سوال دثر ہے پہ شان دے۔

بہ پوکہ شی چہ ہرآن کیں د اللہ پاک یونوے شان دے۔ د خلقو حالات بد لوی رابد لوی۔ یعنی د امیر نہ عزیز اور دغریب نہ امیر۔ دگدا نہ بادشاہ اور بادشاہ نہ کند اور دیکر د چا مرتبہ اور چوئی اور دچا راغورخوی۔ یوقوم علیین تہ سیکر ادیل اسفل السافلین تہ کوم خاکے چہ دعلیین خاوندان سوہ دحفاظت اور نصرت وعدہ دہ ہلنتہ ہنوئی سرے د دظنن اور معصیت پہ وجہ پہ اسفل السافلین کیں د ور غورخولو ہم ویرہ پیدا کرے دہ۔

کوم خلق چہ اسفل السافلین کیں دی۔ ہنوئی سوہ لے د توبہ استغفار اور رجوع الی اللہ پہ سبب د ہدایت اور علیین کیں د داخلولو ہم وعدہ فرما لئیے دہ۔ پہ دہ کیں زہ د خوب نہ راوینش شوم۔

مقالہ (۱۴) توکل پہ خدا لے کد پہ اسبابو؟

تہ د اللہ پاک د فضل اور دہفہ د نعمتوں نہ پہ دے مجرورم لے۔ چہ تا محض پہ مخلوقانو، اسبابو اور ذریعو بان دے تکیہ اوکریہ۔ اور د اللہ تعالیٰ پہ ذات دکامل توکل اور تہ کد، نو د حلال رزاق پہ حاصلولو کیں مخلوقات

لے داوچتہ درجہ جنت
تہ د دوزخ د نولو نہ لاندہ طہقہ۔

لاری کیں د مورد پلار اور اہل وعیال نہ بیزاریہ شو خود حق نہ بیزاریہ نہ شو۔

دوی پہ کاشا توکین خدا لے بہترین پیدا کرے دی۔ اور ذیکے پہ سرے نوح انسانی د دوی دامامت اور قیادت نہ فیض یاب کرے دی۔ ترخو چہ زمکہ اور اسمانوں نہ قائم دی د دوی پہ پاکو روحونو دحق تعالیٰ پہ نکو نوسلامو وی۔ (سورہ حُومر: آمین)۔

مقالہ (۱۵) خوف اور رجاء

ما خوب اولید نیچہ زہ یو د لے خاکے کیں ہم چہ د ہفہ شکل اور ہیئت د جماعت پہ شان دے۔ او پہ ہفے کیں د یو د لے خلقو دلہ دہ۔ چہ د دنیا اور دنیا د خلقونہ بے شلفہ دی۔ ما پہ ذریعہ کیں فکر اوکد۔ کد فلائے سرے پہ اولیاؤ کیں دلنتہ موجود وے نو دے خلقو تہ بہ لے د شریعت آداب بنودلی وو۔ اور تبلیغ ارشاد بہ لے ورتہ کرے وو۔

پہ دے کیں د اخلق ماتہ راجع شول، او یو کیں ماتہ اور وئیل؟ ستا خدہ حال دے؟ تہ کلام او خطاب ولے نہ فرمائے؟ ما ورتہ اور وئیل۔ ہرکدہ چہ تا سوہ مخلوق نہ تلقین قانع کرے دے اور خالق سوہ موخان تریے وے۔ نو بیاد خلقو نہ لے سوہ ہیچہ مہ غواہی۔ اوچہ لے سوہ سوال پریرد،

لے ویرہ اور امید۔ ما د اہل اللہ صفات وی چہ د اللہ تعالیٰ د نفس اور عذاب نہ خوف کوئی۔ اور ہفہ درحمت اور بخشش امید لری۔

فتوح ۱۰۰ الغیب

ستا دپارہ حجاب شول او ترخو چه ته د مخلوقاتو د بخشش اومید وارے . او د هغوی طرف ته لکه دیو سوداگریستا تک راتگ دے . نور هغه خپل خالق سره د مخلوق شریک کوونکے مشرک ے .

د دے شرک په وجه به الله تعالی تا په عذاب کښی اچوی . او د هغه ادبی صورت دادے چه ته به د حلال رزق نه محروم ے لکه چه حلال رزق هغه دے ، چه هغه د جسمانی اود مادی قوتونو په کوشش حاصل کړے شی بیا تا الله تعالی سره د مخلوق د شریک کولو نه توبه کړه او سعی او محنت ته د رجوع او کړه . او هغی په خپل محنت او صلاحیت وکتی او کړه نو بیا هم نه مشرک ے لیکن دا شرک د هومی نه زیات خفی (پټ) دے . او په دے شرک به د الله تعالی داسه او نیسی چه بغیر د سبب نه رغزی د کولو نه به و هم دم کړے ، او د رزق په حاصلولو کښی به د باطنی ذرائعونه په بهره شے .

بیا چه ته د دے خفی شرک ندم توبه کړه او محض په خپل محنت او صلاحیت و اعتماد پاتے شی اود ایتین ویندا شی چه یوازے الله تعالی حقیقی رازق اومسبب الاسباب دے . هغه آسانی پیدا کوونک دے ، هغه د محنت او کسب توفیق ورکونک دے . او هغه د مشکلاتو رفع کوونک دے او دغه شان چه ته د ذرائع او اسبابو نه روگردانی اختیار

فتوح ۱۰۱ الغیب

کړے . او د رزق او محنت منبع او مخزن یعنی الله پاک ته رجوع او کړه او خپل ټول حاجات اوضوریات فقط د هغه حضور ته اوسیا ے نو بیا به هغه خپل اوستامیخو کښی حجاب او چمت کړی . بیکانگی او په التفاتی به دفع کړی او دخپل لوښے رحمت په برکت به ستا د هر حاجت او ضرورت په وخت کښی ستا د طلب او توقع نه هم زیات رزق ددا ے ذریعونه درکړی چه ستا هم اوکمان کښی به هم نه راځی . او دا ستا دپاره د الله تعالی یو خاص نصرت او حمایت دے چه تا د شرک او غیر الله ته د مائل کیدو نه محفوظ ساتی .

هرکله چه ستا د قلب اودماغ نه ذاتی ارادے او خواهشو لږه شی او ته کفی طور متوکل علی الله شے او خپل ارادے د الله په ارادے کښی فنا کړه نو بیا به ستا لیکل رزق الله تعالی یقینا تا ته دررسوی اوستا نه یوا به هغه دبل چا دپاره نه وی ستا د سخت حاجت اوضرورت په وخت به ستا دستگیری کوی او ورسره ورسره به د رزق دادکے فکر توفیق درکوی او په دے به پوهیږه چه داسه حالاتو کښی دا بقی د الله تعالی خاص نصرت اومعد دے . او دغه شان به ته د هر مسبب الاسباب هغه خاصه رحمت او پیژنکے او د هغه به شکر په ځانکے راوړه . او دا معامل به ستا د مخلوقاتو او غیر الله نه د لرښه کیدو په وجه وی .

فتوح ۱۰۲ الغیب

او دے سره به تا ته د توحید مصحیح فهم او ادراک هم حاصل شی .

هرکله چه د الله تعالی د ذات اوصاف متعلق ستاعلم او یقین پوخ او محکم شی نو بیا به قدرتی طور تا ته شرح مسکا (د حق د پیژندلو او قبولولو دپاره د سبب د پراستیدو) مقام حاصل شی . ستا قلب او دماغ به د معرفت په انوارونوموړ او ستا روح به په اسرار خداوندی توانا شی . دے حالاتو کښی به همیشه تانته په باطنی کشف او نور کوامت د اېنودلے شی ، چه د الله د طرف نه ستا حاجت روائی او مشکل کشائی کیدونکے دے .

الله پاک فرمائی : *مومنون په بنی اسرائیلو کښی داسه رهبر پیداکړل چه به خلقو کښی به ے څو بنود احکامو تبلیغ کولو . او دا قیادت هغوی ته په دے حاصل شو چه هغوی د صورت کار و اخست او څومونږ په آیا نو نوښته ایمان راوړلو بل ځانکے فرمائی : *وَالَّذِينَ جَاهِدُوا فِينَا لَنْفِيكَرْمَسْكِنًا (کوم خلق چه څومونږ دپاره د ریاضت او مجاهدت کوی . نومونږ یتیمنا هغوی ته دخپلو سمولارو همدایت کوو) . او الله عزو جل فرمائی : *تاسود الله نه ویره کوی چه دخپل قدرت او اسرارو نه ویرځه ږته اوبشای . او د معرفت په نور مو بناد کړی .***

بیا به درو حانیتا داسه او چمت مقام حاصل کړه ، چه

فتوح ۱۰۳ الغیب

اشیاء او کائناتو کښی به د تصرف کولو اختیار درکړه شی . او دا به داسه ظاهری امر او اجازت دتی سره وی چه هغه کښی به د شک شپه هیز کښه نشی نه وی اوداسه دلیل سره چه د نمر نه به زیات روښانه وی او داسه کلام سره چه د هغه رد به د مخلوقاتو دپاره ناممکن وی اودا اختیار به داسه الهام سره وی چه هغه کښی به هیز دروغ نه وی او د نفسانی او شیطانی وسوسونه به بالکل پاک اومحفوظ وی . الله پاک خپل بعضے کتا بونو کښی فرمایلی دی : *اے بنی آدم زک زک الله یم . ځما نه یوا هیڅوک معبود نشته . زک چه کوم څیز ته حکم ورکړم چه شه نو یقینا هغه شی . نو ته ځما اطاعت اختیار کړه بیا به زک تا ته هم داسه اختیار درکړم ، چه تر څه څیز ته حکم او کړه ، چه شه نو هغه به شی او اذن الهی سره به عالم وجود کښی راشی . او دے کښی شک نشته چه الله تعالی په خپلو انبیاء و صدیقینو اولیاء او خاص بنی آدمو داسه روحانی قوتونو پیرن و ښه کړه دے .*

مقاله (۱۷) وصول الی الله

هرکله چه تا ته د وصل الی الله (خدیکے ته درسی) مقام حاصل شو نو یوه شه چه اوس د توفیق الهی په وجه قرب خداوندی نصیب شو . او د وصل الی الله دا معنی کای چه ته د مخلوقاتو د علاقو او ذاتی خواهشاتو اوارادو د

نہ آزاد ہے اود اللہ د فعل اورادے ماتحت ہے اوستا
هر قول او فعل دامرالہی مطابق شی۔ نو دا حالت دعوت
اود فنا فی اللہ کیدو حالت دے چہ پہ وصل الی اللہ تعبیر
کولے شی۔

اللہ تہ رسائی د مخلوق درسامیٰ پہ شان مادی حیثیت
نہ لری بلکہ د ہف نوعیت بالکل مختلف دے۔ حکمہ چہ
بکس گویہ شی (ہیچ چیز دہفہ پہ مثل نشہ)۔ ہفہ
دائے سمیع بصیر اورخالق (اورید ویکے اوپید اکونکے) دے
چہ مخلوقا تو کین ہیچ چیز نہ ہفہ سرے تشبیہ نشی ویکدی
او وصل الی اللہ د کیفیت نہ صرف واصل با اللہ خیرداریک
چا چہ د مرتبہ حاصلہ کرے نہ وہ اود عشق اوقرب کے
نصیب شوے نہ دے نو ہفہ دے روحانی کیفیاتو نہ
عاجزہ دے۔

بیا هر واصل با اللہ پہ قرب کین دنورونہ پہ درجہ کین
مختلف وی اود ہفہ شان د اللہ تعالیٰ اسرار تولاو نیاوا اولیٰ
سورہ پہ جدا جدا رنگ دی چہ دیوراز نہ بل بغیر د خدا کے
نہ خبر نہ وی۔ حتیٰ چہ عالم روحانیا تو کین کلہ دا ہے ہم
کیربی چہ یومرید چہ ذات حق سورہ کوم راز لری، ہفہ
جرح ہفہ سہ عہ خبرہ وی۔ اوکلہ د پیر دراز نہ ہفہ مرید
ہم گکار نہ وی کوم چہ روحانی او باطنی لحاظ سورہ د پیر
مقام تہ رسیدے وی۔ اوکلہ چہ مرید د پیر حالت اکییت

تہ اورسی۔ نو بیا ہفہ د پیر نہ جدا کرے شی۔ او خپلہ اللہ
تعالیٰ د ہفہ نگہبان جو رہی۔

د مرید د پیر نہ جدا کول د ایسے دی تکمیلے رودیکے
پچھ چہ د فی رودو دیعاد نہ پس د دانی نہ جدا کرے شی،
او د مہ شان د ہفہ تعلق دنور وخلقو نہ ہم پرکیتے شی۔
نو ترخو چہ مرید خام وی او ہفہ کین خواہش اورادہ سورہ
وی۔ نو ہفہ د نفسانی عیبونو دلرے کولو د پارہ متازہ دے جز
د خواہش اورادے د فنا کیدو نہ پس د پیر حاجت پاتے
نشی۔ اودا حکمہ چہ اوس مرید کین نفسانی اوسفلی کرد
پاتے نشو۔ چہ د ہفہ دلرے کولو د پارہ تکبیر پہ دہ د خدا کے
د طرفہ پیر مامورے و۔

اوس ددہ ہادی، رہنما، حافظ اونا صرا اللہ پاک دے
چہ د ہفہ د تجلیاتو انوارے د جہل تیرو تہ نہ پیردی
نوریکہ چہ تہ واصل با اللہ ہے، نو د غیر اللہ نہ ہمیشہ
د پارہ ہے غرضہ او ہے خوفہ شہ۔ او د ہفہ نہ سوا پہ خوف
اورجا یا نفع اور نقصان کین ہیچک موجود مہ کمرہ۔ بلکہ
ہمیشہ د ہفہ نہ خوف کورہ۔ د ہفہ نہ خپل حاجات غوارے
د ہفہ نہ د مغفرت امید لری۔ او ہر دم د ہفہ پہ ذات
تکیہ کورہ۔ ہرکلمہ چہ تہ دا ہے شی۔ نو ہمیشہ د اللہ تعالیٰ
پہ امر او فعل نظر لری۔ او ہر حالت کین د مخلوق، بیزارا
شہ۔ ستا د قلب اودماغ د توجہ مرکوزے صرف ہیشہ

ذات واحد وک۔ او بول مخلوق د خدا کے تعالیٰ پہ حضور
کین دا ہے عاجزہ او گنہ لکہ یو غلام چہ دیولوے وسیع
السلطنت، صاحب عظمت اوقہر ناک بادشاہ پہ تجویل
کین وک۔

دخالق اختیارات مخلوق تہ مہ سپارے۔ او مخلوق سورہ ہذا
توقعات مہ وابستہ کورہ کوم چہ صرف خالق سورہ زیب لری۔
او د اللہ تعالیٰ نہ پناہ غوارے، د توحید نہ پس د مشرک کیدو
نہ د زبرے درنیا نہ پس د تیرے نہ د وصل نہ پس د قطع نہ
د قرب نہ پس د بعد نہ، د ہدایت نہ پس د ضلالت نہ، او
د ایمان نہ پس د کفر نہ۔

دنیا د او بو دیولوے نھر پہ مثل دکا چہ دے کین وریج
پہ وریج اضافہ کیربی۔ او او پہ لے د بنی آدمو نفسانی شہوات
دی، چہ د ہنویٰ پہ طبا شو مسلط دی۔ خودا شہوات
داکتونو نہ وک دی۔ ہرکلمہ چہ یو صاحب بصیرت د
آخرت د نعمتونو پہ مقابلہ کین د دنیا لذتونو نہ دعبرت
پہ نظر اوگوری، نو کہ ہفہ د ایمان نور لری۔ نو پوزہ پہ
شی۔ چہ حقیقی او قابل اعتماد ژوند د آخرت ژوند دے۔
حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمایا ہے: «لَا عَيْشَ إِلَّا عَيْشُ
الْآخِرَةِ» (کہ عیش دے نو ہفہ د آخرت عیش دے) اود ہفہ
د مؤمنان او متقیان وخلقو د پارہ خاص دے۔ او حضور صلی اللہ
علیہ وسلم فرمایا ہے دی چہ دنیا د مؤمن د پارہ جیل خانہ دے،

اوکا فرد پارہ جنت۔ او بی اکر صلی اللہ علیہ وسلم
فرمایا ہے دی: «چہ متقی او پیرہیزگار تہ خدا کے تعالیٰ
د طرفہ قیزے لکیدے وک۔ یعنی د شریعت د حدودو
پابندی ہفہ غیر اللہ تہ نہ پیردی۔ نو ددے دلائلو
با وجود دے د نیوی لذا سورہ زبرہ لے او تیرے شی۔
د بندہ د پارہ پہ بولو راحونو کین بہترین راحت دا
دے۔ چہ ہفہ د مخلوقا تو نہ قطع شی، او اللہ تہ رجوع
اوکری، ہفہ سورہ ربط او عشق اوساتی۔ او د ہفہ د ادا دویہ
تکبیر خپل حان عاجز کری۔ پہ دا ہے کولو بہ تہ د دنیا
د شرک د بندونو نہ آزاد ہے۔ او د ہفہ وخت پہ ستا ہستی
کین د محبوب حقیقی فضل و کرم او عظمت او جلال د آ
وقر او اثر پید اکری چہ د نفس پہ بند یا تو کین پہ ہفہ
مثال نشی بیاموندے۔

مقالہ (۱۸) رضا پہ قضا

د ہفہ مصیبت او تکلیف چا تہ شکایت مہ کورہ کوم
کین چہ تہ پروت ہے۔ او مہ پہ اللہ پاک تہمت لکوا کہ
یو دخت کین تہ پہ مصیبتونو او تکلیفونو کین راکر
شے نو پہ دے ہم تہ پوزا شہ۔ چہ د مصیبت نہ پس
راحت اود ہم تہ پس خوشحالی ہم د اللہ پاک د عداد د
قرآن پاک کین راجی: «د مصیبت نہ پس راحت وک»
د اللہ پاک تہمتونہ دشمار نہ بھردی۔ حتیٰ تعالیٰ فرمایا:

کہ تاسو د الله تعالیٰ نعمتوںہ شمار نہ کروں اَوْ غَوَارِیْ۔ نو ہرگز بے شمار نہ کرے شی۔ نو ہرگز کہہ چہ د الله تعالیٰ درمہ نعمتوںہ د نوح انسانی دیارہ مقدار دی چہ تہ یہ ہفت احاطہ ہم فتنہ گوئے نو دھنہ د بخشش اور رحمت نہ ہم ہرگز تا امیدہ کرہ مہ۔ اود خالق نہ علاوہ مخلوق سرہ باطنی ربط اوتعلق مہ ساتہ۔ ستا محبت و خالص دھنہ دیارہ وی۔ کہ خہ حاجت و وی نو دھنہ پہ حضور کنیں و وی۔ او کہ و لغہ تم کلمہ اوشکایت وی، نو صرف دھنہ پہ ممکن و وی حکم چہ دنیا کنیں خورمہ اود کوم نوعیت کار کوئی اوارہ چہ دی، ہنہ قول دھنہ پہ حکم ظاہر اوجاری۔ دی کوم غریبہ الله تعالیٰ مقدم کرے دے۔ ہنہ خوک مؤخر کولے شی اوکوم لے چہ مؤخر کرے دے ہنہ خوک مقدم کولے نشی۔

الله پاک فرمائی: کہ د الله د جانب نہ تانہ خہ نقصان اورسی۔ نو دھنہ د ذات نہ علاوہ بل خوک دھنہ لریے کوئے نشہ۔ او کہ ہنہ درتہ د خہ بشکیوںہ اوقائلہ ارادہ او کرے نو ہیچ درتہ دھنہ فضل و کرم منع کولے نشی: او کہ دھنہ د نعمتوںہ باوجود ناشکری و کرے اود الله مکمل اوشکایت کولے نو ظاہرہ دہ چہ تہ پہ نعمت شکر نہ اوباعے۔ اود ہنہ نعمتوںہ تہ و سپک او کنل۔ یہ داسے حالت کنیں بہ الله پاک پہ تا غضب ناک شی (استغفرالله)

اوسزا بہ اوجورے۔ نو دقتدیر نہ کلمہ اوشکایت مہ کورہ۔ او د مشیت اللہی خلاف شورا و خوفا مہ کورہ۔ حکمہ چہ دیر مصیبتوںہ داسے دی، چہ ہنہ پہ انسان د پروردگار نہ د شکایت کولو پہ وجہ نازلیری۔

زہ حیران ہم چہ تہ دھنہ پروردگار نہ شکایت ختکہ کورہ چہ ہنہ ارحم الراحمین دے۔ خیر الحاکمین دے۔ فیاض او کریم دے۔ یہ بندیاں نوئے رحمتوںہ اوجنشنوںہ دی۔ او پہ ہنوی د مورد پلار نہ ہم زیات مشفق او مہربان دے۔ لکہ چہ حضور صلی الله علیہ وسلم فرمائی: الله تعالیٰ پہ خچلو بندیاں نو دے نہ ہم زیات مہربان دے خورمہ چہ مورد پلار پہ اولاد مہربانہ وی، نو تہ ہم د ہر لحاظ نہ د الله پاک احکاموتہ سر کریدہ۔ او پہ ژوند کنیں چہ کوم مصیبتوںہ در پینیری پہ ہنہ صبر او تحمل کورہ اود الله تعالیٰ نہ د عفو او کرم سوال کورہ۔ لکہ چہ پہ توبہ کولو او عفو غو بنتلو الله پاک معافی کوئے اود مشکل تو رفع کوئے دے۔

خچلہ رضا د الله تعالیٰ پہ رضا کنیں فنا کورہ۔ او کوم واقعا چہ تہ پہ ظاہرہ بنہ نہ محسوس دھنہ متعلق ہم انسی اوشکایت مہ کورہ تا د الله تعالیٰ دا ارشاد نہ دے اورید۔ اے مؤمنان! پہ تاسو جہاد فرض کرے شوے دے۔ او کہ تاسو تہ ہنہ بنہ نہ بشکری۔ کیدے شی، چہ یوشے تاسو

نہ خوبی۔ جو حقیقت کنیں ہنہ ستا سود پارہ فائدہ مست وی اورین ممکنہ دہ چہ یوشے تاسو خوبنوی اوجہ کنیں ستا سود پارہ نقصان وی۔ نو یہ حقیقت حال صرف الله بنہ پوہیری: نو دھنہ اوشکایت پہ وجہ بہ دانیان حقیقت۔ الله تعالیٰ تاسو نہ پہ جہاب کنیں کرے۔ پہ دے وجہ تہ ہیچ چیز تہ بد مہ واپہ اود ہیچ واقعہ شکایت مہ کورہ۔ بلکہ د شرع پیروی اختیار کورہ۔

دسلوک پہ لاریں روپیہ قدم تقویٰ دہ اود دم قدم ولایت دے اورتخو چہ مکمل تقویٰ اختیار نہ کرے شی نو کہ ولایت درجہ حاصلول ناشوی دی۔ پہ دے درجہ کنیں د امرباطن متابعت اود خواہشات نفسانی رہ لازمی دے۔ بیاتہ ہمیشہ افعال الہیہ سرہ رضامند اوسہ اود تسلیم رضی دحالت نہ بدالیت، غوثیت اوسدقیقت کنیں فنا شہ۔ لکہ چہ دا د طریقہ اوحقیقت انتہا دہ۔ ہرگز چہ تہ داسلک اختیار کرے۔ نو الله تعالیٰ بہ ستا زوند مطمئن او بار آور کرے۔ او کہ یوشوستا پہ مقدر کنیں وی۔ نو پہ خچل خاص رحمت بہ دھنہ اثر تانہ لریے کرے اوستا حافظ اومدکار بہ شی۔

لکہ د تیرے شیپہ نہ پس چہ رزوا ورخ راجی۔ اود دنیا ہر تاریک گتہ د نمر پہ نور روینانہ شی۔ دھنہ نفس انسانی پہ قسم قسم گناہوں کوئی ککر دے۔ اود الله تعالیٰ د مقدس

قرب صلاحیت نہ لری، تہ خو چہ دمشق اوجور اود شرک د غلاظت نہ پاک نشی۔ نو د شریعت درونہ مصیبتوںہ ہم د انسان د گناہوں کفارہ دہ چہ د انسان باطن صفا کوی او قلب اود ماغ کنیں د توحید اومعرفت تجلیات پیدا کوی۔ حنفی صلی الله علیہ وسلم فرمائی دی: "د مؤمن دیورخ نازینا دھنہ د بول کال د گناہوں کفارہ دہ:

مقالہ (۱۱) د ایمان درجے

کہ تہ د الله د رحمت نہ نا امیدہ کرے۔ نو پوہ شہ چہ ستا یقین او ایمان و پر کمزور دے۔ کنی الله تعالیٰ چہ د خچل اطاعت شرط سرہ کوم وعدے کرے دی۔ ہنہ ہیچ دھنہ خلاف ورزی نہ کوی او کلمہ چہ ستا پہ زہ کنیں یقین او ایمان محکم شی، نو الله تعالیٰ بہ تا پہ دے خطاب سرفراز کرے۔ دن ریختہ تہ تہ خونچ محبوب اومقرب شوے اوجو سچہ رحمتوںہ بہ ستا استقبال تہ راجی۔ دا خطاب بہ تانہ بار بار کیوری۔

بیاب تہ د خدا دے د برگزیدہ بندیاں نہ شے۔ د ایمان دے دے تہ چہ لا اورے، نو بیاب ستا ہیچ ذاتی ارادہ او مطلب باقی پاتے نہ شی۔ اود الله داراد دے پہ موافقت کنیں بہ روحانی نور او اسور محسوسے اوس تہ د الله نہ سوا د بولو نور و خیر و نور نہ ہے نیازہ اوسے رغبتہ شوے اود شرک د بولو فتنوںہ محفوظ۔ اوس بہ تا د الله د طرفہ د

تسلیم اور رضا و مرجع پر عرض فرمائی گئی۔ اور ہفتہ نہایت
او خوشنودی بہ درستی و ہمدردی اور اللہ تعالیٰ ظاہری
اور باطنی نعمتوں بہ ستا و پارہ بس بسیار شی۔

دوسے تہ پس بہ دکلام اللہ علوم او معارف ستا پہ
چشم بصیرت پہ نقابہ شی اور ہفتہ پہ زہرا کین بہ تہ
د اللہ ذات اوصاف و مشاہدہ کرے۔ بیاد اللہ و رومی
وعدے نہ ستا مستقل کید و تہ کوم مدارج او منازل
د ہفتہ تہ بہ تہ اکا کہے تھے او ستا پہ باطنی تجلیا تو کین
بہ اضافہ او کہے شی۔ د خدا نے طرفہ بہ تہ شرح صفا
(د حق اورید لو او قبولو د پارہ د سینے پر لاشدیل) حاصل
شی۔ او ستا کلام بہ حکمت نہ معبر کرے شی۔

بیا بہ دنیا او حق کین جن او اس پر لو علم و انوکین
تہ محبوب او محترم کہے تھے۔ حکمہ چہ د اللہ تعالیٰ اتباع سوا
تا مخلوق تابع کرل۔ اور اللہ محبت د مخلوق د محبت او د
ہفتہ بغض د مخلوق د بغض ضامن دے۔ بیا چہ دنیا کین
تا د کوم حقیر و نوحواش کہے دے۔ او تا تہ پہ گوتو تہ
وی درغلی نو دہفتہ دینے نہ سبب معاوضے بہ تہ تہ آخر
کین در کہے شی۔ د اللہ تعالیٰ قرب بہ ستا نمیب شی
او د جنت المآزک پہ پر لو اصلی نعمت نو بہ بناد
تھے۔

کہ دے فانی دنیا کین تا د نفس دلہ او خواہشات

نہ دوہ او کرے۔ او خپل مقصود د خالصتہ خپل معبود برحق
او کجولو نو توحید د دے جدے پہ برکت بہ اللہ تعالیٰ تا
پہ دنیا کین د خپلو فراوانہ خلال نعمتوں نہ فیض یاب کرے۔
او حق کین بہ د مؤخدیو او صالحینو سوا اوچے درے
نصیب کرے۔

مقالہ (۲۰) مشکوک او مشتبہ خیز و نہ ترک کرے

حدیث شریف دے، **«وَعَمَّا يُرِيدُكَ»** (چہ پہ کوم غیز
شک راضی ہفتہ ترک کرے) نو دا اصول یقینی طور سوا د حلال
رزق د حاصل لو او د حرامونہ د پچر کیدو د پارہ د براہم او
د عمل قابل دی۔ او پہ کار دی، چہ ہر ہفتہ خیز چہ د ہفتہ
حرام او حلالو متعلق ستا پہ زہرا کین خفتہ تذبذب اوسے
اطمینانی پیدا شی نو ہفتہ دا سے او کینرے چہ ہلا و شتہ نہ۔
پہ دا سے حالات کین تہ بارگاہ خداوندی تہ رجوع کوہ۔ او
د خپل پرور کار نہ د حلال رزق طلب کوہ۔

د اللہ پاک و عداد دے: **«إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا»** (د تکلیف نہ
پس راحت دے)۔ او ہفتہ د دے محتاج نہ دے، چہ ہفتہ
تہ وعدہ و زیادہ کہے شی۔ ہفتہ ستا اوستا د حوالو نہ ہے
خبر نہ دے۔ ہفتہ خود اے پرور کار عالم دے چہ کفارو
صافیتوں او فاسقانو تہ ہم رزق و رکوی۔ نو بیا اے مؤمنہ! او
اے موحدا! او اے د خدا نے عبادت کو کیکہ! ہفتہ بہ تا
خنگہ ہیر کرے۔ او د دے حدیث **«وَعَمَّا يُرِيدُكَ»** (چہ پہ

کوم خیز ستا شک راضی، ہفتہ ترک کرے۔) د معنی دی چہ
د مخلوقات د صدقاتو او عملیا تو خواہش مہ ساتہ اومہ د
ہفتوں نہ خوف کوہ حکمہ چہ د اہم شرک دے او د شرک
نہ بہ زبات مکروہ او مشتبہ بل کوم خیز وی۔ نو د اللہ پہ
فضل و کرم کیکہ لہرہ او د ہفتہ در کہے رزق بہ ضرور تا
تہ درسی۔ نو پکار دی چہ ستا د طلب او توجہ مرکز بیوی
او ہفتہ ستا ہفتہ خالق او پروردگار دے چہ د ہفتہ و قدر
پہ لاس کین د با دشاہانو سلطنتوں او د پر لو مخلوق
بدنوںہ او زہرہ پر لانتہ دی۔

مخلوق سوا چہ خفتہ دی د ہفتہ دی او تا د رزق او
عطیات ہم د ہفتہ پہ اذن، حکم او تحریک در کہے شی۔ اللہ
پاک پہ خپل مقدس کتاب کین فرمائی: **«وَأَسْئَلُ اللَّهَ
مِنْ فَضْلِهِ»** (د اللہ نہ د ہفتہ د فضل طلب کوہ)؛ او اللہ
سیحانہ فرمائی۔ **«اللہ نہ یوا چہ خوک تاسوبلی ہفتوں
ستا سو رزق مالکان نہ دی۔ نو دیو اللہ نہ در رزق طلب
کوہ۔ د ہفتہ عبادت کوہ۔ او د ہفتہ شکر اویاسی۔**

اللہ پاک فرمائی: **«اے نبی! چہ زمانہ دیاں حما متعلق
تا نہ تپوس او کرے نو ورتہ اولیہ، چہ زہ ہفتوں تہ ویر
قریب ہم۔ او کوم وخت چہ خوک ماہلی نو زہ د ہفتوں وعا
قبولم۔ او اللہ تبارک و تعالیٰ فرمائی حمانہ دعا خوارچی زہ
ستاسو دعا قبولیکہ ہم او اللہ جل و شانہ فرمائی: «ستاسو**

حقیقی رازق اللہ تعالیٰ دے چہ د قوت و طاقت خاوند دے
او بل آیت شریف دے: **«إِنَّ اللَّهَ يُزَكِّي مَن يَشَاءُ وَيُذَلِّجُ
مَن يَشَاءُ»** (د اللہ چہ چاہتہ خونہ وی ہفتہ تہ بے حساب رزق
وسر کوہ)۔

مقالہ (۲۱) خوب کین ایلیس سوا خیر

یوحل ما ایلیس علیہ اللعنت پہ خوب کین ایلید او د
ہفتہ دوڑ لو ارادہ م او کرے۔ ہفتہ را تہ اوسے، چہ تہ ما پہ
خفتہ ورتہ۔ او حمانہ خفتہ دے؟ کہ د اللہ تعالیٰ ارادے
مطابق حمانہ تقدیر کین شریک دے نو حمانہ طاقت
نشتہ، چہ ہفتہ پہ خیر کین بدل کوم، او کہ حمانہ تقدیر
کین خیر لیکے وے نو حمانہ اختیار نہ بھرو چہ ہفتہ
ما پہ شر کین بدل کرے وے۔ نو ہر کجہ چہ زہ د اللہ تعالیٰ
ارادے محکمش عاجز او معذور ہم۔ نو ما پہ لعنت ملامت
کول خنگہ جائز کیدے شی۔

د ہفتہ (ایلیس) شکل د ہجر اکانو پہ شان و۔ او
پہ خیر کین نے نرمی اوستی و۔ او بد دھڑے و۔ او
پہ زہرے خوک کی ویتہ و۔ شر مندک شکل او ملامت

۔۔۔ دہ د ایلیس خیرتہ د جان خلاصی یوہ بے بنیادہ او چوتہ بہانہ
دے۔ چہ صرف مام خلق پے تیرا سی، شکہ چہ د عوامو د گواہ کولو اصل
چہ ہم دے دے۔ او کہ خنگہ چہ نور مغسدان او ضرر د سونکی خلق
د سراسر حق وی دہ شان د املون ہم د سراسر مستحق نہ۔

صورتہ ہو۔ او دیوے ویریدوئیکی او ذلیل سری پہ شان نما
تختیں ولا پرو۔

دا خوب ما ذی الحجہ پہ یولسم تاریخ پہ سنگھ
کین دتوار پہ ورخ لیدے وو۔

مقالہ (۲۲) دل پو خلق تو از ماشن ہم لوئے وی

دا د الله پاك معمول دے چه هغه خيل مؤمن بندہ
دهغه دایمان مطابق پہ آزمائش کین اچوی۔ دچاچه ایمان
زیات وی هومره به پیسے آزمائش هم زیات راجی۔ دایمان
په درجو چه غور اوکریے، نو در رسول ابتلا او آزمائش دچی
د ابتلاء نه زیات وی خکله چه در رسول ایمان دینی دایمان
نه زیات قوی وی بیا دهرنی آزمائش دایدال نه او دهر
ایدال آزمائش دوی نه زیات وی۔

دغه شان درجه په درجه په آزمائش کین کمی راجی
او مؤمن دایمان مطابق په ابتلاء کین اچولے شی۔ او
په دے خبره در رسول الله صلی الله علیه وسلم دا ارشاد
سنه دے چه دتولو نه زیات آفت او ابتلاء دنیانو په ولہ
نازیبری او دانیاء نه پس درجه په درجه په نور مخلوق۔

۱۔ رسول هغه پیغمبر وی چه د خدای مذهب کتاب پرے نازل شویے
وی۔ نکه محمد رسول الله صلی الله علیه وسلم موسی علی السلام او نور محمد
صلی الله علیه و آله پیغمبر وی چه کتاب پرے نه نازل لیری۔ پانچ دتی دوتہ
کیری۔ دنی لفظ در رسول دپاوه هم استعلا لیری۔

دغه وجه دوه، چه الله تعالی سادات کرام همیشه په ابتلا
کین ساقی۔ دپاوه ددے، چه دوی همیشه دالله تعالی
په قرب او حضور کین وک۔ او دحق دمشاهدے نه لرے
نؤ وی۔ حکله چه دوی دالله جل جلاله محبوب او
پسندیدہ دی۔ او محب دچهل محبوب جدائی هرگز بره اشت
کولے نشی۔ ابتلاء همیشه دوی زب و دحق ته مائل ساقی۔
او دوی دحق تعالی نه لرے کیدو ته نه پریروی۔

دے کیفیت سوح ددوی نفسانی خواهشات محوشی۔ او
غیر الله نه ددوی رغبت او توجیه او پرک۔ دوی حق او
باطل واضحہ پیژنی۔ او د نفس په آقا تو کین نه کینویزی
د حق په وعدہ دوی ته اطمینان حاصل وی۔ او هروخت
صبر او شکر سوح د خدای په رضای راجی وی۔ او د خلق خدا
د شر نه محفوظ وی۔ ددوی قلب د تعلق بالله په وجه
حکم او توانا وک۔ او په بولو اعضا ورتہ حکومت اوتسلط
حاصل وی۔

د تسلیم اورضای په وجه دوی ته دزیات عمل توفیق
وسکولے شی۔ او دزیاتو درجو پیرن و نه پرے کولے شی۔ الله
پاک فرمائی دکه تا سوحاً شکر او یاسی نوزه به زیات
نعوتونه درکوم ر لے هرکله چه نفسی انسانی بعین دھوا
وهوس اتباع اختیار کری۔ او لذت پرستاری شی۔ نو
دا امری الهی د اتباع نه په منزلونو لرے شی، او غفلت

او معصیت کین کینویزی۔ په دا ے حالت کین خان ته
مائل کولو او په سمه کار کولو دپاوه الله تعالی په دے آفات
او بیایات نازل کیری چه هغه سرعے د قلب او باطن فوری
اصلاح اوشی۔ بعضه اوقات د ارهمنائی د الهام او القای په
ذریعہ هم چه د هغه په وجه الله تعالی په خیلونوارو او
تجلیاتو د مؤمن زب و پشاند کوی۔ د نفس دفتنونه به لے
پچ کوی۔ او دخیل قرب او معرفت نه لے فیض یاب
کوی۔

زب تا سوتہ دانصیحت کوم، چه د نفس په اتباع کین
کمانه د مصیبتونو او آفتونو سامان مه تیار وی بلکه د امر
الهی پیروی اختیار کری۔ او د الله پاک په ذکر اوتسبیح کین
هیشک کوی۔ چه د هغه تائید او نصرت حاصل کریے۔ او
دنیا او عقلی کین پرے خلاصه بیاموی۔

مقالہ (۲۳) په نعمتو نوشکر ایستل

الله تعالی چه دکومو غیزونو په تا پیرن و نه کریے دے۔
په هغه صبر او شکر کوه۔ او ناشکری مه کوه چه د خدای
په غضب کین راگیر نشی۔ د شکر ادا کولو یوه ادنی فائده
دا دے چه په دے رتقی زیاتیری صحت او عافیت پرے
حاصلیبری۔ او د دنیا او عقلی صحتی پرے دانسان نه
لرے کیری۔

یاد سانه، چه په خدای تعالی و توکل کوی، نوبیرو

د طلب نه به الله تعالی تاته رتقی درکوی۔ او ستا فریب
به پوره کوی۔ نو صبر او شکر اختیار کری۔ او خپل حال او
اطمینان په هیچ وجه مه بر بادوه۔ ستا حرکت، سکوت
او فعل و د الله د حکم ماتحت وی۔ کفی ته به په فاسقانو
او نفس پرست بندایانو کین شامل کریے شه کم چه
په خپل خان او په نورو خلقو هیچ ے همیشه ظلم کوی۔
الله پاک فرمائی « دغه رنگ دنا فرمائی
په وجه مونږ بعضه ظالمات بعضه نورو ظالمانو
ته حواله کوه »۔

طاعت او عبادت په دے لازمی دے چه ته دیو دایسے
شهنشاه په محل کین دهغه په حضور کین ولا پرے چه
هغه د حکم شان و شوکت، هیبت او جرار لیکر خاوند دے۔
دهغه حکم جاری اویقینی دے۔ دهغه ملک باقی او غیر فانی
دے۔ دهغه فرمان د اشی دے۔ دهغه علم دقیق او کامل
دے۔ دهغه حکمت لوئے دے او عدل لے لاثانی او دهغه
دند بیر او تنظیم نه د زبک او آسمانونو هیچ وړوکه نه وړوکه
اولوئے نه لوئے غیزهم دخلاف ورنزی کولو جبرأت
نشی کولے۔

هرکله چه ته شکر شروع کریے نوبتین اوکری چه
ته دظالمانو نه هم زیات خراب شویے حکله چه قرآن پاک
کین ستا راجه دی چه « شکر دتولو نه لوئے ظلم دے

اوپر دے بناے شریک یونہ معاف کیوں کہ گناہ کار کو لے
 دے۔ اللہ سبحانہ فرمائی: "اللہ بہ شریک گناہ ہرگز معاف نہ
 کری۔ اور شریک نہ علاوہ چہ کو مگناہوں معاف کول اوغوازی
 ہفتہ بہ معاف کری۔" نوتالہ پکار دی، چہ دیوا احتیاط
 سرہ دیچہ او بنکارہ شریک نہ خان اوساے۔
 پہ پتہ اوپہ شریکندہ ہر حالے کیں اوصیغہ قول او
 فعل کیں دشرک نہ پڑھیز او کویہ دظاہر او باطن گناہوں
 نہ لاس پہ سرشہ۔ او اللہ تعالیٰ تہ پہ عاجزی
 سرہ رجوع او کسرا۔ او دھتہ نہ تہبتہ مہ کور۔
 او دھتہ پہ احکام کیں بحث، جدل او تصرف مہ کور
 کئی سزا بہ او خوریے۔ ہفتہ مہ ہیروہ کئی ہمہ بہ ہم
 ہی پڑ کری۔ دھتہ پہ دین کیں نوسے او دجان نہ خیرہ
 مہ پیدا کویہ کئی دھتہ پہ عذاب کیں بہ واچولے شہ۔
 د نفس تاہمداری پیریدہ کئی نپہ بہ دسے توریہ
 او ایمان بہ دسے سلب شی۔ پہ دسے وجہ د نفس اتباع
 خپلہ شریک دسے او دھتہ نتیجہ پیدوارہ جہانہ ذلت او
 رسوائی دہ۔ اللہ پاک خپل پیغمبر تہ فرمائی: "تا دھتہ
 سرکے انجام اونہ کتہ۔ چہ خپل نفس لے معبود جو کویہ
 (یعنی کوم سرکے چہ د خپل نفس د خواہشات پیریوی
 راواختہ۔ نودنیائے ہم تباہ شو او آخرت لے ہم تباہ
 شو۔)

مقالہ (۲۳) ماسو اللہ فتحے دی

د اللہ تعالیٰ د ناظر مائی نہ ویرہ او کویہ۔ او صدق او
 اخلاص سرہ دھتہ اطاعت گزارشہ۔ د خپل پیروں دکاں
 محکمیں عاجزی اختیار کویہ۔ او د اللہ تعالیٰ پہ عبادت کیں
 دھتہ خیز غرض او آرزو مہ شاملوہ کئی دغہ عبادت بہ
 د خالص د اللہ پاک د پارہ نہ وی۔
 پہ دسے خیرہ یقین اوساے۔ چہ تہ پہ ظاہرہ اویاطنہ
 د اللہ تعالیٰ بندہ لے۔ او بندہ دھر جہت نہ د خپل خالق
 او پیروں دکاں مکیت دسے۔ نوہر وخت د خپل معبود پہ
 حضور کیں مؤدب او فرمانبردار اوسہ۔ دنیا کیں چہ
 اللہ تعالیٰ د مخلوقا تو دیارہ کومہ اندازہ مقبر کپہ دہ۔
 ہفتہ کمی بیشی یا تقدیم تاخیر نشی کپہ دسے۔ ہر ختہ چہ
 اللہ تعالیٰ ستاد پارہ مقبر کپہ دی۔ خواہ تہ ہفتہ خواہ
 یا نہ خواہے ہفتہ بہ پہ خپلہ اندازہ او مقبر وخت تاتہ
 دررسی۔ نو کوم خیز چہ تاتہ پہ کونو در نشی پہ ہفتہ
 افسوس مہ کویہ۔ او کوم خیز چہ در سرہ موجود دسے۔ پہ
 ہفتہ د اللہ پاک د ذکر نہ غافل کپہ مہ۔ کوم خیزونہ چہ
 علم الہی کیں ستاد پارہ مقبر شوی دی۔ ہفتہ بل جاتہ
 نشی ور کپہ دسے۔ نودوزق پہ معاملہ کیں پیریشانی ختہ
 محفی نہ لری۔
 حاضر وخت پہ ذکر او عبادت کیں کامل محویت

او یکسوئی سرہ مشغول اوسہ۔ او غیر اللہ تہ دومہ توجہ
 مہ کور، چہ د شریک کمان دپا بندے اوشی۔ اللہ پاک خپل
 کلام مقلس کیں فرمائی: "انہ پیغمبر! تہ ہفتہ خیزونو تہ
 دومہ رغبت سرہ مہ گویہ کوم چہ مونہ کفارولہ در کپہ
 دی۔ ہفتہ خود دسے دیارہ ور کپہ شوسے دی چہ ہنوئی پہ
 فتوکیں واچولے شی۔ اوستا دیروں دکاں سزق دیر بہ تراو
 پا سید اوسے۔ نوتالہ پاک چہ د شریعت او روحانیت کوم
 ظاہری او باطنی نعمتونہ تاتہ در کپہ دی۔ پہ ہفتہ شاکر
 شہ۔ او غیر اللہ تہ د مقرب کید ونہ منع شہ۔ حکمہ چہ
 غیر اللہ کیں سراسر فتحے دی۔ او پہ دسے بنا اللہ پاک کفار او
 منافقین پہ قسم قسم فتوکیں اچولے دی۔
 د اللہ پہ نعمتونو قانع کید لو کیں ستاد پارہ برکت
 او سعادت دسے۔ تہ بہ خپل مقصود او مطلوب صرف د
 خپل معبود واحد پہ اطاعت بیا مویے۔ او پہ دسے بہ دنیا
 او عقبی کیں عزت حاصل کپہ۔ او درجات بہ د اجت
 کرے شی۔ نوتالہ پکار دی۔ چہ پختہ فرائض یعنی کلمتہ
 طیبہ "شَہِدُ اَنْ لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَ اَشْہِدُ اَنْ مُحَمَّدًا رَسُوْلُ اللّٰهِ
 مُحَمَّدٌ رَزُوْقًا رَوْحًا" ہر پہ مکملہ طریقہ ادا کپہ او
 د ممنوعاتو نہ پڑھیز او کپہ۔ د اللہ پاک پہ نزد دینے
 طریق عمل نہ زیات بل محبوب او غوریز خیز نشتہ۔
 اللہ پاک د مونہ بقولہ د خپل تابید او نصرت پہ

برکت د ہفتہ اعمالو توفیق را کری۔ کوم چہ دھتہ پہ سزود
 محبوب او مقبول دی۔ او دنیا او عقبی کیں پیسے خلا بیا مویہ
 شی۔ آمین۔

مقالہ (۲۵) ایمان دھر ختہ تہ لوکے نعت دسے

کہ پہ ژوند کیں حالات تاسرہ موافقت اونہ کری۔ او د
 مصیبتونو پہ وجہ تہ دے اطمینان او پیریشانی بنکار شہ۔ نو
 پہ بے صبری دکاں او شکایت مہ کور۔ چہ نہ اللہ تعالیٰ
 نادارہ او محتاجہ پیدا کپہ یم۔ پہ مانے مصیبتونہ راوستہ
 دی، او اضیار پہ عیش او آرام کیں دی۔ او ہر کول چہ مونہ
 قول دیا با آدم اودی بی حوا اولاد یو۔ او پہ خدائی حقوق
 کیں برابر یونو بیا زک دسے دنورہ نہ لاندیرے یم۔ نوعین
 ممکنہ دہ چہ دا ابتلاء او مصیبت د اللہ تعالیٰ طرف نہ
 ستاد درجے دہلندی خوشحالی سکون او اطمینان قلب دیارہ
 وی او ہم دسے پہ ذریعہ ہفتہ تاتہ ظاہری او باطنی
 ترقی در کول خواہی۔
 تہ ابتلاء کیں پہ دسے واچولے شوسے چہ ستا سرت
 بنہ دسے او خدائے تعالیٰ دسے د صبر اورضا پہ وجہ
 مشکلات او پیریشانی لرے کول خواہی۔ ستاد محکم ایمان
 ونہ دایسے دکا چہ دھتہ جر مضبوط دسے۔ ہفتہ پہ ترکیبہ
 دہ۔ او پہ صیوہ راتلونکے دکا۔ دھتہ خاتکے او چیتد ویکے دی
 او سورہ لے خورید ویکے دسے۔ ستاد ایمان دا اونہ د

ایمان محکم دیندار دپارہ د یقولو دنیوی او اخروی سعادت سرچشمہ دہ نو اے د حق بندہ پوکہ شہ چہ د دنیا پرستو یہ ایمان کین ہفہ تازگی او توانائی نشستہ پہ کوے چہ اللہ تعالیٰ ستاد ایمان اونہ بناستہ کپے دہ۔ داہومستقل او لافانی قوت دے۔ چہ د زملے تغیرات ے ہرگز متاثرہ کوے نشی۔ کہہ د انسان دژوند د اونے نہ د ایمان عنصر ویرک شی۔ نو داہہ بالکل خشکہ او پرپادہ پاتے شی۔ نو یہ دنیا کین چہ غومرہ اجتماعی ترقی او برکتونہ دی داہول د ایمان د نعمت ثمرات دی۔ او کوہم خلق چہ د ایمان نہ خالی دی۔ ہعویٰ دقرآن کریم دوینا مطابق کافر، مرتدا مقہور او مغضوب دی۔ او دنیا او اخروت دواہرکین ذلیل او خوار دی۔

داسے ہم کیری۔ چہ اللہ تعالیٰ او غواری نو پہ خیل ہدایت مدد اونصرت دنیا پرست اغیار ہم پہ محکم ایما اود صبر اورضا پہ نعمتونو بنا د کری۔ ہعویٰ خیل مقربان کری۔ او اولیاء اللہ کین ے شامل کری۔ تاریخ پہ دے گواہ دے چہ ہفہ خلق چہ ہروخت بہ پہ غیر اللہ کین ہو اورک وؤ۔ د توحید د عرفان نہ پس داسے فنلف اللہ شوچہ بیا دیوے لمحہ د پارہ ہم غیر اللہ تہ متوجہ نشو۔ اللہ پاک د یہ فضل وکرم کھونز: ایمان محکم اونوانا کری۔ او موخرو پہ صراط مستقیم روان کری۔ آمین۔

اللہ تعالیٰ د وسیع رحمت پہ وجہ وسخ پہ ورجح پہ ترقی دہ۔ ستا موجودہ حالت اللہ پاک پہ دنیا او عقلی کین ستاد فلاح ویہجود باعث جوہر کپے دے۔ او پہ تائے د ہفہ نعمتونو پیرزونہ کرہ دہ، چہ نہ یوے سترگے لید لے دی اونہ یو عوبد او بید لے دی اللہ پاک فرمائی: "پوسری تہ ہم دانہ دہ معلومہ چہ د ہفہ د نیک اہما لو پہ بدل کین د ہفہ د پارہ کوہم کوہم زبک خویروکی خیرزونہ پست او محفوظ اینبودے شوے دی۔"

کوہم خلق چہ د خدا ے تعالیٰ احکام پہ خائے راوی۔ دگنا ہونہ د ورا کوہی۔ او پہ تولو امور وکین د اللہ تعالیٰ رضا اختیاروی نو دنیا او اخروت تول سعادتونہ ہم ددوی تپارہ دی۔ ددوی اطمینان قلب بہ ہجیرے فنا نہ شی۔ ددے برعکس چہ کوہم خلق د خیل خالق او معبود نہ روگردانی کوہی۔ او یوازے دنیا خیل معبود او مسجود گرجوی۔ د ہفہ مثال د ہفہ نبوت زبک دے چہ اوہ خور ہفہ تہ ہیٹ فائدہ نہ نشی ویر کوہے۔ ہفہ کین ہیٹ و نہ نشی نہ غونیدے۔ او د ہیٹ میوے ترے امید نشی کپے۔ او ہیٹ کرکیلہ پکین نشی کپے۔ دا صوبت حال د انسان د خیل غفلت او مصیبت دوجے نہ دے۔ گئی اللہ تعالیٰ خو پہ خیل بندہ مشفق او مہربان دے۔ او د ہفہ ترقی او شہرازی غواری۔

بہ تا تہ ہیٹ ضرر نشی د ررسولے۔ کہہ پرور دکار داسے او غواری چہ مخلوق خدا ستاعلیٰ او روحانی فیوضات او برکاتونہ اخستود پارہ تا تہ راجع شی۔ او ستا تعظیم او تکریم او کری۔ نو پہ ہعویٰ د اللہ، روح او مقبولیت باوجود بہ اللہ تعالیٰ تاد فخر او تکبر نہ پہ امان ساتی۔ کہہ داسے حالت کین تہ دیوے نیکی نیچے خاوند ے۔ نو داہہ د اللہ پاک د جانب نہ پرتابیزو وی چہ دژوند تول ضروریات بہ ہفہ پہ خیلہ برابر وی اوتاتہ بہ د ہفہ نہ او د ہفہ د خیلو خیلوانو نہ ہیٹ ضرر نہ رسی۔ داہہ ستا د طبع موافق او فرمانبرداری وی۔ اوستا پہ حق کین د خدا ے پہ مدد د مکر و فریب، بغض کیے، غیض و غضب او خیانت نہ بالکل پاکہ وی۔ او د ہفہ خیلوان بہ ستا فرمانبرداری وی۔

د دغے نیچے نہ کہہ و فون نہ پیداشی۔ نو ہفہ بہ نیک راستباز، اطاعت شکار او ستاد زبک د خورید ویدی۔ جگہ چہ د نیچے او اولاد متقی کیدل د اللہ تعالیٰ دپروئے نعمت دے۔ اللہ پاک د حضرت زکریا علیہ السلام متعلق فرمائی: "مونیز د زکریا علیہ السلام نیچہ د ہفہ د پارہ نیچہ کرہ۔ او پہ کلام اللہ کین د صالحینو د دعا داسے راغہ دہ: "اے خدا یہ کھونز سترگے کھونز: پہ بنخو او اولاد کیے کرے۔ او مونیز د متقیانو پیشوایان کرے۔" او د حضرت زکریا علیہ السلام

مقالہ (۲۶) قرب اللہین پصبر او رضا کین دے
خیل خالق سرور د کامل ربط او عشق پید اکو لو د پارہ د مخلوقاتونہ تعلق قطع کرہ او خیل معبود حقیقی د خیلو حاجات او ضروریاتو مرجع او کھوہ چہ ستا پارہ صرف د پرور دکار ارادہ او اطاعت باقی پاتے شی۔ او د شکر د اسبابونہ ویرکار شہ داسے حالت کین بہ ستازی د نورنہ معبود شی او د خیر اللہ د پارہ بہ ہیٹ کفیائش پکین پاتے نشی۔ دہہ وخت بہ تہ د توحید د عقیدے خیلہ نگہیا شہ۔ او پہ کائناوت کین چہ کوہم خیر ستا د توحید پہ عقیدہ کین دخل انداز کیری ہفہ بہ نیست و نابود کرہے۔ بیا بہ ستا خواہشات نفس ہم ستا خلاف ہناوت نشی کوہے۔ او تہ بہ پہ کامل سکون او اطمینان سرور ژوند تیروے۔ دہہ وخت بہ د کلام اللہ نہ میواہل ہیٹ کلام تہ اوریدل نہ خواریے۔ او ذات اللہی د مشاہدے نہ علاوہ بہ دبل ہیٹ خیر مشاہدہ نہ خواریے۔ ستا پروری بہ صرف د احکام اللہی پروری وی۔ او ہر فعل بہ د ہفہ د رضا ماتحت وی۔ او د ہفہ پہ تعمیل کین بہ تہ د صبر او استقامت نہ کارا اخستونگے ے۔ ہرکله چہ تانہ د امریہ حاصلہ شی۔ نو ستا قلب کین بہ خیلہ اللہ پاک د یقین او اطمینان محافظ شی۔ پہ تا بہ د حقیقت او توحید معارف راخرگندی کرہی۔ او د شیطان او نفس امارہ وسوسے او غیوہ

دعا دہا ۱۰ سے پروردگار! خدا دا خوںے خپل محبوب او مقبول اوگرخوںے ۽ نودا سے دعا گلے به ستا په حق کین مقبولے گرضی حکم که چه اهل خلقوته ددے دعاگیا نو برکت ضرور رسی۔

دانبیاء علیهم السلام نه پس دینو بنجو اومتی اولاد مستحق هغه خلق دی چه علم الهی کین ددے درج اهل دی۔ ددے نه علاوه چه کوم خیزونه ستا مقدر کین دی۔ هغه به ضرور تاته درسی۔ دهغه دپاره ستا پریشانی خه معنی نه لری حکم که چه هغه خردی هم ستا دپاره۔ دے حال کین به ته د حکم الهی په خله داوری وکنے۔ او په دے طریقہ د نعمت په موند به هم تا ته لوسے شواب حاصلیری۔ او کوم نعمتونه چه تاته الله تعالی درکوی۔ په هغه کین به غریبانو، محتاجانو او نورو مستحقینو ته د خپله حصے ورکولو تاته حکم درکولے شی۔ او دانی سبیل الله خرج به هم ستا دپاره د نعمت دزیاتی باعث وی۔ بیا به ستا ټول ظاهری او باطنی معاملات بالکل پاک او روپانه وی۔

ددے ټولو نعمتونو په حاصلولو کین صبر، رضا، مجز او انکساری خپل شعار جوړ کړه۔ دالله تعالی دا حکامو پیروی کوه او دمنهیا تو نه دوه اوکړه ددے په برکت به ته د ټولو مصیبتونو نه په امن شه او دزیر داطمینان۔

ټولے ذریعے به درته حاصلے شی۔ دالله پاک رحمت به په تا خور شی۔ او جهل او باطل تاریکی به درنلری شی۔ او اسرار الهی به تاته څرگند شی اوستاسینه به د علم لدنی نه معیوره، او پر نوره شی۔ تاسره به غائبانو او الدعام په ژبه خبرے کیزی او ټولو حق امور کین به زبور او تکره شه۔ او په دے الفاظو به مخاطب کولے شه ۽ نن ورځ ته ځویو په دربار کین د خاص قدر او عزت خاوند لے او ځموسر د ظاهری او باطنی نعمتونو امانت دار به دے وخت کین ته د حضرت یوسف علیه السلام هغه دبتیینه حال ته راوپانده کړه۔ د شایه مصر په ژبه یوسف علیه السلام هم په دے الفاظو مخاطب کړی شه۔ وه یکن حقیقت کین د صدق او معرفت خاوند یوسف علیه السلام سوره خطاب کونکے الله پاک وو۔ چه په ظاهر لے حضرت یوسف علیه السلام ته د صد اقت، دیانت او تقوی په وجه د ممبر سلطنت حواله کوه۔ او په باطن لے پر دے د علم او معرفت دیانت او قیادت پیروونه اوکړه۔ الله پاک فرمائی: ۽ دغه رنگ مونږ یوسف علیه السلام ته په زمکه حکومت ورکوه۔ چه چرت به غوښتل، هلت به لے قیام کولو او دهغه د باطنی صفاتو متعلق فرمائی: ۽ مونږ یوسف علیه السلام په صراط مستقیم ثابت قدم اوسانده چه دکنا هونو او فاحشاونو نه بچ شی۔ بیشکه چه یوسف علیه السلام ځویو: د مخلصانو

بندگانونه وو۔
نواسے دصدق او ایمان خاوند۔ هرکله چه ته په ټول الفاظو مخاطب کړی شی نو په تابه د لوسه علم یعنی د علم توحید، علم ذات او علم صفات پیروونه اوکړی شی، او په دے لوسه نعمت به ملائکه او بنیاد ټول تاته مبارکی درکوی او بیا به د خدا لے شافی په اذن کین د ځنو امورو د علم نه وجود کین دروستلو تاته توفیق او صلاحیت حاصل شی او د خدا لے په حضور کین به دنیا کین عزت او قیادت بیا هوسے۔ او په هغی کین به په دیدار الهی مشفق شی چه د هغه خوشحالی انتها نشته۔

مقاله (۲۷) دخیر اوشوبیان
اکر که خیر اوشر په دنیا کین موجود دے، اودالله په کردلو او عمل کین ددے دوار و خیزونو ظهور بیا موندلے شی، خود اکثر آیات کریمه کړ پیش نظر دخیر ټول خیزونو دالله پاک د جانب نه دی اودشر ټول خیزونو دالبیس اود نفس انسانی نه دی، نو خیر خوسراسر دالله پاک جانب ته منسوب کیده شی۔ خوشر په هرڅو صورت کین دهغه پاک ذات ته منسوب کیده نه شی۔ شرحونه دهغه په ذات کین اونه دهغه د جانب نه دے۔ بلکه دا د نفس امتاری نه دے۔

الله پاک فرمائی: ۽ تاسوته چه کومه نیکی رسی، هغه دالله تعالی د جانب نه دے۔ او چه کومه بدی درسی، هغه

سوا سرستاسو دخپل نفس نه دے۔ نو زکه په تاسو ددے خبر نمانی کوم چه خیر یعنی د توحید او تقوی لار اختیار کړی اوشر یعنی دشرک اوفسق خیزونه پریردی۔ او حق بعبان: فرمائی: ۽ ځما بندیانو! د اعمال صالحه په عوض کین تاسو جنت کین داخل شی۔ سبحان الله! دالله پاک خوسره لوسه رحمت دے۔ چه بندیان لے د نیک اعمالو په وجه د جنت مستحق کول۔ حالانکه دا نیک اعمال هم سراسر د الله تعالی د توفیق اونصرت په وجه دی۔

حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیله دی: چه جنت کین به هیڅوک دخپلو اعمالو په سبب نه داخلیری: ۽ نودحضرت صلی الله علیه وسلم نه تپوس اوشلو بیا چه یا رسول الله تاسو به هم نه؟ نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم ورته اوفرمائیله: چه هو، زه به هم نه، مگر دالله تعالی د رحمت واسعه په برکت دا حدیث دپی بی عائشه صدیقہ ۳ نه روایت دے، نو زه تاسو ته د شریعت د احترام کولو، او د راجه هدایت اختیارولو تاکید کوم۔

هرکله چه ته دا حکام الهی تعمیل او د دستور شریعت احترام اوکړیے، نو الله تعالی به تا د شر او فساد نه محفوظ اوساتی۔ دخیر لایه چارے به تاته روپانه کړیے، او شریعت به ددته آسان کړی، اود ټولو کنا هونو نه به د بچ کړی، الله پاک فرمائی: کوم خلق چه ځویو: د بختونو لکوشی

کوی ، نونوز دھوئی دپارے صراط مستقیم رویتا نہ کوو، او دھوئی رھمائی کوو۔ اوپہ دے بنا دحضرت یوسف علیہ السلام متعلق اللہ پاک فرمائی : "مونز دھرقسم بدئی او بخش نہ یوسف علیہ السلام محفوظ کما . جکھ چہ ہفتہ خما دخلص بندکا نو نہ وو۔ او اللہ پاک ارشاد فرمائی : "کہے تا سوا ایمان راویکی۔ او شکر اویاسی نو اللہ بہ بیاولے تاسو لہ عذاب درکوی : ددے نہ ظاہرہ شوہ چہ مؤمن اوشاکر بندیان دنیا کیں ہم دمصبیتوں او آفتونو نہ پچوی۔ او آخرت کیں بہ ہم دذلت اعذاب نہ خلاص وی نو اللہ تعالیٰ شکر گذاری کوئی چہ دغمت دزیاتی باعث داد۔

اللہ پاک فرمائی : کہے تاسو شکر اویاسی ، نو مونز بہ مؤمنو نہ لازیات کرو۔ نو اے مؤمن بندہ ؛ ہرکدہ چہ ستا ایمان نوز آخرت کیں ددورخ اورہم مرکولے شی . نو دنیا کیں آفاتو اوربیا تو اور ولے مر نہ کری . ہاں اللہ تعالیٰ محبوب اورکری بندیا نو نہ چہ دنیا کیں کوم مصیبتونہ او آفتونہ پینیری ، نو ہفتہ نہ ہم د اللہ تعالیٰ د امتصدوی چہ دھوئی یقین اویا لا محکم کری . او دخراب عمل او فاسدے عقیدے نہ نے قلب او دماغ پاک کری۔ او دا سے ابتلا سوسہ سرہ پدھوئی توحید الہی، معرفت حق او سراز باطن واضحہ او بے نقابہ کری . زبک یودا سے کور دے . چہ ہفتہ کیں دوہ تہ نشی خائے کیدے . حق سبحانہ فرمائی : اللہ تعالیٰ دیوسری سبتہ کیں

دوہ زہون نہ دی پیدا کری : او اللہ جل جلالہ فرمائی ۔ بادشاہان چہ یوکی تہ وینوی ، نو ہفتہ تباہ کری۔ او دہفت عزت مند ذلیل کری : نو عزت خادندان د بنو خلیفہ اونعمتوں نہ شی . جکھ چہ ددے نہ جکبیں پزیرکہ د شیطان او ہوائے نفس حکومت او دھوئی حکم سرہ بہ اعضا قسم قسم گناہونو او گمراہو کیں کپرو۔ بیا چہ دھوئی تصرف دزیرکہ نہ پہ تلو شو۔ او اعضا آدم ایموند او دارالحکومت یعنی زبک خالی شو۔ نو د توحید ، علم ایضت مسکن شو۔ نو اللہ تعالیٰ نہ علاوہ بیے ہستی لہ پر زبک کیں خائے ویر کول یودا سے شکر دے ، چہ دتولو اعتقادے اوعلیٰ خباثتونو چر دے . ددے برعکس توحید انسان قلب او تلو اعضا ذرات باری تعالیٰ دپارے خاص کری۔ د ہفتہ سینہ دھرقسم خچرونہ پاکہ کری او کامل اطمینان ورتہ وری کری۔

دکوم سری توحید چہ خومرک زیات محکم اوتوانا وی . خومرک د اللہ تعالیٰ قرب ہم ہفتہ تہ زیات حاصل وی . او خومرک ہفتہ ذرات الہی اوصفات الہی بہ اسرازو زیات باخبرہ وی . بہ دے بنا حضور صلی اللہ علیہ وسلم او فرمائیل : زہ ستا سونہ اللہ پاک زیات پڑنہ۔ او تاسو نہ زیات دا اللہ تعالیٰ نہ ویریریم : نو خومرک چہ یوسرے خیل خالق او پرورس دکارتہ زیات قریب وی۔ خومرک د

ہفتہ نہ زیات خوف او ویرہ کری . او دہفتہ د احکامو مطیع وک۔

اللہ پاک د قریب یوہ غیبہ دا ہم دہ چہ بندلا دہفتہ د نعمتونو پورے پورے احترام او کری۔ او ہر دم دہفتہ شکرہ بہ خائے راوری . او غیر اللہ تہ توجہ اونہ کری کیں دابہ دحق پہ اطاعت کیں خرگندہ کوتاہی وی . دینی علیہ السلام بیبیا لے او اصحاب د فسق و فجور نہ بہ دے محفوظ وجہ ہفتوی تہ دیودا سے مقدس اومتقی ذات قرب حاصل وو۔ چہ دہفتہ د اثر داندے د فسق و فجور امکات نہ وو۔ بہ دے بنا د ہفتہ ذات روحانی او باطنی درجہ بہ خومرک اوچتہ وی۔ چہ دہفتہ د اللہ پاک قرب نصیب وی۔

اللہ تعالیٰ ددے خبرے نہ بالا او برتر دے چہ مخلوقا نہ کیں ہفتہ سرہ چاتہ تشبیہ وریکے شی . اللہ پاک خپلہ فرمائی چہ : "اللہ تعالیٰ دپارے مثالونہ ہرگز مہ بیانوی۔" دا اللہ پہ مثل ہیخ خیز نشتہ : نو د توحید واضحہ تقاضا دا دہ چہ اللہ تعالیٰ پہ ذات اوصفات دوار کیں یکتا او بے مثل او گنوی۔ او مخلوق کیں ہیخ خولک ہفتہ سرہ شریک نہ کری۔

مقالہ (۲۸) موجد تہ زیرے
۱۔ شاہ شمس الدین عظیمی رچھوٹی ، ۲۰۱۰ء

دعوا و نصرت طلبکارے ۔ حالانکہ دہفتہ د بخشش او حمایت دپارے توحید پو بنیادی خیز دے ۔ اللہ پاک فرمائی : "تا ہفتہ سرے اونہ لید چہ خپل نفس کے خپل معبود جو کرے وو" نو دایو واضحہ حقیقت دے ، چہ د اللہ تعالیٰ دمدد او د نعمتونو د حاصلولو دپارے ستا مؤمن کیں لڑکی دی ترخو چہ تہ د شکر تلو خیزونہ ترک نہ کرے . او پہ ظاہرہ او پہ باطنہ د پوخدا کے تا بعد ارفضہ نو نبیا او عقبتی کیں بہ خلاصہ بیا نہ موی۔

تہ د دنیاوی خواہشاتو عبادت کوے . او ددے برعکس د نفسانی خواہشاتو پرینودل او مشیت الہی کیں فنا کید توحید دے . د توحید اثرات دادی . چہ ہفتہ ستا عقیدہ او عمل دتولو خباثونہ پاکہ کری . او دیو مخلص ہستی پہ طوس د پہ بارکات الہی کیں پہ اوچت مقام کیں او ذریچہ ہفتہ بہ پہ تا دا بشارتونہ (زیری) کہیچی چہ "من روح تہ خومرک یہ نزد صاحب قدرت و تمکین او محبوب او معتد لے چہ دا مرتبہ بیا موی . نو اللہ تعالیٰ رحمتونہ او نعمتونہ بہ نوسر ہم بہ تازیات شی . پہ تا بہ د قریب الہی پیرنوسرے او کرے شی . او د اللہ تعالیٰ رضا او خوشنودی بہ ستاد اطمینان باعث شی .

ددنیا دستور دا سے راغلے دے چہ دلنہ پول سادات خیل اصلی او خالص صورت کیں درانلو نہ جکبیں بہ یو

ناقصہ کیفیت کبھی وی - بیاد کیمیاوی عمل پہ ذریعہ د خاویے اور کنگہ ذرات دھنے نہ جدا کرے شی اوتیجہ اے دا با اوچی چہ ہنہ جہادات بوخالص اوقابل استعمال صورت اختیار کری - اودھے نہ بہ بیادیر فائدہ مند کاروند اختیار شی - نو د انسان ہستی حد غیبہ دہ - چہ ہر کل ہنہ د شرک اود بدعت، ہونو اود خواہشا تو دیروی دخیرونہ پاکہ اوصافہ شی - نو انسان کامل شی - اویا دھنہ نہ، نہ صرف خپل حان تہ، بلکہ قول بنی نوع انسان تہ ترے بے اندازے فائدہ رمی - نوزگہ پہ تا دا تاکید کوم چہ تہ ہم د عقیدے اوعمل دخیری نہ پاکہ شہ اود شرک اوفسق نہ پرہیز اوکرے - پہ دا سے کولو بہ تہ یقینا بہ باگاؤ الہی کبھی مقرب شہ - د حکمت اومعرفت پیرن وند سہ دریاندے اود کرے شی - اوعقبی کبھی بہ انبیاء اوصدیقاو سرا د عزت اواحترام درجہ بیاموے -

دا اللہ تعالی اطاعت اوفرمانبرداری اختیار کری - دھنے پہ برکت بہ دعالم اومعرفت خاوند شہ - اود اللہ تعالی عفو اومحشش پہ تالازیات شی - اوپہ دے حقیقت بنہ بنہ بوشہ چہ کوم ظاہری اوباطنی نعمتونہ تاند دنیا کبھی در کرے شی - او کوم عزت اوابرو اوفلاح اوبہبود تہ تہ عقبی کبھی بیاموے - دا اول د توحید ثمرات دی -

مقالہ (۲۹) متوکل علی اللہ تہ خوشخبری
د حضور صلی اللہ علیہ وسلم حدیث دے : کینے شی چہ فقرد انسان دیارے د کفر باعث شی : نو د زمانے د تغیر پہ سبب پہ ذات اوصفا ت الہی کبھی شک اوشیجہ لہ دخل و دکل صرف دھے خلقو کار دے چہ دھنوی یقین اویمان بالکل کمزورے وی - اود توکل علی اللہ جد بہ نہ لری - دیوموحد اود پنجے عقیدے د مؤمن یقین اویمان ہمیشہ محکم اوتواناوی اود زمانے تغیرات پہ ہیچ اثر نشی کوئے - اللہ پاک فرمائی : کوم سرے چہ پہ اللہ تعالی کامل توکل لری، نو اللہ تعالی دھنہ دیارے کافی دے : بل جائے ارشاد دے : "د توکل خاوند اولدیکار دی چہ ہمیشہ پہ اللہ توکل کوئی" اویہ دے بنا د توکل خاوندانو تہ دا خوشخبری دہ : چہ کوم سرے د خدائے تہ ویریری اود دھنہ اطاعت کوئی نو اللہ تعالی بہ دھنہ دیارے رزق کشادہ کری - اودھنہ تہ بہ دد سے ذریعہ تہ رزق و سر کوئی چہ دھنہ گمان کبھی بہ ہم نہ راجی : کوم سرے سرے چہ اللہ تعالی خپل لطف اوکرم اویکری - د مصیبتونہ اوقوتونہ نئے خلاص کری - او خپل نعمتونہ پرے - وانہ کری - نو لازمی دہ چہ دھنہ ایمان محکم دے اود اللہ تعالی دیسببہ نعمتونہ شکر گزار دے - ددے برعکس بل ہنہ سرے دے چہ د

خپل ضعیف ایمان، تذبذب اوشک و شیجہ پہ وجہ مصیبتونہ اوقوتونہ کبھی راگیر دے - کفر اوانکار کوئی - اود دنیا اوعقل پہ پریشانی اوبے عزتی کبھی پرہوتے وی - نو دد سے سرے متعلق حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائی دی چہ دقیات پہ و سرج بہ د پوتونہ زیات عذاب اود لذت کبھی ہنہ سرے دی چہ دخیل ضعیف یقین اویمان پہ وجہ دنیا کبھی ہم کافر شو - اود حشر و نشر نہ ہم منکر شو - نو کفر، بغفلت اود خدائے ہیر ونگے فقر ہنہ دے چہ دھنے نہ حضور صلی اللہ علیہ وسلم پناہ غوینتے دہ -

زک تاسوتہ دا بنودل عوارم، چہ دھے خلقو صحبت اختیار کری، چہ علم اویمان کبھی راسخ دی - اوتل پہ اللہ تعالی متوکل دی - ہنوی بہ ستا سونظاہر اوباطن د ہر قسم کرد وغبارنہ پاکہ کری - اوزرگہ اودماغ کبھی بہ مو توحید مستقل طور سے کینوی - اود دھنوی دیوحافی فیض پہ برکت بہ دنیا اواخرت دواو کبھی فلاح اوبہبود بیاموئی -

مقالہ (۳۰) د صبر اوتحمل فائدے
زک تعجب کبھی نم چہ تہ دنا پوھی پہ وجہ وائے چہ پہ کوم تہ پیر اوسیلہ بہ زک خپل مقصد اومراد تہ اورسم، حالانکہ پہ قرآن پاک کبھی صفا رانے دی چہ اللہ تعالی ہنہ خلقو سرا دے - چہ د صبر اوتحمل نہ کار

اخلی او پہ ہنہ تکیہ کوئی - اواللہ پاک فرمائی : ایماندارو ا صبر اوتحمل نہ کاراخلی - اواللہ سوہمنزی ربط پیدا کری - دھنہ تہ ویرے کوئی - اویک عملی کوئی چہ خلاص بیاموئی -

دکلام پاک دویرو آیتونہ ثابتہ دہ : چہ دنیا اوعقل کبھی د فلاح و بہبود بہترینہ ذریعہ صبر اوتحمل دے - او اللہ تعالی ہر مؤمن تہ حکما د صبر تلقین فرمائے دے، حکم چہ انسانی ژوند کبھی سلامتی اواخر وعافیت پہ صبر او تحمل اوستقامت کبھی دے - نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم فرمائے دی : دایمان دیارے صبر د سے ضروری دے، نکہ د جسم دیارے روح : اوحضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائے دی : دھر عمل ثواب دھے داندازے مطابق دے - لیکن د صبر ثواب بے حد اعلیہ اندازے دے : او اللہ پاک فرمائی : " ہر کلمہ چہ تاسود شریعت اوحود اللہ د حفاظت دیارے د صبر اوتحمل نہ کارواغے نو اللہ تعالی بہ درنہ مصیبتونہ لرے کری - او دومرہ فراوانہ رزق بہ در کری، خنگہ چہ اے دھے دیارے پہ خپل کتاب کبھی دا وعدہ فرمائے دہ : کوم سرے چہ دا اللہ تعالی اطاعت اختیار کری نو اللہ تعالی بہ پہ ہنہ خپل نعمتونہ لازمیات کری اودھنہ تہ بہ دد سے جائے نہ رزق و رگری چہ دھنہ پہ گمان کبھی بہ ہم نہ راجی -

تہ دخیل کشائشی رزق او خوشحالی دپارہ دصبر او توکل لارا اختیار کرے۔ جگہ چہ دنیسا نوملیم السلام او صالحان و صالحات و کتلونہ ہم معلومیہ، چہ دصبر او تحمل پہ وجہ اللہ تعالیٰ ہوتی تہ د مصیبتونہ نہ خلاصہ ویرا کہے وو او دخیلوہ پناہ نعمتونہ ے پہ ہوتی بیرونہ کرے وہ قبول اولیا اللہ ہمیشہ پہ صبر او تحمل استقامت کرے دے۔ او خپلو مریدانو تہ ے ہم ددے تلقین کرے دے او تاکید ے فرمائیے دے۔ دصبر پہ اختیار اولو اللہ تعالیٰ ستا دپارہ دنیا او عقبی کین دلوے جزا و عذاب فرمائیے دے، اللہ پاک فرمائی: دغہ شان موٹ صبر کو وکوتہ لویہ جزا و سکو بل جائے ارشاد دے: اللہ پاک صبر کو کینی او احسان کو کینی خپل محبوب گروئی:

تو کلام اللہ! حدیث نبوی ۳ او اللہ د دوستا دوستی نہ واضعہ دے چہ صبر دنیا او عقبی کین دھر سعادت او سلامتی اصل او بنیاد دے او مؤمن بندہ دصبر او تحمل پہ ذریعہ اللہ پاک درضا دخلاصی او دجنت مستحق گروئی او ددے پہ وجہ روحانی عروج بیا موی، چہ ملائکہ و صراطے پیخیی۔ ددے نہ پس ددے دپارہ اللہ تعالیٰ قریب دے۔ او دعزت ہخہ مقام دے چہ ہخہ لہ فنا نشتہ۔

مقالہ (۳۱) دوستی دشمنی اللہ دپارہ

مسلمان لہ پکاری، کہ چاسرہ محبت کوئی، نو ہم اللہ دپارہ، او کہ عداوت، نو ہم اللہ دپارہ دخیل نفس او ذاتی جذبات۔ پہ ہخہ کین دخل نہ وی۔ تہ د ہر سرگ سیرت، عقائد او اعمال پہ فور مطالعہ کرے، تہ ہخہ دتوحید اوست مطابقت وی نوستا دپارہ ہخہ سرگ محبت او دوستی سائل بالکل جائز او اللہ پہ نظر کین د ستائے جو کہ دی جو کہ دہخہ عقائد او اعمال دتوحید او سنت دقتضو خلاف وی۔ او ہخہ مشرک او فاسق وی۔ نو ہخہ سرگ بکس او عداوت سائل ستا دپارہ لازمی دی۔ تہ اللہ تعالیٰ درضا دپارہ دہخہ نہ خ واپورہ۔ کہ تہ یوموحد او متقی سرگ سرگ محبت سائے، نو محض اللہ د خوشنودی دپارہ۔ او کہ یومشرک او فاسق سرگ سرگ عداوت کوہے، نو ہخہ ہم صرف درضائے الہی دپارہ۔

دخیل نفس دخواہشات او ذاتی اغراض دپارہ ہمہ چا سرگ محبت سائے او ہمہ عداوت۔ جگہ چہ کوم محبت پہ نفسانی خواہشات و مبینی وی، ہخہ عارضی، فتنہ آنکیز او پریشانی پیدا کوئیکے وی۔ دغہ شان کوم عداوت چہ پہ ذاتی خواہشات وی۔ ہخہ دظلم او زیادتی او تباہی باعث وی۔ نو دخیل نفس پہ خاطر محبت او عداوت سائل دوارہ تباہ کن دی۔ او اللہ تعالیٰ پہ نزد پہ دنیا

نو ہم اللہ تعالیٰ دپارہ او کہ عداوت وی نو ہم اللہ تعالیٰ دپارہ۔

مقالہ (۳۲) غیر اللہ محبت شرک دے

حقیقی معنویں محبت اللہ پاک سرگ خاص دے۔ او غیر اللہ لہ پہ دے کین دخل و رکول شرک دے جگہ چہ دانسان ذمہ فطری طور سرگ اللہ تعالیٰ مسکن دے۔ خو ہر کہ چہ غیر اللہ تہ دے کین اثر کول حاصل شی۔ نو دا دتوحید الہی خرگندہ خلاف ویزی دے۔ اللہ پاک فرمائی: ہما مؤمن او مؤحد بندیان ماسرہ محبت سائل۔ او زک ہوتی سرگ محبت سائل۔ او حق سبحانہ فرمائی: کہ تاسو پہ اللہ تعالیٰ ایمان لری او دہخہ عبادت کوئی۔ نو صرف ہخہ سرگ محبت کوئی: او د مشرکیون متعلق اللہ پاک فرمائی: مشرکین او کفار خپلو فرضی خدا یا تو اودنیویا ساز و سامان سرگ دومرہ زیات محبت سائل چہ دہخہ جو کہ صرف اللہ پاک دے۔ لیکن کوم خلق چہ مؤحد او ایمان دار دی ہوتی صرف اللہ پاک سرگ پہ پناہ محبت سائل۔ بل خائے ے ارشاد باری دے: ای ایماندارو ستاسو مالونہ او اهل و عیال د تاسو اللہ د ذکر نہ غافل نہ کری۔ او کوم خلق چہ ددے خیزونو پہ محبت کین دوی نہ کری۔ او اللہ د ذکر نہ غافل شی، نو ہمدغہ خلق گمراہ او زیان کاری وی۔

او عقبی کین مقصوب۔

د دے برعکس محض اللہ دپارہ چاسرہ محبت یا عداوت سائل دعزت او ایمان دسلامتی غنیمت دے۔ داے سرگ اللہ تعالیٰ پہ دوارہ جہان محبوب او پرکرنیکہ گروئی۔ او دانیبا او صدیقانو پہ دل کین ے شاملوی دغہ وجہ دچہ حصو رضلی اللہ علیہ وسلم بہ ہمیشہ محبتی اللہ تعالیٰ درضا دپارہ خلقو سرگ محبت او عداوت سائلو۔ او خپل نفس لہ ے ہجھکل پہ ہخہ کین دخل نہ ویرا کولو۔ حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائی: کہ چاسرہ محبت کوہے، نو ہم د اللہ دپارہ، او کہ عداوت نو ہم د اللہ دپارہ دغہ دنی کریم صلی اللہ علیہ وسلم معمول او اسوہ حسنہ دے۔ او دغہ دتولو اولیاء اللہ دسور العمل دے۔ ددے برخلاف محض داتباع نفس پہ خاطر محبت یا عداوت سائل دکتاب اللہ اوست رسول اللہ نہ قطعی انحراف دے۔ او داے سرگ دخدائے تعالیٰ پہ نزد پہ دوارہ جہان کین مقصوب او مقرب دے۔

اللہ پاک فرمائی: د نفسانی خواہشات اتباع مہ کوئی جگہ چہ دا خیر د اللہ پاک د لارے نہ گمراہ کوئیکے دے بل خائے ارشاد دے: تا ہخہ سپے اونہ لید چہ تولو معاملاتو کین ہخہ خپل نفس خپل معبود او گروئی۔ نو سلامتی د نفس پہ مخالفت او اللہ پہ رضا کین دے۔ او ہخہ دا چہ محبت وی۔

پہ احادیث کیں ہم دے خبرے تاکید را خلع دے۔
چہ د مؤمن بندہ محبت صرف اللہ تعالیٰ سرے خاص کیدل
پکاردی او مخلوقا تو کیں د مؤمن زبکہ اودماغ جو کیدل
د اللہ ذکر او عبادت د تقاضونہ غافلہ نہ کری،
نورۃ تانہ ددے خبرے نصیحت کوم چہ تہ خپل محبت
او توجہ اللہ تعالیٰ تہ وقف کرے۔ اود غیر اللہ نہ چوہ
اختیار کرے۔ اود عشق کومہ پاکہ جذبہ چہ فطری طور
سورۃ پاک ذات سرے تعلق لری ہفہ مرکز مخلوقا تو
سرے مکہ کدوہ کئی ستا زبکہ بہ دشرک پہ وجہ د توحید
پہ معنوہ پوہیدلو اود ہفہ د عملی تقاضو د پورے کولونہ
محرورم پاستے شی۔

د اللہ پاک غیرت دانشی برداشت کولے، چہ کوم
زبکہ دہفہ د محبت او ذکر د پارے خاص وی ہفہ کیں د
غیر اللہ ہم دخل او کری۔ ہرگاہ چہ تہ د وحدانیت پر دے
تقاضا پورے لٹے اود عارضی اوفانی غیروں نہ کتارے کش
شے اود ازلی اوابدی ہستی محبت اختیار کپے نو سابر
د اللہ پاک لطف و کرم ستا استقلال لہ راجی اود پورے
پہ حیثیت بہ پہ دوارے جہانہ ہفہ عزت حاصل کری چہ
غیر اللہ پرستار بہ ویرا تکروتہ پہ خولہ پاستے شی۔

مقالہ (۳۳) د سر و خاور قسمونہ
سری پہ خاور، قسمہ دی، پورہنہ سہ دے چہ

نہ کے ژبہ وی، چہ پہ ہفہ خہ بیان او کری۔ اونہ نہ زبکہ
چہ ہفہ کیں خہ علم او معرفت پروت وی۔ نو د اے سپے
عامی، غافل او از مودے کار دے۔ چہ نہ پرے خہ اعتبار کیدل
شی اونہ پکین خہ خیر شتہ۔ نو تہ دد اے خلقونہ مکیرہ۔
حککہ چہ دوئی د خدا کے پہ عذاب کیں دی۔ د دوئی د مکتوب
نہ دے مونز خدا کے اوساقی۔ تہ د عالما زبکہ شہ اود دیرت
دلایسے بنو دو کونہ شہ۔ اود مجلس بندگانو نہ شہ۔ اود
خدا کے دنا فرمان نہ ویرے او کری۔ چہ د خدا کے نزدیکت
اود پیغمبران تو اب پیاموس رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم
حضرت صلی کرم اللہ وجہہ تہ او فرمایا ایل دکہ ستا پہ ذریعہ
خدا کے تعالیٰ دیوسری ہدایت ہم نصب کری، نو دے
کیں ستا د پارے د تیلے دنیا نہ زیاتہ بہتری دہ؟

دویم ہفہ سپے دے۔ چہ دہفہ ژبہ خوشتہ خو
زبکہ نہ لری۔ دہفہ خبرے د حکمت نہ دے وی۔ او خلقو
تہ نصیحت کوی۔ خو خیلہ پیسے عمل نہ کوی۔ خلق خدا
تہ بلی خو خیلہ ترے تبتی۔ د خلقو عیبونہ خورگند وی
خو خیل عیبونہ پت ساقی۔ خلقو تہ خان پرہیزگار بنکارے
کوی خو پہ پتہ گناہونہ کوی۔ داہسے سپے پہ مثل د شرح
دے۔ اگر گہ پہ صورت دسری دے۔ ددہ نہ خان بچ
کول پکار دی۔ حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمایا ایل دی۔
د تلو نہ زیات خوف ماسرے د امنت د خرابو عالما نو دے؟

خدا کے دے مونز ددا سے خلقونہ پہ امان کری۔ ددھے
خلقونہ تبتتہ کوی۔ ہسے نہ چہ پہ خلو غرور و زبر و خبر و
دھوکہ کری۔ اود گناہونہ پہ او رو اوسیری۔

دربم ہفہ سپے دے، چہ دہفہ زبکہ خوشتہ ولے
ژبہ نہ نشتہ۔ دے مؤمن دے۔ خود خلقونہ پتہ دے۔
خدا کے پرے د خیلہ پناہ پردہ اچولے دے۔ دے دخیلو
عیبونہ خبردار کپے شوے دے۔ زبکہ کے رو بنانہ دے۔
دے ہودا اوپے فائدے خبرونہ دست بردارے دے اوپہ
دے پورے دے۔ چہ سلامتی پہ خاموشی کیں دہ۔ حضور صلی
اللہ علیہ وسلم فرمایا ایل دی۔ "چا چہ خاموشی اختیار کرے،
نو سلامتی کے پیامونہ" اودا کے ہم فرمایا ایل دی؟ د
عبادت لس حصے دی۔ پہ دے کیں نہفہ د خاموشی دی؟
نو د اے سپے ولی اللہ دے چہ د نفس اود خلقو د آقا تو
نہ بچ دے۔ دے دسلامتی او عقل خاوند دے۔ ددہ خت
پہ خان لازم کرے۔ چہ د اللہ پاک پہ دوستا نو اوتیکہ بندگانو
کیں داخل شے۔

خلورم ہفہ سپے دے چہ د ملائکو پہ عالم
کیں د عظیم (لئے) پہ نوم بلے شی۔ حدیث کیں راجی
"چا چہ علم او کئے او پہ ہفہ کے عمل او کئے او خلقو تہ
کے او بنودو نو عالم ملکوت کیں ہفہ پہ عظیم یادگیریگا
او د اے سپے د خدا کے او دہفہ د آیتونو عالم دے۔

ددہ پہ زبکہ کیں نادراہمونہ امانت اہنودے شوی دی۔
او اللہ پاک دے پہ ہفہ علوم و اوقاف کرے دے۔ چہ پہ
ہفہ کے غیر نہ دی آگاہ کری۔ ددہ سینہ کے داسرارو
د قبولو د پارے پرا نیتے دے۔ دے کے بزبکہ پیدا کرے دے
چہ خلق نیکی تہ بلی۔ اود عذاب نہ تہ ویری۔ دے
ہم ہادی دے ہم مہدی دے۔ ہم شفیخ دے۔ ہم
مشفق دے ہم صادق دے۔ ہم مسدوق دے۔ دے
پیغمبران و جانشین دے۔ پہ ددہ دے اللہ تعالیٰ سلامونہ
برکتونہ او رحمتونہ وی۔

نو د اخلورم یا آخری سپے چہ ددہ تہ اللہ پاک ژبہ
اودرے دوارے عطا کرے دی۔ پہ بنیاد موکین ددہ مرتبہ
دانتھا مرتبہ دے۔ د پیغمبرانو نہ پس ہیچوک پہ مرتبہ کیں
ددہ جوگہ نہ دی۔ ددہ د مخالفت نہ۔ ددہ د قول تہ او
ددہ نصیحت تہ ددہ د رجوع نہ کولو ویرے او کریا حکمہ چہ
ستا سلامتی پہ ہفہ کیں دے۔ چہ دے کے درتہ بنائی
ہم دا سپے پہ زمکہ د خدا کے خلیفہ دے۔ ہم دے د
سیرت نبوک تابع، د توحید الہی محافظ او نفس
انسانی خیر خواہ دے نو ددہ صحبت او محبت پہ خان

۱۔ ہدایت یافتہ	۲۔ ہدایت کو تک
۳۔ معقول الشفاعتہ	۴۔ شفاعت کو تک
۵۔ رشتہ مند شوے	۶۔ رشتہ مند کو تک

لازم کرے۔ اوددہ دروحانی اور باطنی فیوض اور برکات تو نہ
استفادہ اور کبرہ حکمہ چہ ہم دے ستاد قلب اور مغز د
گروہ و فیوض صفا کو کہے اور توحید پہ نورے روینا نہ کو کہے کہ
دا اللہ تعالیٰ دقرب دپارے چہ تہ دداسے سری صحبت اختیار
کرے۔ نو پہ تا دا خبرہ واجب کبری، چہ دشوک اوفاسق
د صحبت نہ قطنی پرہیز او کرے۔
ستاد فائدے دپارے ما نائے دخلقو قسمون بیان کرل
او مضر او مفید سیر کینم در تفرق واضعہ کہ۔ نو دے
پیروی کول اوس ستا کار دے۔ زہ در تہ دا بیا وانم چہ
دا اللہ د صحبت د پارے داہل اللہ صحبت د پر منوری دے۔
اللہ پاک دے مونزلہ دھے اعمالو توفیق را کرے، بہ کوزہ
چہ ہنہ خوشحالیری۔ آمین۔

مقالہ (۳۴) عبادت کین اخلاص

دا اللہ تعالیٰ پہ ذکر اور عبادت کین اخلاص یو بنیادی
خیز اور توحید روح دے۔ دخیل پروردگار اطاعت
کو۔ دھنہ دشربیت احترام کو۔ اودھنہ ذات سرہ
ہیز قسم ظلم اور زیاتے مہ منسوب کو۔ تہ داوائے
چہ روزی ما تہ پہ وخت نہ راری۔ اوغم او مصیبت
را نہ پہ وخت نہ لے کبری تہ پہ دے نہ پورہیے
پچہ دھر خیز دپارے خیل وخت مقرر دے۔ نو دھنہ پہ
کار نو دتہمت نکولو نہ توبہ او کار دے حکمہ چہ دھنہ

اوامر پہ خیل مناسب اوقات کین وقوع بیا موی۔ اودھنہ
دمشیت لاندے دھے تمیل کیدی۔ اللہ پاک فرمائی۔
خما مخلص بندیان خما دا طاعت نہ خ نہ اودی۔ اونہ
خما د احکامونہ غفلت او روگردانی کوئی۔ دا اللہ پاک ہیز
کار عیث او بے مقصدہ نہ دے۔ نو تہ اخلاص او محویت
سورہ دھنہ عبادت کو۔ اودصرط مستقیم نہ بے روع
کیرہ مہ۔ کہ تہ دھنہ دا حکامو احترام کوے۔ نو دھنہ
بہ ہم ستا مدد او اعانت کوئی۔ او دنیا او عقی کین بہ د
خلاصہ نصیب کوی۔

دھر تکلیف او مصیبت دپارے انتہا شتہ۔ نو تہ دصبر
او خاموشی نہ کار اخلہ۔ پہ قننا و قدر راضی شہ۔ او پہ
دے پورہ شہ چہ سختی پسہ خوشحالی راخی۔ تکہ چہ توبہ
شہ تیرہ شی۔ نو ورپسہ نہ ناصبا راخی۔ اللہ پاک فرمائی :-
ہاے پیغمبر! چہ خما بندیان درنہ خما متعلق یو بنیادہ
او کرے چہ اللہ کوم خائے دے نو روتہ او پورہ چہ نہ ہنہ
تہ دیر قریب یم۔ او کوم وخت چہ خوک مانہ سوال او کرے
نو زائے سوال قبولم۔ خما بندیا زولہ بکار دی چہ پما
کامل یقین اوساقی۔ چہ صراط مستقیم بیا موی۔ او اللہ پاک
فرمائی۔ تا سو خما پہ بارگاہ کین سوال کوئی۔ زہ بہ ستا سو
خبروریات پورہ کوم۔ ددے نہ علاوہ ہم پہ دپروایتونہ
او وحدیتون کین ددعا فضیلت او اللہ پاک نہ سوال کولہ

تریب وارد شے دے۔ کہ اللہ پاک ستا دما نہ قبولہ
نہ کوی نو ددے بدلہ پہ پہ ہنہ جہان در کرے۔ حدیث
کین راخی چہ دقیامت پہ ورج بہ سورے پہ عمل نامہ کین
دایعہ حساب او یونی چہ شناخت بہ لے نشی کولے۔ نو
ہنہ تہ بہ او ویکہ شی چہ داستا دھے دما کا نومعاوضہ
دے چہ تاہ پہ دنیا کین خوبنتے خود نیا کین لے قبیلہ
مقدار نہ و۔

داہم خہ ورا خبرہ نہ دے، چہ تہ ددعا پہ وخت
کین خدائے یادوگے لے حکمہ چہ تہ دھنہ نہ سوال کوے
او دھنہ دغیر نہ لے نہ کوے او خیل حاجت بغیر دھنہ
نہ بل چا تہ نہ پیش کوے۔

شہ او ورج تندرستی، بیماری، اوسختی اونرمی کین
ستا دوا حالتو نہ دی۔ پوہینہ حالت دا دے چہ تہ دسوال نہ
منع شے اور سنا پہ قننا شے۔ اودخدا لے دقل سورہ دایعہ
موافق شے لکہ مردہ چہ مردہ شوئے پہ لاس کین وی یا
پے رودیگے پچہ دوائی پہ لاس کین یا غونہ ویکے دچکان
سوار پہ تمکین چہ کوم خوائے خوارا۔ ہنہ خوائے اولی
را اولی۔ چہ تقدیر و خنکہ خوارا، ہنہ وکریوی کہ ستا
مقدار کین نعمت دے، نو پہ ہنہ شکر اویاسہ۔ اودزیات
بخشش سوال ترے کو۔ اللہ پاک فرمائی کہ تہ ستا سکر کوئی
نوزہ بہ لازیات نعمتو نہ در کیم۔ او کہ ستا تقدیر کین

سختی وی نو صبر کو۔ حکمہ چہ اللہ پاک فرمائی۔ اللہ د
صبر کونکومل دے۔ بل خائے ارشاد دے۔ ہنہ صابرانو
تہ خوشخبری ورکے، چہ مصیبت ورتہ اور سی، نو دوائی مؤ
دھنہ یو۔ او ہنہ تہ راجع کیدونکی یو۔ پہ دایعہ خلقو د
خدائے سلامونہ اور بحتونہ دی۔ او ہم دوی ہدایت
موندونکی دی۔ او اللہ عزوجل فرمائی کہ تاسو د
خدائے ددین مدد کوئی۔ نو اللہ پاک بہ ستا سوسد کوئی۔
او تاسو بہ ثابت قدم کوی۔

دوئم حالت دا دے چہ تہ دا اللہ تعالیٰ دلوئے دپارے
دھنہ نہ پہ دما او زائے سورہ سوال کوئی۔ حکمہ چہ دھنہ
حکم دے چہ سوال دھنہ نہ کوئی۔ اللہ پاک فرمائی کہ د
خیل رب نہ خوارا۔ او انصاف ہم دفعہ دے۔ حکمہ چہ
ہنہ تاسو خمان تہ سوال او راجع کولو دپارے ہلی۔ ددعا او
سوال اللہ پاک ستا آرام باعث گرگولے دی۔ نو پہ دے
دواپوہ حالتو نو فکر او کرے۔ اوددے نہ بھرہمہ ووجہ۔ حکمہ
چہ دخدائے دقرب حاصلو لو دپارے بل حالت نشتہ۔
پہ ہر حالت کین دا اللہ پاک دایعہ ذکر اور عبادت کوہ
چہ ہنہ کین دغیر اللہ تصور قدرے ہم شامل نہ وی۔
حدیث قدسی دے کہ تہ دخیل پروردگار عبادت پہ دایعہ
یکسوئی سورہ کوہ، چہ گویا تہ اللہ پاک وینے۔ او کہ تہ دجدتہ
او محویت دا درجہ نہ لے۔ نو کم نہ کم دایقین حوضوہ

ساتہ چہ اللہ پاک تادینے : نوذعیادت پہ آد اویکین ہیڑ
نقص مہ راولہ۔
دائتہ تقالی دوحداثیت طلبکار شہ۔ اودشوک نہ پھیر
شہ۔ پہ ہیڑ حالت کین د اللہ پاک پہ بدظن کیرہ مہ۔ ہر
حالت کین د ہفہ وقادار اوسہ۔ یوانے اللہ پاک تہ یکسوی
نہ صرف دعیادت د قبولیت باعث وی۔ بلکہ دے سرہ برکتونہ
اویکویکین فورہ ہم اضافہ کیری۔ خومرہ چہ ممکن امتونہ
تباہ شوی دی، ہفہ د توحید اواخلاص د فقدان پہ وجہ
تباہ شوی دی۔
اللہ پاک د ابراہم علیہ السلام د قولو نہ لوئے صفت
دا بیان کرے دے۔ چہ ہفہ بہ کامل یکسوی سرہ د اللہ
پاک عبادت کولو۔ اوکاشا تو کین بہ ئے ہیڑ غیر ہفہ سرہ نہ
شریک کولو۔ اللہ پاک فرمائی : مونہ تاسوتہ دین ابراہم
عطا کھے دے۔ او ستاسو دے روحانی پلار ستاسو نوم
سامان اپنہ دے : نو پہ مونہ واجب دی چہ توحید
اواخلاص کین د ہفہ پیروی اختیار کرو۔ او خیل عبادت
دشوک تہ پاک کرو۔
مقالہ (۳۵) پرهیزکاری دین بنیاد دے
پرهیزکاری پہ خان لازمی کرے۔ لکھ چہ دسامان د
ظاہر و باطن سلامتی پہ دے کین دے، چہ ددے پہ دے
بہ صراط مستقیم روان شہ لکھ چہ ہم پرهیزکاری د

دین اصل بنیاد دے۔ حدیث کین راجی : سامان لہ یوانے
د حرام و خیزونو اوحرامو اشغالو نہ ڈوہ کول نہ دی پکار۔ بلکہ
شرعی طور سرہ د حرام اشیاؤ اوافعالو د ڈراٹو اواسیا ہونہ ہم
ور نہ پرهیز پکار دے۔ لکھ چہ گناہ اسبابونہ تڑسے کیدل یا ہفہ
سرہ تعلق سائل یقیناً انسان پہ گناہ کین اچوی۔ حضرت عمر
فرمائے دی۔ چہ مونہ بہ نقتہ حصے حلال خیزونہ پہ دے شہ۔
پرینودل چہ چرتہ حرام پکین نہ وی۔ اوحضرت ابو بکر صدیق
رضی اللہ عنہ فرمائی : چہ مونہ بہ د صباح خیزونو آویا دے
پہ دے خیال ترک کولے چہ چرتہ گناہ کین گیر نہ شہ۔ دا عرض
ہنوی د حرامود پچ کید لو د پارہ کول۔
اللہ پاک فرمائی : د خیل عاقبت د پارہ د تیکو ذخیرہ راغونہ
کری۔ او بہرین ذریعہ پرهیزکاری دے۔ اللہ جل جلالہ
فرمائی : د اللہ پہ نزد تاسو قبول کین زیات دعوت قابل ہفہ
دے چہ زیات پرهیز کار دے۔ نو عینکو بزرگابو بہ ہند خیرتہ
استمال کین نہ راوستل، چہ ہفہ بہ مشکوک و۔ اود حرام او
د ناجائز خیزونو د اسبابونہ بہ ئے ہم مکمل پرهیز کولو۔
حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائی دی : بنہ پورہ شی،
چہ دہر بادشاہ د پارہ پرورشوی۔ اود اللہ تعالی د روشو
حرام خیزونہ دی۔ نو کوم سرے چہ دے نہ کیرا پیرہ کری
د ہفہ د پارہ عین ممکنہ دے چہ پہ دیکین را کینو دی ہنود
شریعت د حفاظت بہترینہ طریقہ دادا دے چہ پرهیزکاری د

توح ۱۵۴ الغیب
لارے اختیار کری او گناہ د اسبابونہ پرهیز او کری۔
کوم سرے چہ د امرالہی احترام کوی۔ او پرهیزکاری
اختیار وی، نو د اللہ پاک مدد د ہفہ شامل حال وی۔ اوهفہ
د مصیبتونو او تکلیفونو نہ محفوظ وی۔ اللہ پاک فرمائی :
"کوم خلق چہ جھونہ نزدیکت اوجھونہ پہ کلام د پھیلو
کوشش کوی، نو مونہ خپلہ صراط مستقیم تہ د ہنوی
رہنما فی کوو اوشریعت د ہنوی د پارہ اسانور۔
ہر سامان لہ پکار دی، چہ د نفس د تابعداری نہ پرهیز
او کری۔ او پہ راز راست د تلو کوشش کوی۔ د فاسق اوفاجر
خلقو نہ گناہ کش شی۔ اوهفہ خلقو سرہ صحبت اختیار کری،
چہ د اللہ پاک فرمانبرداری۔ زہ تانہ دا پند و رکوم چہ د خیلو
تبرو گناہونو او لغزشونو نہ توبہ کرے۔ او عینکین د پارہ راست
بازی اختیار کرے۔ د اللہ پاک تہ دیکو توفیق طلب کرے چہ
د نفس د اتباع اودشوک د آفتونو نہ محفوظ شہ۔ او سلامتی
پیا موی۔
مقالہ (۳۶) دین پہ دنیا مقدم کری
دین کار پہ دنیا مقدم کرے اودنیادی امور کین حکام
الہی مہ ہیر و۔ دین اصل مال (رأس المال) او گنہ او
دنیا فرع اود رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم د اسوۂ حسنہ
پہ تعبیل کین کوتاھی مہ کرے۔ تانہ د نفس امارہ د مغلوب
کو او اود دین مطابق ہفہ تہ د تہذیب اود ادب ہنود لو حکم

توح ۱۵۵ الغیب
درکے شوع دے۔ خود دے برعکس تاد نفس غلامی اختیار
کری او پھان د ظلم او کھ۔ پہ دے وجہ تہ د صراط مستقیم نہ
واویدے۔ اود نفس د پیروی پہ وجہ پہ عقبی کین د دلیل
اوسوا خلقو نہ شوع۔
کہ تہ د عقیل پہ لار تے نو دنیا او عقیل د وار و کین بہ
عزت او ابرو خاوند وے۔ اود پرور د کار خوشودی لہ
حاصلہ کرے وے۔ نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم فرمائی :
" اللہ تعالی دنیا د آخرت پہ نیت و رکوی، خوا آخرت صرف
دنیا پہ متابعت نہ و رکوی۔ اودا بالکل واضحہ دے چہ
د آخرت نیت د شریعت کامل اطاعت دے۔ نیت دعیادت
روح دے۔ اود اصلو د جزا فیصلہ پہ دے کیری نو کہ
تا د آخرت د طلب پہ نیت د اللہ تعالی اطاعت کولے نو د
خدائے تعالی د خاصا نو نہ وے۔ او ہر کھ چہ تہ د
خدائے تعالی د خاصا نو نہ وے، نو دکاشا تو قول اشیاہ بہ
ستا تابعدار وے۔ او کہ تہ دنیوی امور کین د مصرف کیدے
پہ وجہ د آخرت نہ اعراض او کھے نو پروردگار بہ د خانہ
ناراضہ کرے۔
دنیا د خدائے تابعدار دے۔ د ہفہ نافرمانہ خواری
اود ہفہ د فرمانبرداری عزت کوی۔ حضور صلی اللہ علیہ
وسلم فرمائی دی : " دنیا او آخرت پہ مثل د دوو بنو (دو
خاوند د دوو بھو) دی۔ کہ یوہ خوشحالہ کرے، نو دویہ

بہ درجہ ناراضہ شی۔ تو کوم سرسہ چہ د اللہ تعالیٰ کامل اطا عطا
اختیاری۔ قول کائنات د ہنہ عزت کوی۔ اوخوک چہ ہنہ
نا فرمائی کوی، قول کائنات د ہنہ نہ بیزارہ شی۔ اللہ پاک
فرمائی "تاسو کیں بعضی داسے دی، چہ بعضی ددنیہ پرتار
دی او بعضی داسے دی، چہ آخرت عواری۔ او بل
خانے ارشاد دے۔ "خلقت کیں حکمت افراست داسے
خاوندان ہم شتہ، چہ وائی۔ اے پروردگاریہ! مونزلہ
دنیا کیں ہم سعادت را کرے۔ او آخرت کیں ہم سعادت
او دوزخ داورنہ ہم اوسائے۔ نو اوس تہ او ایویچہ تہ
دسے کیں دکرے دے نہ کیدل عواریے۔

بعضی دنیا کیں عوکیدل او خیل عاقبت نہ غافل کیدل
دا ایمان او اسلام نہ بالکل خلاف دی۔ هرکله چہ تہ آخرت
کیں حاضر کیرے شے۔ نو دحشر میدان کیں بہ دورہ دے
وی۔ پودوزخیان او بل جنتیان۔ دجنتیانویہ قولی کیں د
دا خلیلد سعادت بہ تہ ہلہ حاصل کرے چہ د نفس طلعت
پریردے، د خدائے تعالیٰ طاعت اختیار کرے۔ او د خدائی
احکامویہ احترام کیں دنسانی خواہشاتونہ لاس پہ سر
شے۔ دانہ پاک د بدارچہ د قولونہ لوستے نعمت دے، او د
جنت ہر قسم عیش دانہ پاک تابعداریند یا نو د پارویا
دے۔ نو د عقین د پونو سعادتونو حاصلولو د پارویا خیل نفس
تہ د شفقت پہ نظر او گوریہ۔ او د نفس امارہ پہ خائے نفس

مطمئنہ خیال اوساتہ۔
د نفس مطمئنہ د حاصلولو اہم ترینہ ذریعہ دادہ، چہ
د شیطان مزاجہ خلقو او خرابو دوستا نونہ کنارہ کش شے
او ذکر اللہ کیں مشغول شے۔ دلخویاتو او عیشیاتو نہ
پرهیز اوکریے۔ او د کتاب اللہ او سنت رسول اللہ پرتو
اختیار کرے۔ د صراط مستقیم موند لو د پارویا د کتاب اللہ
پہ آیتونو د مسلسل غور، فکر او تدبیر ضرورت دے۔ نو پیر
کتاب او سنت خان پورہ کرئی، او پہ ہنہ عمل اوکے۔ بعض
مناظرو۔ جدال او قبیل وقال کیں مہ کیشویزہ۔ جگہ چہ تہ
سورہ عقل گمراہ شی۔ او د عمل لار دانسان نہ خطاشی۔

اللہ پاک فرمائی: "کوم احکام چہ خودیز رسول تاسوتہ
بیانوی، پہ ہنہ عمل اوکریے۔ او د خٹ نہ موجہ منگ کوی۔ ہنہ
ترک کرئی۔ او د اللہ نہ دیرہ وکریے۔ چہ عاقبت موبہ شے
نود مسلمان د پارویا د توحید او سنت پیروی لازمہ دے۔ دا
بدعت دے۔ چہ د خانہ خبریے جو پیرے کپے شی۔ او دین
تہ منسوب کرے شی۔ او د ہنہ پیروی د اسلام پیروی
اوکریے شی۔ اللہ پاک فرمائی: "خلقتو رهبانیت (ترک دنیا)
د خیل لاسہ یو طریق عمل جو کرے۔ او پہ خانے لازم
اوکریولو، حالانکہ رهبانیت او د دنیا حلال خیزونہ
پریندول۔ مونزہ پہ ہنوی نہ دی فرض کری۔ او نہ مود
ہنہ حکم ورکریے دے۔ د غہ وجہ دہ چہ دوی ددے

خلاف فطرت طریق عمل پیروی اونہ کپے شوے۔ پہ دے
سبب ہر ہنہ عقیدہ یا عمل چہ د ہنہ آسمانی کتابونو او
شریعت کیں خٹ سند نہ وی، بدعت دے او د ہنہ پیروی
عین گمراہی دے۔

د بدعت شد سخت دے۔ اوسنتا د حضور صلی اللہ علیہ
وسلم د حیات طیبہ ہنہ دستور العمل دے، چہ اللہ پاک داسو
حسنہ پہ نوم یاد کرے دے۔ حق سبحان فرمائی: "خوک چہ
د اللہ درضا طلبکار وی او پہ ویرج د محشر د خلاصی ارباب
وی، نو د ہنہ د پارویا د رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم طریق
عمل یو مثالی سیرت دے؛ بل خائے ارشاد دے "خوک
نبی پہ خیل خواہش ہیج نہ وائی۔ خٹ چہ وائی ہنہ خودیز
د طرفہ وی وی۔ نو د ہنہ پیروی کوی، او اللہ پاک فرمائی:
"اے پیغمبر! دوی تہ او وایہ۔ کہ تاسو د اللہ دوستی خواہی
نوخا پیروی اوکری، چہ خدا اے مودوست شی۔ او د
خدا اے دوستی د حضور صلی اللہ علیہ وسلم د قول اوقبل
تابعداری دے۔

پیغمبر صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیے دی: "کسب کول حیا
ظاہری عادت دے او توکل حیا باطنی حالت دے، نو
اے دا آخرت طلبکار۔ کہ ستا ایمان کمزورے وی۔ نو
ستائظیفہ کسب کول دی، چہ دا د حضور صلی اللہ وسلم
سنت دی، او کہ ستا ایمان محکم وی۔ نو ستا وظیفہ توکل دے۔

اللہ پاک فرمائی: "خوک چہ پہ اللہ تعالیٰ توکل کوی نو ہنہ
ورلہ کافی دے: او حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیے
دی: "کہ چا دا ہے کار اوکریو چہ د ہنہ پہ حقلہ شریعت
کیں حکم موجود نہ وی۔ نو ہنہ مردود دے۔ نو ہر حالت
کیں د قرآن او سنت تابع کیدل پکاریے۔ د محمد صلی اللہ
علیہ وسلم نہ پس ترقیامت خودیز د پارویا بل پیغمبر نہ شے۔
چہ د ہنہ اتباع اوکریو۔ او د قرآن نہ علاوہ خودیز د پارویا
بل آسمانی کتاب نشتہ، چہ د ہنہ پہ احکام عمل اوکریو
نوزہ پہ نولو مسلمانانو تا کید کوم چہ ہنوی صرف د کتاب
اللہ اوسنت رسول اللہ اتباع اوکری۔ چہ تباہ او پر باد
نشی۔ ددے دواہونہ خلاف ویدی کول د شیطان پہ پیغمبر
کیں راتل دی۔ نو د عقیدے او عمل د ہر آفت نہ سلامت
پاتے کیدل د قرآن اوسنت اتباع سورہ وابستہ وی۔ او
دا اتباع یودا ہے مقدس نعمت دے۔ چہ ددے پہ ذریعہ
بندہ ولایت، ابد الیت او دشوئیت او چت عقلمانو تہ
رسی۔

مقالہ (۳۷) د حسد صدقہ
اے مسلمان! کہ تہ پہ اللہ، د ہنہ پہ رسول او پہ
کتاب اللہ ایمان لرے او بیاہم بل مسلمان روروسو
حسد کویے۔ نو دا دیرہ د افسوس خبرہ دہ او حیا د باند
دا یقین راخی چہ ستا ایمان بالکل ضعیف او توکل و کزور

دے۔ تہ دہل مسلمان خوشحالی سے برداشت کرے۔ دھنہ
بٹہ لباس، بٹہ خوراک اور اہل و عیال تہ نشے کئے۔ اور دھنہ
تک طرف پہ وجہ دا خیال کرے، چہ دھنہ بٹوں نعمتوںہ
د دھنہ نہ لے کرے شی، کوم چہ دھنہ خلقتی اور
رازق ہنہ لہ ورکری دی۔ داد لے شوہ چہ تہ د
خدائے پہ خدائی کیں دھنہ پہ تقسیم رزق کیں اور
دھنہ پہ اختیار کیں دخل ورکول غواپے اور اصریحاً
کفر دے۔

یاد ساتہ چہ دہنہ تعالیٰ اختیارات ستا اختیارات
کیدے سنی۔ اور دھنہ تصرفات ستا تصرفات کیدے سنی۔
اللہ تعالیٰ چہ چا تہ غنہ نعمتوںہ ورکول غواپری نو تہ دخیل
حسد پہ جذبہ کیں دھنہ مقابلے تہ را اوئے اور احوال
چہ کوم نعمتوںہ اللہ پاک بل تہ ورکری دی، ہنہ پرے تہ
بند کرے۔ نو دا خرگندہ دشمنیت ایز دی سرہ مقابلہ تہ
دہ! کہ دہ، او یقیناً دہ۔ نو تہ پہ دے پوہ شہ چہ پہ دے
کیں ستا پارہ خیر نشتہ۔

حسد یو دے لعتی خیز دے چہ ستا ایمان دے کور
د خپل موئی د رحیم نہ د غور کوی۔ اور اللہ پاک د مخالفت
کوی۔ قرآن حکیم کیں چہ د حضرت یوسف علیہ السلام
اور دھنہ د روبرو کومہ قصہ ذکر دہ دھنہ پہ مقصد اور
معنی لہ غور اور کوی، چہ د یوسف علیہ السلام روبرو

باوجود د سازشونہ، ہنہ دھنہ اوچے مرتبے اوے حسابہ
نعمتوںہ نہ ہر دم نہ کرے شو، کوم چہ دھنہ پہ مقدر
کیں دہ۔ اور یا خومرہ ہنوی پہ خپلو کوی وستومانہ شو۔
اور ہرکھ چہ مصر کیں یوسف علیہ السلام تہ پیش شو۔
نودائے اور صلہ ۳ خونور د پہ خدائے قسم وی، چہ تالہ
بیشکہ اللہ پاک پہ مونہ فضیلت در کرے دے۔ اور مونہ دخیل
ظلم زیاتئی معافی غواپے۔

حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیوی دی: ۲ حسد د
مسلمانانہ نیکی داسے سیزی، لکہ اور چہ لرگی ۳ اوحیث
قدسی دے، چہ اللہ پاک فرمائی، حاسدانہ حما او حما د
نعمتوںہ دشمنان دی ہ حاسدانہ اللہ دشمنان پہ دشمنان
دی۔ چہ اللہ پاک دخیل مشیت ماتحت چہ خپلو بند یا نو
تہ غنہ خیز اور خومرہ ورکول غواپری، نو دوی تہ مخالفت
کوی۔ اور اللہ پاک فرمائی: ۴ پہ دنیاوی ژوند کیں مونہ د
خپلو بند یا نو رزق خپلہ تقسیم کرے دے۔ نو یا خورک
دا جرأت کرے شی، چہ د اللہ تعالیٰ د فیصلہ شوی تقسیم
خلاف خبرہ اور کوی اور دھنہ مقابلہ تہ اور دیدی۔

یاد ساتہ چہ بل سرہ حسد کول پہ خپل ذات نظر کول
دی۔ اور اد بدین قسم حماقت اور ناروا بخل دے۔ اللہ پاک
فرمائی: ۵ مونہ خوبیہ خپلو بند یا نو ظلم نہ کوی۔ ہنوی د
خپلو بد عمل اور حسد پہ وجہ خپلہ پہ خپل ذات ظلم کوی۔

بل خائے ارشاد باری تعالیٰ دے ۶ حما احکام اور فیصلے تہ
بد لیبی، اور نہ زہ ذریعہ بریہ خپلو بند یا نو ظلم کوم۔ نو ستا
سلامت د پارہ بہترہ دادہ، چہ یوسلمان و سرورہ خوشحالی
اور اوسوہ حالی کیں اوئے، نو ہیو کھ ہنہ سرہ حسد مہ کوی۔
بلکہ دھنہ پہ کامیائی اور ترقی خوشحالہ شہ۔ دے طرز صلہ
پہ اللہ تعالیٰ ستا درخشاںی اور خپل قسما قسم نعمتوںہ پر تہ
در بان دے اور کوی۔ اللہ پاک د مونہ اور تا سو د حسد نہ پہ ایمان
کری۔ اور خپلو نعمتوںہ د شکر توحیق د راکری۔ آمین۔

تہ خپل ذات سرچ ہم حسد مہ کوی۔ خپل ذات سرچ
حسد کول دا ک۔ چہ ستا رزق پہ خپل فضل اور کور
تا تہ کوم نعمتوںہ در کپے دی۔ دھنہ استعمال کیں تہ د
بخل نہ کار مہ اخلہ۔ لکہ دا چہ پہ خپل خان اور اہل و عیال
د خوب الک خبناک، چاہے، اور ہائش پہ حقلہ تنگدستی
راولے۔ داسے کول خپل ذات سرہ خرگند حسد اور ظلم
کول دی۔ اور اللہ تعالیٰ د نعمتوںہ نا قدری۔

د نعمتوںہ شکر دا دے چہ دھنہ دہتولو پہ خائے ہنہ
ظاہر کرے او پہ ارت مہا تے استعمال کرے۔ اللہ پاک
خپل رسول برحق تہ فرمائی: ۷ دخیل پروردگار د نعمتوںہ
اظہار اور کوی اور خلقو محبتیں تے بیان کرے ۸ اللہ تعالیٰ
د مونہ لہ د شکر نعمت عملی توحیق راکری۔

آمین

مقالہ (۳۸) دصدق اور اخلاص اجر
کوم سرچ چہ د دین برحق خدمت اور تبلیغ اور اشاعت
پہ صدق اور اخلاص سرہ اور کوی، نو د اللہ اجر دھنہ دپارہ
کافی دے۔ اور ہنہ دا چہ دنیا اومتہل پہ دوارہ جہان کوی
بہ باعزتہ اور با آبروی۔ اللہ پاک فرمائی: ۱ تاسو د اللہ
مدد کوئی، ہنہ بہ ستا سو مدد کوی ۲ او بہ سراط مستقیم
بہ موثبات قدم کری، نو زہ تاسو تہ دا تلقین کوم اچہ
د اللہ دکلام تبلیغ اور اشاعت کوئی۔ ہنہ سرہ خورک مہ
شر کوئی اور تسلیم اور رضا خپل شعارجور کرئی۔

کوم مسلمان چہ د اللہ دکلام اور دہی ۳ سنت د تبلیغ
اور اشاعت دپارہ خپل ژوند وقف کری نو دھنہ اجر اور
ثواب د فی سبیل اللہ جہاد کونکو نہ ہم زیات وی اور اللہ
تعالیٰ مدد اور نصرت ہمیشہ دھنہ شاملی حال وی۔

مقالہ (۳۹) ردّ نعمت کفران نعمت کے
د حکم الہی نہ بذریعہ نفس پہ خواہش د یو خیز
قبول گمراہی دے۔ دے د خواہش نفس خلاف رضائے
مولیٰ پہ خاطرہ یو خیز قبول اور دھنہ پہ تعمیل کیں تکلیف
برداشت کول د اشیاؤ اور اولیاؤ اسوہ حسد دے اور داسے
مخلصین بہ دوی پہ دلہ کیں پوس تہ کولے شی۔

یاد ساتہ ۱ چہ ہرکھ اللہ تعالیٰ یہ تاد نعمتوںہ پرورینہ
کوی اور تہ ہنہ نہ قبولے۔ یاد ہنہ نہ روگردانی کرے، نو

داسرا سرگفران نعمت دے۔ اودائے پاک درنق او عطا تو بے قدری دے۔ نو د الله تعالیٰ درنق اود هغه د نعمتو پد خوشحالی سوع استقبال کوع۔ اود هغه په خوشحالی قبوله، حکم چه دے سوع محکب دپاره هم درنق کب زبانی اوبرکت رانی۔

مقاله (۳۰) ولایت د شریعت مکمله پیروی ده

ترخوچه ته د نفس اماره نه ازا د نه شه۔ اود شریعت مکمله پیروی اختیار نه کړه، نو د اولیاء الله په نه کب د داخلیدو کوشش مه کوع۔ د شریعت پیروی د مطلب دے چه ستا ټول اقوال، افعال د الله تعالیٰ د امر ونهی مطابق شی۔ یعنی ستا اوریدل، لیدل، تلل، اود کیدل، وینیدل الغرض ټول اعمال درنق الله ماتحت شی۔ اود اهرخه د دین او ملت د حد مت دپاره وی۔

ستا جسمانی خیز ونه ستا دپاره د پیرو د کار نه دجهل او لرې والی باعث وی ترخوچه ته اصلاح باطن او ترکیه روح سوع خالص روح جوړ نه شه اود جسمانی گودونونه ویزایر نه شه نو قریب خداوندی به حاصل نه کړه شه۔ وپه هرکله چه ته رینست او مجاهد سوع خالصی روح شه۔ او هر لیس ذکر الهی کب مصروف شه۔ نو په تا به اسرار الهی راڅرگند کړه شی۔ اود کائنات حکمتونه به تا ته بے نقاب شی د اذ فانی الذات مرتبه ده۔

کله چه ته دعالم بشلی نه بے تعلق شه۔ اوشیاء د دیدار اوجلو له خداوندی دپاره جهل او کب نه، څنگه چه حضرت ابراهیم علیه السلام د توحید د حقیقت نه پس اوفرمايل، بے شکه د اټول بنان د شکر په وجه خدا منا دی۔ اویو خدا ئه خبر هماغا اودوست دے دغه شار چه ته هم خپل خواهرات فسانی اومخوقات د معصیت بتان او کب نه اود هغوی د فرمانبرداري نه لاس په سر شه، نوله به په تا د علوم لدق اوسرار الهی کشف شروع شی ته به دراز دارونه شه اود ولایت دجهل اوتوت اوصلا د به تان د عطا کړه شی۔ دغه وخت به ته محسوسه کړه، چه تا یو معنوی، روحانی اوباطنی ژوند بیاموند۔ ستا ټول وجود به د قدرت الهیه مظهر جوړ شی۔ بیا به ته د هغه په رابطه آورنه، گورنه، گورنه، او خبره، د هغه نه به آرام اواطمینان بیا موه۔ د امر ونهی پیروی به کوه۔ د حدود شرعی حفاظت به کوه۔ اوعبر الله به موجود نه وینه۔

دولایت درجه بیاموند لود پاره، اتباع نفس، فسق و فجور اولغوایاونه پر هیز او کړه۔ او په اخلاص د شریعت پیروی اختیار کړه۔ خویاد ساته۔ چه دکوم حقیقت یا طریقت شروع تاید اونه کړه هغه جائز اونه کوی هغه جائز اونه کړه۔ هغه صریحا کفر دے۔

مقاله (۳۱) آزمائش نه پس د الله پاک پیروی کړه زه تا سوت د الله اود بنده د تعلق اوتو متعلق یومثال بیانوم۔ یو بادشاه دے چه هغه په خپل رعایا کب یوسرے اهل اوبویی، اود د نیا حکومت ورته حواله کړی په خلعت او اعزاز ئه سرفراز کړی۔ او خپل معتد ئه جوړ کړی۔ بیا دغه سرے د خپل منصب د رعایت نه یوه موده پورے خپل فرانس په مننه شان سوع ادا کړی اوبادشاه ته د خپل بے اعتدالی هیژ موقع په گوتو نه ورکوی۔ د نیا خلق هم د دغه د شه انتظام په وجه د دغه نه خوشحاله وی۔ اوشا با بے پرے وای۔ اوبادشاه هم د دغه په طاعت او صلاحیت مطمئن دے۔

خه موده پس دغه سرے په عیش و عشرت کب پر یو خپل عهد دے په عرض کب د خپلو فرانسو ته بالکل بے پروا شی چه بادشاه ته د دغه د حالاتو پته او لکی، نو هغه پرے قهوجن شی اود هغه نه ئه مات کړی۔ بیا ویر د هغه جرمونو محاسبه راواخلی کوم چه د دغه خپل حکومت په دوران کب د بادشاه د امر ونهی خلاف کړه وی۔ د تحقیقاتو نه پس دے بند یوان کړه شی۔ دغه سرے د دغه غور او نکب زائل شی۔ اود په خپلو تقصیرونو او کوتاهو پنبهان اوتوبه کار شی۔ د دغه د پنبهان اوانکسار چه د بادشاه مشاهده کب رانی۔ نو خپل زور متعصب

دوباره ورکړی۔ اود پورې نه زیات احسان ویرسه راواخل دا حکومت اوقیادت د دغه ته دائمی ورکړه شی۔ اواپس ئه ترے بیا نه اخلی۔

دغه مثال د الله اود بنده د تعلق هم دے۔ الله تعالیٰ چه پرموئن بند خپل مقرب جوړ کړی، نو په هغه دخپلو بے حساب نعمتونو پیرزونه کوی۔ دا بے پیرزونه چه نه یوه سترگه لیدنه وی۔ اونه یوغو اوریده وی۔ لکه باطنی نعمتونو کب د زکے اواسمانونو عجایب، دکائنات اسرار، کشف روحانی، د دغا قبیلیدل، تقوی، محبوبیت قلب کب دکلمات حکمت ترول اود ذکر وخیره۔ دغه شان ظاهری نعمتونو پرے هم تمام کړی۔ لکه صحت اوتوانای بنه خوراک خنک، حلالو خیزونو کب فراخی، سیکه بی بی اوسنه اولاد۔

په دے باطنی اوظاهری نعمتونو تر دیر وخته دے بنا دی۔ حتی چه دومره دے کب مشغول شی څه خلقت کب کنبوی خپل معبود هیر کړی، اود نفس اماره تا بعد اراک راواخلی۔ فسق و فجور کب پر یو ئه چه الله پاک د دغا کیفیت اوبویی نو د اصلاح دپاره ئه په مصیبتونو کب راگیر کړه اوسختو اوبریشانو کب ئه اخته کړی۔ بیا دے په خپلو حالاتو سوچ اوفکر راواخلی۔ اود خپلو باطنی اوظاهری تغیراتو نه محسوسه کړی چه دا هرخه دغه معصیت

او غفلت پہ وجہ وی نمودے د اللہ تعالیٰ پہ حضور کینے توبہ کا رشی۔ اور صراط مستقیم تہ رجوع اوکری۔ اور عیناً خپل زور دستور العمل اختیار کری۔

د نفس امارہ دا تابع نہ چہ دے بیزار شی۔ او خپل پرورس دکارتہ راجع شی۔ نو د اللہ تعالیٰ د طرفہ دہ تمہ پشارتو (خوشخبری) اور دے شی او تیر نعمتونہ ورتہ دویارہ با انرا طہ فر کرے شی پہ دہ د اللہ تعالیٰ د باطنی او ظاہری برکات و دروازے پرا نیستے شی۔ خلق خدا اور سب محبت او تعاون را واخلی۔ هر جائے دہ د تعریف او توصیف کیری۔ او بادشاہان نے مسخر شی۔

دغہ شان اللہ تعالیٰ خپل باطنی او ظاہری نعمتونہ پہ دہ تمام کری۔ اللہ پاک فرمائی: «ہیڑ انسان تہ دانہ دہ معلومہ چہ دہ د تک اعمالو پہ بد لہ کین دہ دہ د پارہ د زبہ د خوب دید و کوم کوم نعمتونہ پتا اپنودے شوے دی۔»

مقاله (۴۲) د نفس انسانی دوہ حالتونہ

د نفس انسانی دوہ حالتونہ دی۔ یوراحت او میل مصیبت۔ او د حقیقت دے چہ انسان پہ دے دوایو حالتون کین آزمائے۔ ترکو مہ جدہ چہ دے د خپل پروردگار مطیع او فرمانبردار رہے۔ اللہ پاک فرمائی: «انسان چہ راحت کین شی نو نافرمانی را واخلی او چہ مصیبت کین

شی، نو شکوہ او شکایت کوی: واضحہ دے چہ داد نفس انسانی کمزوری دے۔ چہ راحت پہ حالت کین د تقویٰ او شکر نہ کار نہ اخلی، او مصیبت پہ حالت کین صبر تحمل او توکل نہ اختیاروی۔ او د اللہ پاک خلاف بدگویی شروع کری۔

د نفس کارگستناخی او بے ادبی دے۔ او د مخلوقا تو اللہ پاک سرے شریک جو پول دی۔ بلہ دا چہ نفس ہنکلہ د اللہ پہ ورکری شوی رزاق مطمئن او شکر گزارہ کیری نہ۔ او ہمیشہ د خواہشاتو د کینے انسان پہ پریشانی کین ساتی بیا چہ نفس د مصیبتونو نہ خلاصے بیاموی، نو غرورہ تکبر او عیش کین کینوی۔ او د خپل پرورس دکار د اطاعت نہ روگردانی را واخلی نو بیا پہ مصیبتونو کین را گری کرے شی د پارہ دے چہ دہ خیری او بیکاری شی او د شرک اوشق نہ منع شی۔

بیا کہ نفس غفلت او مصیبت پیرید دی۔ او پہ سہ لاری۔ او اطاعت او شکرگزاری را واخلی نو احوالی پیرے د خپل نعمتونو د لاشی پیرورے شروع کری او هر حالت کین دغہ معاون او مددگار وی۔ نو کوسرے چہ دنیا را واخلی کین دسلامتی خواستگار وی۔ ہنہ لہ پکار دی چہ صبر او تحمل اختیار کری او د ریشائے الہی نہ غمنا آری۔ او خپل حاجات ہمیشہ دغہ نہ طلب کوی۔ شہ چہ اللہ تعالیٰ

ورکوی۔ پہ ہن شکر او باسی۔ او د غنہ نہ د هر حقہ امید ساتی۔

تا د اللہ تعالیٰ دا ارشاد نہ دے اورید لے چہ هر کلمہ اللہ تعالیٰ د پوختن پہ وجود کین د راستوارادہ اوکری۔ نو ورتہ اووائی کن (دے)، نو ہنہ فوراً شی (یعنی وجود کین رشی)۔ او اللہ پاک فرمائی: «مومنانو لہ خصوص پہ اللہ پاک تکلیف پکار دے: د اللہ پاک قول افعال نہ او حکمت او مصالحت نہ دے وی۔ خوہنہ خپل حکمت او مصالحت بندیانو نہ پتا ساتے دے۔ بندہ لہ پکار دی چہ رضا او تسلیم اختیار کری۔ او د اللہ حکم سوا اتفاق او خپل گفتار او حرکتو سکنا تو کین د اللہ تعالیٰ خلاف د شکوے او شکایت نہ منع شی۔»

حدیث شریف دے۔ ابن عباس رضی اللہ عنہ فرمائی: چہ زہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم پیسے سو روپے نو حسنو علیہ اللہ علیہ وسلم ماتہ ارشاد او فرمای: «اے ہنگہ ادا اللہ د حقوقو حفاظت کوہ، اللہ بہ ستا اوستا د حقوقو حفاظت کوی۔ اللہ حاضر او ناظر او گنہ: نو ہنہ نہ تہ د خپل وراثت موجود بیا موے۔ او چہ تہ سوال کوے۔ او مدد خواہیے، نو د اللہ نہ خواہیے: اللہ چہ د بندیانو پہ قسمت کین غنہ نیکی دی ہنہ دازل نہ مقدر شوے دی او ہنکو لے لے لے بدگو چات۔ چہ غنہ نا کد یا نقصان رسید وکتہ دے، ہنہ بہ

ورثہ وراسی۔

کہ تہ پہ اللہ توکل اوکریے۔ او حکم یقین پرے اوستے نو د پر خیر بہ بیا موے۔ او کہ یقین او توکل برقرار اوستے نو کوم خیر نہ چہ تہ بدگنہ، ہم ہنہ بہ ستا د پارہ تکلیف باعث شی۔ پہ ہن صبر او تحمل کول ستا د پارہ د پر غوروی وی۔ یاد ساتے چہ د صابرانو د پارہ د اللہ تعالیٰ مدد یقینی دے حکمہ چہ د مصیبت نہ پیر، راحت دے۔

مؤمن لہ پکار دی، چہ خپل قلب او دماغ صفا کری، او د نفس د وسوسونہ خان پیر کری۔ د مؤمن د پارہ عاقبت ہم دے کین دے، چہ ددغے حدیث پہ معنوبہ غور اوکری۔ بو تل عمری پرے عمل اوکری، چہ د دنیا او عقبی د تولو اکتونو نہ سلامت شی۔ او حقیقی اطمینان قلب بیا موے۔ او د اللہ پاک پہ رحمت پہ دوارہ چھانہ بناد شی۔

مقاله (۴۳) د مخلوق نہ سوال کول

د مخلوق نہ صرف ہنہ خلق سوال کوی، چہ د حقو یقین او ایمان ضعیف وی۔ صبر او توکل پکین نہ وی، او د توحید الہی معرفت نہ لری۔ د دے برعکس د غیر اللہ حکم د سوال کوانہ فقط ہنہ خلق محفوظ پاتے کیدے چہ د حق تعالیٰ د توحید معرفت لری، محکم یقین او ایمان لری د حقو طریقہ توکل علی اللہ وی۔ یہ ذکر او فکر ہمیشگی کوی د حقیقت او صداقت بصیرت لری۔ او د اقتضائے ایمانی

فتوح ۱۴۲ الغیب

پہ درجہ دے خیرہ نہ شوم اوجیا ورٹی چہ دخی وقیم
 اللہ پاک یہ موجودگی کنی مخلوق تو کنی دجا نہ سوال اوکری
مقالہ (۳۳) بعضے دعا گانے وے نہ قبلین
 دمؤمن ہرہ دعا لازمی طور سے نہ قبلین اوکوسہ
 دعا چہ قبولہ نہ شی۔ نزدھے پہ نہ قبلین دکن د خدا کے
 حکمت اور پرے پتے فائدے پر تے وی۔ انسان عالم الغیب
 صرف اللہ تعالیٰ دے۔ اوھنہ نہ پوھیدی۔ چہ دھنہ د
 بندہ فلاح او بھود پہ غہ خیز کنی دے۔ کہہ دیو آیت مفہوم
 دے۔ جن مکہ دے، چہ دیو خیز خان دپارہ غوبنل موبن
 بندہ گنوی، لیکن حقیقتاً ہنہ خنوی د پارہ مضروی او اللہ
 تعالیٰ کے بے غوبنیتو موبن نہ عطا کری۔ بعضے وقت دعاد
 نہ قبلین ویر سبب دا ہم وی چہ بندہ غافل شی۔ او خوف
 ورجا (ویرہ او امید) چہ دا ایمان د لوازمات نہ دی، دھنہ نہ
 ذائل شی۔ معرفت او حقیقت پہ ہرجال کنی امید او ویرہ
 لازم او ملزم خیز ورنہ دی۔ او دے مثال لکہ دمری د
 دوو پرو بغیر نشی اوتے، دھنہ شان دیو مؤمن حال ہم
 د خوف اور جا بغیر ناقص او نامکمل وی۔ دمومن حال
 او مقام دادے چہ ہنہ غیر اللہ تہ رجوع اونہ کری۔ نو د
 ہرے دعا پہ قبولیت اموار کول ہم د غیر اللہ حیثیت نری
 او دمؤمن د توحید عقیدے سے سرے بنائی۔
 دہرہ دعا نہ قبلین و دوعہ واضحہ سببوں نہ دی۔ یوخی

فتوح ۱۴۳ الغیب

دا چہ مؤمن کنی تکبر او شرور را نشی۔ اوھنہ د اللہ پہ آکر
 او احترام کنی غافل او گستاخ نشی۔ او دوئم سبب نے دا
 دے چہ محض د خواہش او عادت پہ ملور سوال کول زم
 جوہر کری۔ حکمہ چہ دا ہم د شرک خفی یوصورت دے۔
 او شرک خفی د شرک جلی نہ پہ دوئمہ درجہ خراب خیز
 دے۔ د اللہ تعالیٰ نہ چہ سوال خالصہ دا شیاع شریعت
 او تعمیل امر د پارہ وی۔ نوھنہ سوال دمؤمن د پارہ زیات
 د قرب اورضا کے الھی باعث وی۔ او دغیے نور سوالونہ چہ
 د نفس د خواہشاتو نہ مڑاوی نو دھے قبولیت یقینی وی۔
 دمؤمن د بعضے دعا گانو نہ قبلین و چہ موبن کوسر
 اسباب بیان کرل دھے نہ دا مطلب ہرگز نہ دے چہ
 بندہ د خیل حاجات خدا کے تہ نہ پیش کوی۔ او دھنہ
 نہ د سوال کول کنی کوتاہی کوی۔ حکمہ چہ مؤمن د خدا کے نہ
 سوال اونہ کری۔ نو دجانہ بہ نے کوی۔ اللہ پاک فرمائی: **حُما**
 نہ سوال کوی، چہ حاجات موتر سرہ کریم۔ او بل حائے ارشاد
 دے: **یا ایہ پیغمبر! چہ حُما بندیاں حُما متعلق ستان تیرس**
اوکری نور تہ او واپہ۔ چہ نڈہ دوئی تہ دیر قریب یم۔ کوم
وخت چہ حُما مانہ سوال اوکری، نو زوئے سوال قبولم۔ نو
بند یا نولہ پکار دی چہ ہنوی حُما اطاعت اختیار کری او
پہ ما حکم ایمان اوساتی چہ پہ د پارہ جہانہ خلاصہ
بیاموی۔

فتوح ۱۴۴ الغیب

مقالہ (۳۵) اصحاب عسرا و اصحاب یسر
 د خلق دودہ دے دی، یو اصحاب عسرا او یل اصحاب یسر
 اصحاب عسرا ہنہ خلق دی۔ چہ مصیبتونو او پریشانو کنی
 اختہ وی۔ او اصحاب یسر ہنہ خلق دی چہ راحت او
 آرام ژوند تیر وی۔ خود یا د مسائل پکاری۔ چہ ددے
 د لوحالات د باطنی اسباب او خارجی تاثراتو نہ خالی نہ کری
 کوم خلق چہ پہ راحت او آرام کنی دی۔ نو دا ہم دھوئی
 د پارہ یوہ ابتلا دہ۔ چہ آیا د نعمت او آسودگی پہ حالت
 کنی ہنوی ذکر او شکر اختیار وی یا سرکشی راخی۔
 ہرکلمہ چہ دوئی د ذکر او اطاعت پہ حائے غفلت او
 فسق او فجور کنی کنبیوی۔ نو اللہ تعالیٰ دوئی پہ قسم قسم
 مصیبتونو کنی واچوی۔ او دنا شکر ہی وجہ کے پہ عذاب
 کنی اختہ کری۔ کہ یو اسودہ حال سرے پہ دے پوھید
 چہ اللہ تعالیٰ **تَعَالَىٰ لِمَا يُرِيدُ** دے، یعنی چہ خہ خوار کی
 ہنہ کوی۔ نو د نعمت پہ موجودگی کنی بہ نے غفلت او
 معصیت نہ اختیار وے۔ بلکہ ذکر، طاعت او شکر کنی
 بہ مشغول وے۔
 کہ دیو دنیا دار سرکی غفلت او معصیت پہ دے وجہ
 وی چہ ہنہ د حقیقت ہیر کرے دے۔ چہ دے دنیا د
 آدم نہ تزدے دمہ پورے ہیچا سرہ وفا نہ دہ کرے او د
 ہنوی یوسری حالات پہ یو کیفیت برقرار نشی پاتے کیے

فتوح ۱۴۵ الغیب

او د ہر سرے پہ ژوند کنی تغیرات راخی، او کہ د تغیراتو او
 سترل نہ دچا ہستی محفوظہ دے۔ او محفوظہ پائے کیدے
 شی، نوھنہ فقط د اللہ تعالیٰ ہستی دے۔ مخلوقات د حالاتو د
 تغیر نہ قطعاً چر کیدے شی۔ نو دے سرے د دولت پہ نشہ
 کنی ابدی حقیقت ہیر کرے دے۔ او غفلت او معصیت کنی
 کنی اختہ دے۔ نو دا ہم سے سرے د اللہ د قہر او غضب نہ
 وے پھر شی۔ دا د اللہ پاک قانون قدرت دے، چہ ہنہ پہ
 خیلو بند یا نو د سختی نہ پس راحت راوی۔ او د نعمت پہ
 شکر پہ نعمت کنی اضافہ کوی۔ وے راحت او آرام بیلوئی
 د پارہ سختی تیرول ضروری وی۔
 د صبر او شکر جزا ہمیشہ د رزق فراخی او سکون قلب
 دی۔ او اللہ تعالیٰ د خیل امرونہو د تعمیل کونکی معاون او
 مددگار دے۔ کہ د مصلحت وخت پہ بنا یو سرے پہ
 مصیبتونو کنی اختہ کری، نو بیا نے پہ نعمتونو او بخششونو
 ہم بنا د کری۔ جنور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیے دی:
« د اللہ پاک نعمت دیو وحشی خنار پہ شان دے، پہ ثنا
او شکر سرے کے قید کرے» نو د دعوت او نعمت شکر پہ دا
 دہ چہ ددے پہ وجہ سرے متکبر او خلقو د پارہ مضر
 نشی۔ اسراف اونہ کری۔ د خدائی حدودو نہ تجاوز نہ
 کوی۔ فسق او فجور او حرامون کنی کنبیوی۔ دا اللہ د
 طرفہ چہ کوم حقوق العباد مقرر دی۔ ہنہ پہ خلوص

ادا کری۔ زکوٰۃ پہ مکمل دیا نسا اری سوا اوکا بی غریبانو
اومسکینانو تہ صدقہ اوخیرات ورکری۔ حاجقندو او
مصیبت زدہ خلق سوا ہمدردی اوکری۔ اود مظلوم مدد
اوکری۔ اوخیل اعضاء د حرامونہ پچ اوساتی۔ دا اول اعمال
د نعمت د شکر او زیاتی باعث دی۔ پہ دے عمل کوکے پہ
پہ جنت کین دانیانو، صدیقانو او اولیاء اللہ مکرمے وی
اودنیان کین بہ ہم دعزت او ابروخاوند وی۔

د دے برعکس کہ بندہ د نعمت نا شکرے اوکری۔ اود
دولت مندے پہ وجہ پہ عقلمت او مصیبت کین کینوی۔
نودھنہ دیارہ پہ دواپہ جہانہ ذلت اورسوانی دہ۔ خیر
د دے پہ دے حقیقت پوہیدل پکار دی چہ د انسان پہ
ژوند کین آفات او بلیات یوازے د عظمت او مصیبت او
د نعمت دناشکرے پہ وجہ نہ وی۔ بیکہ د دے نوراسباب
ہم وی۔ مثلاً د مصیبتونو او تکلیفونو یوسبب د دے چہ دا
د انسان د خپلوگنا ہونو او اہمالو نتیجہ وی اود دے پہ
د انسان تہذیب او مغفرت مقصود وی۔ لکنہ چہ اللہ پاک
غوازی۔ چہ د دے سپرے دکمراہی او نافرمانی نہ بیزارے شی
اوپہ صراط مستقیم روان شی۔

د آقا تو بلتا تو دوئم سبب د دے چہ داد اللہ تعالیٰ
پہ مقرب او برگزیدہ بندیانو یو آزمائش وی۔ او اللہ تعالیٰ
د دے پہ ذریعہ د دوی د ایمان، یقین، صبر او توکل امتحان

اخلاقی اویا د دے آزمائش پہ وجہ دھنوی ایمان او توکل
زیات محکم کری۔ اودنیان او عقبتی کین لے درجے او جتنے
کریک اود سختو مصیبتونو پہ وجہ ورلہ لوئے اجر و پاداش
د دے قسم برگزیدہ بندیان انبیائے کرام، صدیقین
او اولیاء اللہ دی۔ دوی د حال او مقام ناوندان وی۔ د
دوی یقین، ایمان او توکل د عاموسلمانانو نہ پہ درجو
اوجت او محکم وی۔ اوپہ دوک مصیبتونو کین ہم د
حقیقت او معرفت دروازے پراستے وی۔ د ابتلا پہ
اللہ تعالیٰ پہ دوی د توحید اسرار واضحہ کرے وی۔
اودوی د شکر جلی او خفی پاک ساتی۔ دیارہ د دے چہ
د دوی باطن د انوار قدسیہ نہ معصورے کری، اودوی
مقربان بازگاہ کری۔ اویا لے پہ دیارہ جہانہ د آدم پہ اولاد
سوربند کری۔

د مؤمن دگنا ہونو نہ د پاک کو ملامت د دے چہ
ہنہ لہ پہ ژوند کین صبر جمیل ورکری۔ اود لغویانو تہ
پہ ذکر او فکر کین مصروف شی۔ د مصیبتونو پہ وجہ
پریشا نہ شی۔ اونہ د مخلوقانو تکبیر د خپلو مصیبتونو
اوپریشانو ذکر کری۔ بیکہ راستباز اوسی۔ اوخیل حاجا
د خیل پرورے دگار پہ حضور کین پیش کوی اودھنہ نہ
مدد غوازی۔

د دے نہ علاوہ کومہ ابتلاء چہ درجات او مقاماتو

د اوجت وانی دیارہ د دے، اود ہر علامت د دے چہ نفس
مشیت اللہی سوا موافقت داواخی۔ او ذکر اللہی سوا
سکون بیاموی۔ د غیبا تہ توجہ او کوشی۔ اوفنا فی
الذات شی۔ د ابتلا د احالت د انبیاء علیہم السلام او
برگزیدہ اولیاء دیارہ خاص دے۔ اودعہ خلق د دے
تقاضا پورے کولے شی۔ چہ تائید اللہی لے خصوصیت سوا
شامل حال وی۔ ہر سبب د دے ابتلا جوکہ کیدے
نہ شی۔

حاصل دکلام د دے، چہ اصحاب عسرو د آفتونو او
مصیبتونو پہ وجہ د خیل پرورے دگار نہ کولے اوشکایت نہ
کوی، بیکہ پہ پورے یقین د پہ ہنہ توکل ساتی او اصحاب
یسرو د دولت پہ نشہ کین سرکشی او نافرمانی نہ کوی۔
بیکہ ذکر، طاعت، شکر او شاکین د مشغول اوسی۔

مقالہ (۲۶) یوحنا پیش قدسی

حدیث قدسی دے۔ چہ اللہ پاک فرمائی: "کوم سکر
چہ خما د ذکر پہ وجہ د مخلوقانو نہ سوال اونہ کرو۔ نودہ
بہ ہنہ تہ د سوال کوکونہ ہم زیات خیر ورکرم" د دے
وجہ دا دے، چہ ہرکے اللہ پاک یومؤمن خیل محبوب کقول
اوغوازی، نودہ ہنہ د مختلفو مصیبتونو د آزمائش نہ پس
روحانی پرورے کوی، مثلاً ہرکے چہ پرندہ پہ مصیبتونو
اود آفتونو کین لگوشی، نودہ خیل کمزورے پہ وجہ د خیل حقیقی

مشکل کشا او قاضی الحاجات پہ خما لے ہنہ مخلوقانو تہ
رجوع کوی۔ او مختلف انداز کین د مخلوق تکبیر سوال کوی
خود مدد دا طریقہ د توحید خلاف دے۔ پہ دے دیندہ پریشا
ختہ شی۔ آخر ہنہ د مخلوقانو تہ بیزارے شی۔ د خیل خالق
پہ تکبیر پہ سجدہ شی دھنہ پہ ذکر اوتنا کین جو شی۔
اوخیل حاجات ترے غوازی۔ پہ دے حالت کین دے د
غیر اللہ تصور قدرے ہم نہ کوی۔

د توحید د حقیقت دیاموند لونہ پس اللہ پاک ددہ
حافظ، ناصر، معاون او مددگار شی، اللہ پاک فرمائی:
"اے اللہ نبی! دوی تہ اوایہ چہ خما مولا او والی اللہ
دے، چہ قرآن لے نازل کرے دے۔ اود بولوسالخانو مل
دے۔ پہ دے وخت کین دیندہ ذریعہ سترگے ہم پہ دے
حدیث قدسی او غریبی دا چہ: "کوم سکر خما د ذکر
پہ وجہ د مخلوقانو نہ سوال اونہ کرو۔ نودہ بہ ہنہ د
سوال کوکونہ ہم زیات خیر ورکرم" دا ہنہ توحید کل
او ہویت فی الذات دے، چہ اولیاء او اولاد الوحاصہ دے۔
دل نہ بندہ تہ ہنہ قوت ورکری شی، چہ پہ اذن اللہی د
دہ پہ حکم کن۔ عجائب پہ ظہور کین راخی، دہ تہ
انشراح صدر حامل وی او پہ دے دوا پرچھا نوکین لے
ذکر خیر کیری۔

د اللہ پاک ارشاد دے: "اے نبی آدمہ! اے اللہ ہم خما

ند علاوہ بل ہیچوںک معبود نشته۔ زکا چہ خہ خیرتہ اووم
چہ موجود شه، نوزنه فوژا موجود شی۔ خما پہ وحدانیت
کین فناشه چہ بیا تر ہم کوم خیرتہ اوولے چہ موجود
شه، نوزنه به خما پہ اذن فوژا موجود شی۔

مقاله (۴۸) د سلوک ابتداء او انتہاء
یو بودا سیری پہ خوب کین خما نہ تپوس اوکٹہ۔ چہ
هنه کوم خیر دے چہ د هغه پہ ذریعہ بندہ دانته پاک
قرب بیا مومی۔ نو ما جواب ورکے چہ د قرب الہی بودا
ابتداء ده اولہ انتہاء۔ ددے ابتداء تقوی او پرہیزگاری
ده۔ او انتہاءے تسلیم، رضا او توکل دے۔

مقاله (۴۸) د فرضو، سنتو او نفلو درجے
مومن له پکاری دی چہ د فرضو، سنتو او نفلو خیلے
خیلے درجے اویشی۔ او درجہ پہ درجہ د هغه تعمیل اوکری
هتر عبادت کین دایسے نہ دی کول پکار چہ د فرضو نہ
تکبیر سنت او دستونہ تکبیر نفل اختیار کوی۔ هر
مسلمان د دوقولہ تکبیر فراموش ادا کوی، چہ د هغه نہ
فارغ شی۔ نو سنت د ادا کوی، او بیا وپسے د نفل کوی۔
ترخو چہ یوسپسے د فراموشی پہ نہ شان فارغ نہ وی
نو سنت کین مشغولیدلے جہالت دے۔ او دستونہ
تکبیر نفل کمراهی ده، نو کوم عبادت چہ دے قاعدے
خلاف وی هغه پہ درکارا خداوندی کین قبول

نہ دے۔

د هغه سیری مثال چہ د فرضو نہ تکبیر سنت کوی،
او دستونہ تکبیر نفل کوی دایسے دے نکه یو بادشاہ
چہ خیل یو ماتحت پہ خیل حضور کین طلب کوی۔ او
هنه سیرے د بادشاہ پہ دربار کین د حاضرین وپہ خلے
د جاوین پر یہ خدمت کین لگیا شی۔ حضور صلی اللہ علیہ
وسلم فرمائیے دی کوم سپسے چہ فرض پریردی او نفل کین
مشغول شی، نو دهنه مثال نکه د هغه حملدارے پنجه دے
چہ کوم وحش د هغه دنگون شی نوزنه حمل اوغور کوی۔
نوزنه هغه نہ حملدارا پاتے شو۔ او نہ صاحب اولادہ۔
دغه رنگ اللہ پاک دجانفلو نہ نفل قبولی۔ ترخو چہ
فراموش ادا نہ کوی۔ او دستونہ گزار مثال د سوداگر دے،
چہ ترخو هغه رأس المال نہ لری۔ نو کپتہ نشی کولے ہم
دغه کیفیت د هغه سیری دے چہ فرض او سنت پریردی
او نفل کین مشغول شی۔ حالانکہ د فرضو او سنتو پہ
موجود کئی کین نفل هیوا اہمیت نہ لری ککے چہ دایو
اختیاری عمل دے او بندہ ددے پہ ادا کولو ما مورنہ
دے۔

دغه شان روثرہ قیاس کوی یعنی فرض روثرے
پریرتو دل او نفل روثرے نیول ضلالت دے۔ او دغه
رنگ زکوٰۃ چہ فرض دے هغه نہ ادا کول او نفل صیتر

صدقہ او خیرات کول جہل دے چہ پہ درکارا دانته تعالیٰ
منظور نہ دے۔

مومن له پکاری دی چہ د فراموشی او اہمیت ہیر نہ
کری۔ د شرعی عمل ما تو نہ پرہیز اوکری۔ او اللہ پاک سوا
پہ مخلوقا تو کین ہیچوںک شریک نہ کوی۔ او نہ دخلقو د
خوشحالو د پارا د امر الہی خلاف ورزی اوکری، حضور
صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیے دی: **لَا طَاعَةَ لِمَخْلُوقٍ فِي
مَعْرِیَةِ الْخَالِقِ** یعنی پہ مخلوقا تو کین دھیچا دایسے تابعداری
جائز نہ ده، چہ دانته تعالیٰ نافرمانی دی۔

مقاله (۴۹) د خوب او حرام خورداگ صدقات
کوم سیری چہ خوب له پہ بیداری او اکاھی ترجیح و درکار
هنه پہ دوارا جہانہ پہ خسار کین دے ککے چہ خوب
دمرک استانی دے، او خوب چہ دمناسب اندازے نہ
زیات شی، نو بیا د هغلت علامت دے۔ او د مومن ذکر الہی
او نیک عملی ته نہ پریردی۔ ددے علاوہ د خوب کثرت
زیرا سخت او تاریک کوی۔ او فطری او روحانی ژوند
ترسے زائل کوی او لغویا تو ته میلان پیدا کوی۔ پہ ککے
وجه خوب پریردہ۔ د خوب اثر قدرے ہم اللہ تعالیٰ
سوا خہ تعلق نہ لری ککے چہ هغه د تلو سفلی نفاستو
نہ پاک دے۔ دغه رنگ پریرتو ہم خوب حرام دے
ککے چہ هغوی ته د اللہ پاک قربت حاصل دے او دغه

شان جنسیان بہ ہم د خوب نہ بے تعلقہ وی۔ نو دیو
مومن دیارا د ضرورت نہ زیات خوب د زیر د هغتی
او د هغلت او معصیت باعث دے۔

ددے برعکس بیداری د ذکر او عبادت د مخلوق
خدا د خدمت او دنیا او عقبی د خلاصی باعث دے، نو کوی
سپسے چہ د مناسب اندازے نہ زیات خوب محبت د خوار
نفس پہ خاطر کوی، نو دهنه به دایسے بنو بنو نیکو او کارنامو
نہ کرسے او خیر شی۔ چہ د هغه کوی به ہیچوںک پورا نہ کسپہ
شی۔ دغه وجہ ده چہ تلو انبیاء، صدیقین او اولیاء اللہ
پنجه ژوند کین خوب کم کرے دے۔ او وین زیات پاتے
شوی۔ او د بیداری پہ وجہ دے د ذکر او عبادت تبلیغ دین
او د مخلوق خدا د خدمت پہ برکت دایسے اوچے د سچ یا مومن
دی چہ پہ خوب کین ہیچوںک نشی بیا موندے۔

کوم سپسے چہ بیداری وی، او ذکر الہی کین مشغول کوی
نوزنه قلب ہم ہمیشہ بیدار او نور نہ ول وی۔ پہ
دے وجہ پہ صمیم معنوی کین بیدار او سید لو پارا د حرامو
نہ ہم خان ساتل پکاری دی۔ ککے چہ حرام قلب او دماغ
دوارا تاریک کوی۔ او زیر چہ تاریک او رنگ آلود شی۔ نو
د عبادت قبولیت ہم مشتبه شی۔ نو زیر د ژوند او معرفت
او فکر پارا حلال زرق دیر بلازی دے۔ حرام سرتر یا بہ
شردے۔ او حلال سراسر خیر دے۔ ددے پہ دینچہ پہ

مؤمن ذات اوصفات الہی اسرار و اسرار کو کبریٰ۔
بیاد امر الہی نہ بظہر پہ حلال رزق کہیں ہم اسرار
کول دیکھو پہ حائے معصیت اختیارول دی۔ حکمہ چہ دے
سرخ غفلت پیدا کریں اوزیات خوب راوی او دحلل
رزق خورک ہم پہ اعتدال سرہ پکار دے چہ ہوش صورت
کین معصیت ترے جوہ نشی۔ اللہ پاک فرمائی: اے
مؤمنان! اِحلال رزق خوری خبی خوراسراف
مہ کریں:

**مقالہ (۱۰) د قریب الہی حصول اود
ہے آداب**

اللہ پاک سرہ ستا نعلق اومعاملہ پہ دود صورتونو
کین کیدے شی۔ یوحوداچہ تہ اللہ تعالیٰ تہ قریب
اوندے اے اودویہ داچہ تہ اللہ تعالیٰ نہ غائب
لرے اے، نو پہ تا دافروض لازمیری، چہ تہ ہنہ تہ د
نزدیکت مخلصانہ کوشش راواخلے۔ اود ہے اسلمہ تحقیق
اوپرہ چہ تا دل خیل خالق او پرہر دکار نہ لرے ساقی۔
نود غفلت اوسستی نہ کارمہ اخلہ۔ اواللہ تعالیٰ تہ نزدیکت
د پارہ دا خلاص اوجہ نیت کار واخلہ۔

د قریب: الہی یوہ ذریعہ دادہ، چہ تہ دلش اتارہ
دیروئی نہ لاس پہ سرشہ۔ اوجہ مات اوشہوات پریردے
دونہہ ذریعہ دادہ چہ اللہ تعالیٰ پہ حضور کین پہ

خپلو تیر گناہونو پینہاندے۔ ذریعہ پہ صدق تو بہ کار
اود امر الہی پیروی اختیار کپے۔ ذکر الہی اوتسابع
شریعت سرہ سرہ د اہل اللہ صحبت ہم د قریب الہی د
حصول دیارہ دیر مفید دے، چہ ریاضت، مجاہدہ او
تذکیہ نفس سرہ تاتہ قریب خداوندی حاصل شی نو بیچہ
تہ دکوم خیز ارش وکریے، ہنہ بہ تاتہ درکولے شی او
روحانیت کین بہ حکمت کریں او کرامت عظمیٰ حاصل
کریے۔ او تہ بہ د ہض واصل باللہ خلقونہ۔ چہ پہ
ہنوی ہر وخت د اللہ پاک د نعمتونو اوجمشنونو
بارات وی۔

پہ خیل ہیڑ حالت مغرورہ کیرہ مہ۔ اود خدمت خلق
کین دھیڑ قسم کوتاھی مہ کویہ کین ستا پہ اعمالو کین
بہ د ظلم اوجہل شہہ پیداشی۔ اللہ پاک فرمائی: "مؤمن
خیل امانت یعنی دستور شریعت آسمانونو، زمکو او
غروونو تہ وراوندے کئ، خوهنوی ددے بوجہ اوجہڑ
نہ عذر لوکئ۔ اوتہ اوتہ او پریردول، لیکن انسان دا امانت
سے خود اوجت کئ۔ بیشکہ چہ انسان دخیلو فراموش تہ
پرسہ کولو پہ صورت کین ظالم اوجاہل دے۔ نو پیکار
دی چہ کوم خواہشات نفسانی تہ درمانے الہی دیارہ
پریردے، ہفت تہ دوبارہ مائل ہفت۔ دھن نہ خیل قلب
اود ماغ محفوظ اوسات۔ فناقی اللہ شہ۔ اود امر الہی کامل

اطاعت اختیار کپے۔
اللہ تعالیٰ نہ بغیر خٹہ چہ کائنا تو کین دی، دھن تہ
بے پرواشہ۔ اوجہلو مطالباتو کین بغیر اللہ نہ بل چاتہ
رجوع مہ کویہ۔ دونیا مسمیتونہ اللہ د جانب نہ یو اکھی
اوتیرہ او عبرت ترے واخلہ، حکمہ چہ ددے نہ ستا پسمہ
لازکول مقصود دی۔ بندہ کین چہ دا خلاص او رجوع
الی اللہ جن پر موجودوی نوہر حالت کین اللہ پاک دھن
معاون اومد دکاروی۔ اللہ پاک فرمائی: "تاسوما یاد کریں،
زہ بہ تاسو یاد کریم۔ اوجہا شکر پہ حائے راویں ناشکری
مہ کریں۔"

مقالہ (۱۱) غیر اللہ نہ دویزارین و ثواب

کوم سرہ چہ خپلہ ہستی د ذکر اوعبادت دیارہ
وقف کریں، اود مخلوقاتو نہ عبادوی، اوفناقی اللہ شی۔
نوفہ تہ پہ د نور مؤمنانونہ دوچند ثواب وکولے
شی۔ یوحوالصفا د رضائے الہی د پارہ د دنیا د ترک
کولو پہ وجہ، اوبل خیل حات د ذکر اوعبادت دیارہ
وقف کریں۔ پہ ہنہ د خدا لے تعالیٰ نعمتونہ او پریردے
وسے ہم زیاتے شی اوجہ د ابدالو اولیاء اللہ پہ
د کین داخل شی۔

بیا چہ دغہ عارف باللہ د خدا لے پہ نعمتونو اود
امر الہی پہ جاری کولو کین مشغول شی او پہ ہیڑ کین

ترے شہ غفلت، معصیت یا شرک اونشی۔ نو پہ دحسب
ہم ہنہ تہ دونہ ثواب وکولے شی حکمہ چہ یوحہنہ
پہ دے نعمتونو شکر اوباسی۔ اوبل پرہ ضرور اوتکر
اونہ کریں۔ اوبلہ داچہ ذریعہ پہ مینہ امر الہی پہ حائے
راویں۔ دلتہ کین داسوال پیدا کریں، چہ ہرکلیو
عارف دنیا اودھے اسباب ترک کریں، اوفناقی اللہ شی۔
او پہ دے بنا پہ ابدالو اور برگزیدہ اولیاء اللہ کین شمار
شی، نو بیا پہ دنیاوی مال و متاع کین د ہفتہ لے مشغول
شی حالانکہ داخیز دھنہ دمراج اومذہب خلاف دے۔
نود دے جواب دادے چہ **إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ** (امحال
پہ نیتونو مبنی دی) پہ دے وجہ دھنہ پہ دنیاوی
نعمتونو کین مشغول د امر الہی ماتحت اود شکر نعمت
پہ وجہ دی۔ اللہ پاک فرمائی: "کہ تاسو حتما پہ نعمتونو
شکر اوباسی، نو زہ بہ د زیاتو نعمتونو پریردے درسا لے
اکرم: بل حائے ارشاد دے: "اے پیغمبر اکرم! نعمتونہ
چہ د اللہ پاک د طرف نہ تاتہ حاصل دی، دھن اظہار
او کہ او شکر پرے اوباسہ۔"

دا واضعہ حقیقت دے چہ اللہ پاک عطا کریے شوی
نعمتونہ سرہ پہ غفلت او معصیت کین وانہ چوی، نو
دھنہ پہ روحانی اوباطنی عظمت ہیڑ اش نہ غور بخیری۔
اواللہ تعالیٰ محض دخیل فضل اکرم پہ وجہ ہنہ تہ

اجرا و ثواب درکوی۔ او پہ خپل لطف اور کرم احسان د
ہفتہ پرورش کوی۔ جگہ چہ ہفتہ درضا و امرالہی پہ
خاطر د خپل نفس پیروی پریشہ دے۔ او خپل خان سہ
ذکر او فکر تہ وقف کرے دے۔

دوہ مثال د پیش رودونکی بھی دے۔ چہ نفس د تقاضا
نہ خبر نہ دے۔ اور خدا نے یہ فضل د مور پلار پر ذریعہ
د رزق پہ نعمت مطمئن دے۔ هرکله چہ دے الله پاك
د نفس د آفتو زونہ آزا دکوی۔ نود خلقو زبونہ دے نہ مائل
کری او هغوی ورسو محبت او شفقت راواخلی۔ بیا هر
سرے دے سوره احسان او مروت کوی۔ اور الله درضا مند
پر دجه قول مخلوقات دوہ نہ رضامند وی او ددہ خدمت
او مدد کوی۔

هر هفتہ سرت نہ بہ دویمره اجرا و ثواب ورکولے شی
چہ د غیر الله نہ یو خواشی او ذکر او فکر کین مشغول شی۔
دلایه سرے بہ دواپه جهانہ هر وخت خداے تعالیٰ تہ
قریب وی۔ ددہ بہ هر قسم تکلیف لیرے وی۔ اور کائنات
قول خیزونہ دے پہ خدمت کین غارہ بستہ نکلیا وی جگہ
چہ الله تعالیٰ پہ هر حالت کین دده معاون او مددگار
دے۔

پہ دے وجه - مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ الْيَوْمَ
چہ د الله شی، نوالله دهفته شی)۔ او الله پاك فرمائی:

۱۰ اے نبی! دوی تہ او وایہ، الله خبا مددگار دے، چہ
پہ مانے خپل مقدس کلام نازل کرے دے۔ او هغه، هغه
خلق خوبوی چہ صلحان وی۔

مقاله (۵۲) داو لیا الله دا پتلا عسب
الله پاك خپل بعضے برکزیده بندیان پہ دے سبب
پہ مصیبتونو کین اچوی، چہ هغوی د مخلوق نہ بیزار
شی۔ او الله پاك تہ متوجه شی او دهفته نہ دعا کولے
او غواپی حکمہ چہ الله تعالیٰ دعا کائے او دهفته متہ
حاجتونہ غویشل خوبوی دپاره ددے چہ خپل فضل
اور کرم پرے اوکری۔

هرکله چہ برکزیده اولیاء الله پاك پہ حضور کین
حاجات خوازی، نود الله پاك جود اور کرم ورته داجابت او
قبولیت دپاره هرکله وائی خودکله بعض وخت دعا قبولیت
کین غے تاخیر راشی۔ نود ایدر خاص مصلحت پہ بناوی او
دمؤمنانو دپاره دپریشانی خیز نہ دے۔ نو پکار دی چہ د
مصیبتونو پہ دوران کین ذکر الہی جاری اوسائے شی، او
د امر ونهی پورے پا بندی اوکریے شی۔ او خپل حاجات
او ضرورت بات د الله پاك نہ با قاعده غویشلے شی۔

الله پاك فرمائی: "اُدْعُونِيْ اَسْتَجِبْ لَكُمْ" (مانہ سوال
کوی، زہ بہ موسوال قبولم) بندہ لہ پکار دی چہ د مصیبت
پہ وخت کین عجز او زاری هرگز پرے نپدی، جگہ چہ

الله پاك فرمائی: "د یوبل مالونہ اوجاندا دونہ پہ باطلہ
ذرا شو مہ غصب کوی: نود ایدر بنیا دی اصول دے چہ ددہ
پیش نظر د هرے ممکنہ بددیانتی تردید پکار دے۔ د الله
پاك د رضاطلیکاردی چہ پہ ذکر و عبادت کین مکمل
اخلاص اختیار کوی او اخلاص یوازے دانہ دے چہ
پہ عبادت کین صرف دریا کاری نہ پرہیز اوکریے شی
بلکہ د اخلاص یواہمہ تقاضا داہم دے، چہ هیر یو
عبادت، خواہ فرض وی یا نقل، د هفتہ پہ ادا کول کین د
الله تعالیٰ نہ د اجرا و ثواب یا معاوضے خہ خواہش
اونہ ساتی۔ بلکہ دعبادت مقصد صرف رضا او اطاعت
الہی اولری۔

کوموا لیا الله اوصوقیا لے کرامو چہ د توحید حقیقت
او ماہیت بیاموندے دے۔ هغوی هر هفتہ عبادت شرک
گنری چہ پہ هفت کین د الله تعالیٰ تہ د اجرا و معاوضے نیت
وی۔ نو ذکر او عبادت او د احکام الہی پیروی کین د اجرو
ثواب نیت نہ بنائی گئی بیاد د توحید نہ منل دی۔
قول عبادت د الله پاك د جانب نہ دی۔ کہ هفتہ موثر
پہ خائے دایرو، او د الله د احکامو تعمیل اوکری۔ نوداہم
سراسر دهفته تائید او نصرت دے۔ د احکام الہی د
تعمیل دپاره چہ د کوم قوت او ہمت ضرورت دے، هفتہ
خوہم د الله پاك عطا کردہ دے۔ نود عبادتو د اجرا و ثواب

سازوی، چہ غفلت او معصیت ترے لیرے کوی، او خپل
مقرب لے جو پکری۔

مقاله (۵۳) د الله پاك د رضاطلب
د الله پاك د رضاطلب کوی۔ او دهفته د خوشنودی د
پاره د نفس امارہ د خواہشاتو د اشیام نہ کنار کش نشی۔ خوک
چہ پہ رضائے الہی کین فنا شو، نو حقیقی بقائے بیاموندہ
خپل خواہشات او ارادے د رضائے الہی تابع کرے، بلکہ
چہ دنیا کین ہم دغہ یولوے نعمت دے او ہم د اقرب
الہی د قولونہ پریمے او بہترینہ ذریعہ دے۔

خوک چہ د الله پہ رضاکین فنا شو او خپل خواہشات
لے د هفتہ د امر د امریہ تعمیل کین پریشودل۔ نود دنیا او
عقبی هر قسم عذاب پہ هفتہ حرام شو۔ او خوک چہ د
الله د رضاطلیکار وی۔ نود هفتہ دپاره داہم لازمہ دے
چہ الله تعالیٰ د خپل مشیت ماتحت کوم نعمتونہ اورزق
هفتہ تہ عطا کوی، نو پہ هفت د شکر گزار شی۔ او دنوش
خلقو حقوق د هرگز نہ غصب کوی۔ او نہ دسپہ نطم زبانی
پہ هغوی د نعمتونو او درزق د بند و لوکوشش کوی، کوچہ
د هغوی پہ مقدر کین وی۔ جگہ چہ د حقوق العباد منسب
کول پہ مشیت الہی کین د خل کول دی، او صریحا شرک دے
چہ د الله تعالیٰ پہ نزدنا قابل عفو دے۔

طلب کو بوند بہترہ دادہ، چہ دوسے پہ جائے بندہ زیات ثنا و شکر ادا کری۔ چہ د اللہ د جانب نہ پرے نعمتو نہ لازیات شی اود نیا او عقیب کین ددہ د پارہ د برکتو نو باعث شی۔

کہ تہ د رضائے الہی طلبگارے۔ اود اللہ تعالیٰ مغضوب او معنوب نہ جو پرے۔ نو د خلقو حقوق پہ ہیچ وجہ مہ غصب کوہ۔ حکمہ چہ کوم خلق د اللہ پاک پہ ویرا کرے شوی رزق شکر گزار شی۔ اود نور حقوق پہ ظلم زیاتی غصب کوئی، نرہنہ پہ دوارہ جہانہ پہ خسارہ کین دے۔ او خوک چہ غاصبان وی دھنوی تویے نیکی بر باد دے دی حکمہ چہ د ابد ترین خلق دی۔ اود کلام اللہ مطابق ظالمان او جاہلان دی چہ د عقل او بصیرت نہ بالکل خالی دی۔

کہ دوی د اللہ تعالیٰ پہ عطا شوو نعمتونو رضامند دے، دھنہ شکرے ادا کولے اود مخلوق خدا حقوقے پہ ناچار نہ غصب کولے، نو یقینا دے آیت: لَنْ يَنْفَكُمْ لَا زَيْدٌ لَكُمْ (کہ تاسو شکر اوباسی نوزہ بہ زیات نعمتونو درکرم) مطابق بہ دھنوی رزق زیاتید لے اودھنوی مرادونہ بہ پورے کیدل۔

اللہ پاک د موثر اوتاسو دھنہ خلقونہ کری، چہ ذکر او اطاعت کین د اللہ پاک درضا طلبگار دی اود اللہ

تعالیٰ د نعمتونو شکر گزار دی۔ اوحسب شریعت د خپل حال د حفاظت د پارہ د اللہ تعالیٰ د تائید اونصرت خوشکار دی۔ آمین۔

مقاله (۵۴) د تقویٰ شرح او وضاحت

کوم سرے چہ عقیب کین فلاح د بہبود عواری ہنہ لہ پکار دی چہ د نفس اود دنیوی اسباب پرستش پریدی اود دفعہ شان کوم سرے چہ د اللہ پاک رضا عواری، ہنہ پکار دی، چہ د خپلویکو اعمالو د جزا تصور پریدی۔ حکمہ چہ دا سے کول د توحید خلاف دی۔ او پہ اخلاص خراب اثر عورجی۔

ترخو چہ دیوسری پہ زہد کین دشہواتو اود دنیاوی لذاتو ہوس موجود وی۔ نو ہنہ خپل عاقبت خاست کولے نشی۔ اوترخو چہ یوسرے د عاقبت د جنت او ماہیہا خواہشمند وی۔ نو ہنہ خالصتاً د دیدار اورضائے الہی طلبگار نہ دے۔ پہ دے بنا د اے سری د زہد اوتقویٰ د حیثیت او ماہیت نہ ناخبرہ دے۔ اود ہنہ د تقاضونہ نابلدہ۔ د دے وجہ دادہ، چہ دنیاوی اشیاء ہر حالت کین خواہش نفس او ہوس سرہ متعلق دی۔ انفس شرک نہ میلان کونیکہ دے۔ نو مؤمن لہ پکار دی چہ خپل رضیت، عیوب، اسس او محبت فقط ذات خداوندی تہ دقت کری اود نفس د دا سے ترغیباتو نہ پرہیز او کری چہ اسان غفلت او شرک تہ

بلی۔ دھنہ رنگ د نفس د ترغیباتو اوندات سغلی نہ کنارہ کشی د سری زہد اوتقویٰ تکیل تہ رسی۔ او ہنہ پہ درکار خداونہ کین د عزت اوقبولیت درجہ بیا موی۔ نو ہرکلمہ چہ یوسرے پہ تقویٰ کین پختہ شی۔ نو بیا حقیقی معنوی ہنہ تہ اطمینان قلب حاصل شی۔ نول مصیبتونہ لے رفع شی اود اللہ تعالیٰ د چہ حسابہ نعمتونو پیریزوے پیہ شروع شی۔

حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیے دی: " دنیا کین پہ زہد د مؤمن قلب سکون اوطمینان بیا موی، او جسم پیہ راحت، نو دایو واضعہ حقیقت دے، چہ ترخود یو سری پہ زہد د غیر اللہ غلبہ وی، ہنہ حقیقی خوشحالی او اطمینان قلب نشی بیا موندے۔ دفعہ شان د نفس انسانی عجاب ہم ترہف پیرتکیدے نشی، ترخو چہ ہنہ مکملہ طریقتہ دنیاوی، علاقہ پیہ نردی۔

مؤمن لہ پکار دی، چہ زہد فی الدنیا تکیل نہ پس زہد فی الاخرت اختیار کری۔ اود ہنہ تفصیل دفعہ دے کئی ظاہرہ دہ چہ دھنہ عبادت خالصتاً درضائے الہی د پارہ نہ دے۔ بلکہ د حور و غلمان خواہش اوند کری، نو ہنہ چہ مؤمن زہد فی الاخرت اختیار کری۔ نو اللہ تعالیٰ پھنہ د خپلو پیششونو اونعمتونو د اے پیریزوے راواخلی، لکہ چہ پہ خپلو انبیاء، اولیاء اوعارفانو لے کوی۔ او خپل

محبوب اومقرب لے جوہر کری۔ د زہد فی الدنیا اوزہد فی الاخرت پہ برکت بندہ ظاہری او باطنی لحاظ سرہ ترقی کوی۔ اود نیا اوعقب کین پہ دا سے نعمتونو نیاد شی، چہ درشاو نبوی مطابق ہنہ نعمتونہ نہ پیہ سترگہ لید لے وی، نہ یونوب اورید لے وی اونہ دیو انسان پہ زہد لے ہم وگمان راخے وی۔ اود غہ دا سے خدائی نعمتونہ دی چہ انسانی عقل پرے د پوہیدلو نہ عاجز دے۔ اوتشریح او اظہار لے پہ عبارت کین ناممکن۔

مقاله (۵۵) دولایت تکمیل

زہد تاسوتہ د لذات نفسانی د ترک کولو مختلف پورٹی بناشم۔ اود اہم درتہ واضعہ کوم، چہ دھواو ہوس اوفنس اتارہ د پیر وی نہ پرہیز کولو سرہ دولایت تکیل شنگہ کیری۔ نو د نفس دلاجو اویا بندونہ د خلاصی د پارہ پہ شروع کین انسان خیلہ د انتہائی جدوجہد اوقوت اولدی تہ کاراخی۔ دخواہشات نفسانی تہ ددہ مزاج د تکلیب نہ واقف اوعادی دے۔ نو دعادت د پیکٹی د پارہ ددہ د پارہ مجاہدہ دیرہ ضروری دہ۔ خود د نیت او مقصد مبارک دے۔ پہ دے وجہ اللہ تعالیٰ پد خپل خاست تائید اوتوفیق ددہ نصرت اومدد کوی۔

اللہ پاک فرمائی: "وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهَبَنَّ مِنْهُمْ"

فتح ۱۹۷ الغیب

سُبْحَانَ (کرم خلق چه کمونند در نما جوئی د پاره جده چهد کوی. نومونر هخوی ته د سمولارو هدايت کور. درهنای بی اودنفس اتماره دخلاصی نه علاوه الله تعالی کے د خپلو بعضه اولیاء او برگزیده بندیان وصحبت هم نصیب کړی چه دهغه په ذریعه په ذریعه مؤثره طریقہ دده روحانی او باطنی تزکیه کیری.

بیا داسه مومن بنده دخپل نفس نه فانی شی. او ذات الهی کینی باقی. هغه د ټولو حرام او مشتبہ څیزو نه د ژوند ضرور یا تو کینی پرهیز کوی او صرف حلال او مباح څیزونه اختیاروی. چه دهغه په وجه دهغه د ذکر او عبادت په قبولیت کینی هیڅ شبه پاته نشی. دغه شان د شهوات نفسانی نه پرهیز کول د عمر ماتونه پچ کیدل د الله تعالی رحلال او جائز څیزونو استعمالول او ذکر او عبادت کینی د مشغولیدو په برکت هغه د ولایت مقام ته اورسی. او د اهل همت او عزیمت اولیاء الله او خواصو په زمره کینی داخل شی. دلته دس په باطن کینی د الله د جانبته دا آواز اورسی: چه هرکله تادرنه الله تعالی د پاره فضا فی اودنیایوی خواهشات پرینودل، نودعقبن متعلق هم خپل خواهشات پرین د. او د اخلاص او توحید د تکمیل د پاره د ټول کانسوا او خپلو خواهشاتونه د چه اوکړه. او هغه سره د هر قسم د شرکت او بدعت د تصور او میلان

فتح ۱۹۶ الغیب

نه کناره کش شه. اوفتانی التوحید شه. بیا خاموشی اودب سره ځموند د قرب اوصدق مقام کینی داخل شه چه هغه به ستا د پاره د انبی خوشحالی او اطینان وی. او هڅ قسم غم او تشویش به نه وی. نوته دخپل خالق او پرورس دکار د رضا او خوشنودی د پاره د ټولو مخلوقاتو اولذات نفسانی نه روگردانی اختیار کړه.

یومعلمی او موحد سړی ته چه دادرجه حاصله شی. یو په هغه د الله تعالی د طرفه د علوم او معارف کشف اود فضل وکرم انوار شروع شی. د غیبانه هغه ته خلعت الهی اغوستل شی. بیا هغه ته د اتلین کول شی، چه د الله تعالی د دس خاص نعمتونو او عطیاتو هر وخت شکر په ځایه راوړه. ځکه چه د دس د نافرمانی کول د دس د عطا کوونکی سپکاوی دس. دغه وخت د ذکر او شکر په وجه په بنده د الله تعالی درضا، فضل وکرم او قربا خاص پیوسته وی.

بیا د الله تعالی د نعمتونو او عطیاتو د قبولو هم مختلف حالتونه وی. یو خودا چه بنده بعض خپل خواهش سره هذ قبول کړی اودا مکروه اونا جا بزوی. اود دوئم صورت دا دس، چه هغه د شریعت د حکم ماتحت قبول کړی. او دامباح او حلال وی. د دس نه د پاسه صورت دا دس چه غیبی اشاره د اوباطنی حکم سره قبول کړی. بیا د دس

فتح ۱۹۸ الغیب

هم اوچته درجه داد چه د الله تعالی ټول نعمتونو یوعطیات دخپل خواهش او ارادس مطابق نه بلکه د مشیت الهی موافق قبول کړی. دا د مرید د مراد موندلو. د ابد الیت د حاصلولو اود فعل خداوندی کامل متابعت دس، چه د ولایت استهاد د.

کرم سره چه د ابد الیت دس درجه ته اورسی، نو دس د ارشاد الهی مستحق او کړی. "اے نبی! دوی ته اووایر چه ځما حافظ او معاون الله تعالی دس. چچپل مقدس کلام لے په مانازل کړی دس. او د ټولو صالحانو مل دس. په دس بنامتنی اوصالح هغه سره دس، چه د الله پاک د امر او نهی مکمل اطاعت کوی. اود عمر ماتو او مشتبها تونه پرهیز کوی. الله تعالی خپله د داسه سړی مدد، حفاظت او پرورشی کوی. داسه سره د قبض اویسطفاتی کیفیتات او د حالاتو نشیب اوفزایدته څه اهمیت نه ورکوی او د مشیت الهی ماتحت هر وخت خوشحاله اومطمئن اوجا اوافعال الهی سره موافقت کوی.

دا هغه بلندترین مقام دس، چه دلته دا ولایه او ابد الو باطنی احوال انتها ته رسی. او ولایت په تکمیل بیا مومی. او دلته په بنده هر وخت دانوارو اوسرکاتو نزول وی.

فتح ۱۹۹ الغیب

مقاله (۵۶) د باقی بالله مطلب

هرکله چه یومومن بنده د مخلوقاتو او خواهشات نفسانی نه، خواه هغه دنیاوی وی یا اخروی، په تعلقه شی او د الله پاک په ذات واحد کینی جوړشی. اود ضمیر الله تصورات دخپل قلب اودماغ نه بهر کړی نو هغه یقیناً فانی بغیر الله او باقی بالله شی. او هم داد توحید انتها دس. دایسته د الله پاک محبوب اومقرب وی. اود مخلوقاتو په زیرو کینی هم دهغه د پاره محبت اوعزت وی. دس د الله ذکر اوسمد له په ټولو څیزونو ترجیح ورکوی اود هغه په فضل او کرم صاحب نعمت اودولت شی. د الله پاک د جانبته هغه ته خوشخبری ورکول شی، چه ځموند نعمتونه اوجششونونه به تل په تا فراوانه وی. اود نرق به د فراخه.

دس حالت کینی بنده د الله تعالی کامل اطاعت گزار وی. دده اراده اوتدبیر د الله پاک په مرضی وی. اوله چه د الله رضای، په هغه ددک رضای، دس د الله نه سوا غیر الله نه وجودا ویی اونه فعلد بیا الله پاک په خپل قدرت کامله خپل ظاهری اوباطنی نعمتونو په بنده داسه فراوانه کړی، چه دهغه وهم وگان کینی هم نه راځی. ځکه چه د دد ذاتی اراده دخدا لے په اراده کینی فضا شی اود توحید برکات په شروع شی.

اوس دس بذات خود د الله پاک اراده، بلکه دهغه

دھنہ مراد جوہر شی۔ حکمہ چہ د ارادے او خواہش دودے
ذات سرخہ خٹہ تعلق پاتے نہ شو۔ بلکہ دے سراسر ذات
خداوندی سرخہ منسوب کرے شو۔ د اللہ تعالیٰ ارادہ سرخہ
خبر دے۔ او ہفت کین شریہ ہیجہ دخل نشتہ۔ ہفتہ ہر
لصہ دارتقا نشان لری۔ او د بندہ ظاہری او باطنی احوال
بتدریج ارتقا بیاموی۔
نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم تہ ہم د معنوی اور
عروج د درجہ حکمہ عطا شوے و، چہ دوی د ذاتی ارادے
او خواہش نہ پاک کرے شوے و۔ او خانے دھرا لحاظ
نہ مشیت الہی تابع کرے و۔ دوی یوازے د اللہ پاک
محبوب او مقرب نہ و۔ بلکہ د مراد درجہ کے ہم یا موندے
و، چہ فانی اللہ کیدو سرخہ حاصلیری۔
واضحہ دہ چہ د حضور صلی اللہ علیہ وسلم افعال پہ
حقیقت کین د اللہ پاک افعال و د او کو مو صاحبو چہ بہ د
حضور صلی اللہ علیہ وسلم پہ لاس بیعت کرلو۔ ہفتہ د
د اللہ پاک پہ لاس بیعت کرلو و۔ د حضور صلی اللہ علیہ وسلم
ارشادات د تقدیرات الہی ظہور و۔ اکر کہ کفار و او
منافقینو تہ د ا تعجب خبرے بنکاری دے۔
د دین د حقیقت او حکمت طلبکار لہ یاد سا تل پکار ری۔
چہ دیو ولی دیار د روحانی او باطنی عواملو انتہا دیو نی د
روحانی او باطنی عواملو ابتداء د۔ او د ولایت او ابد الیت

د انتہائی درجے نہ پس د نبوت تہ سوا بلہ درجہ نشتہ۔
نو کوم چہ د خیل باطن ترکیبہ کول خواری۔ او د نفس امارہ
د شریہ د خلاصی خواہش مند وی۔ ہفتہ لہ پکار وی چہ
د دا سے خلق وصحبت اختیار کری۔ چہ فانی بغیر اللہ ک۔
حکمہ چہ د حیات ابدی رہن ہم دغہ دے۔
مقالہ (۵۷) اولیاء اللہ اوقیض و بسط
اولیاء اللہ خیلو باطنی احوال کین کلہ قبض کین وی،
کلہ بسط کین۔ د تصوف پہ اصطلاح کین قبض ہفت باطنی
کیفیت تہ وائی چہ پہ قلب روحانی جناب او غفلت خواری
او دھنے پہ دوران کین د کشف او مشاہدے د لذت نخل
وی۔ دا حالت باطنی او ذہنی لحاظ سرخہ انتہائی پریشانی
پہا کوی۔ خود دے کیفیت لازمی نتیجہ بسط و کشاد وی۔
چہ د قبض ضد دے، د دے وچے نہ اولیاء اللہ د قبض
درد انگیز تاثرات پہ خوشحالی برداشت کوی۔
د اثر او نتیجہ پہ لحاظ سرخہ د قبض کیفیت ہر حالت کین
د روحانی ترقی سکون او اطمینان باعث وی۔ د دے وچے
نہ د دے نہ د مکلفے فائدے اہستلو تلقین شوے دے۔
او پہ دے بنا مشیت الہی سرخہ موافقت کول سراسر بسط
دے۔ نو د ولی اللہ دیار د لازم دی چہ ہفتہ د تقدیر پہ
امور کین ہیجہ قسم جگرہ نہ کوی۔ او د قبض او بسط
دوران کین د حالاتو تغیراتو سرخہ موافقت او کوی حکمہ چہ

د واقعات او حالاتو قول حکمتو نہ صرف اللہ تعالیٰ پیرنی
چہ عالم الغیب دے او د افعال او تقدیراتو خٹہ انتہا
نشتہ۔
پہ دے ضمن کین دا خبرہ ہم یاد سا تل پکار وی چہ
یومؤمن بند د خوبتر دلالت نفسانی نہ دوز کومب،
ہفومرہ پہ د قبض د حالت نہ خلاصہ بیاموی۔ او د بسط
حالت پہ حاصلوی۔ حکمہ چہ د بسط کیفیت سراسر نفس
اتار د د لاجب نہ پہ خلاصی مقصودے۔ ہر کل چہ د یو
ولی اللہ باطن د نفس د خیا شو تو نہ با لکل پاک شی۔ او ہفتہ
کین د خیل خالق او پرور د کار نہ سوا خہ باقی پاتے نشی۔
نو د بسط کیفیت پرے مکمل طور سرخہ ظاہر شی۔ او کلمات
تہ ظاہریری۔ نو د خواہشات نفسانی نہ خلاصہ موندی
د بسط علامت دے۔ چہ د بسط د حصول بہترینہ ذریعہ
دے۔ دا ہفتہ مقام دے۔ چہ اللہ تعالیٰ بغیر د بند د سوال
نہ خیلہ ہفتہ حاجت روائی او مشکل کشائی کوی۔
ہر کل چہ یو ولی اللہ د نفس اتار د پیروی نہ کئی
طور سرخہ خلاصہ بیاموی۔ او پہ ہر لحاظ رشتے الہی
کین فنا شی۔ نو ہفتہ ہذا اب خود مشیت خداوندی جوہر
شی مجاہد او غراب تہ سرخہ غرگندییری۔ او د ہفتہ احکام پر
کائناتو کین جاری کیری۔ دا ہفتہ مقام دے۔ چہ د حدیث
قدسی مطابق اللہ پاک د دہ نور شی، چہ چہ اوریدہ کرا

او د دے سرگتے شی، چہ پے لیدہ کوی۔ او د دے ڈبہ شی
چہ پرے وکیل کوی۔ اللہ پاک تہ خیل ولی د پیر دے وک
او د دے اللہ پاک شان کریم نہ دے، چہ ہفتہ خیل ولی پہ
گمراہی کین اچوی۔ بلکہ اللہ پاک د ہفتہ د ظاہرا و باطن
حفاظت کوی۔ او د ہفتہ د سلامتی دیا راکہ ہفتہ تہ د حدو
شرعیہ د حفاظت او متابعت توفیق عطا کوی او د تولوتہ
لوہ خبرہ دا چہ د اس الہی اطاعت اونہی نہ پرہیز ہفتہ
دا حوالو د سلامتی ضامن وی۔ او پہ ہفتہ د بسط و کشاد او
قرب خداوندی پیر و سوتے وی۔
اللہ پاک فرمائی: « دہ رنگ موندی یوسف علیہ السلام
پہ خیل حفاظت او مدد د بدراہہ کیدو نہ محفوظ کتے۔ بیشک
ہفتہ جھونر د مخلص بند یا تو نہ و و بل خانے ارشاد دے۔
۱۰ اے ابلیس! خما پہ مخلص او برگزیدہ بند یا تو بہ نہ ہرگز
غلبہ بیانہ مے۔ حکمہ چہ ہفتوی خما توحید خیل قلب او
روح کین خانے کرے دے: او اللہ پاک حضور صلی اللہ
علیہ وسلم تہ خطاب فرمائی: « خما مخلص بند یا تو بہ
ہیچکل شیطان گمراہ نہ کرے شی۔ حکمہ چہ زہ خیلہ د
ہفتوی حفاظت کوم۔ (اللہ پاک د موندو ہم د مخلص بند یا تو
نہ کیری او د شیطان د گمراہی نہ موندی پہ حفاظت کین کوی۔
آمین)
ہر کل چہ دیو ولی اللہ خدا کے تعالیٰ خیلہ محافظ او

مددگار رہی۔ نبی شیطان پہ ہفہ خہ اترکے شی۔ اوپہ
ہر ماتو کیں ہفہ خرنک غورخید لے شی۔ اللہ و موزن تولو
مؤمنانو لہ دامرد تمیل اود نہیں نہ دپہیز کولو توفیتی
راکری۔ او دھفہ خلتور و حافی صحبت مور نصیب کری، چہ
د قبض دپہیزان کن نکلیونونہ لے خلاصہ بیامونہ
دے، اوپہ بسط و کشاد بناد شوے دی، نو ذکر او
عبادت انتہا، تزکیہ نفس، سکون قلب اود بسط چلو دانی
لذات دی۔

مقاله (۵۸) توحید اوفنلے نفس

خپلے ظاہری اوباطنی سترکے دغیر اللہ نہ وارہے، او
صرف دباری تعالیٰ پہ ہستی لے نیجے کری۔ مخلوقا تو نہ
مہ گورے۔ بلکہ خالق اویرور کار تہ اوگورے کہ مخلوقات
مشاہدہ کول غورے، نو ستاد نظر منتھا و د مخلوقا تو
خالق اوصانع وی دپارے ددے چہ دہفہ د عظمت او
صنعت عرفان حاصل کیے۔ او دہفہ پہ توحید پورا
دے۔

زہ پہ تا دا تاکید کوم چہ ددے کا ثبات جھوتو
رطوفونو تہ ہم مہ گورے۔ بلکہ دھفہ غیر فانی اوابدی
ذات مشاہدہ اوکری چہ دزمان و مکان اود جہات د
قید و بند نہ بالکل آزاد اوبالا تڑے ترخو چہ ستانور
صرف پہ مخلوقا تو بیخ دی نوپہ تاد اللہ تعالیٰ ذات و

صفات د اسرار و کشف نشی کیدے۔ د توحید د جہت پہ
خاطر د فورہ تہ اوجھوتونہ روگور دا نہ شہ۔ نو دہفہ وخت
بہ ستاد زہ پہ سترگہ د اللہ پاک د لوئے فضل جہت پرا
شی۔ او تہ بہ ازلی اوابدی حقائق د نور ایمانی پہ رسوا
کین خرنکند اوویجے۔

بیاد توحید نوریہ ستا دباطن نہ ستا پہ ظاہر ہم
اشارند از شی۔ اوستانہ بہ کرامات ظاہریہی۔ خویہ اللہ
یوخل د نظر بنخولونہ پس کہہ بیاپہ غیر اللہ اومخلوقا تو
نظر بنخوے تو تہ بہ د شرک مرتکب لے۔ ستا د زہ پہ
سترگہ بہ پردہ راشی، چہ دھفہ پہ نتیجہ کین بہ تہ د
قبض پہ کیفیت کین اختہ لے۔ اود اسزابہ د دھفہ شرک
اوغیر اللہ کین دھوکید و پد وجہ وی۔

بیاجہ تہ اللہ تعالیٰ پہ ذات اوصفات کین یکتا
اوکنرے۔ او دخیل توجہ مرکز ہفہ اوگرخوے۔ دہفہ پہ
فضل و کرم نظر اوساے۔ خپل نول امیدونہ اوتوقعات
ہفہ سرہ وابستہ کرے۔ او خپل خان دغیر اللہ نہ بیگانہ
کریے۔ نو اللہ تعالیٰ بہ د خان تہ نور ہم قریب کری۔ اوتا
تہ بہ مقام صدق کین خانہ د رکری۔ پہ خپلو تما اوسم
نعتونہ بہ بناد کری۔ ہر مشکل کین بہ ستا مدد اواعانت
کوی۔ او ہیشہ بہ ستا حافظ اونا صروی۔

نود اللہ پاک ذات دخپلے توجہ د مرکز کولو نہ پس تہ

فانی بغیر اللہ اوباقی باللہ شہ، اودہفہ دمؤمن دپاک لرونہ
مقصود دے۔

مقاله (۵۹) صبر او شکر

انسان تہ پہ ڈوند کین دودہ مختلف قسمہ حالتونہ
پہنچری۔ یا خود دے مصیبتونو کین اختہ وی یا راحت کین
ڈوند تیروی۔ اود اکیفیات د زمانے د حالاتو د تقیرا تو
پہ سبب وی۔ پہ دے وجہ ہر مؤمن تہ کلام اللہ اواحا
نبوی کین تاکید شوے دے۔ چہ دمصیبتونو پہ دوران
کین صبر او توکل خپل دستور جو رکری اوپہ اللہ پاک خپلہ
تکیہ اوساتی۔ اودہفہ تہ دخپلے مشکل کشایی زاری کوی۔ او
پہ صبر اورضا تڑے مدد اوغورای۔ دہفہ خلاف شکوہ
شکایت نہ کوی اونہ و مخلوقا تو تہ خائے پہ خائے خپل
حاجات پیش کوی۔

کہ راحت وی، نو داسے حالت کین اللہ پاک تاتہ
حکما فرمائی چہ - ہر وخت خما شکر پہ خائے راویہ۔ او
خما ناشکری مہ کوہ - د نعمت شکر صرف تڑیہ مجرد
نہ دی ساتل پکار، بلکہ د نعمت شکر پہ زہ او اعضاؤ
ہم ادا کول پکار دی۔ د زہ شکر داسے چہ دغیر اللہ تسوا
ہم اونہ کوی اوپہ ذات الہی کین جو شی۔ اوپہ خپلہ
خاموشہ ژہ ہر وخت د حد و شکر کلمات وظیفہ کری۔
بیاد اعضاؤ شکر داسے، چہ دمنہیا تونہ لے پچ اوساتی۔

اود اللہ تعالیٰ د احکامو تعجیل پیرے اوکری۔
تولے ذریعہ او وسیلے د اللہ پاک پیدا کردہ دی۔ اودہفہ
خالق کل دے۔ ددے وجہ نہ دہفہ حقیقی شکر پہ خائے
راورل پکاری۔ لکہ چہ خوک تعذر راور وکی تہ نظر نہ کوی،
بلکہ د تحفہ دوستونکی یعنی مالک خیال ساتی۔ اودہفہ شکر پہ
ادا کوی۔ نو کوم سہمی چہ ظاہر سبب تہ اوکتل۔ او حقیقی سبب
الاسباب اوقاضی الحاجات تہ لے توجہ اونہ کوی، نو دہفہ
علم او معرفت ناقص دے۔ اود ایمان حقیقت تہ لے رسائی
نشستہ۔ د قلبی شکر ہم دا تقاضی دے، چہ حرکات سکنت،
ظاہر اوباطن، منافع اولنات خورہ خیزونہ چہ انسان تہ
حاصل دی، ہفہ قول د اللہ پاک د جانب تہ اوکری۔ اوپہ
ہفہ شکر اوباسی۔

اللہ پاک فرمائی: ہر ہفہ خیز چہ تاسوسہ دے، د
اللہ پاک عطا کردہ دے۔ اوحق سبحانہ فرمائی: اللہ پاک
تاسوتہ خپل ظاہری اوباطنی نعمتونہ مکمل طور سہ د رکری،
دپارچ ددے، چہ پہ ہفہ شکر اوباسی: اوحق تعالیٰ فرمائی
کہ تاسو د اللہ پاک نعمتونہ شمیرل اوغورای، نو پورہ بہ
لے نہ کہے شی۔ نو بیاد ہفہ ناشکری ولے کوئی۔ نوپہ
مؤمن واجب دی، چہ پہ ژہ د شکر ادا کولو نہ علاوہ پہ
اعضاؤ ہم دخدا لے تعالیٰ شکر ادا کری۔ اود اعضاؤ شکر
دادے، چہ پہ ہفہ د خالق اطاعت اوکری۔ اوپہ ہفہ د

مخلوق تازو دایے اطاعت اونہ کری۔ چہ دھنے نہ دخالوق
نافرمانی ظاہر پیری۔ حکمہ چہ کوم خیر کین د الله نافرمان
وی، ہنہ جائز نہ دے مواصل خیر د الله پاک اطاعت
اوددے نہ عداوہ نورقول خیروند د تابع حیثیت لری۔ کہ
مؤمن ددے خلاف کوی۔ نو دصراط مستقیم بہ خاکے
بہ گمراہی کین کینبوی۔

الله پاک فرمائی: «خوگ چہ د الله پاک نازل شوی
آیتونو او احکام مو مطابق حکم اونہ کری، نو ہنہ خلق کافر
دی۔ بل خاکے ارشاد دے: «خوگ چہ د الله تعالی نازل
شوی آیتونو سزا حکم اونہ کری، ہنہ فاسق، ظالم او
گمراہ خلق دی۔ نو ہر مسلمان لہ پکاری۔ کہ مصیبت
وی۔ اوکہ راحت، ہنہ لہ دینی آداب ہیرون نہ دی پکار۔
کہ مصیبت وی، نو پہ صبر او توکل د قائم اوسی۔ اوکہ
راحت اونعمت وی، نو فسق او مصیبت نہ د جان پیر
کری۔ او پہ ژبہ او اعضا د دخداک تعالی شکر بہ خاکے
راوری۔ مصیبت کین د دخلقو مخکین د شکایت اظہار
نہ کوی او پہ صبر اورضا د مشیت الہی سزا موافقت
اوکری۔ دھنہ پہ فضل و کرم و کاملہ تکبہ ساقی۔ او ہنہ
تہ د دخپہ حاجت روایی خواست کوی۔ الله تعالی پہ دے
طریقہ دخپو انبیا و اولیا و اوکیز یدہ نہ مصیبت نہ
لری کوی۔ او دھنوی مشکل کشائی کوی۔ حکمہ چہ شے

پسے ورج او خزان پسے بہار راخی۔
د قانون قدرت ما تحت دہر خیز د پارہ ضد او انتہا
وی۔ دہنہ رنگ دستخی نہ پس آسانی اود مصیبت نہ پس
راحت لازمی وی۔ خو پہ شرط ددے چہ د الله پاک بہ
ذات واحد کامل توکل او پند عقیدہ لری۔ یوحنا پیش
کین راخی چہ صبر کامل ایمان دے۔ او توکل د صبر
روح دے۔ او الله پاک فرمائی: «الله پاک د صابرا نو
ملک دے»۔

د احقیقت ہیرون نہ دی پکار، چہ انبیا لے کرامو
او اولیا لے عظاموتہ لوکے لری د صبر او توکل پہ
برکت حاصلے شوی۔ اود شکر پہ وجہ پہ زیانعت
بناد شوی۔

نو تہ ہم اخلاص او صداقت سزا دھنوی اتباع او کوی
چہ صراط مستقیم د نصیب شی۔

مقالہ (۶۰) د کتاب الله او سنت رسول الله
اتباع

دیو مؤمن خپل طبیعی مادات پوینودل اود شریعت
اتباع (پیروی) کول د سلوک ابتداء دے۔ ددے پس مقدمات
الہیہ سزا موافقت کول د سلوک او چنہ درجہ دے۔ او بیا
د شریعت او حدود د الله متابعت سزا سزا د بشریت تقاضا
پہ حلالہ او جائزہ طریقہ پورہ کول د انسانیت د صفاتو

انتہادہ او دسیرت او کردار تکمیل۔ حضور صلی الله علیہ
وسلم د بشریت د حلالو او جائزو و تقاضو پورہ کولو باوجود
د احکام الہی اتباع کین د امت د پارہ دیوے کا لے نونے
حیثیت لری۔ دا سے کاملہ نمونہ (اسوہ حسنہ) چہ دھنہ تعالی
الله پاک فرمائی: «کوم خلق چہ د الله درضا طیبکاری۔ او
پہ ورج د قیامت ایمان لری، نو دھنوی د پارہ خموند د
نبی و روند پو بہترین مثال دے»۔

نو دسیرت د تکمیل د پارہ چہ د بشری تقاضو مشلا
خوراک، خنیاک، لباس، حرکات و سکنات او نکاح پہ
حتل نہ خہ کوسے ہنہ دستن رسول الله د اتباع بہ نیت
کوہ۔ الله پاک فرمائی: «خموند پیغمبر چہ پہ کومو خیرونو
تاسو تہ د عمل کولو تلقین کوی، ہنہ کوی او د خہ نہ موچہ
منع کوی نہ ہنہ نہ منع شی۔ او حق سبحانہ فرمائی: «اسے
نبی! دوی تہ اوواید، کہ تاسو الله پاک سزا محبت کوی
نوخا تیری کوی۔ شما پہ پیروی بہ حق تعالی تاسو سزا
محبت کوی»۔

یاد سنا، چہ د سنت پہ پیروی کین بہ ستا پہ باطن
کین د الله پاک د توحید او معرفت نور او خلیبی۔ اونہ
بہ د خلق خدا د پارہ د عمل او تقوی پورہ نمونہ شے، ظاہر
او باطن کین بہ ستا قول احوال د شریعت ترجمانی کوی،
او خلقی بہ ستا د مصیبت آرزو و مندی وی۔ بیا بہ ستا دسیرت

او باطنی امور تعلق براو راست الله پاک سزا وی۔ اود
کشف، حکمت او معرفت مرکز بہ شے، چہ تہ دے درجہ تہ
اور سے نو تہ بہ د حدود شرعی نگہبان لے۔ او افعال الہی
سزا بہ تات موافقت حاصل وی او تات بہ د اتباع سنت۔
نبی و توفیق عطا کرے شی۔

الله پاک فرمائی: «موند خپل کلام نازل کہ، او ہم موخ
ددے د حفاظت ضامن یو۔ نو الله پاک بہ دگنا ہونونہ
ستا حفاظت کوی۔ اود احکام الہی احترام کوی۔ نو د الله
پاک تائید او نصرت بہ ہمیشہ ستا شامل حال وی خو
د طریقہ پہ سیر او سلوک کین تالہ د بشریت د دنیاوی
او ظاہری تقاضونہ نفرت نہ دے پکار۔ حکمہ چہ د اتقا
انسان سزا ترے دی۔ اود دے نہ گویز کول رہبانیت۔
ان کول دی، چہ ہنہ پہ اسلام کین حرام دے»۔

د جسمانی او بشری تقاضونہ کہ خوگ پاک دی، نو ہنہ
ملاکے دی۔ نہ چہ انسان۔ نو پہ دے سوچ کول پکار دے،
چہ د بشریت تقاضی د شریعت ما تحت وی حکمہ چہ داد
دعا او سوال پہ صورت کین بندہ بارگاہ الہی تہ لازمیات
نزدے کوی۔ او الله پاک سزا د مؤمن تعلق نہ مضبوط
ولے کہ د بشریت تقاضی د سزا نہ زائے شی، نو ہنہ بہ
فرشتو کین داخل شی۔ اود دنیا نظام بہ درہم برہم شی۔
نو د انسان جائزے تقاضے پہ باطنی امور د ک۔ ہرگز

ظہر رسالے نہ دی۔ اور اللہ پاک دھکت مانتی و بشریت
تقاضے پہ تاسو کہیں پہ دے موجود دی۔ چہد اللہ پاک نوٹش
نہ پہ بندہ طریقہ فائدے واخے اور دنیا کہیں حق تعالیٰ پہ
نعمتون بنا دے۔

د حضور صلی اللہ علیہ وسلم ارشاد دے « ستامود
دنیا نہ خوشیوں او غمخما زمرہ تہ زیاتے تزدے دی۔ اور
دنیا آرام او اطمینان پہ مانخہ کہیں دے۔ نوہیں علیہ السلام
تہ د سیرالی اللہ او احکام الہی اتباع سڑسڑ د بشریت
خوشحالی ہم دس کرے۔ شوے۔ اور دے دیوی نعمتون پہ قبول
کہیں ہوی؟ اللہ پاک د حکم مطابق د شکر اظہار او فرمایہ
نواں ہوی اللہ او اولیاء اللہ روحانی نعمتون سرہ سرہ پہ پشری
نعمتون ہم بناد وی۔ حکم چہ ہوی دانموتونہ پہ جائزہ طریقہ
استمالوی۔ او ہم پہ دے سیرت انسانی تکمیل بیاموی۔ چہ
د کتاب اللہ او سنت رسول اللہ پیروی او کرے شو۔

مقالہ (۶۱) د اشیاؤ پہ استعمال کہیں دمؤمن
احتیاط

د اللہ پاک د امر او نہی مانخت مؤمن د اشیاؤ پہ قبول
او استعالو لو کہیں احتیاط کوی۔ چہ دا ہے نہ چرتہ یو آدم
او مشکوک شے استعمال کوی۔ د حضور صلی اللہ علیہ وسلم
ارشاد دے: « مؤمن د اشیاؤ پہ قبولو کہیں احتیاط کوئے
وی۔ او منافق لے ہے احتیاط اخستوئے وی۔ اور دینی

کرم صلی اللہ علیہ وسلم ارشاد دے: «کوم شے چہ تاسو پہ
شک کہیں غور کوی، ہنہ پروردی۔ او چہ کوم کہیں شک
نہ وی، ہنہ اختیار کریں۔» نومومن د شریعت پہ اتباع
کہیں د استعمال قبولو کہیں د توقف او تحقیق نہ
کارا خلی۔ اور تقویٰ خلاف ہیچ چیز نہ خوبوی۔ ترخو
چہ امر باطن د ہنہ د جواز او قبولیت حکم ورنہ کری۔

کہ مؤمن د ولایت او ابد الیت پہ حالت کہیں وی۔ نو
مشیت الہی براہ راست ہنہ تہ دھر خیز د قبولو یا رد کولو
حکم و رکوی۔ اور ابد الیت حالت د فنا لے محض حالت
دے۔ چہ ہنہ صرف د اللہ پاک مشیت د ہر خہ د پارہ
حکم و رکوی۔ کہ مشیت الہی بو مؤمن د بو خیز د قبولو نہ
منع نہ کری، نو واسے خلی۔ او کہ منع لے کری، نو ترک
لے کری۔ اور کیفیت د رمبہی حالت ضد دے۔ حکم چہ
ہنہ حالت کہیں توقف غالب و۔ او چہ ارادے لے ہم پکین
دخل و۔ لیکن دے حالت کہیں سراسر امر الہی غالب دے
او مؤمن پہ دے حالت کہیں د قبولو گناہون نہ محفوظ وی۔

نکہ چہ اللہ پاک فرمائی: « مؤمنو یوسف علیہ السلام دھر
قسم گناہ نہ محفوظو کہ حکم چہ ہنہ د مخلص بندگانو نہ
و۔»

مؤمن د حرام او مشکوک چیزون نہ منع کرے شوے
دے۔ او صراط مستقیم د پارہ آسان کرے شوے دے،

دے د اللہ رضا او دہنہ احکاموسرہ موافقت کوی۔ او پہ
ہر حالت کہیں د اللہ تعالیٰ رضا جوئی او خوشنودی د دہ
منتھائے مقصود وی۔ دے نہ اوچت بل حالت نشہ۔ او
دا ولایت انتھادہ۔

د حالت د ہنہ اولیاء اللہ او اصحاب کرامو وی، چہ
دانبیائے کرامو پہ نقش و قدم روان وی۔ او دھوئے
سنت او طریقت کاملہ اتباع کوی۔ اللہ پاک د پہ موندو
تاسو ہم دے پاکو یزناکانو د پیروی پیرنہ ورنہ او کریں۔
آمین۔

مقالہ (۶۲) محبت او محبوب حقیقی

تہ د ژوند د مشکلات او مصیبتون پہ وخت کہیں ہیشہ
د اللہ پاک خلاف کلہ او شکایت کوی۔ او دہنہ پہ ربوبیت
پہ قسم قسم تورنگوے۔ حالانکہ ہنہ پہ خیلو بند یا نو ذرا
برہم ظلم زیاتے نہ کوی۔ کوم مصیبتونہ او مشکلات چہ
بندہ تہ پینپیڑی، ہنہ د دہ خیلو مشرکانہ عقائد و بدو
اعمالو، او شریعت د حدودو د ماتولو پہ وجہ وی۔ تہ
پہ دے نہ پوہیے، چہ اللہ تعالیٰ وحدہ لا شریک دے۔
عبادت کہیں د شرک نہ کولو سرہ سرہ ہنہ دا ہم غواری،
چہ کوم عشق او محبت دہنہ د پارہ خاص دے۔ ہنہ د غیر
سرہ اونہ کرے شی۔

اللہ پاک فرمائی: « مشرکینو خیل دیوتاگان خیل حاجت

روا جو کرے دی، او ہوئی سرہ دا ہے قوس محبت ساق،
چہ ہنہ صرف اللہ تعالیٰ سرہ پکار دے۔ نو کوم محبت،
رغبت او د فدائیت جذبہ چہ د محبوب حقیقی د پارہ خاص
دے او ہنہ د غیر اللہ او دنیوی مخلوق د پارہ وقف کرے شی
نزدہ نہ ساد مصیبتونو لوئے سبب دے۔ نوکلہ او شکایت
تالہ د خیل مشرکانہ طرز عمل نہ پکار دے، نہ چہ د اللہ
تعالیٰ نہ۔

مصیبتونہ تانہ پہ دے پینپیڑی، چہ تہ د خیلو عقائد
او اعمالو اصلاح او کرے۔ او د مشرکانہ طرز روش نہ منع
شے۔ اللہ پاک غواری چہ تہ خیل قلب، دماغ ظاہر او باطن
خالص دہنہ د ذات د پارہ وقف کرے۔ او غیر اللہ د خیل
محبت او رغبت مرکز اونہ کرگوے۔

د خدا کے د رضاد پارہ د نفس انارہ او مخلوقاتو پیروی
پروردہ، چہ تہ دا ہے او کرے، نو اللہ تعالیٰ بدو پہ خیلو
نعمتون او بخششونو بناد کری۔ خلق بہ ستا پہ تشریف
شروع شی۔ او اللہ پاک بدو دوار وجہانو پہ خوشحالو سرفراز
کری۔ نو تہ خیل محبت د مخلوقاتو پہ خائے خیل محبوب
حقیقی سرہ اوساتہ۔ حکم دا محبت جاودانی (ہمیشہ) دے
او ہنہ ہستی بل رغبت او توجہ او کرے۔ چہ ساطرف تہ لے
توجہ دے۔ او د ہنچا ہوسنی اختیار کرے، چہ تاسرہ دوستی
کوی۔ او ہنچا سہ ہم کلام شہ، چہ نابلی۔ او د ہنچ

چالاس کین خپل لاس ورکړه چه تا دکمراه کید ونه چر کوی او پصرط مستقیم ورسوی.

خپل زیره او دماغ هغه مقدسه هستی طرف ته کړه ، چه ستا باطن د شرک اوفسق نږیاک کوی. ستانفس او ستا جاهل اومانق دوستان هغه شیطان دی چه تا دسے لاریس نه بد راه کوی. نو ته به ترکومه د مخلوقاتو په ټکي توری تیروولگے. او دنفس په اتباع کین به ترکومه د محبوب حقینی نه لریس اوسے. خپل خالق او معبود ته نزدے شه اویرسانه چه الله پاک هم اول دے. هم اخر دے. هم ظاهر دے، هم باطن دے. د ټولو مخلوقاتو مشکل گشا او رازق صرف هغه دے. ټول احسان بخشش او سخا د هغه درجانب نه ده. او د زبرد تو اطمینان د هغه په محبت او د هغه په ذکر اوفکر کین دے.

الله پاک فرمائی: مشرکان خپلو دیوتاگانو سره داسے محبت کوی، چه هغه صرف الله سره کول پکار دی. خو کوم خلق چه په سچا ایمانداردی. هغوی خوصرف د الله تعالی سره کلک محبت ساتی. اوحق سبحانہ فرمائی: دایماندارو زهر ونه صرف په ذکر الہی آرام بیاموی. او یاد لری چه د زهر نواطمینان، سکون اوتوانائی د الله په ذکر حاصلیری.

مقاله (۲۱۳) د معرفت یوکه نکتته
ما خوب اوبید، چه زه چاته وایم " اے انسان! اے

په ظاهر کین د الله د هغه مخلوق هغه سره شریک کوکئی. او اے مشیت الہی کین خپله ارادے له دخل ورکوکئی. او اے په باطن کین خپل نفس اماره خپل پروس دکار سره برابروکئی. پ زهر کین توحید او اخلاص پیدا کړه. چه داسے او دیدل، نو یوسرے چه ماسره موجود وو، وکے ویل " دا کوم کلام دے، او ددے مقصد خه دے؟ " نو ما جواب ورکړه. چه دا د توحید او شرک میخو کین فرق کول دی. او د معرفت یوکه نکتته ده.

مقاله (۲۱۳) د الہی مرگ او د الہی ژوند
خه خیز دے؟

یوکه ویرغ ماته یوکه باریکه سئل پینہ شوه. اوفنس م ددے پریشانی نه خلاصے غوښته. غیبی طور حانہ دریافت اوشو چه " ته دے وخت د خپل سکون او اطمینان د پاره خه غواړے؟ " نو ما ورسا ته او ویل چه زه داسے شریک غواړم، چه هغه کین ژوند نشته. او داسے ژوند غواړم چه هغه مرگ نه لری.

بیامانه ټیوس اوشو، " هغه کوم مرگ دے چه هغه کین ژوند نشته، او هغه کوم ژوند دے چه هغه مرگ نه لری؟ " ما جواب ورکړه. هغه مرگ هغه کین ژوند نشته، هغه کما د خپلو هم جنسو مخلوقاتو نه به تعلقه کیدل دی، چه د هغه مطلب فنا ئی الله کیدل، دغیر الله نه خپل

آسید ونه قطع کول او د باری تعالی هستی سره تے تړل دی.

خا مرگ د نفس اماره خواهشات دی چه زه د الله تعالی د رضا او د هغه دارادو تابع شم. اویا داسے ژوند چه هغه کس مرگ نشته، هغه خا د خپل د اتم ژوندی اولادواله پروس دکار د فعل اومشیت سره ژوندے پالته کیدل ری. په داشان چه کما وجود د هغه وجود سره ژوندے او قائم شی. او کما ارادے د هغه دارادے تابع شی. چه ذاتی طور سره نه کما هغه وجود پالته شی او نه م خه ارادے دا هغه ژوند دے چه مرگ له دے کین دخل نشته. اوزه دد اے ژوند خواستگار یم.

کما دا یخین دے چه کما دغه خواهش د ژوند د ټولو خواهشونو نه زیات قیمتی او غوریز دے.

مقاله (۲۱۵) الله پاک ته د ظلم نسبت کول
کفر دے

ته بعضے اوقات د ناموافقہ حالاتو نه تنگدھے، نو د الله تعالی نه د خفگان اظهار کوی. او وائے، چه الله پاک کما سوال نه قبولی. او مصیبتونه رانه نه دفع کوی. نو زه نا. دا ټیویس کوم، چه ته د الله تعالی د فریاد لاندے آزاد ے. وکه غلام؟ که ته دا او وائے چه زه آزاد یم. نو کافر شوے، کله چه دا د شریعت نه انکار دے. او که دا

دا او وائے چه غلام یم. او هم دامؤمن بندے له ویل پکار دی. نو بیاتانه دا تقاضا کیدے شی چه ایمان او توکل سره په الله تعالی کامله تکیه اوسا ته. او پوله پیسے هغه ته د حاجت روائی خواست کوی.

الله پاک فرمائی: " کما په درگاه کین خپل حاجات اوضروریات پیش کوی. زه به ستا دعا گانے قبولم نو تا له ندی پکار، چه هروخت د الله تعالی په فضل وکریم او مدد کین شک شپه کوی او مه داکو چه د مصیبت او تکلیف په وخت کین ظلم اوزیاتوی د الله پاک مقدس ذات ته منسوب کړے. کله چه داسے اوشی، چه د سنده د حاجاتو پوسرا کولو کین تا خبر راشی، نو دے کین د الله تعالی خه مصلحت وی. تاله نه دی پکار، چه ے قراره شه او په الله پاک الزام او نگوے. کله چه دے عقیدے سره الله پاک ته د ظلم نسبت راخی، او داسر کما کفر د کمال لکه هغه په خپلو بندیانو همیشه مهربانه دے. او ذرک بر ظلم زیاتے هم پرے نه کوی.

د تیر و تیا شوی قومونو په حقله الله پاک فرمائی: مونږ په هغوی ظلم نه کوو. بلکه هغوی پخپله د شرک او کفر په وجه په خپلو خا نو نو ظلم اوزیاتے کول. او هغوی ته چه کوم عذاب ورکړے شو، دا د هغوی د خپلو بندانو نتیجه وه. " نو تا سو د الله تعالی د ناراضه کیدو او د هغه

۱۱۰ الغیب

خلاف شکایت کو لو نہ پریھیز اوکری۔ او دھنہ پہ اضاو
 هرگز اعتراض مہ کوئی۔ دھنہ پہ نعمت شکر او باسی او
 دھنہ رضا سہ موافقت اختیار کری۔ او دھنہ خواہشات
 نفسانی بیروی پرین دگی۔ چہ د خداے د خفگان او غضب
 باعث وی۔ بلکہ صدق او خلوص سہ د اللہ پاک پہ حضور
 کن حواست کوئی۔ او پہ صبر دھنہ د فضل و کرم امید او
 اوسو۔

پہ ہر حالت کن د نفس د اطاعت نہ پریھیز کوئی۔
 حکم چہ نفس ستا او د اللہ دشمن دے۔ نو دظلم او زیاتی
 اللہ پاک تہ د منسوب کولو پہ جائے بہتر د داد، چہ تہ
 دا خیل نفس تہ منسوب کرے او بیا دخیلو بہ اعتدالو پہ
 اصلاح کنی کوشش دا واغلے، نو تقوی اختیار کرے۔ او د اللہ
 تعالیٰ د امر فرمانبرد ارشہ۔ د شریعت د حدود و احترام او کرے
 توکل علی اللہ ہیج کلمہ مہ پریزدہ او نفس تہ د اللہ پاک دا
 ارشاد دیدیا کرے چہ اللہ تعالیٰ پہ ولے تا سولہ عذاب برکری
 کہ تا سولہ ہنہ بقین اوسانی، او دھنہ شکر پہ جائے راویا:
 اللہ پاک فرمائی: "کوم عذاب چہ پہ بندیا نوری، دھنہ
 وجہ دھنوی خیلہ بد عملی وی۔ بیشک چہ اللہ تعالیٰ پہ
 خیلو بندیا نوری زینتی نہ کوئی۔ نو د اللہ پاک درسامندی
 دیارہ دخیل نفس مخالف شہ او د خرابو ترغیباً نو نہ کرے
 اوکری۔ حکم چہ د اللہ تعالیٰ پہ دشمنانو کنی د شیطان تہ

فتوح ۲۲۱ الغیب

پس نفس د انسان لوئے دشمن دے چہ ہنہ بنی آدم د
 صراط مستقیم تہ بد راہہ کوئی۔

اللہ پاک پہ خیلو آسمانی کتابو کنی بقولوا نبیا ئے کرامو
 تہ ارشاد فرمائیلے دے چہ ہنوی خیل امتونہ د نفس امارہ
 د اتباع تہ منع کری۔ حکم چہ د اللہ پاک خفی او کما حقہ
 بد توین محک دے۔ اللہ پاک د موین او تاسو د نفس او شیطان
 د قتل نہ پہ امان کری۔ آمین۔

مقالہ (۲۲) اللہ پاک تہ د دعا غوبتو تا کنی
 دا سے ہیکلمہ مہ واپہ، چہ زہ بہ د اللہ پاک تہ سوال نہ
 کوم، حکم کہ سوال کول عیب ناک دی، نو مخلوقا تہ نہ چہ
 د خالی او پروردگار تہ۔ د اللہ تعالیٰ تہ د خیلو پوچا چوتو
 سوال کوہ۔ او پرلہ سے سوال کول دیندہ دیارہ د سعادت او
 نیک بختی باعث دے۔ او د توحید او ایمان او اخو ثبوت
 دے۔ نو دخیل ہر ضرورت دیارہ د اللہ تعالیٰ پہ حضور
 کنی سوال کوہ، حکم چہ د دنیا او عقبی سعادت پہ دے
 کنی دے۔

کہ ستا غوبتے شوعے خیز د اللہ تعالیٰ پہ علم کنی
 ستا دیارہ فائدہ مند وی۔ او د راحت او ترقی باعث وی
 نو ہنہ بہ ضرورت تہ رہی او کہ پہ ہنہ کنی د علم الہی
 مطابق ستا دیارہ نقصان وی نو ہنہ بہ تانت حاصل شہ
 بہر حال تالہ نہ دی پکار چہ د فضل الہی خلاف شکایت

فتوح ۲۲۲ الغیب

حرف پہ ژبہ راویے۔ نو دخیل ہر حاجت دیارہ د اللہ پاک
 پہ حمنوس کنی پہ دے سوال کوہ چہ اللہ پاک د سوال
 کولو حکم کرے دے۔ او بندہ تہ لے د پرلہ سے دعا کولو تا کنی
 فرمائیلے دے۔ حق سبحانہ فرمائی: "خما پہ بارگاہ کنی دسا
 کوئی زہ بہ ستا سوعا قبولوم و او اللہ پاک فرمائی: "د اللہ تہ
 نہ دھنہ فضل غوارگی۔ بل جائے ارشاد دے "زہ خیلو
 بندیا نوری تہ پیر قریب یم۔ کہ چہ خوک سوال کرے ما یادیوی
 نو زہ دھنہ دعا قبولوم۔"

حمنور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیلے دی: "پہ اللہ پاک
 د دعا د قبولید یقین لری۔ او سوال ترے کوئی۔" او د اہم
 مہ واپہ چہ زہ د اللہ پاک تہ سوال کوم، خو ہنہ لے قبولی
 نہ۔ نو بیا بہ ترے سوال نہ کوم۔ حکم چہ د سے وئیل
 کفر دے۔ د بندہ بعضے وخت د دعا نہ قبولید و وجہ ہم
 ما بیان کرے دے۔ چہ یا خود بندہ دیارہ ہنہ حرام کرے
 یا پکشی دھنہ دیارہ خہ ضرر پریت وی۔ حقیقت حال
 صرف عالم الغیب اللہ تعالیٰ پیڑنی۔ د دے وچہ نہ کفر
 او انکار کلمات پہ ژبہ راویل نہ دی پکار۔ کہ ستا بعضے
 سوالونہ سمدستی قبول نشی نو دنیا او عقبی دواوی کنی
 پہ دھنہ لوئے اجر بیاموے۔

پہ عامو او رو کنی بہ ستا دیارہ آسانی پیدا کرے
 شہ کہ تہ قرض دارے۔ نو قرض خواہ بہ درنہ پہ سختی

فتوح ۲۲۳ الغیب

سہ د مطالعہ نہ منع کرے شہ۔ او ستا دیارہ بہ دھر
 قسم رعایت پیدا کرے شہ۔ حکم چہ رحیم، کریم، مہی او
 مغنی د اللہ پاک صفاتی نومونہ دی۔ نو دخیل فضل او کرم۔
 نہ ہنہ خوک نا امیدہ کوئی نہ۔ او یاد ستا بل بگاردی چہ د
 درگاہ الہی نہ بندہ تہ د سوال کولو اجر ضروری رہی۔ او
 کہ بعضے اوقات د فائدہ دنیا کنی ورنہ کہے شہ۔ نو
 دے بدلہ بہ آخرت کنی ضرور و رکولے شہ۔

حدیث شریف دے، چہ، د قیامت پہ ورخ پہ مومن
 پہ خیلہ عملنا مہ کنی دا سے نیکی اووی، چہ ہنہ بہ دنیا
 کنی نہ کرے وی او نہ بہ لے پیڑنی۔ دھنہ تہ بہ تپوس
 اوشی، چہ تہ د نیکی پیڑنے؟ نو مومن بہ اووانی چہ
 نہ۔ د نیکی خما دیارہ دکوم جائے نہ راویے شوی
 دی بیا بہ ہنہ تہ او نبودے شہ۔ چہ د نیکی ستا دھنہ
 سوالونو او دعا کانو جزا دے۔ چہ تا دنیا کنی غوبتے دے۔
 او د خہ مصلحت پہ بنا قبولے شوعے نہ وے۔"

دومرغہ لویہ جزا بہ مومن تہ بہ دے وجہ ورکیدے
 شہ، چہ ہنہ د اللہ تعالیٰ تہ د سوال کولو کامل یقین لری۔
 او دخیل ہر حاجت مرکزے صرف ذات الہی کنی
 او دا د سیرت انسانی ہنہ اوچت صفات دی، چہ
 د دے پہ وجہ بہ ہنہ تہ نہ صرف پہ دنیا کنی بلکہ
 عقبی کنی ہم اجر عظیم ورکیدے شہ۔

مقالہ (۶۷) د نفس مجاہدہ

قرآن اوحیٰ پڑھ کر د نفس مجاہدہ سے دیر تا کید را غلبے دے۔ کہ تہ د نفس خلاف جہاد او کرے او مغلوب ہے ہم کرے۔ تو اللہ تعالیٰ بہ پہ بوجھے ذریعہ نفس لہ دوبارہ پہ تاغلبہ او او اقتدار و رکزی د پارہ ددے چہ ریاضت او مجاہدہ سے تہ ستا مخد شی، او خیل نفس سرع پہ جنگ ہے چہ متاعزم او ایمان د پریمی تہ زیات قوی شی۔ او محکمش د پارہ د شیطان د پارہ ستا پہ گمراہ کولو کتب خہ گنجائش پاتے تھی۔

حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیے دی: چہ موبنی ددوہکی جہاد تہ لوئے جہاد تہ راغلو۔ گویا د نفس جہاد تہ لوئے جہاد او فرمایہ۔ او دتوئے جہاد تہ دے پہ مقابلہ کتب و ویکے او گنہ۔ نو دلوئے جہاد تہ مراد د نفس مجاہدہ، عبادت او ریاضت دے۔ اللہ پاک حضور صلی اللہ علیہ وسلم تہ فرمائیے: پیغمبر! دخیل پرور دکار عبادت تراخوری دہ کوہ ترے کتب د عبادت دہمیشکئی حکم دے۔ او ددے عبادت بہترین صورت د نفس مجاہدہ دے۔ حکم چہ نفس لذتوں کتب آختہ شی، نو دعبادتو نہ غفلت اختیار کرے۔ کہ خوک دا اعتراض او کرے او وائی۔ چہ د حضور صلی اللہ علیہ وسلم پاک نفس خنگہ دعبادتو نہ غفلت اختیار وے شی۔

چہ ہنوی تہ د نفس د مجاہدہ سے د تا کید کولو ضرورت پبیش شو۔ حکم چہ صل خو خہ چہ د حضور صلی اللہ علیہ وسلم ہیتر ارشاد ہم دمنشائی الہی خلاف نہ وو۔ کہ چہ اللہ پاک فرمائی: حنونی نبی دخیل خواہش تہ ہیتر تہ وائی۔ بلکہ دہفہ ہرہ خبرہ وحی وی چہ ہفہ تہ لبر لے شوے وی۔ نو ددے اعتراض جواب دادے چہ د ایسے خطاب د شریعت د تعلیم و تدریس پورہ طریقہ دے کہ کئی خطاب حقیقت کتب دومرہ د حضور صلی اللہ علیہ وسلم ذات تہ نہ دے۔ حومرچ چہ د ائت افراد تہ دے۔

حضور صلی اللہ علیہ وسلم تہ چہ کوم احکام صادر شوی دی۔ دہفہ حقیقی مدعا امت مخاطب کول او د امور شرعیہ تا کید کول دی۔ کئی حقیقت دادے، چہ اللہ پاک نبی اکرم صلی اللہ علیہ وسلم تہ پہ نفس او خواہش مکملہ غلبہ و رکزی وے۔ او د اسما افراد ہر ریخت د نفس د مجاہدہ حاجت مند دی۔ حضور صلی اللہ علیہ وسلم تہ د نفس مجاہدہ ضرورت نہ وو۔ نو مؤمن چہ د نفس مجاہدہ راواخلی۔ او د شریعت پہ اتباع کتب نفس مغلوب کرے۔ نو اللہ تعالیٰ ہفہ د دوار جہاد تو پہ بنو نعمتو نو بناد کرے۔ او پہ جنت کتب اوچتے دیرے و سر کرے۔

اللہ پاک فرمائی: "کوم سرے چہ دحشر بہورخ دخیل پرور دکار د پیشی تہ او بریدہ۔ او نفس تہ د خلاف شریعت

خراہشا تو د پیروی تہ محفوظ کہ۔ نو دہفہ تکا و نرہ یقینا جنت دے۔ نو ہرکلمہ چہ د مؤمن دقاری خائے جنت دے چہ ہفتہ بہ دختہ ائے پہ دیدار بناد شی۔ نو بیا ہفہ غیرت تہ د رجوع کولو او دنیا تہ د میلان کولو نہ پرا دے۔ او خنگہ چہ دنیا کتب د احکام الہی پہ پیروی کتب ہفہ د نفس امارہ دخراہشا تو نہ پرہیز کوئی۔ دغہ رنگ پہ اللہ تعالیٰ پجنت کتب دہفہ د تقویٰ پہ خاطر جزا و رکلو کتب ہم ہفہ پرتماؤتم او بہ حسابہ نعمتو نو مور کرے۔

د دے برعکس کافران او مشرکان چہ دنیا کتب فسق و فجور کتب آختہ وی۔ نو د نفس د اتباع پہ وجہ بہ ہنوی د دوخ پہ سخت عذاب کتب گیر وی۔ اللہ پاک فرمائی: "مسلمانو! تا سود ہفے اور تہ خان بچ کرے۔ کوم چہ د کافرو د پارہ تیار شوے دے۔ او ہمیشہ بہ پہ ہفے کتب سوزی۔ نو دحشر پہ ورخ بہ د کافرو او فاسق فاجر حلقو د پارہ قسم قسم عذابونہ وی، حکم چہ دوئی دنیا کتب د احکام الہی د اتباع نہ چہ کوئی۔ او د نفس دخراہشا تو پہ پیوستر کو پیروی کوئی۔ نو حکمہ اللہ پاک فرمائی: "اے نبی! تا ہفہ خلق اور تہ لیدہ، چہ ہنوی خیل نفس خیل معبود جوہ کرے و"۔

اللہ پاک بہ مجاہدہ کو کوم مؤمنانو تہ جنت کتب ہر وخت لوئے او تازہ تازہ نعمتو نہ و سر کوئی۔ او د خاطر

او عزت بہ د دوئی پہ دے وجہ کولے شی، چہ دنیا کتب دوئی د نفس خلاف جہاد کولو۔ او ہفہ تہ د احکام الہی تابع کرے و و۔ او ددے ارشاد نبوی چہ د دنیا د آخرت پتہ دے ہم دہفہ معنی دی۔

مقالہ (۶۸) اللہ پاک ہرہ ورخ پہ بنوئی شان کتب دے

دیر عالمان او مطالب قرآن کتب فکر کوئی ددے آیت "کل یوم یوفی ثوابہ" (ہرہ ورخ ہفہ پہ بنوئی شان کتب دے) پہ حقیقی معنی پورہ نہ دی۔ ددے اصل مفہوم دادے، چہ قول مخلوقات خواہ ہفہ ہر ورخ سرے تعلق لگا پہ ہر حالت کتب فانی او زوال موند وکی دے۔ او پرماری او ہنگامی ژوند لری، لیکن د مخلوقات برعکس دخالق کائنات داشان دے، چہ ہفہ حق و قیوم دے۔ دانشی او ابدی دے۔ او نہ صرف ذات سرہ، بلکہ خیل صفا تو سر ہم ہمیشہ باقی او پائندہ دے۔ دہفہ حیات قوت او اختیار ہرہ ورخ پہ ترقی دے لیکن زوال او تزلزل ورلہ ہرگز نشتہ دغہ رنگ دانہ پاک احکام او ارادے ورخ پہ ورخ پہ قوت او اثر کتب زیادے کوئی، لیکن ضعف (کمزورک) ورلہ ہیتر کلمہ نشتہ۔

ہرکلمہ چہ اللہ تعالیٰ د بندہ دعا قبولی او دہفہ ہنوی خیلونہ ہفہ تہ عطا کوئی۔ نو ہفے سرہ د اللہ تعالیٰ ارادہ

ما تپیری نہ۔ اور نہ دھنڈ دھنڈ خدایہ رزنی کیری۔
 مخلوق تو دپارے چہ کوم مقدرات دازل نہ مقصدی نودعلم
 الہی مطابق پہ خیل وخت ہنہ حاجات اورادونہ پورے
 کیری۔ بہرحال ددعا کو نکو ضروریات پورے کیدل ہم د
 احکام الہی ماتحت وی۔ او پہ دے ہم پوہیدل پکاری
 چہ عقیل کیں جنت دا خلیل ہم دعلم اوکرم الہی ماتحت
 دی۔

حدیث شریف دے تچہ بی عائشہ رضی اللہ عنہا د
 نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم نہ تپوس اوکے چہ جنت
 کیں بہ خلق محض دخیلو تیکو اعمال وچہ داخلیری اوکے
 نہ؟ نو حضور صلی اللہ علیہ وسلم ورتہ او فرمائیل چہ نہ۔
 بلکہ د اللہ پاک بہ رحمت او بخشش بہ جنت کیں داخلیری
 نو حضرت عائشہ ۳ تریے تپوس اوکرو چہ یا رسول اللہ!
 تاسو بہ ہم نہ؟ نو حضور صلی اللہ علیہ وسلم ورتہ
 او فرمائیل چہ ہو زہ بہ ہم نہ، مگر خدا نے پر رحمت
 ددغہ وخت حضور صلی اللہ علیہ وسلم خیل لاس مبارک پہ
 خیل سربلہ بیکہ او داد دے دپارے چہ اللہ پاک خیلو حکامو
 ارادو کیں د مخلوقاتو تابع نہ دے۔ ہنہ چہ خہ غوازی
 ہنہ کوی۔ دھنہ نہ خہو تپوس کوکے نشتہ۔ او دیکھو
 نہ بہ د احکام الہی تپوس کوکے شی۔
 د عرش نہ داخلہ تر تخت العزیز پورے ہوں مخلوقات

دھنہ پیدا کردہ دی۔ او پہ خوبہ او نا خوبہ ہر حالت کیں
 دھنڈ فرمائیدایا دی۔ اللہ پاک ذمائی۔ د اللہ نہ سوا دکائناتو
 خوک خالق او مختار شستہ؟ (یعنی نشتہ) اوحق سبحان فرمائی
 د اللہ نہ سوا خوک معبود او مسجود شستہ؟ او اللہ نہ مژوجل
 فرمائی۔ تہ د اللہ برابر او ہنام خوک پیڑے؟
 اللہ پاک فرمائی: ۱۰۱ ہے پیڑیہ اتہ او ابہ چہ اے مالک
 الملک تہ چہ خوک غواہے، ہنڈ تہ ملک او سلطنت عطا
 کوہے، او دچا نہ چہ غواہے، سلطنت اخڈے۔ تہ چہ چا تخراب
 عزت وکروے۔ او خوک چہ غواہے ذلیل کوے۔ عزت
 اور فروزی صرف ستا پہ لاس کیں دہ۔ تہ بیشکہ پہ
 ہر خیز حاکم او مختارے۔ تہ چہ چا تخرابے عہ حسابہ
 رزق عطا کوے۔ پہ مخلوق تو حقیقی او مستقل حکومت
 صرف تانہ حاصل دے۔

**مقالہ (۶۶) د اللہ پاک نہ دکو موخیزونو
 غوبتل پکاری؟**

کہ تہ د اللہ پاک پہ حضور کیں سوال کوے۔ نو دخیلو
 تیرو کتا ہونو دپارے د مغفرت او دراتلونکی وخت کتا ہونو
 نہ دچو کیدو سوال کوے۔ او دھنہ نہ دطاعت او عبادت د
 ہیشکے، د امر و نہی د تعمیل، پہ مشیت خداوندی د
 رضامندی، پہ مصیبتو زسہم کولو، دخلو نعمتون او د
 رزق دزیاتی، پہ نعمتون د شکر، دایمان د سلامتی سکا د

مرہ او پہ وسخ دقیامت د انبیائو صدیقینو، شہداءو
 صالحینو او اولیاء اللہ پہ ولہ کیں د پاسیدو دعا غواہے۔
 لکہ چہ دایولوسے سعادت دے۔ خیل قول معاملات سوا
 اللہ نقلی تہ او سپارے۔ او خیلہ ہنہ کیں ہیچ قسم دخل
 مہ کوے۔

د حضرت عمر رضی اللہ عنہ متعلق روایت دے۔ چہ
 ہونو فرمائیلے دی: ماتہ پہ دے خبرے پروانستہ، چہ
 پہ ماصبا پہ کوم حالت کیں رانی۔ آیا داسے حالت بہ وی؟
 چہ زہ بہ نے نہ گنہم، یاد اسے حالت بہ وی، چہ
 زہ بہ نے خونیم لکہ چہ زہ نہ پوہیریم، چہ د علم الہی
 ماتحت حما دپارے بہتری پہ کوم حالت بہ وی، چہ زہ بہ
 نے خوبوم۔ لکہ چہ زہ نہ پوہیریم، چہ د علم الہی ماتحت
 حما دپارے بہتری پہ کوم حالت کیں دے۔ نو ما خیل
 موجودہ او راتلونکی معاملات اللہ پاک تہ او سپارل چہ
 ہنہ بہترین دوست او بہترین حافظ او ناصر دے۔
 دا الفاظ حضرت عمر ۳ د اللہ پاک پہ تدبیر رضامندی
 او دھنہ پہ حکم د کامل اطمینان پہ بناء ارشاد او فرمائیل:
 دنہ یانود ناقص او محدود علم او پہ معمول واقعاتو د
 پریشاند کیدو۔ پہ باعث اللہ پاک تنبیہ فرمائی: مسلمانانو
 جہاد پہ تاسو فرض شوے دے۔ حالانکہ ہنہ تاسو نہ د
 آرام طلبی پہ وجہ نہ نہ پکاری۔ عین ممکنہ دے، چہ

کوم خیز تاسو بنہ نہ کتری، ہنہ کیں ستاسود سپارے
 ہے خبری وی۔ نو دخیر او شر حقیقت عالم الغیب اللہ
 پاک پڑی۔ تاسو نہ پڑی۔ نو تہ دھنہ وخت د تسلیم
 او رضا طریقہ اختیار کرے ترخو چہ د نفس امارہ دلاخونہ
 ازاد نہ شے۔ اورضائے الہی سرے موافقت اختیار نہ کرے
 یا بہ ستا ذاتی خواہشات او ارادے بھوشی۔ او دبتول
 کائنات نہ بہ ستا متعلق قطع شی۔ او صرف پوخدا اے سرے
 بہ باقی پلے شی۔ او ہم د، د توحید مقام دے۔ چمستا
 زرہ د اللہ پاک پہ محبت معمورہ شی۔ او د اللہ طلب او میل
 ستا نصب العین شی۔

دے حالت کیں بہ پروس دکار تا پہ دنیاوی نعمتونو
 بناد کری۔ او تہ بہ دھنہ شکر گزار شے۔ او دھنہ شیت
 سرے د موافقت پہ وجہ بہ دھنہ د عطا کرے شوی رزق
 عملا احترام کوے۔ یا کہ دیوی ژوند کیں پہ تاخہ تنگ
 حالی راشی۔ نو تہ بہ دخیل پروس دکار نہ ناراض نہ نے۔
 او پہ ہنہ بہ د رزق نہ وکولو الزام نہ لکوے۔ لکہ چہ
 د یومؤمن او مؤحد پہ حیثیت بہ تہ دخیل خواہش او
 ارادے نہ کنارے کش نے۔ او خیل معاملات بہ د اللہ پاک
 تہ سپارے وی او د: وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ. تاسو
 بہ خہ نہ غوازی مگر ہنہ چہ اللہ پاک غوازی ماتحت
 ستادعا او سوال صرف د امر الہی اطاعت کول وی۔

مقالہ (۷) پہ خیلو نیکو غور نہ دے پکار
 ستا پہ خیلو نیکو غور کول او دھف خیل نفس متہ
 نسبت کول او پہ خلق خدا کین پہ خیلہ راستبازی فن کول
 ظاہر شرک او گمراہی ۷۵۔ حالانکہ داخر کندہ حقیقت
 دے چہ پہ صراط مستقیم تلل او دیکھی توفیق موندل د
 اللہ پاک پہ تائید او فضل او کم مختصر دی۔ دے دے عین
 کہ یو سہے د کفر او شرک او قسما تم کنا ہونہ پچھری
 بزغہ ہم سراسر د اللہ پاک د تائید او امداد پہ وجہ وی۔
 نو بیاتہ د اللہ تعالیٰ د تائید او مدد پہ اقرار کول کین ولے د
 بخل نہ کارا اخل۔ او نیکی کول او دہنی نہ پچھری ولے
 خیل نفس تہ منسوب کولے۔ حالانکہ لو لے جلیل القدر انبیاء
 او اولیاء اللہ بہ ہم ہمیشہ داوئیل چہ : لا کؤل و لا کؤل
 الا باللہ العلی العظیم۔ یعنی د اللہ تعالیٰ دا حکا مود تعیل
 او دمنہیا تو نہ پچھری د توفیق صرف د اللہ پاک پہ تائید
 او نصرت دے۔
 نو تالہ پکار دی، چہ نیکی، تقویٰ اور استبازی د
 اللہ پاک د جانب تہ او گتہ۔ او بدی او کناہ خیل نفس
 اتار تہ منسوب کرے۔ حکمہ چہ کنا ہونو چرہ ہمد غہ
 دہ۔ د حضور صلی اللہ علیہ وسلم ارشاد دے : « نیک عمل
 کوئی او نیک عملی توفیق د اللہ پاک نہ غوا پئی۔ کنا ہونو
 نہ پچھری اوسی۔ او کنا ہونو نہ پچھری د پکار نفس اتار

مغلوب کرے۔ د خیل پرور د کار نزدیکت طلب کر پئی۔ او د
 اللہ پاک فرمان بردار اور راست باز چر پئی۔
 نو کم سہے چہ پہ مشیت اللہ کین د کم دستوری
 عمل دیارہ پیدا شوے دے، ہم ہفہ عمل دھنہ دیارہ آسان
 کرے شوے دے۔ او ہفہ دھف پہ پیروی مامور دے۔
مقالہ (۷) د پیر او مرید راترو نیاز
 طریقت او حقیقت کین ستا دوہ حالتونہ ممکن کیدے
 شی۔ یا بہ تہ مرید کے یا صاحب مراد۔ کہ تہ مرید کے
 نو یا خو پہ تا یو دروند بار او دشمنیت دیرہ لویہ ذمہ واری
 پر تہ دہ۔ حکمہ چہ تہ لا اوس صد اقت او حقیقت دلارے
 طالب او محتاج کے۔ او طالب لہ دیر محتاج، مشقت، ریاست
 او مجاہدہ کول وی۔ حتیٰ چہ ہفہ خیل مقصود او مطالب
 تہ اورسی۔
 د طریقت پہ لا کین تالہ مناسب نہ دی چہ پہ مصیبت
 او مشکلات تو داویلا شروع کرے۔ او د اللہ پاک خلاف شکایت
 او فریاد راواخلے۔ تہ بہ دصبر او تحمل نہ کاراخلے او استقلال
 سرہ بہ پہ صراط مستقیم قائم رکھے۔ تہ دے چہ مصیبتونہ
 تانہ رفع کرے شی۔ او خیل مقصود تہ اورسے۔ نو د طریقت
 پہ لا کین مصیبتونہ او مشکلات پہ حقیقت کین ستا
 باطن تزکیہ روحانی درجا تو بلندی او دخلت دا احتیاج نہ
 خلاصی دے۔

او کہ تہ صاحب مراد کے۔ او پہ تا اقات وارد کیری
 نو دھف امانت خلاف ہم پہ اللہ تعالیٰ تہمت مہ نکوی
 او شکایت مہ کرے حکمہ چہ اللہ پاک پہ ما تار اولیاء اللہ کلہ پہ دے
 وجہ ہم مصیبتونہ نازلوی چہ دھنوی دیجے او چھہ کر پئی
 اوروحانی قوت کے زیات کر پئی۔ نو د صاحب مراد کیدو پہ
 صورت کین ہم ستا د مصیبتونہ د اللہ تعالیٰ دا منشاوی
 چہ ہفہ ستا درجہ اولیاء او اہل اوسو پو کر پئی۔ او تا خپل
 خان تہ نور ہم قریب کر پئی۔
 آیا تہ دا خوبنوی، چہ تا دا اولیاء اللہ او اہل الو نہ
 بے تعلق کر پئی۔ او د فاسق او غافل خلقو پہ دلہ کین د
 شامل کر پئی۔ کہ تہ دا چنو درجونہ غفلت ہم او کپے، نو
 اللہ تعالیٰ ہرگز دانہ خوبنوی، چہ تہ دھنہ نہ محروم
 کر پئی۔ اللہ پاک فرمائی : « ستا سہ پہ بہترنگ او فلاح و بہبود
 اللہ تعالیٰ بنہ پوہری۔ او تا سونہ پوہری »۔
 بیا کہ تہ دا اووا تہ چہ ابتلاء خود طالب او مرید د
 پارہ پکاروی۔ چہ د طریقت د لاومبتدی وی، نہ چہ د
 صاحب مراد دیارہ چہ صاحب مقصود دے۔ نو د دے
 جواب دادے۔ چہ د صاحب مراد ابتلاء خہ کلہ نہ دے
 بلکہ نادرا وقت شے دے۔ دے کین دھیا اختلاف نشت
 چہ د قولونہ زیاتہ ابتلاء پہ برگزیدہ انبیاء راخلے دہ د ابراہیم
 علیہ السلام واقعات او گورگی۔ بیا د حضور صلی اللہ علیہ وسلم

پہ مصیبتونہ نظر او کر پئی چہ دھنوی ابتلا خومرکا
 بختہ دے۔
 حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیے دی : « خومرچہ
 زہ د اللہ پاک پہ دین کین ویرولے شوے ہم۔ دومرچہ ہجرت
 نہ دے ویرولے شوے۔ او خومرچہ چہ ماد اللہ پاک پہ اطاعت
 او امر کین د کفار نہ تکلیف بیا موندے دے، دومرچہ ہیا
 نہ دے بیا موندے۔ بیشکہ دین پہ خدمت کین مسلسل
 دیرش ویجے او شے پہ ماد ایسے تیرے شوے دی چہ دھف
 دوران کین ما تہ دومرچہ طعام را کپے شوے دے چہ د
 بدل رہن پہ ترخ کین بہ پستیدے شو۔ او دہہ حالت کما د
 نورو مکرہ ہم وو۔
 دینی اکرم صلی اللہ علیہ وسلم ارشاد دے : « د انبیاء
 پہ دلہ زیات مصیبتونہ او ازما نشونہ نازلیری۔ بیا د غصہ د
 پہ درجہ پہ نورو بندگان خدا ابتلاء راخی : او رسول اللہ
 صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیے دی : « زہ ستا سونہ زیات
 د اللہ پاک پتیرندونکے ہم او دھنہ ویریدونکے دے
 نہ معلومہ شوہ چہ حضور صلی اللہ علیہ وسلم د صاحب
 مراد کیدو باوجود پہ ابتلاء کین اچولے شوے وو۔ او دا
 ابتلاء او د اللہ پاک نہ دیرہ، د حضور صلی اللہ علیہ وسلم
 د وجود اوجتولو او د قرب خداوندی پہ فرض وے۔ حکمہ چہ
 دنیا د آخرت پچھے دے۔ او د انبیاء او اولیاء اللہ کار پہ

ابتلاء صبر کول، مشیت الہی سرخ موافقت کولی اود تسلیم اور متا ادر اختیارول وی۔ بیا تے تے مصیبت لرے کرے شی، پر دیدا الہی بنا د کرے شی۔ اوعقبی کیں پہ درجات عالیہ سرخرا ز کرے شی۔

نودا صخه شوہ، چه دُنیا کیں دھر صاحب مراد د پارہ ابتلاء لازمی نہ دہ۔ اونہ داغہ کلّیہ گر کیدے شی۔ بکد الله پاک د خیل حکمت بالغہ ما تحت چاسو چه عواری، دا معاملہ کوی۔

مقاله (۷۲) بازارونہ اود خداے د بندیاؤ قسمونہ

دخدائے پہ مخلوق کیں دینی، روحانی او باطنی لحاظ سرہ د بنیاد مو مختلفہ درجے وی۔ نو خلق چه کم عمل کوی، هغه دخیل روحانی او باطنی کیفیت او صلاحیت مطابق کوی، او پہ هر عمل کیں د هغوی نیت، خواہش او تقطع نظر جدا جدا وی، چه د هغه پہ بنا هغوی ته اجر و ثواب یا عذاب ورکولے شی۔

کوم خلق چه بازارونہ تھی، د هغوی ارادے او تمسرات جدا جدا وی، پہ دے لحاظ سرہ د هغوی خو قسمونہ دی۔ دے کیں یو قسم هغه دی، چه هرکله بازار کیں داخل شی۔ او لذت او شهوت کیں اختہ کونکی خیزونہ اویئیں، نو پہ هغه کیں ورکبیئوی اود دغے اشیاؤ دکشش او جاذبیت پہ وجہ

پہ هغه کیں محو شی۔ نودا خلق دے خیزونہ سرہ د ہر ذرہ اوتری، چه جائز او ناجائز نہ گوری۔ خود هغه پہ حاصلول کیں مصروف شی۔ اوفتوکیں پر یوئیں۔ دوسے لذت تاناکو اوشہوتاناکو خیزونہ نظارہ د هغوی د پارہ گمراہ کن اود دین اوعبادت نہ ددوی لرے کونکی وی۔ نودغہ شان د نفس امارہ پہ پیرہی کیں دالله تعالیٰ داطاعت نہ لرے شی۔ مگر دچہ الله پاک دتہ پہ خیل فضل و کرم د نفس دشرونہ اود لذتونونہ د پھیز توشیق ورکری۔ اوسلامت پاتے شی۔

بازارتہ تلونکوکیں دوئم قسم خلق هغه دی چه هغوی د لذت اوشہوت خیزونہ اویئیں، نو هغه د غفلت او گمراہی موجب کنری۔ دا عقل د عقل اوشعور خاوندان دی۔ اودین پلہ رجوع کونکی دی۔ د شریعت اتباع صبر او تحمل سرہ کوی۔ داخل دجا دجا دینو پہ شان دی چه پہ نفس اوشہوت تو غلبہ حاصلول کیں دالله پاک مدد لے شامل حال وی۔ اونس سرہ ددوی دا جہاد د نورو نیکو نہ دزیات ثواب باعث وی۔ حنور صلی الله علیہ وسلم فرما ئیلے دی: هرکله چه یومون پہ بعضے لذتونو اود نفس پہ شهوتونو اختیار بیاموی اود خداے دویرے نہسے پریردی، نو هغه تہ بہ د هغه نیکی پہ بدلہ کیں اوتیا چند زیات ثواب ورکولے شی۔

دریم قسم خلق هغه دی۔ چه د لذت اوشہوت خیزو فورا حاصل کوی۔ اوهغوی سرہ واصل شی۔ دا خلق حجاب

د پارہ د غفلت او گمراہی سامان خیلہ پید اکوی۔ اوشلوم قسم هغه خلق دی، چه بازار تھی۔ نو خیل خوا اوضہ، صرف دالله پاک جائز او حلالو خیزونہ پویہ محمد ساقی۔ او چه کوم خیزونہ حاصل کوی نو پہ جائزہ طریقہ د هغه استعمال کوی۔ اود الله پاک د نصتونو هر دم شکر پی خائے راوی۔ دا خلق برکت او خلاصی موندونکی دی۔

بازارتہ تلونکوکیں بیگم قسم دخدائے بندیاؤ دا سے کد، چه د لذت اوشہوت خیزونہ نہ گوری، اونہ ورتہ توجہ کوی۔ ددوی ددے نہ بالکل بے خبری وی اود ماسوا الله نہ بغیریل ہیژ نہ ویئیں۔ دوی غیر الله نہ ویئیں اونہ لے اوری۔ اونہ لے موجود کنری۔ هغوی خیلہ پوله توجہ هر دخت خیل خداے تہ گر کولے وی۔ پہ دے وجہ هغوی دکنہے پیرے نہم د هغه تنہا بی لطف اخیل چه د ذکر او فکر نہ معمول وی۔ چه تہ دوی بازار کیں بیاموسے۔ اوتوس ترے اوکرے چه۔ بازار کیں تاسوخہ اولیدل؟ نو هغوی پہ درتہ اوائی چه دیو ایدی ذات نہ موسوا هیچ اونہ لیدل او د هغوی داوینا بالکل درستہ دہ۔ حکمہ چه هغوی خہ لیدلے وی ہغہ لے دسویہ سترگونہ بکد۔ ذریکہ پہ سترگو لیدلی وی۔ خواہش او ارتزوسہ لے نہ وی لیدلی، محض صورت کیں لے لیدلی وی، معنی کیں لے نہ وی لیدلی ظاہری لے لیدلی وی، باطنی لے نہ وی لیدلی۔ اوبیا چه

خومرہ اوغہ لے لیدلے دی۔ پہ هغه کیں لے هم خیل خلق اوصاح لیدلے وی۔ دوی د مخلوقا تو یہ یو ابرخ کیں دالله تعالیٰ دجمال مشاہدہ کوی۔ او پہ بل ابرخ کیں د هغه د جلال۔

بازارتہ تلونکی دخدائے برگزیدہ بندیاؤ شہیم قسم هغه دی۔ چه هرکله هغوی عوام پہ گفتار او کردار او پہ گمراہی کیں اویئیں۔ نوددوی زہر د هغوی د پارہ د همدردی رحم اوشفقت نہ لکشی اود هغوی نہ د نفرت کولویا یہ هغوی دلعت او ملامت پہ خائے بازار کیں د داخلیدونہ دوتوپورے دالله تعالیٰ پہ حضور کیں د هغوی د پارہ دشفا عنت اومغزت دھا کوی۔ او الله پاک تہ زاری کوی، چه اے پرور دکارہ دے خلقتہ ہدایت اوکرے اویہمہ لارے روان کرے۔ چه ستا دنا فریانی اود شریعت د خلاف وریشی نہ میر شی۔

نودالله پاک دا سے مجلس بندیاؤ دینارونو اواباد و محافظ دی۔ او هم دغہ خلق دی چه دا ولیا و الله، ابدانو، زاہدانو، متقیانو، او پہ زمکہ دخدائے دانا نیا نو خلقاؤ، خوش اخلاقو، شیرین زبانو، ہادی اوسعدی مرشد اور ہنا پہ نومونویلے شی۔ دا سے خلق کسیرا عظم اونا در الوجود دی۔ اوتنہا بیئیں اوکنہ کیں ددوی ددھا اومعبت برکات د پرخوش نصیبہ خلقتہ حاصل وی۔

پہ دہائی دے دے اللہ پاک رحمتوں ہی اور نوح اسانی ہے
ہدایت اور سعادت دپارے و اللہ تعالیٰ دہائی سلامت اوصاف
قوت لری۔ اللہ پاک د موزن ہم دہا سے خلقود فیض نہ فیض
نیاب کری۔ آمین۔

**مقالہ (۷۳) اولیاء اللہ پہ کومہ طریقہ فاسقانو
تہ ہدایت کوی؟**

بعض اوقات اللہ پاک خیل یوولی اور بکر بید بندہ
د بعض فاسق اور فاسقو پہ ظاہری اور باطنی عیبونو آگاہ
کری۔ اور دے آگاہی مقصد دوی، چہ دا بزرگ دے گورہ
او بد کردارہ خلقو تہ د شریعت د امور تبلیغ او کری او کلام
اللہ پہ رنیا کین د حق او باطل فرق ہونوی تہ واضحہ کری۔
ولے دعوولی اللہ د تبلیغ د آرا او ماتحت د یو مشرک او فاسق
سوی د خلقو جھکنیں سپکاوے نہ کوی۔

اللہ پاک فرمائی: "تہ دخیل پروردگار نیغے لارے تہ
خلق پہ حکمت عملی، محبت، نرمی او شیرین کلامی بلکہ او
کہ ہونوی سرور بخت و مباحثہ کرے نو پہ خوش اخلاق سرور
کوہ۔ دپارے دے چہ ہونوی صراط مستقیم تہ مائل شی۔ نو
د خدا دے دغہ نیک بندہ چہ فاسقانو تہ ہدایت کوی، نو پہ
تنہائی کین او پہ مین۔ او محبت سرور لے ورتہ کوی۔ او پہ دے
معقولہ طریقہ ہونوی تہ پہ توحید او شکر، اوستی او
بدنی کین فرق بنکارہ کوی، چہ د شریعت احکام او تعلیمات

نبوی ۴ ہونوی پہ زبرد نو کین خائے اونیس، او ہونوی د شرک
اوستی پہ تخریبی تاثراتو دا سے بنک پورہ شی چہ دامر اللہ اعلا
تہ دترک پہ مینہ آمادہ شی۔

دغہ ولی اللہ دہائی تہ بنائی چہ ترکتو تاسود شرک اوستی نہ
دخیل باطن مکمل ترکیبہ اونہ کری نو ترہفہ بہ تاسوتہ د اسلام
او ایمان یقین حاصل شی او د اسلام او ایمان دپارے د شریعت
اتباع لازمی دے۔ آیت شریف دے: "اللہ پاک شرک ہرگز
نہ معاف کوی۔ اور دے نہ علاوہ چہ کومہ گناہ معاف کول
او غوازی، ہفہ معاف کوی۔" بل خائے ارشاد دے: "لے
مسلمانانو! دخیل عاقبت بنا آستہ کولو دپارے خان سرور د
تقوی تو بنہ واخلی، حکمہ چہ د آخرت د سفر دپارے ہمتیہ
تو بنہ تقوی رو۔"

دخلق خدا دا سے مشفق او ہمدرد بزرگ چہ د فاسقانو
اومشکرا نو پہ عیبونو آگاہ شی، نو د ہونوی سپکاوے نہ کوی
بلکہ خوش اخلاق او شیرین کلامی سرور ہونوی صراط مستقیم
تہ مائل کوی۔ دغہ بزرگ د چا عیب او بد گوئی ہم نہ کوی
حکمہ چہ دا سے کول دیوولی اللہ د پاکیزہ سیرت او بنکلی عمل
نہ دپارے لے خیرہ دے۔ چہ ہفہ د خلقو پیسے مٹی شا خیرہ
او کری۔ او بد سے دے د ورپسے اووائی، یا د ہونوی پتا
عیبونہ د نور و خلقو تہ پہ د آگہ بیان کری۔ ہفہ خود خدا
نور و خلقو د غیبت اور بد عادت نہ منع کوی۔ نو پہ خیلہ بہ

بیا حکمہ غیبت او کری۔ کہ تنہائی کین وی یا مجلس کین
ہفہ د مشرک او فاسق خلقو پہ طرز عمل وپہ نہ بردی،
بلکہ پہ آسنہ طریقہ ورتہ ہدایت کوی۔

د دغہ ولی اللہ تبلیغ چہ د گمراہانو پہ ظاہری اور باطنی
عیبونو آگاہ کرے شوے دے، سرور اللہ پاک دا ذات
ماتحت وی۔ اور دغہ تبلیغ پہ دا سے خوش اخلاق او شیرین
زبانی سرور وی، چہ اکثر مشرک او فاسق خلق د شرک اوستی
نہ بیزار شی، او د توحید او تقوی لار اختیار کری۔
قرآن پاک وائی: "د اللہ پاک چہ چا تہ رضا او شی، نو
صراط مستقیم پالے رہنمائی کوی۔" رزمونہ د اللہ پاک
نہ خواست دے، چہ مونہ ہم پہ صراط مستقیم روان
کری۔ آمین)

مقالہ (۷۴) کائنا تو کین د توحید آثار

اللہ پاک فرمائی: "خما پہ زمکہ کین د یقین او ایمان
راورونکو دپارے د پرے تجنیے دی۔ او دا تجنیے ستاسویہ
خیلو خانو نو کین ہم موجود دی۔ تاسو لے نہ وینی؟"
دے حقیقت کین ہیجے شک نشتنہ چہ د اللہ تعالیٰ پہ ذات
صفات او وحدانیت یقین او ایمان راورونکو دپارے زمکہ
دھفہ د صنعت د عجا ئباتو نہ د کہ دے۔ نو ہر صاحب عقل
لہ پکار دی چہ ہفہ د عرفان او ایمان حاصلو دپارے
غورا و مشاہدہ دخیل ذات نہ شروع کری۔ او دخیل

وجود ظاہری اور باطنی ترکیب تہ دغورا و فکر پہ نظر او کوی
او ہرکے چہ د کتو نفس عرفان او علم ابدان کین بصیرت
حاصل شی نو بیا د دنورکا کائنا تو او د اشیا و پہ حکمت
غورا و تدبیر کوی۔

پہ مخلوقانو دغورا و فکر کولو نہ بہ پہ دے دخالق عظمت
او کبریائی واضحہ کیری۔ او چہ مصنوعاتو تہ لے او کوی
نودک تہ بہ دصانع ذات اوصفاتو اندازہ نکیری، او چہ
شان د توحید او معرفت حقائق دگ تہ د قلب پہ سترگو
خرگند پیری۔ حکمہ چہ دا پورہ کلیتہ قاعدہ دے۔ چہ صنعت
دخیل صانع دکمال فن ترجمانی کوی۔ او فعل دخیل فاعل
پہ قدرت او صلاحیت دلالت کوی۔

قرآن پاک کین وائی: "اللہ پاک دزمکہ او آسمانو نو
پول خیزو تہ ستاسود پارہ مسفر کری دی۔ رحضرت ابن
عباس دے آیت تفسیر دا سے فرمائیے دے چہ: "د
کائنا تو ہر چیز د اسمائے الہی نہ یو اسم دے۔ او دہر
خیز نوم د اللہ پاک دغہ نہ خہ اسم علامت دے۔ حتی
چہ لے انسانہ! تہ خیلہ ہم بذات خود ہیجے نہ لے،
مگر دھفہ د اسم، صفت او فعل یو عکس لے۔ دھفہ
قدرت سرور پتا اور ہفہ حکمت سرور خرگند لے۔ اللہ
تعالی کائنا تو کین خیل صفات ظاہر کرے دی او خیل
ذات لے پتا کرے دے۔ سرور دے چہ ذات علمت

کین او صفت کے فعل کین ظاہر کر کے دے۔ او خپل علم کے ارادے سرے، اور ارادے کے حرکت اور اتنا اور سرے بنکار کر کے دے۔ اور اللہ پاک خپل امور غیب کین باطن او خپل قدرت او حکمت کین ظاہر دے۔ سرے دے دے چہ د کاشا تو بول اشیا و ہنہ د صنعت او قدرت ترجمہ کوئی! خوب وجود دے ہیڑے د ہنہ پہ مثل نشہ۔ ہنہ مالیم الغیب، سبب او بصیر، د زمان و مکان د حد و دورہ بالانزا او ہمیشہ ژوندے اوباقی دے۔

دے کین شک نشہ۔ چہ د حضرت ابن عباس اذقہ کلام د اسرار معرفت نہ معبور دے۔ او د ہنہ نکات اومعنی ہم دولے ہیڑے نہ خرگند پیری، چہ ہنہ ژوندے اور پیا قلب لری۔ او حکمت او معرفت کین د حضرت ابن عباس دا درجہ پہ دے پنا وے، چہ حضور صلی اللہ علیہ وسلم د ہنوی پہ حق کین دادعا فرمایک وے، چہ یا اللہ! دگہ تہ دین کین حکمت او پوہہ ورکے۔ او دایتونود معنوعلم لدنی کے نصیب کرے۔ اللہ پاک پوہونہ ہم د کتاب اللہ پہ اسرار و پوہید و برکات کیر دی۔ او پورخ د محشر دے موزد ہنوی دہے تہ کیری۔ آمین

مقالہ (۷۵) د تصوف بنا پہ اخصلوتونود
ر؛ تاتہ دا وصیت کوم، چہ د اللہ پاک نہ ویرا اوکری دہنہ فرما نورد اری او د ظاہر شریعت یا بندی کو خپلہ

سینہ د شریک اوفسق د رنگ نہ پاکہ کرے۔ د خپل تہ یچ اوسہ، او سخا اختیار کرے۔ د خلق حقوق پہ ہیڑو چہ مہ عصب کوہ۔ خوش اخلاقی اختیار کرے۔ او خپل تندگی پرانستے اور ونر سائے۔ د خرچ کو لو جائز او مباح خیرت خرچ کوہ۔ د خدا کے مخلوق تہ ضرر مہ رسوہ۔ پہ فقر او بخلت کین چہ کوم مصیبتونہ در پین شی، نو پدھے صبر کوہ۔ اویقین او خلوص سرے د اللہ پاک نہ مدد فرما۔ د اویاء اللہ او مشائخو عزت کوہ، مسلمان رور سرے بنہ سلوک سائے، او یہ دیانت دارئی ورسوہ چلیوے۔ د مشرانو آدب کوہ۔ او کشرانو تہ د نیکو کارونو نصیحت کوہ۔ دغم کچلو او خوارانو حاجت روائی کوہ۔ د خوراک خبناک خیزونہ مان سرے مہ ذخیرہ کوہ۔ دے سرے خلق خدا تہ تکلیف رسی۔ کوم خلق چہ فاسقان دی او د اویاء اللہ عزت نہ کوی۔ د ہنوی مصعب ترک کرے۔ او دینی او دنیاوی امور و کین د بندگان خدا مدد کوہ۔ د فقر حقیقت د اوسے چہ تہ د خپلوہم جنسوتونو اونگہ کرے، او خپل ضرورت صرف د اللہ پاک پہ حضور کین پیش کرے۔ او غنادادہ چہ د ارشاد نبوی ص تاتہ عننا نفس حاصل شی او تہ مخلوقا توتہ د رجوع کو لو پد خائے یوزب خپل قاضی الحاجات اوکریے۔ او یاد سائے چہ تصوف محض پہ قیل و قال او بحث مباحثونہ حاصل پیری۔

بلکہ دلذونو او شہوتونو پریئود او ذکر اللہ سرے پہ وابستہ کیدو یا موندے شی اوقیر سرے د محبت او محبت اختیار و لو اصول دادی چہ ہنہ سرے د محبت نہ علمی مسائل مہ چیمو، حکمہ چہ ابتدا کین دے سرے نفرت پیدا کیری۔ بلکہ شی اومحبت سرے د ہنہ پوہونہ د ذکر او معرفت خیرے کوہ، وے چہ دے خیزونو سرے ہنہ طبعاً بلد دے۔

یاد سائے چہ د تصوف بنا پہ دے اخصلوتونود۔ خوک چہ د اخصلوتونہ نہ لری، ہنہ صوفی نہ دے۔

- (۱) د حضرت ابراہیم علیہ السلام پہ شان سخا۔
- (۲) د حضرت اسحاق علیہ السلام پہ شان رضا پہ قضا۔
- (۳) د حضرت ایوب علیہ السلام پہ شان صبر۔
- (۴) د حضرت زکریا علیہ السلام پہ شان مناجات۔
- (۵) د حضرت یحییٰ علیہ السلام پہ شان ذکر او وجد۔
- (۶) د حضرت موسیٰ علیہ السلام پہ شان ساد و جامہ۔
- (۷) د حضرت عیسیٰ علیہ السلام پہ شان سیر فی الارض۔
- (۸) د حضرت محمد رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم پہ شان فقر او توکل۔

پہ دے قولوا انبیا و علیہم السلام و د خدا کے تعالیٰ

رحمتونہ وی، او خپونو سلامونہ۔ د تصوف دینا دی اصولو خپلو د پارہ ددھے اتر خصلتونو پیری بے کہ ضروری دے۔

مقالہ (۷۶) مسلمان تہ یوخو وصیتونہ
زہ تاتہ د پو خوخو وصیت کوم، او پدھے پہ اخلاقی سرے عمل اوکری او ہنہ دا چہ امیرانو سرے پو خائے کیرے۔ نو ہنوی سرے د خود دارئی نہ کارا خلد۔ او چہ فقیرانو سرے پو خائے کیرے نو ہنوی سرے تواضع او عاجزی اختیار کوہ۔ پہ عمل کین خلوص بین اکول پہ تا لازم دی او خلوص دادے چہ پہ تولو ذکر و نو او عبادتو کین صرف اللہ تعالیٰ تہ توجہ لری۔ او مخلوق د خپلے توجہ مرکز مدد کوہ د خپلو مسلمانانو سرورونو حقوق پہ کئی توری مہ وھہ۔ او د فقیرانو محبت، آدب او احترام، او کریہ او سخا و زہ اختیار کرے۔

د نفس امارہ د تابع دارئی نہ پریزا کوہ، چہ پہ معنوی ژوند مویشے۔ او خپل اخلاق بنہ سائے۔ حکمہ چہ دچا اخلاق بنہ وی۔ ہنہ اللہ پاک تہ زیات نر دے وی۔ او خپل باطن ماسوی اللہ تہ د مائل کیدونہ پو کرے، حکمہ چہ ہم د رحید او افضل الاعمال دے کوم خلق چہ شریک اوفسق کین اختہ وی۔ ہنوں تہ د حق تبلیغ کوہ۔ حکمہ چہ تبلیغ پہ ہر مسلمان فرس دے۔

ترشحوجہ درتہ کیدے شی، دربتنی فقیرا ولی اللہ خدمت کو، دکان نہ پہ کمزوری حملہ مہ کوہ، حکمہ چہ دا نامردی دہ۔ او دکان نہ پہ باندے ہم حملہ مہ کوہ حکمہ دا بد تہذیبی او بد خلقی دہ۔

ہمیشہ پہ ہر حال کیں د اللہ تعالیٰ ذکر کوہ، یہ دے چہ ذکر د بولو نیکو او سعادت تو جو جہ دہ۔ د اللہ پاک پہ عہد و پیمان پہ عہدیں طور احترام کوہ۔ حکمہ چہ راخیز مسلمان دہر قسم ضرر نہ محفوظ ساتی۔ پہ دے عقیدہ پوخ ایمان سانہ چہ ستا د بولو حرکے تو او سکنا تو او کفتار۔ او کردار بہ د اللہ پہ حضور کیں تہو سہ بیہی، نو گناہوں نہ ویزا رہ شہ، او پہ نیک کار و نیکیں مشغول شہ۔ خپل اعشاء د حرام او ممنوع خیزونہ نہ بچ کرے او د اللہ پاک د برحق نبی اطاعت پہ خان لازم کرے۔ حکمہ چہ دروگ اطاعت د صراط مستقیم سامن دے، او اللہ پاک چہ ٹوک د ملک او حکومت واکد رکھے وی۔ دہنہ فرما نبرداری کوہ۔ او دہنہ حقوق ادا کوہ۔ او د خداے پہ نہ مکہ کیں دامن نہ پس فساد مہ پید کوہ۔ پہ مسلمانا تو دیکیں گمان کوہ۔ او ہنوی سرے د نیک نیقی سلوک کوہ۔

خپلہ شہہ د غیبت، تہمت او بد گوئی نہ اوسانہ، پہ خپل زبہ کیں ہنچر یو مسلمان رو د تہدب خواہی، کیند او عداوت مہ ساتھ۔ او پہ خپلو الفاظو یا حرکاتو دہنچر یو

مسلمان زبہ ازاروہ۔ حلالہ زبہ کتہ۔ او داہل و عیال خدمت کوہ حکمہ چہ دا ہم عبادت دے۔ د شریعت کوہے مسئلے چہ درتہ نہ وی معلومے۔ ہنہ دعائے دین نہ پوینتہ۔ او محض پہ قیاس پیسہ مہ خہ۔ اللہ پاک سرے باطنی ربط او تعلق ساتھ۔ او مخلوقا تو سرے د خدا فی تعلقا پہ خیال پوخاے کیرے۔

ہر سحر د خپل خان اومال د جاندا د صدقہ و زکوہ د غریبانو او مسکینا نو مدد کوہ۔ او د خپل ذکر او عبادت پہ او قاتو کیں د خپلو مرجوہ لو ا حقیقینو او قولو مؤمنانو مسلمانا نوہ پارے د مغفرت دما خواہے۔ او ہر سحر اومانیا د خپلو مرد او ژوند و دیار دا دما ہم خواہے۔ اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِحَيَاتِنَا وَ مَيِّتِنَا وَ شَاهِدِنَا وَ غَايِبِنَا وَ صَغِيرِنَا وَ كَبِيرِنَا وَ ذَكَرِنَا وَ اُنْشَاْنَا اَللّٰهُمَّ مِنْ اَخْبِيْتِنَا مَسَا فَ اَحْسِبْ عَلَي الْاِسْلَامِ وَ مَنْ تَوَكَّلْتَهُ مَيِّتًا فَتَوَكَّلْ عَلَي الْاِيْمَانِ ط او د تلاوت قرآن او درود شریف پہ طفیل د ہنوی دیارے د خداے نہ بخشنہ خواہے۔

او ہر سحر مانہام دا دما اوہ کلمہ لولہ (۱) اَللّٰهُمَّ جَنِّبْنَا مِنَ النَّارِ (۲) اَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيْمِ (۳) هُوَ اللّٰهُ الَّذِي لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ عَالِمُ الْغَيْبِ وَ الشَّاهِدِ هُوَ الرَّحْمٰنُ الرَّحِيْمُ هُوَ اللّٰهُ الَّذِي لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ الْمَلِكُ الْقَدْسُ الْاِسْلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُعْتَمِدُ الْغَرِيْبُ الْبَيْتَارُ الْاَشْرَفُ

سُبْحَانَ اللّٰهِ عَمَّا يُشْرِكُوْنَ هُوَ اللّٰهُ الْغَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّدُ لَهُ اُسْمَاءُ الْحُسْنٰى بِسْمِ اللّٰهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَ اَرْضٍ هُوَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ (سورہ حشر)

اللہ پاک د مونہر بولو لہ ذکر او عبادت توفیق را کوی او اللہ پاک د مونہر نہ راضی شی، مونہر ترے راضی یو۔ آمین۔

مقالہ (۷۷) خالق او مخلوق سرے خنکہ روش پکار دے؟

د اللہ پاک پہ ذکر او عبادت کیں داسے اوگشہ چہ مخلوق ہدو موجود نہ ویسے۔ او مخلوق سرے داسے روش اختیار کرے، چہ ستا نفس ہدو وی نہ۔ چہ تہ د مخلوق نہ بے تعلقہ شے۔ او اللہ تعالیٰ سرے کامل ربط پیدا کرے۔ نو تہ بہ حقیقی معنوں دہنہ قرب حاصل کرے۔ او چہ تہ بغیر د نفس د پیروی نہ مخلوق سرے شے۔ نو تہ بہ عدل کرے او پہ حق او صداقت بہ قائم شے۔ او دا روش بہ تا دہر قسم نقصان او تباہی نہ محفوظ ساتی۔ او چہ تہ خلوت اختیار کرے۔ نو د ذکر او فکر پہ برکت، پہ خپل حقیقی دوست د باطن پہ ستر کو او دینے او دہنہ تجلیات پہ مشاہد کرے د غلظت بہ تہ نادنی امارہ غلبہ نہ وی۔ او دہنہ پہ خائے بہ د اللہ پاک عشق تانہ حاصل وی دہنہ وخت بہ ستا جہل بہ علم او ستا لرے والے پہ قرب بدل شی۔ او دہنہ وخت

بہ ستا خاموشی وجد او سرور وی۔ ستا گفتار بہ ذکر وی اوستا مستی بہ د اللہ تعالیٰ محبت وی۔

یاد راستہ چہ د عبودیت پہ مقام کیں محبت حق لازمی خیز دے۔ او دل نہ چہ د چا توجہ گدوہ دہ دہ۔ نو ہنہ پہ شرک کیں اختہ دے۔ کہ تاخالق اختیار کرے وی، نو د مخلوق دا بے متابعت مہ کوہ۔ چہ رضائے الہی خلاف وی۔ کوم سری چہ د عشق الہی مزہ او خنکہ۔ نو ہنہ خپل اللہ او پیژند لو۔ چہ دا ارشاد یوسرگوارویں نو د حضرت پیرانو پیر صاحب نہ شے تپوس او کہ چہ بہ کوم سری صغیرا غالبہ وی، نو ہنہ د خوب والی خوستا خنکہ اختلے شی؟ نو حضرت محبوب سبحانی عبد القادر جیلانی ؒ ورثہ او فرمایاں چہ ہنہ د ترحیل و سہ ریاضت او مجاہدہ کوی۔ او پہ تکلف او قصد د نفس د خواہشا تو نہ پریز کوی۔ بیا بہ دہنہ ذوق درست شی، او ہنہ تہ بہ ذات او صفات خداوندی عرفان حاصل شی۔

اے مومن! یاد ساتہ۔ چہ واردات قلبی او عقل و شعور کیں تضاد او تضاد دے۔ (یعنی خپلو کیں شے سرے رنگی او دا تضاد او تضاد ہنہ وخت رفیع شی۔ چہ مؤمن د معرفت پہ مقام کیں د توحید الہی پہ نشہ کیں سرشار شی۔ بیا د ہنہ قلب د ماغ شی۔ او د ماغ قلب۔ او

دغه شان بیا دواړو کتبی کامل یکا کت او هم (هنگی پیدایشی
 اے مؤمنه! مخلوق دخپل طبیعت نه سر او نا بود کول
 دا سے دی، نکه د انسانی طبیعت د ملائکو طبیعت کتبی
 بد لیدل. او چه تہ د ملائکو د خصلتونو نه هم بالاتر
 شه. نوبیا ستا د - اَلْکَلْبُ بِرَبِّکُمْ قَالُوا بَلَىٰ (زہ سلو
 رب نہ یم خہ؟ نواړوا خو نو او وئیل چه بیشکه ئے) په
 عهد کتبی فنا کیدل د ائمی بقا بیا موندل دی. دغه وخت په
 ستا گفتار، اوستا ټول حرکات سکانات اذن (کھی سره
 وی. که تہ د دے اوچت مقام خواهان ئے. نو په تادا
 خبره لازمی ده چه د نفیس اماره نه کناره کش شه. او د
 الله پاک د امر ونهی فرمانبردار شه. بیا به تاتا ته دیوونکي
 د معرفت علم لکائی حاصل شی. ته به د هر شیخ نه فانی
 شه. او حق تعالی سره به باقی شه.

هرکله چه ستا هستی حق تعالی سره باقی شی. نوستا
 هرڅه به د هغه دریا او خوشنودی د پارو وی (نه چه د
 خپله رضا او خوشنودی د پارو) که تہ د زهد، تقوی او
 معرفت، معنی او باطنی فرق معلومول غواپه نو پوه شه.
 چه د زهد عمل دا سے دے لکه یوساعت او د تقوی
 عمل د لسه دے لکه دوه ساعت، او د حق تعالی معرفت
 دا سے دے، نکه یو د ائمی او ابدي عمل. (الله پاک وموئ
 دخپل معرفت په ابدي عمل بنیاد کړی. آمین.

مقاله (۷۷) د اهل مجاهدت کس خصلتونو
 د نفس د مجاهدت کوونکو او عیاس کوونکو اهل طریقت
 خلقوس بیکه خصلتونو وی. چه په هغه هیئت هجری عمل
 کونکی وی. هرکله چه هغوی د الله د حکم او دست نبوی
 په اتباع کتبی په دے خصلتو لوقا لم پاته شی، نو د معرفت
 او روحانیت اوچته درجه بیا موی.

روجه خصلت دا دے. چه بندک قسمدا یا سهوا په
 دروغه یا په ربتیا هرگز قسم نه خوری. او خان په قسم
 نه عادت وی. خواجه هغه قسم د الله په نوم وی. د هغه دکلام
 پاک په نوم، د نبی اکرم صلی الله علیه وسلم په نوم یا
 دیل چا په نوم. حکم چه خوک په قسم خوړلو عادت شی
 نو د هغه په نزد د قسم هیڅ عظمت یا اهیبت پاته
 نشی. او هغه دانسته یا نادانسته د هغه خلاف ورزی
 کوی. د دے نه علاوه د خدا ئے تعالی په قهر او غضب
 کتبی هم راشی. خو که چه انسان خان د قسم نه خوړلو
 عادت کړی. او د سخت ضرورت په وخت کتبی هم
 قسم او نه خوری، نو الله تعالی په هغه خپل انوار
 او برکات نازل کړی چه په هغه د هغه په ظاهری
 او باطنی نعمتو نو کتبی اصفافه کیری او د هغه درجات
 پسه اوچتیری. په خلق کتبی ئے تعریف او توصیف
 (صفت) شروع شی. او خلق ئے خان د پارو یو بیکه

نمونو کتبی. او بیروئ ئے کوی. او خوک ئے چه وینی. د
 هغه نه مضروب او هیبت زده کیری.

دویم خصلت دا دے چه بندک ارادت یا بوقه تعالی
 کتبی هم د دروغ وئیلو نه پر هیز او کړی. په دے چه
 دروغ انسان بیریدونک کوی. او د هغه قلب او دماغ زنگ
 آوړ کوی. او د دے سره خلق خدا کتبی د هغه آثار او امتیاز
 وړک شی. د دے نه علاوه کوم سر په چه د خلق مخکینی
 دروغ وائی، هغه په الله پاک هم د دروغ وئیلو نه گریز
 نه کوی. د دے برعکس که دے خپله ژبه په ربتیا وینا
 عادت کړی. نو الله پاک به د ئے ته شرح صدر عطا کړی.
 او د هغه سینه به د علوم و معارف اسلامیه د سپارو
 پرازی، هرکله چه دے د نورو نه دروغ اوری نو پخپله
 ژبه او عمل به هغوی ته درشتیا وئیلو تبلیغ کوی. او د
 دروغ وئیلو د دروغو د عادت رفع کولو د پارو به دعا کوی
 غرض دا چه دروغ د کمزور ې عقیدې او د فاسق او فاجر
 خلقو روش دے. او ربتیا او حق کوی د ایماندارو اولیادو
 صلحاؤ او صدیقینو دستور عمل دے.

دریم خصلت دا دے، چه هرکله بندک چا سره عهدو
 پیمان او کړی. نو دخپله وعدے هرگز خلاف ورزی نه
 کوی. په قرآن او حدیث کتبی د وعدې د پابندی ډیر
 تاکید راغله دے. او دا د ایمان یو لومے علامت کتبی

شی. الله پاک فرمائی ۱۰ مسلمانانو! تاسو دخپلو عهدو
 تعهیل کوی. حکم چه تاسو نه به ستا سو د وعدو باز پرس
 کیری. او حضور صلی الله علیه وسلم فرمائی دی: کوم
 سر په چه د خپله وعدے پابندی نه کوی، هغه کتبی هېڅ
 ایمان نشته. نو یاد ساته چه چا سره د وعدے کولو او د
 هغه د ماتولو نه دا خبره زیاته بهتره ده، چه هېڅ و عهد
 و، سره او نه کړی. د د لسه وعدے کولو نه، چه د هغه
 تعهیل او نه شی، یا د تعهیل نیت پکتن نه وی، د هغه نه
 کول مبارک او دخلاصی باعث دی. په دے چه د وعدے
 خلاف ورزی هم د دروغو یو بدترین قسم دے. او د
 قوت ارادی او د حسن سلوک او خوش معاملگی بریادی
 دلا او خلق خدا کتبی بد عهدی کونکے سر په هڅکه عزت
 نشی موندی. او کوم سر په چه صداقت او ذمه داری
 سره دخپل عهد و پیمان پابندی کوی. هغه هیڅه او هر
 ځا ئے د خلق په نظر کتبی وړی په وړی زيات عزت او اعتماد
 حاصلوی. الله پاک هم دے محبوب ساتی. او دنیا او عقیلی
 کتبی هم دے ترقی او کامرانی حاصلوی.

څلورم خصلت دا دے. چه انسان په چا بنی آدم یا څه
 خیر لعنت او نه کړی. حکم چه د لعنت کولو حق صرف الله
 پاک ته حاصل دے او د هغه د عالم الغیب کیدو په لحاظ سره
 هغه ښه پوهیږی، چه کوم سر په یا خیر د لعنت کولو قابل

دے، اود معنوب او معضوب کین، مستحق دے، نولعت
نہ کول، او مخلوق خدا تہ ضرر نہ رسول دا ولیاء اللہ، ابرہ
اوسد یقینوسف دے، اوپہ دے وجہ ددوی داساع کوکو
ہم یہ دنیا اومعنی کین اوچتے درجے دی، اوانتہ تعالیٰ د
ہغوی ایمان محافظ وی، نومن لہ پکاری چہ خائے پہ
خائے لعنت کولو سرہ، اللہ پاک علم اوفعل کین دخل
ور نہ کریں، اوپہ نور خلق و لعنت پہ خائے دخل
سیرت او عمل اصلاح اوکری.

پنجم خصلت دادے چہ مسلمان دیارہ دین دعا
کولونہ پریہیز اوکری، کہہ پہ دے دیوجانب نہ خے زیات
اوظلم شوعے وی، نودھے دیارہ دین دعا پہ خائے
دھداپت دعا اوکری، اودصبر اوتحمل نہ وکار داخل
دا خصلت دسری درجے پورتہ کوی، اوھرکار چہ بندہ
پہ دے صفت خائستہ شی، نوهفہ کین دسیرت پختگی
پیداشی، اوپہ مخلوق کین دھفہ دیارہ دمحبت اومقبولیت
جد بات پیداشی، اودمؤمنانوپہ زہونو کین عزت اومحترم
بیامومی، کلام اللہ کین دین دعا جوازہم موجود دے، او
انبیاء چہ کلمہ بعض قومونہ یا افراد یقینی طور سرہ دین
دعا مستحق بیاموندی دی، نودھغوی دیارہ لے پختلانو
موقعو بد دعا گائے کرے دی، خوکلہ چہ یوسپے بد دعا
ہم کوی، نوکونہ دبین مطابق روچے ہنہ لہ دھراظ

اوهرحیثیت نہ دایقین او اطمینان و رکول پکاری اچہ
دین دعیان دیارہ یوسرے واقعی مستحق دے اوکے نہ،
شیرم خصلت دادے، چہ پہ مؤمنانواو اهل قبلہ
کین دپہ ہیچ یوسری پہ یقین او وثوق سوا دکافر،
مشرك یا منافی حکم نہ لکوی، تیغچہ بیخ او واضع ثبوت
بیانہ مومی، پہ چا دکفر حکم کول دیر یونازک اود ذمہ داری
فعل دے، اوبخیر سوچ او فکر اوتحقیق نہ دایسے کول نہ دی
پکار، ددے برخلاف پہ چا دکفر حکم نہ کول پہ علم الہی
کین دخل و رکول نہ پچ کیدل دی، او سنت نبوی اتباع
دے، دمؤمن دیارہ بنہ طریقہ دادے، چہ احتیاط اوکری،
دا خصلت اللہ پاک رحمت اورضامندی تہ دیر قریب
دے، پہ بل مسلمان دکفر دفتوی کولو پہ خائے و سر
دخل ایمان حفاظت اوکری چہ دخدا لے تعالیٰ د
غضب نہ پہ امن شی.

اوم خصلت دادے چہ انسان دپہ گناہ اومعصیت
کین دحرامو اونا جائزہ خیز و نودکتانوںہ یا ہفے تہ دعا
کیند و نہ پریہیز اوکری اوخپل اعشاء داللہ پاک دممنوع
کرے شوی خیز و نونہ پچ اوساق، دا احکام الہی احترام
دے، چہ دھفہ دیارہ اللہ پاک خیل بند تہ پہ دنیا او
عقبی کین عزت اوسرفرازی عطا کوی،
اشم خصلت دادے، چہ مخلوقا تو کین پہ ہیچا دے

خواہ ہفہ مشروی، یا کشر، خپل ناجائزہ بوج نہ اچوی،
اوپہ ہفہ و ظلم زیاتی نہ کوی، دا خصلت ددیندار و ذکا
اوعابد اومخلوق عزت دے، اوددے پہ تعبیل سرہ ہفہ
پہ مؤثرہ طریقہ دامر بالمعروف اونہی عن المنکر قوت
بیامومی، ہرکلمہ چہ دمؤمن داروش وی چہ ہفہ د
خپل حاجات اود ضرور، یا نود پارہ اللہ پاک نہ علاوہ نود
مخلوقات تہ توجہ نہ کوی اونہ دھغوی پہ صدقا تونظر
غور کوی، نوانتہ پاک ہفہ د توکل اواستغنا پے مٹلہ
صفا نو بنا د کریں، دا خصلت دتوحید اواخلاص دا چہ
درجے بیاموندی دپارہ دتولونہ اہم اوفائدہ مند صفت
دے.

نہم خصلت دادے، چہ مسلمان دحرص اوھوس پہ
دام کین کیر نہ شی، اللہ پاک پہ ورکریے شوی نعمتونو
شکر اوباسی اومخلوقات د خپلو حاجاتو مرجع اونہ
گر کوی، دا د توکل روح دے، اود اعتماد علی اللہ اصول
اوداد ہفے برکزییہ بندکان حق تعالیٰ او اولیاء اللہ د
علاماتو نہ دے، چہ ہغوی مخلوقا تو سرہ ربط قطع کہہ او
اللہ پاک سرہ لے خپل روحانی اومعنوی تعلق محکم کہہ،
اودنیا اوعقبی کین ورتہ سعادت اواخلاصی حاصل شو،
لم خصلت دادے، چہ تواضع اختیار کوی، اوچیز
او انکساری خپل شعار جوہ کوی، تواضع سرہ مسلمان

درجہ پور تہ کیری، اودخالق اومخلوق پہ نزد ہفہ د
عزت او وقار خاوند شی، دھفہ پہ دعا اوسناجا تو کین
دا آثار پیداشی، چہ ہفہ ددنیا او آخرت دکوم خیز ارادہ
اوکری، اللہ تعالیٰ ہفہ پورہ کوی، دا خصلت دتولعبادتو
اصل دے، اودایمان اواخلاق قول بیکے صفتونہ ددے
نہ پیداکیری، دے خصلت سرہ مؤمن دھفہ اولیاء اللہ
سیرت بیامومی، چہ راحت یا تکلیف اوحوشحالی یا ضم
ہرحالت کین اللہ تعالیٰ نہ راضی وی، اوہم دا خصلت
پہ حقیقت کین کمال تقوی دے، اود تواضع تشریف دا
دے چہ انسان ہیچو کسبک اودانی اونہ کتری، اوچا
سرا چہ پوچائے شی، نوداے و اوکتری، چہ ممکنہ
دے، علم الہی کین داسرے درجہ اوصفا تو کین خانا
زیات وی، نوکہ ہفہ ددے نہ ورکوتے ہم وی، نوپو
دشی، چہ ہفہ بہ اللہ پاک دومرہ نافرمانی نہ رک
کری، خومرہ چہ ما کرے دے، اوپہ دے وجہ ہفہ خمانہ
بہتر دے، اوکہ ہفہ ددے نہ لوئے وی، نوداے و اوکری
چہ ہفہ خمانہ تکبیر عبادت شروع کرے دے، اوخما
نہ زیاتے تیکی لے کرے دی، پہ دے وجہ ہفہ خمانہ
بانڈ دے، اوکہ ہفہ عالم وی نوپور دشی، چہ ہفہ
تہ ہفہ نعمت اوفضیلت ورکریے شوعے دے، چہ ہفہ
تہ خمارسائی نشتہ، ہفہ خوہنہ خے زدہ کری اومعلوم

کری دی، چہ خُدا دطاعت نہ پھر دی۔ بد دا چہ ہفتد علم پر کالی پناشتہ دے، اوردھے پہ وجہ دخیلے عقیدے او عمل دا صلاح فائدہ ترے ہم اخیلے۔ نو دھتہ فضیلت او برتری پہ ما ثابتہ دے۔ اوکھ ہفتہ جاہل وی، نو داے د اوداں چہ ہفتہ ہرغورہ د اللہ پاک نافرمانی کرے دے، ہفتہ لے دے علم ہی وجہ کرے دے۔ پہ دے جت پہ مادہ ہفتہ برتری ظاہرہ دے۔ اوکھ کافر وی، نو داے د اوداں، چہ زک نہ پوہیریم۔ کیدے شی چہ ہفتہ مسلمان شی او اللہ تعالیٰ دخیل فضل اونسرت پہ وجہ ہفتہ نہ حق لارہ اونبائی۔ او بیاد ہفتہ خاتمہ پہ اسلام او ایمان اوشی، نو مالہ دھتہ سپکاوے نہ دے پکاس۔

نو تواضع د دیرو بشکلو صفو نوجریہ دے۔ او پہلے انسانی طبیعت کین دکتور فریہ خاکے خلق خدا سہ دھمدردی، محبت او شفقت جدبات پیدا کیری۔ دے نہ علاوہ چہ سہے متواضع شی، نو اللہ پاک لے دتس د آقا نو محفوظ ساتی۔ او د خلقت پہ زبرون کین دھتہ د پارہ عزت پیدا کیری۔ او پہ خیلو مقبول او محبوب بنکوانو کین لے شمار کیری۔

حدیث شریف دے: تواضع دعبادت مغز دے دتقتانہ او راست باز، خلقتو بہ دے کیری۔ بل ہفتہ

دے نہ افضل نہ دے پہ برکت دمؤمن ژبہ دتوایو او زبہ آزارو نکو خبرونہ محفوظ وی۔ او ہفتہ پہ ظاہرہ او باطن کین یکساں وی۔ ہفتہ نہ خیلہ دچاہیت کوی نہ دبل چانہ دچاہیت اور بدل خواہی، حکمہ چہ قرآن او حدیث کین دغیبت دیرمذمت رانگے دے۔

اللہ پاک د موبن او تاسوقول دتواضع پر بشکل صفت بنا د کیری۔ آمین۔

مقالہ (۷۹) دحضرت پیرانوپیر مرض الموت او وصیت

پہ مرض الموت کین شیخ عبد الوہاب صاحب دخیل پلا دحضرت پیرانوپیر رحمۃ اللہ علیہ پہ خدمت کین مرض اوکھ چہ ماتہ داے وصیت او فرمایا، چہ زک پرے تاسو نہ پس عمل کوم۔ نو حضرت اور تر ارشاد او فرمایا: ”پہ تا لازم دی، چہ ہیشہ د اللہ تعالیٰ نہ ویرہ کوے۔ او دھتہ پہ مخلوقا تو کین دھیچانہ خوف اونہ کرے۔ د اللہ پاک نہ سوا بل ہیچا سہ خیل امیدونہ او حاجات مہ وابستہ کوے۔ خیل قول کارونہ اللہ تعالیٰ تہ او سپارہ۔ او اللہ پاک نہ سوا پہ ہیچا تکیہ مہ کولا حکمہ چہ دانگ دے۔ او د اللہ پاک دذات او صفاتو متعلق پہ کلکہ توجہ اختیار کیرے، چہ دباری تعالیٰ پہ توحید دتولو اجما دے۔“

ہرکھ چہ دمؤمن زبہ اللہ تعالیٰ سہ خیل تعلق درست او مضبوط کیری، نو د عقیدے او عمل ہیز یونہ صفت دھتہ نہ خارج نہ وی۔ حضرت پیرانوپیر صاحب او فرمایا: ”زک بوداے مغز ہم چہ ہفتہ پوست نہ لگا یائے خیل اولاد تہ خطاب او فرمایا: تاسو خُدا دخوانہ پہ دے شی۔ حکمہ چہ پہ ظاہرہ زک تاسو سہ ہم۔ او پہ باطن کین بل چاسوے۔ ستاسو نہ علاوہ نو خلق ہم شتہ، چہ مالہ رانگے دی۔ ہفتوی لہ خاکے ورکری۔ او د ہفتوی ادب او کرمی۔ دھتوی دپارہ داخالے وسیع کرمی۔ دے خاکے کین دخالے تعالیٰ درحمتو نوزول کیری۔ حضرت محبوب سبحانی بہ پہ دے حالت کین اکثر د: وَعَلَيْكُمْ السَّلَامُ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ“ او اللہ پاک دحمونہ او ستا سو مغفرت نمیب کیری۔ ارشاد او فرمایلو۔

دے دوران کین بہ بعض اوقات دوگی فرمایلو: ”زک داللہ پاک نہ ماریوا مخلوقا تو کین دھیچانہ نہ ویرہ حتی چہ دملک الموت نہ ہم ویرہ نشتہ۔ اے ملک الموت! زک ستا دخالق او پرورس دکار نہ ویریم، تانہ ہرگز ویریم۔“ داے او فرمایلو اورج مبارک لے دا بدن نہ پیراز او کرلو۔ پہ دوگی د دخالے تعالیٰ جنتو وی او سلامونہ۔“

دحضرت پیرانوپیر صاحب ددعا مو حضرت عبد الرزاق او حضرت موسیٰ صاحب دخیل دواہرہ لاسونہ دمسالھی (چور تازہ) پہ طور او چنول او خورول۔ او زک بہ لے دا ارشاد او فرمایلو: ”علیم السلام ورحمۃ اللہ وبرکاتہ۔ توبہ کوئی۔ او خیل صفا کین داخل شی۔ زک اوس تاسو بلہ راکم۔“ دے نہ پس پہ دوگی د مراد کیفیت خورشو۔ او ذکر الہی کین اصل باللہ شو۔ رضی اللہ عنہم ورضوانہ۔ اِنَّا لِلّٰهِ وَاِنَّا اِلَيْهِ رَاجِعُونَ

مقالہ (۸۰) دحضرت محبوب سبحانی بقیہ کلام

دباطنی تا اثرات او کشف او مشاہدے پہ لحاظ خا او ستاسو او دنور مخلوق پہ میخ کین دزکے او آسمان فرق دے۔ نو تاسو ما پہ بل سہی او بل پہ مامہ قیاس کوئی۔ یا ترے ددوئی خاکے عبد الرزاق صاحب دمرض کیفیت او پونستہ۔ نو ہفتہ لے او فرمایلو۔ لحانہ دھتو ددے تپوس نہ کوئی۔ حکمہ چہ زک داللہ پاک دعلم مطابق دیو حال نہ بل تہ منتقل کیریم۔ دے وخت کین ہیز برائتا یا فرشتہ خا پہ مرض نہ پوہیری۔ داللہ حکم سہ داللہ علم نہ ساقط کیری۔ حکم بدلیری۔ لیکن دھتہ علم نہ بدلیری۔ حکم منسوخ کیدے شی، مگر دھتہ علم منسوخ کیدے شی۔

اللہ پاک چہ کوم خیز خواہی، ہفتہ فنا کوی۔ او چہ

قصیدہ بردہ

مُصَنَّف د قصیدہ بردے د مصنف نوم شیخ شرف الدین ابو عبد اللہ محمد بن سعید بوصیری دے۔ شیخ شرف الدین صاحب پہ رومی وچ دشوال ششمہ ہجری (مطابق ۱۱۱۳ھ) د ملک یمن پہ بوصیر نوے علاقہ کنیں پیدا شوے وو۔ دو د ژوند حالات ورنہ دی معلوم، خود مرگہ کے معلومہ ده چه دے دخیل وختہ یو هو بنیاد خوش نویں، متبر عالم او یولو کے بزماک وو۔ دو د وفات متعلق ہم مختلف روایات دی۔ خود مقریری او ابن شاکر د تحقیق مطابق دے پہ ششمہ ہجری (مطابق ۱۱۹۱ھ) کنیں وفات شوے دے (پہ حوالہ دانسائیکو پیدیا ان اسلام جلد اول ص ۱۱۸) او پہ مصر کنیں امام شافعی صاحب مزار سورہ نزد دے دفن شوے دے۔ دو د برے قصیدے لیکل دی۔ خوب ہف کنیں چه کوم شہرت قصیدہ بردے تہ حاصل دے۔ دیلے قصیدے نہ دے نصیب شوے۔

وجه تسمیہ د قصیدہ بردے اصل نوم **اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ** یا **اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ** دے۔ پہ دیکنیں قول دوہ شپتہ دیاسہ یوسل شعرونہ دی دے تہ قصیدہ بردہ حکمہ وائی، چه کوم وختہ د دے ناظم یعنی لے قصیدہ ہف اشعار تہ وائی چه یو شاعر دخیل ممدوح پہ صلوات اومدح کنیں بیان کرے وی۔

کوم خیر عواری، ہفہ قائم ساتی، ہفہ سرہ لوج محفوظ دے دہفہ دکار نو دہفہ نہخو ک تپوس نشی کرے۔ او دہند یا نو نہ بہ دہفوی د معلو نو تپوس کرے شی۔ او صفا الہی پہ بارے کنیں چه کوم خبر ونہ موز تہ پہ کلام الہی کنیں رارسید لی دی۔ ہفہ ہم ہفہ شان پہ دنیا کنیں ظہور دیا موی۔

حضرت کو کے عبد الجبار صاحب ددوی نہ تپوس او کہ، چه سناسو بدن مبارک کنیں کوم اندام دے وخت درد محسوسوی۔ نو حضرت ورنہ او فرمائیل عمّا قول اعضا دے وخت درد مند دی۔ لیکن الحمد للہ خما زو درد مند نہ دے۔ دہفہ تعلق اللہ تعالیٰ سرہ بالکل درست دے۔ پہ مرین الموت کنیں بہ حضرت فرمائیل۔ د اللہ پاک نہ سوا بل ہیغولک معبود نشتہ۔ ہفہ پاک برقا و زندہ وخت د مرگہ اوفنا نہ بے خوفہ دے۔ او پہ خیل قدرت کاملہ پہ تہ لو ک ساتو حاکم او غالب دے۔ تہول مخلوقات کے پہ مرگہ مغلوب کری دی۔ د اللہ پاک نہ سوا بل ہیغولک معبود نشتہ۔ او محمد صلی اللہ علیہ وسلم دہفہ رسول دے۔ زو ہفہ کلمہ توحید و خدا کے تعالیٰ نہ مدد عوارم۔

حضرت کوئی موسیٰ صاحب فرمائی چه دو قات کید و پہ وخت حضرت دے دے خله او فرما بیل: **اللہ اللہ اللہ اللہ** اور وچ صدارت کے اد اذ انہ کہ۔

د اہفہ خطبات او مقالات دی، چه حضرت محبوب سبحانی بہ دہفہ اد پہ جامع مسجد کنیں خپلو عقیدت مند و اورید و نکو او خپلو مرید انو تہ ارشاد فرمائیلو۔ **اللہ پاک و موز قول د حضرت د ذات پابرات** او د دے خطبا کہ پہ برکت پہ باطنی اور جانی اسرار و معمورہ کری او فلاح دارین مو د نصیب کری۔ او پہ ایمان او اسلام مو د ثابت قدم اوساتی۔ او پہ دے مقالاتو د عمل کولو او د دے د تبلیغ او اشاعت توفیق د را کری۔ **آمین بجزمت سید المرسلین صلی اللہ علیہ وسلم و علی جمیع الانبیاء و الأولیاء**
يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ ط

کتاب فتوح الغیب ختم شو۔
الحمد لله

شیخ شرف الدین صاحب کوزن (فالج) او وہ - نوے پر
 تھے تنگ شو. ارادہ ہے وکرلہ - چہ بوقصیدہ بہ یہ صلح
 د حضرت محمد رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم کیں اولیکی
 او دفعہ بہ وسیلہ بہ دیورس دکار نہ صحت او غواری - هرکله
 چہ قصیدہ ہے تیاری کرے، نویت ہے اوکے، چہ د محمد مصطفیٰ
 صلی اللہ علیہ وسلم بہ زیارت مشرف شی - او قصیدہ ہلتہ
 اورسوی - ناگہانہ د شیے کے حضور صلی اللہ علیہ وسلم بہ خوب
 کیں اولیدلو - خپل حال ہے ورتہ عرض کرے - نوئی اکرم صلی
 اللہ علیہ وسلم پرے لاس مبارک رانیکل - او بخاد کرے پرے د
 پاس خورکے - او ورتہ ہے او فرمایا، چہ خکے پاسہ چورے
 چہ صحن مید ارشود نو حکم چور او تندرست وو - قصیدہ
 نہ قصیدہ بردہ حکمہ وائی چہ مرض بہ حالت کیں بہہ
 شیخ صاحب، حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم د شفا
 خاد رخور کرے وو - دوسے وجہ نہ دا قصیدہ بہ قصیدہ بردہ
 مشہورہ شوہ وائی چہ صبا سحر شیخ شرف الدین د کورنہ
 اورت نو بہ دروازہ کیں ورتہ بوقر ولانرؤ - ہفتہ ورتہ
 عرض اوکے چہ کومہ قصیدہ تا سو د رسول اللہ صلی اللہ علیہ
 وسلم بہ صفت کیں چورہ کرے دہ - ہفتہ ماتہ عنایت کرے
 پرے وجہ بہ خلق کیں د دے قصیدے نوم خورشو چہ
 دمکک الظاهر وزیر بہاء الدین نہ دا خیرہ اوریدہ نو
 ہفتہ دا قصیدہ بہ سرو زر اولیکلہ - دادب دیارہ ورتہ

سرتورس سر اوریدہ - دا کے واوریدہ - او قول عمر کے
 د برکات عظیمہ نہ فیض حاصلوو - یہ تولد اسلامی دنیا
 کیں دا قصیدہ دیورہ مقبولہ دہ - ددے ویرے شرے لیکے
 شوے دی - او مختار شاعرانو پرے شعرونہ ویشی دی - ددے
 نہ د تبرک حاصلوو دیارہ بہ شمارہ قیسے مشہورہ دی -
 د قصیدہ بردہ نہ شعر بہ مصرکین بہ مصطفیٰ الباقی
 صطب کیں بہ دہ شعر کیں چاپ شوے دہ - او دا سلامہ کالج
 پینور (پینور یونیورسٹی) بہ علوم شرقیہ لائبریری کیں بو
 خودغہ چاپ شوے شیخ د کتابک لاندے نہ ہم موجود
 دی - پینتو اکیدہی چہ د ناہ شیخ اوکتا بونو مرکز دے - د
 قصیدہ بردے خوقامی او بیگلے شیخ دلتہ ہم موجود دی -
 د قصیدہ بردے د فضیلت
فضیلت او خصوصیت او خصوصیت بہ حقل کتابونو
 دیرشہ راوہی - بلکہ مشائخو دھر بو شعر جدا جدا تاثیر
 بنو دے دے تکہ د مثال بہ طور چہ عاملان د قصیدہ
 بردے دا شعر ہے
 هُوَ الْوَجِيهُ الَّذِي تَرَى شِعَاعَهُ
 لِكُلِّ هَدَلٍ مِنَ الْاَهْوَالِ مُنْتَجِمٌ
 د هر مراد دیارہ آکسیر گزی خود دے ویرے نہ چہ د
 هر بو شعر تفصیل لہ د بیگلے پکار دے مونہ د اختصار
 نہ کار اخلو -

قصیدہ بردہ
 بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
 اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِیْ اَخْتَارَ لَنَا
 ۱- مَدْرَةَ الْمَسْئَلَةِ عَلٰی الْخُتَابِ فِي الْقَدَمِ
 اَنْ كُنَّا كَمَا جِئْنَا مِنْ سَلَمٍ
 ۲- مَرْجَحًا دَمًا جَزِيًّا مِنْ مَقَلَةٍ بِدَمِ
 اَمْ هَدَيْتَ الرَّيُّوْمِ مِنْ تَلْمَازٍ كَاطِلَسَةِ
 ۳- دَاوَمَسَ الرَّيُّوْمِ فِي الْكَلْبِ اَوْ رَاكِبِ
 فَمَا لِيْ بِرَيْبِكَ اِنْ كُنْتُ اَلْمَعَا هَمَسَا
 ۴- وَ مَا لِيْ بِرَيْبِكَ اِنْ كُنْتُ اسْتَقْبَوْتُ رَيْبِمْ
 اَيَسُّبُ الْقَسْبِ اَنْ اَلْحُبُّ مُسْتَكْبِمِ
 ۵- مَا بَيْنَ مُسْتَحِمِّمْ مَسْمًا وَ مُسْطَرِّمْ
 لَوْ لَا اَلْهَوَايَ لَمْ يَكُنْ دَمًا عَلٰی طَلِي
 ۶- وَلَا اَوْقَدَتْ لِيْ كَرِيْمًا اَبِيْنَ وَ الْعَسَمِ
 فَكَيْفَ تُكْرِمُ حُبًّا بِنَدَى مَا سَهَدَتْ
 ۷- بِهَ عَيْنِكَ عَدُوْلَ الدَّمِجِ وَ السَّقَمِ
 وَ اَتَيْتَ الْوَجْدَ حَكِيْمِيْ عَسِيْرَةَ وَ حَسَنِي
 ۸- وَ مَثَلِ الْبِقَارِ عَلٰی مَدِّيْكَ وَ الْعَسَمِ
 لَعَسَا سَلَى طَيْفٌ مِنْ اَهْوَايَ فَاَرَقَنِيْ
 ۹- وَ الْحُبُّ يَغْتَرِّمُ الْاَسَدَ اَبِيْنَ يَا اَلَا لَسَمِ

۱- چہ نوم دیوارہ دہ دیکہ او معنی بہ سبب کیں -
 حکم جان نوم دیورہ ارے چہ قد دعشو نہ دے ورسوہ تشبہ وکرلہ شی

مظلوم پینتو ترجمہ
 (لہ عبدالقادر خان خٹک)
 ۱- ثنا د اللہ پاک چہ ہے پیدا کرولہ عدم
 بیا درو بہ بیغمہ چہ دے مختار د کل قدر
 ۲- نہ پوہیزم نہ ذریہ دریا د کرہ بیا یاران د کسہ
 چہ مردم لہ دوو سترگو او بیضی ورسوہ دم
 باد دیار د کوشے خاورے خوش شیم درلوع راوی
 ۳- باپ غرہ دیا ولہ لوریہ بریننا شولہ پہ تو ریم
 دا د سترگو حال د خکے د شہوہ او بیض نہ او چیری
 ۴- بل د صبر ہوش لہ دلہ دروس ولسہ دم پر ہر
 د آگاہ لہ نہی او پاسہ چہ بہ راز د بیض بہا کرے
 ۵- یورسہ او بیض دی رواے بل د نہی دے مضطر
 نہ بہ تا دیار د خنبو پر لیدہ ڈرا خریاد کرے
 ۶- نہ بہ خوب لہ تاند تل بہ یاد دیان بود عسلہ
 ہیڈ انکار د بیض مہ کرے دوہ گواہان دیاہن
 ۷- دداریہ ستا پرخ گواہ دی بوہ او بیض نسل نسیم
 اوس بہ تا با ندے اثبات د خپل میں د بیض اوشہ
 ۸- خچ و زینکے زینکل دے تن و اوج شہ بہ پریشم
 ہم دیار د سترگو خیال م پر و خوب لہ دواہ سترگو
 ۹- د تمام جہان لذت لہ سوئی وری د عشق اکم
 لہ علم - معنی نیزہ - ع - نسیم - ناروغشیا - بیاری

۱۰ یَا لَیْلُی فِی الْهَوَا الْعُدْرَتِ مَعْدِنَةٌ
 ۱۱ مِیْنِ اِنِّیْكَ وَکَدْ اَنْصَفْتُ کُمْ تَلْمِ
 ۱۲ عَدُوْکَ خَالِیْ لَا سِرِّیْ بِمُسْتَحْتَبِیْ
 ۱۳ عَنِ الْوُثَاقَةِ وَکَدْ دَاوَعِیْ مَسْحَمِ
 ۱۴ مَحْمَدِیْنِی الْبَضْعِ لَکِنِّ لَنْتِ اِسْمَعُ
 ۱۵ اِنَّ الْمَجِیْبَ عَنِ الْمُدَاَلِ فِیْ سَمْعِ
 ۱۶ اِنِّیْ الشَّهِيْدُ تَمِیْمِ الْقَيْبِ فِیْ عَدَاوِیْ
 ۱۷ وَالشَّيْبُ اَبْدُ فِیْ تَضْعِ عَنِ التَّهْمِ
 ۱۸ قَارِئِ اَتَارِئِیْ بِالْشُّوْرِ مَا تَعَطَّشُ
 ۱۹ مِنْ جَهْلِمَا یَنْدَسِیْرُ الْقَيْبِ وَالْمَهْمِ
 ۲۰ وَکَدْ اَعْدَدْتُ مِنَ الْفِعْلِ الْمَجِیْلِ قَدْرِیْ
 ۲۱ صَبِیْبِ الْکَرِّ بِرَأْسِیْ عَسَى مَحْتَسِمِ
 ۲۲ لَوْ کُنْتُ اَعْلَمُ اَنْیْ مَا اَوْ قَسْرُ
 ۲۳ کُنْتُ سِیْرًا مَبْدَاً مِنْهُ بِالکُنْمِ
 ۲۴ مَعَنْ لَیْ یَسْرُ جَمَاعٍ مِنْ عَوَايِیْهَا
 ۲۵ کَمَا یُسْرُ جَمَاعِ الْمَسْجِلِ بِاللَّحْمِ
 ۲۶ فَلَ تَدْرُومُ بِالْمَعَا مِیْنِ کَسْرٍ شَهْوِیْهَا
 ۲۷ اِنَّ الْتَلْقَا مَ یَقْوِیْ شَهْوَةَ التَّهْمِ
 ۲۸ وَالنَّفْسُ کَالْقَطْلِ اِنْ تَهْمَلَهُ رَبِّیْ مَعِیْ
 ۲۹ حِبِّ الْفَرَاغِ وَانْ کَذَّبْتُمْ یَنْقَطِیْمِ

له غنیمت کونہوے۔ لے قرم۔ شعری۔ کمزوری۔ کسے لکیر۔ واکے قیرہ
 جھڑپانہ یعنی بدولت سے کھنڈنظر۔ جدا۔ بیل۔ پرکیر سے ٹھوس۔

۱ عاشق شوے چہ عنہ کے گنہگار ہے پر عاشقانہ
 ۲ ملامت ملامت کی وہیہ ہرچہ وہاں نے گرم
 ۳ محبت ہے زہ ترکومہ دیا رہی لرم ساتھ
 ۴ پر نعرہ نعرہ دیا رعواں مہرہ نکر کم لہ عالم
 ۵ نصیحت دنا صاحبان کو کہ نہا پہ غور و اور سر
 ۶ چہ عاشق پر عاشق کہیں لہ نامصوری اصغر
 ۷ ما تہمت پر عاشق کہیں دیر ہی پہ نامع و کوی
 ۸ کدھر شو بہ بند و بیلو پیمان نہ دی منکوم
 ۹ اشارہ نفس دے چہ ماتہ امر تل کہ بہ بدی
 ۱۰ زکا دد کہ بہ دین کار کریم ویرہ نکر کم لہ ہم
 ۱۱ دحرمت لائق استاز ہے م پر کور را میلہ شو
 ۱۲ ما لے ہیتر اکرام اونہ کہہ کہہ کہہ اہل کرم
 ۱۳ کلام زدہ کچھ دہیو وینتو حق بہ پناہ کے نکر کم
 ۱۴ ما بہ تل بہ ویرہ نور لزل لہ خیلہ عمر سم
 ۱۵ خیا نفس یو سو کہیں آس دے ترک کلام پر پالی
 ۱۶ یو شہسوار ہے پیدا شوے چہ کے ساز کرے
 ۱۷ پر احسان غلام خیلہ نفس یو ہے بد غلام دے
 ۱۸ چہ احسان سیرت لاری دی دعیمان پہ لور کلام
 ۱۹ نفس پہ مثل دھلک دے دینوں و عدوت اعلیٰ
 ۲۰ درضاع عدوت لے و رک شہن چہ لڑی شہ منظم

لے جدا بیل۔ پر کیر سے

۲۰ قَا ضَرِیْفٌ هَوَا مَا وَتَا وَرَ اَنْتَ تَوَلَّیْتِ
 ۲۱ اِنَّ الْهَوَا مَا تَوَلَّی یُضْمِرُ اَدَا یُضْمِرُ
 ۲۲ وَتَا یُعَا وَ هِیْ فِی الْاَعْمَالِ سَائِیْتِ
 ۲۳ وَ اَنْ هِیْ اِسْتَحْبَبْتَ الْمَسْرُوعِیْ وَ لَا تَسِمِ
 ۲۴ کَمْ حَسَبْتَ لَدَا یَسْمُو قَائِلَةٌ
 ۲۵ مِنْ حَبِیْبِ کَمْ یَبْدُرُ اَنْ التَّمَّ فِی الدِّیْمِ
 ۲۶ وَ اَحْسِنِ الدَّ سَائِسِ مِنْ جُوْجِ وَ مِنْ تَبِیْعِ
 ۲۷ قُرْبِ تَحْمَمَةِ شَرِّ وَ تَنْ السَّخَمِ
 ۲۸ وَ اَسْتَفْرِیْحِ السَّ مَعِ مِنْ عَیْنِ وَ اَمَّا کَلَفُ
 ۲۹ مِنْ الْمُحَارِبِ وَ السَّرْمُ حَبِیْبَةُ الْکَدِّ
 ۳۰ وَ خَالِیْبِ النَّفْسِ وَ الشَّیْطَانِ وَ اَعِیْبِهَا
 ۳۱ وَ اِنْ هُمَا مَحْمَاکَ الْبَضْعِ قَا تَهْمِ
 ۳۲ وَ کَدْ تَطِیْعُ مِنْهُمَا حَصْمًا وَ لَا حَکْمًا
 ۳۳ قَا نَتَّ تَعْرِیْفُ کَیْبِ الْعَضْمِ وَ الْحَکْمِ
 ۳۴ اَسْتَعِیْزُ اللهُ مِنْ قَوْلِیْ یَدَا سَهْلِ
 ۳۵ لَعَدَّ نَسَبِیْکَ بِمِ نَسَبِ لِبَدِیْ عُمِّیْ
 ۳۶ اَمْرُکَ الْعَیْمِ لَکِنِّ مَا اُسْمَرْتُ بِه
 ۳۷ وَ مَا شَقَقْتُکَ کَمَا قَوْلِیْ لَکَ اَسْتَعْمِ
 ۳۸ وَ لَا تَزَقُّوْهُ قَبْلِ الْمَوْتِ تَا فِیْلَةٌ
 ۳۹ وَ لَمْ اَصِلْ بِوِیْ قُرْبِیْ وَ لَمْ اُصْمِ

لے غنیمت کونہوے (چہ دیکھ اولاد نہ کروری)

۲۰ اَرْنَبِیْمَ وَرُکُوْہِ دُوْلَہِ چہ غالب دریا کدے نشی
 ۲۱ د صورت بنہر کے خراب کہ چہ ڈشی با کد حکم
 ۲۲ تدا نفس اریہ معور کہ دستا بہ رضا دروسی
 ۲۳ کہ لہ مرادہ ستا خلاف کہ نور بہ عدال کسستم
 ۲۴ نفس مہلک لذت بیگتہ وینکارا پسنہ صورت کہ
 ۲۵ لکہ و دگلوک غلام ہے پہ لذین طعام کہیں سم
 ۲۶ لا پہ لورہ کہیں مکرونہ تر مور ہالی ددہ ویرہ
 ۲۷ ترے خذ کرے کہ ہر شوے ریاست کہیں بہ ملامت
 ۲۸ دغہ ستر کہ چہ و کے دی دو پر و گنا ہونو
 ۲۹ نوزیوہ و رکھے او بیہ کرے لازم پہ شان ندم
 ۳۰ نفس شیطان خالی دشمن دے پہ وکیل لے غلام کرے
 ۳۱ لہ جنتہ ہم دوی دوا پر دا وینتے دے آدم
 ۳۲ اطاعت کے ہرگز نہ کرے غلیبان کلا خلیبری
 ۳۳ ترا ایدائے ورتا کدہ ورتہ کدہ دوارہ مار لرم
 ۳۴ ہر سہرے کچھ کے کردارہ کدہ تہیہ غواری
 ۳۵ ذفر نہ امید واری کا بہ معنی لہ ذی عقم
 ۳۶ نصیحت بہ کجا بہ مشکل پہ تابا ندے اشرا
 ۳۷ چہ زہ نہ نیمہ سم شوے تاتہ وائم استم
 ۳۸ ما تر مرگہ لادغلو ہیتر طاعت توبہ اونہ کرے
 ۳۹ ہے لہ فرضوں کہ حق دے ادائہ شول ہفتہ دم

لے غنیمت - دشمن - لے سم - زہر

ظَلَمْتُ سَكَّةَ مِنْ أَخِي الْقَلْبَةَ إِلَى
 ۳۰ أَنْ اشْتَكَيْتُ قَدَّمَ مَاءُ الْقَمَرِ مِنْ وَرَمِ
 ۳۱ وَشَدَّ مِنْ سَعْبِ أَحْسَاءَ ذِي كَلْبِ
 ۳۲ نَحْتِ الْجَارِ كَشْحًا مَرْتَفِ الْأَكَمِ
 ۳۳ ذَوَادَتْهُ الْجِبَالُ الشَّمَّ مِنْ ذَهَبِ
 ۳۴ عَنْ نَفْسِهِ فَأَرَاهَا أَنْبَا سَكَمِ
 ۳۵ وَآكَدَتْ رُهْدًا فِيهَا مَسْرُورَتُهُ
 ۳۶ لِمَنْ الْمَسْرُورَةُ لَمْ تَكُنْ عَلَى الْوَسْمِ
 ۳۷ وَكَيْفَ تَدْعُو لِمَنْ الدُّنْيَا مَسْرُورَةٌ مِنْ
 ۳۸ لَوْلَا لَمْ تَخْرُجِ الدُّنْيَا مِنَ الْمَدَامِ
 ۳۹ مُحَمَّدٌ سَيِّدُ الْكَوْكَبِينَ وَالسَّعْدَيْنِ
 وَالْعُرَيْقِينَ مِنْ مَسُوبٍ وَوَيْلٌ لَكُمْ
 نَسِيْنَا الْأَمْرُ السَّاحِيْنَ فَكَلَا أَحَدٌ
 أَسْبَرَ فِي قَوْلٍ لَمْ يَشْفِ وَلَا تَمَمِ
 هُوَ الْعَيْبُ السَّيِّئِ كَرِيحِ شَقَاعَتِهِ
 لِسَانٌ هَذِلٌ مِنَ الْأَهْوَالِ مُقْتَدِمٌ
 دَمَانِي اللَّهُ فَاَلْمُسْتَعِينُونَ بِمِ
 مُسْتَعِينُونَ بِحَبْلِ كَيْفِ مُنْقَضِ
 فَاتَى السَّيِّئِينَ فَا خَلَقِي فِي لَيْلِي
 وَتَرِيكَ الْكَوْكَبِ فِي عَيْبِ وَلَا كَرَمِ

۳۰ تا ۳۹ یہ معصوم تجاؤر یعنی کوئے۔ یعنی نبی علیہ السلام ہائیکے ضرورت تو تجاؤر نہ شو کوئے۔

لَهُ مَا يَأْتِي شَوْسَتِ دَهْنِ جَالِيهِ بِطَاعَتِكِينَ
 ۳۰ بِدِيرِ دِيرٍ وَلَا يَرِيهِ أَوْشُو دَنَا زَكُو بِنُو وَرَمِ
 ۳۱ حَانِ كَيْ مَوْجِدِ كَيْ هَيْجَلِ دَاوِشُو بِدِيرِي
 ۳۲ تَلِ بِه دُو دِيرِيهِ لَوِيهِ تَرَلِ كَانِي بِه شَكَمِ
 ۳۳ لَوِيهِ لَوِيهِ غَوِيهِ وَرَشُوهِ نَظَرِيهِ بِه وَنَهْ كَرَمِ
 ۳۴ نَسْرُوهِ تَهْ بِنَارِيهِ لَوِيهِ شَهْ تَرَ خَاوَرُو كَمِ
 ۳۵ دَحَضَرْتِ زُرِّي بِه مَسْبُوطِ وَوَكْرِيهِ دِيرِ مَسْرُورَتِي
 ۳۶ هَيْجُو يَوْضُرُورَاتِي لَيْ لَا تَعْدُو عَلَى الْعَصَمِ
 ۳۷ بِه دُنْيَا كَيْ حُجَاتِي دَعِي جِهْ رُنْيَا أَوْفَلَا كُونِي
 ۳۸ كَيْ دَعِي نَهْ وَهْ، بِيْدَا شُوهِ بِه شُوكِ نَدُو لَعْدَمِ
 ۳۹ مَعْدِ رَسُولِ اللَّهِ جِهْ دَعِي هُوِيهِ بِدَا شَاهِ دَعِي
 دَسْرُوِي دِي بِبِيُوِي دَعْسِرُوِي دَعْعَمِ
 حُومُونِ هَيْسِي رَيْكِي نِيْمَا دَعِي أَمْرُ كَرَمِي نَهِي كَرَمِي
 جِهْ رَيْشِيئِي تَرَدِي نَهْ وَوُخُولِي يَهْ لَا أُوِيهِ نَعَمِ
 بِيَكَا نَهْ بِه هَمِ لَهْ دَعِي نَهْ دَعِي تَغْيِيْفِ اِبْدِي وَارِي كَرَمِي
 نَشْتِ نَعَمِ دَعِي دَعِي خِيْلُو جِهْ كَا وَارِ لَهْ هَوْلِ وَغَمِ
 دَعِي دَعِي حَيْلِ التَّيْنِ كَيْ نَعَمِ اِنْدُوِيهِ وَهَفَنِي نَهْ كَا
 جِهْ دَا حَيْلِي نَهْ يُوِيهِ بِه لَاسُوْفَرُوِي دَعِي حَكَمِ
 بِه صَوِيْرَتِي أُوِيهِ بِه سِيْرَتِي كَيْنِ بَهْتَرِيْنِ كَيْ دُنْيَا تُوِي
 هَمِ كَرَمِي وَوَرْتِهْمُوِي وَوَلُوِي وَوَرُوِي دَعِي اَعْلَمِ

دَعَلَهُمْ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ مُلْتَمَسَ
 ۳۰ عَدْلًا وَمِنَ الْجَبْرِ أَدْرَشَقًا مِنَ الدِّيمِ
 ۳۱ وَدَا اِقْعُوْنَ لَدَيْهِ عِنْدَ حَسْرِهِ
 ۳۲ مِنْ لَعْلَةِ الْعُلَمِ أَدْوِيْنَ شَكْلَةَ الْحَكَمِ
 ۳۳ فَهُوَ الَّذِي نَدَّ مَعْنَاهُ وَصَوْرَتُهُ
 ۳۴ لَكْرًا مَطْلَعًا حَبِيْبًا بِارِيئِ النَّسَمِ
 ۳۵ مُتْرَكًا عَنْ شَرِيئِي فِي مَعَا سِيْنِهِ
 ۳۶ فَجُو هُوَ الْمُسْتَعِينُ فِيهِ عِيْرُ مُنْقَضِ
 ۳۷ دَعِي مَا اَدْعَاهُ التَّصَارِي فِي تَيْبِهِمْ
 ۳۸ وَاحْكُمْ بِمَا شِئْتُمْ مَدْحًا فِيهِ وَاحْكُمْ
 ۳۹ فَالْتَّسُبُ إِلَى ذَاتِهِ مَا شِئْتُمْ مِنْ شَرَفِ
 وَالْتَّسُبُ إِلَى قَدْرِهِ مَا شِئْتُمْ مِنْ عِلْمِ
 فَارَكِ فَسَلِّ رَسُوْلِي اَللّٰهُ لَيْسَ لَهْ
 ۳۰ حَدٌّ فَيُعُوْبُ عَشِيْهُ نَا طَلِقٌ بِقَمِ
 ۳۱ لَوْ نَا سَبْتُ قَدْرَهُ اِنْيَا تُهْ عِلْمًا
 ۳۲ اَخِيْ اِنْمُهُ جِيْنِ بُدْعِي ذَا اِيْسِ الْوَيْمِ
 ۳۳ لَمْ يَمْتَحِنَا بِمَا نَعِي الْعَمُوْلُ بِه
 ۳۴ جِرْمًا عَكِيْنَا فَلَمْ نَرْتَبْ وَكَلْمِ
 ۳۵ اَعِي الْوَرِيْ فِهِمْ مَعْنَاهُ فَلَيْسَ يَرِي
 ۳۶ لِلْفَرْبِ وَالْبُعْدِ مِنْهُ عِيْرُ مُنْقَضِ

ہمکی واپہ نبیان کے لہ علومو مستغید و
 ۳۰ د دہ علم لکہ بحر وو تر بحرہ ہم اعظم
 ۳۱ کہ ظہورے پہ ظاہر کین ترہ وار و آخرود
 ۳۲ خو یہ علم او حکمت کین ترہمہ و و مقدم
 ۳۳ ہم دے دے جہ کامل و و پمعنی او پھوڑ کین
 ۳۴ بیائے خود پہ دوستی کرے لہ اولاد د آد مر
 ۳۵ د حضرت خوبی واپہ پیر بل شریک و ریک و و
 ۳۶ جو ہر دحسن بناشت پہ دہ کین و و غیر منقسم
 ۳۷ پہ ہر شان عہد ستاہ حد کے نشہ دستا یین
 ۳۸ خوتر ساؤ غوندا سے مہ شہ خدا کے کوئے و و
 ۳۹ پہ نسبت کرے تہ ذات دینغیر تہ و شرف او برکتی
 ۳۰ ہم نسبت کے کرے و قدر تہ ما ششت من عظم
 ۳۱ و دانا تہ لہ ادراک عاجزی عین ادراک دے
 ۳۲ دہ فضل ہومرہ نہ دے جہ ادائے کرے یہ ہم
 ۳۳ کہ انظار د معجزاتو کے موافق د مورتو دے
 ۳۴ خو جہ و اخصتے نامہ شی برے و و و و
 ۳۵ پہ اندازہ پہ کے ہرچا تہ د عقل کرے و تدخیر
 ۳۶ لوئے، ہلک کے فیض مومنی لہ حدیث لاجوم
 ۳۷ حقیقت کے لہ خدا پہ نور ہیچا موند کے نہ دے
 ۳۸ دہ کار کین نزد سے لہ سے سدا دار ک کرے ہم

۳۰ تا ۳۹ دہم - داستان ہو کین - ۳۰ تا ۳۹ ہر گ جالہ و ہر گورے

فتوح ۲۸۷ الغیب

۵۰ کہے نمرچہ دے لہ لہے نہ و رکوبہ خیرکندیا
 ۵۱ کہے نزد سے ورتے تہ گوریہ پہ دہہ سزگوشی توہم
 پہ دنیا کین وہیجا کہ دودہ قدر بنکارنہ شو
 ۵۱ دقیامت پہ ورتج بہ وبتی احتشام دہمتشم
 کہے او بہ واریہ سیاہی شی ایسے واریہ قلمونہ
 ۵۲ ترقیامتہ سے صفت کین کائے ہستی پر قلم
 منور شول ہمہ واریہ انبیاء دودہ لہ نور
 ۵۳ ہر نبی د نور قطرہ وہ دودہ نور کہے قلم
 دے پہ مثل دہیں ہرور، نور پہ مثل دہیں سوز
 ۵۳ چہ خیل نور سے را بنکارہ کہ دوزخ شید نور شورم
 خلق او خلق وود نہیں پہ خلافت کین افضل
 ۵۵ کہے خلق چہ سے بنائستہ ووپہ خلقت وولز اکرم
 لکہ کھل پہ لطافت وونکہ بدرینہ صوت
 ۵۶ لکہ سیند پہ سخاوت لکہ دہر ثابت قدم
 انبیاء کہے فریشتے دی، یاخہ نورچہ موجود است
 ۵۴ خو یودے پکین بادشاہ دے نور ہمد و ہمت
 دے گوہر دے سینظیرہ د رحمت د سمندر
 ۵۸ پہ زرا کو نکالو پیروست ووسند کین دقدم
 چہ پہ خلود د روتے سے قول جہان گورہ خوشبو دے
 ۵۶ کہ انکار پہ داوینا کہے دارو او کربہ دخیل شم

فتوح ۲۸۶ الغیب

۵۰ کا الشمس نظہر للعینین من بعد
 صغیرة وکل الکفر من امم
 ۵۱ ذکین یدیک فی الدنیا حقیقتہ
 قلم نبیام تسألوا عنہم بالعلم
 ۵۱ فمتلغ العلم فیہ انہ بصر
 ۵۲ ذانہ حیر خلقی انہ کلمہم
 وکل ای آف الرسول الکرام یحیا
 ۵۳ فاقنا انصت من نور بہم
 کائنہ شمس قلمی ہم کواکبہما
 ۵۳ یظہرت انوارہا لئلا فی الظلم
 اکوم یعلی نیت راسہ خلقی
 ۵۵ بالعلمین مشعل یالینو منکم
 کالذہر فی سدر و البدر فی سدر
 ۵۶ و البدر فی سدر و الذہر فی ہم
 کائنہ و ہو سدر فی جند لہم
 ۵۴ فی سکر حین تلقا و فی حتم
 کائناتہ الذکوہ الکفوت فی سدر
 ۵۸ من معنی من مطلق منہ و منکم
 لا طیب یدل تذا حتم اعظمہ
 ۵۶ کلوا فی المنشوق منہ و منکم

فتوح ۲۸۸ الغیب

۶۰ آیات مؤیدہ عن طیب عنصیرہ
 یا طیب مبتدأ مسک و محکم
 ۶۱ یومر قمرس دینہ الفریس انکسہ
 قد اشد ذفا محکول البوس والتقم
 ۶۱ و نبات ایوان کسلی و ہو مستدع
 کسلی آشتاب کسلی غیر ملتئم
 ۶۲ و البتار غامدۃ الالناس من استی
 علیہ و التہم ساجی العین من سدم
 ۶۳ و ساء ساوۃ ان غاٹف بجزوتھا
 ۶۳ و رۃ و ارد ہا بالفیظ حین قلمی
 کات بالثار ما بالماہ منی کلل
 ۶۴ حرمنا و بالماہ ما بالثار من سدم
 و البتار کسلی و الالثار سا طعمہ
 ۶۶ و الحق بکلم من معنی و من کلم
 عموا و صفا قرا علات البتار کس
 ۶۴ تسع و بارقۃ الالثار کس
 ۶۶ من نجد ما آخبر الالثار کا ہنم
 ۶۶ یا و دینہم المعوج لہم یس
 ۶۶ و بعد ما عابنوا فی الافق من شہ
 ۶۶ منعمۃ و فو ما فی الالثار من سدم

فتوح ۲۸۹ الغیب

۶۰ خرگندہ دیا کہ اصلہ و و حکموندہ بیغیر
 ہم پاک پہ استہ ا کین ہم وور پاک پہ حتم
 ۶۱ چہ فرس د قفس سے دینے پہ میدان رائے
 حکم رائے پہ فارسود نعم پہ خائے نعم
 ۶۱ چہ پہ فتح د جہان سے یوقدم پہ کسلی
 ۶۲ ہلتہ کسرفہ دم شہ کسری پہ قصروض
 ہم سے اورد زرا کالوشولومرد ویرہ عمہ
 ۶۳ ہم سے ہسے دا ندوہہ دچینونہ لار شوزیم
 پہغم دوب دساوہ خلق شوچہ سیند شوہے وچ
 ۶۳ تشکان پہ بیوتہ راغلہ وچ شوہی زراہہ پرم
 گویا اورتہ پاک اللہ کربہ د او بوعطا صفت
 ۶۵ پہ دا شان سے کربہ او بو تہ ہم عطا اور ضرر
 کہ و حوش و کسلی و کسریان و کسریان
 ۶۶ ہمہ واریہ خوش وقتی کربہ مبشر شو پہ مقصد
 کور کرو کافران د بشارت سنہ پہ پروا
 ۶۴ اند ارد بوق وودوی تہ پہ نظر کین معتمد
 کا ہنا نو نجو میا نو خیل خیل قوم تہ کربہ عیان
 ۶۸ چہ حق دین پہ جہان را غلو باطل دین شو معتمد
 ہم پہ ہفتہ شہ شو کربہ زلزہ پہ بتنا نو کین
 ۶۹ غم پہ نور و خاوس و پرم پرائہ و و دارہ صم
 لہ حتم - بیوست
 سہ د سوز و لطافت

لہ حتم - بیوست - لہ حتم - بیوست - لہ حتم - بیوست

لا یخو بہ شیطانا نو تجسس دفرینو کرے
 شول ددہ پہ راتلو جانہ لہ اسمانہ منہزم
 ۴۰ ہسے تبتیدہ بہ دوی د ابطال دا برہ پشان
 ۴۱ یا لکہ مکی لیکرچہ شول پہ مولیٰ ذہن بدل
 دا ارقول دکا نروچہ ہریو تسبیح کو بیان دے
 ۴۲ مانند داستول د مسیو دکب لہ قم
 ہنہ اونے چہ پرے حکم حبیب اوکریو بدللو
 ۴۳ راتلے بہ لہ عینے پہ پندو سبلا قدر
 لکہ او نو بہ سجدا کرے لہ بنا خونہ لے بختے
 ۴۴ ہسے بنا کریدہ بہ لکہ نہ بنا غلے چہ لہ قم
 ہمیشہ لے سائبان وہ سپینہ ورچو سرد پاسہ
 ۴۵ کلہ بل نبی پر دارنگ عزت حرمت و محترم
 لکہ شق لے دقروو ہسے شق لے دیکر
 ۴۶ ور لے کرے ودہ تہ جانہ کون و پاس حکم دکم
 ہم سوگندم پر ہنہ چہ یو خیر وو بل کر
 ۴۷ جوندون لے وو پے غار کین و کفار انا شویو
 ہم ددہ لہ برکتہ د صدیق من د صدقاتہ
 ۴۸ کافران پدوی باندا شولو پرے باغ شورام
 جال کینو کہ عکبوت چہ دا اوہن بیوت یادیری
 ۴۹ داد دوی اوکافران تو مینہ حد شو مستحکم

لہ لغم - میانہ لارہ

حتى عدا عن طريق الوحي منهي
 ۴۰ من الساطين بقوا انهم منهي
 كما تكلم هربا ابطال اسرته
 ۴۱ او سكر بالمعنى من را حنبر ربي
 كذا ايه بعد تشيخ بسطهم
 ۴۲ ذم المشيخ احساو ملتهم
 جاءت له عونه الا شجار سلجدة
 ۴۳ تمشي اية على ساق بلا قدر
 كما سطر سطر سلطا لساكت
 ۴۴ فر وعها من بديع الخلف في اللقم
 سئل العمامة ابي سار سار
 ۴۵ لقيه حذو طيب للهجر حرم
 افسنت بالقمير المتفق ارك له
 ۴۶ من قلبه يشبه مرفرة القسم
 وما حوى العار من خير ومن كرم
 ۴۷ وكل طرف من الكفار عنه عني
 قالبتني في الفار والتدين لم يري
 ۴۸ وهم بقو لغت ما بالفار من ايه
 ظنوا الحمام وظنوا العنكبوت على
 ۴۹ حير البرية لم تشجر ولم تحم

لہ مسیو : حضرت یونس علیہ السلام کے میانہ لارہ

کہ ہر غروب آفت وی چہ اللہ لے ساندو عشی
 ۸۰ هیچ اندوہ ورتہ نہ رسیری کہ پے غرہ وی کہ پیم
 ہرستم چہ زلمے وو پے ما کیے او ماییت کین
 ۸۱ آمان پہ وو ما موندے لہ کل رنخہ لہ کل غم
 کلہ ہر مجرم دروی سائل ددہ لہ درہ
 ۸۲ چہ کل جود او سفا ددہ پہ ذات وہ ستم
 خوب لے لکہ وحی سرا صدق و صواب وو
 ۸۳ کہ سترگہ بے خوب کرے نو قلب لے لم یسم
 دا خوب دوی دے دنیوت دمرتے نہ
 ۸۴ اون دے ہنہ خوب لکہ چہ وی دعتام
 کل گفتار کردار لے موافق لہ وحی وو
 ۸۵ نہ پہ سحر نہ پہ شعر کہانت و متهم
 خرگک بہ عاقل ورتہ نسبت د جنوں او کہ
 ۸۶ چہ پہ مس لے دلا سونو رفیدل اهل لہم
 اوج کال د پاک نبی پہ دما ترکرہ رب کویم
 ۸۷ ہم شولو پر رحمت ددہ تازہ جوارضنم
 ہم ددہ پہ دما قحط مبدل پہ فراخ شہ
 ۸۸ ہم ورینچے وریدے بہ لکہ سیل وی دعوم
 ما پریرودہ چہ صفت د پاک نبی بیان کرم زہ
 ۸۹ مانند داورچہ بل وی د شیپے پہ لوئے عالم

لہ لغم - یونی لہ عدم - سریند

وقاية الله اعنت من مضاعفة
 ۸۰ من الدعوى وعن عال من الاطم
 ما سألني الدهر فصيما استجرت به
 ۸۱ الا وياك جوارا منه لم يمهم
 ولا التفت عن الدارين من كرم
 ۸۲ الا اسكت السدى من خير من ظلم
 لا تكلم الوحي موت وديان ارك له
 ۸۳ قلنا اذا ماتت العيانت لم ينهم
 وذاك حين بلذع من مودته
 ۸۴ فليس ينكر فيها حال محتمل
 تبارك الله ما وحى بمكسب
 ۸۵ وذكروني على غيب يمهم
 كم اسرأت وصبنا بالليل راكنا
 ۸۶ واطلقت اربنا من رنقة الهم
 و احيه السنة الشهباء دعونه
 ۸۷ حتى حكمت طرة في الاضمر الهم
 يعارض جاء او خلت السطاح بها
 ۸۸ سيبا من اليم او سئل من الترم
 وحقن ووضف ايات له فلهرت
 ۸۹ فلهو دكار القرى ليلا على علم

لہ لغم - او د کیدو کہ - بیدار

صوح ۲۹۱

۹۰ كَالْعَدُوِّ يَزِيدُ دَاوُدَ مُسْتَنَادًا وَهُوَ مُسْتَكْتَبٌ
 ۹۱ وَكَيْفَ يَنْقُصُ قُدْرًا حَتَّىٰ مَسْكُوكِهِمْ
 ۹۲ فَمَا كَسَاوَلُ أَسْأَلَ الْمَدِيحِ إِلَىٰ
 ۹۳ مَا هِيَ مِنْ كَرَمِ الْأَخْلَاقِ وَالسَّيِّئِ
 ۹۴ إِيَّارِكِ حَتَّىٰ مَرَّتِ الرَّحْمَلِينَ مَحْمَدًا كَذِبًا
 ۹۵ قَدِيمًا صِغَةً الْمَوْصُوفِ بِالْقَدَمِ
 ۹۶ لَمْ تُفَرِّقْ بِيَمَانٍ وَهِيَ تَحْمِلُ نَا
 ۹۷ عَيْنَ الْمَعَادِ وَعَيْنَ عَسَاوٍ وَعَيْنَ أَرَمِ
 ۹۸ ذَا مَتِّ لَدَىٰ نَا فَمَا تَشْتَكِلُ كُلَّ مُعْجَزَةٍ
 ۹۹ مِنَ السَّمِيئَاتِ إِذْ جَاءَتْ وَكَمْ تَكْتُمِ
 ۱۰۰ مُخْتَلِمًا كَمَا تُبَيِّنُ مِنْ شَكَبَةٍ
 ۱۰۱ لِذِي شِقَاقٍ وَكَذَلِكَ يَغِيثُ مِنْ حَكَمِ
 ۱۰۲ مَا حُورِيَتْ قَطُّ إِلَّا عَادَ مِنْ حَرْبِ
 ۱۰۳ أَعْدَى الْأَعَادَى إِلَيْهَا مَلِيحُ السَّلْمِ
 ۱۰۴ وَذَلِكَ بِدَعْوَتِهَا دَعْوَىٰ مُعَارِضِهَا
 ۱۰۵ دَعْوَىٰ الْغَيُورِ بِنَا الْجَبَابِغِ عَنِ الْحَرَمِ
 ۱۰۶ لَهَا مَعَارِبُ كَمَوْجِ الْبُخْرِ فِي مَدَدِ
 ۱۰۷ وَتَوَقَّ جَوْهَرِي فِي الْحُسْنِ وَالرِّيمِ
 ۱۰۸ فَمَا تَكْتُمُ وَلَا تَحْمِلُ عَجَابُهَا
 ۱۰۹ وَلَا تُسَامِعُنِي إِلَّا كَسَارَ بِالسَّامِ

منظوم چه در بیہ تار دهنوی جمال کز
 کم هیچ نہ وی لہ قدرہ کہ ہم وی ہی منتظم
 دارم توان نشسته چه بیان وصف تو زہر یونانی
 دیرے دی اخلاق لہ حد تزیقات ہنسی کم
 مکتوب چه دی آیات دال ددھ حدیث لری
 مدلول لری قدیم چه صفت دے ذوالقدم
 اقتدار کے ہرگز نشستہ نہ ماشی، حال، استقبال
 او خبر، آوی موند نہ لہ قیامت ہم لہ عادلہ ارم
 دنور انبیاء پہ معجزو سباند لے بالاشو
 لری اصحاب ذقرآن دادے چه پہا لے ہر کام
 آیاتونہ کے حکم دی شک تیبہ و حال اللہ کر لہ لہ
 طالب نہ دے دے امر چه شوک قاضی کہ یا حکم
 چا چه پھر یونانی لائے دفصاحت کس لے
 پیسہ ہوت قرآن نہ پہ تسلیم اوپہ مسلم
 قرآن پہ فصاحت خیل ہسے رد کہ دتو دعالغو
 کہ غیرتی سہہ جانی لہ خیل حدر
 دا قرآن لعلیم درباب ذوارہ ذک دملغلو
 ولے پو پو خواص پوید چه گد بری بہ دالم
 لذت دھر کلام پہ تکرار دروی بے قرآن
 لاتازہ تازہ چه لے لولے دے بے سآمر
 لے سام - ملاشیا

صوح ۲۹۹

۱۰۰ قَدَّرْتُ بِمَا عَيْنِي قَارِعَهَا فَعَلَّتْ لَنَا
 ۱۰۱ لَقْدَ تَلَوَّرَتْ بِحَيْلِ اللَّهِ فَاغْتَصِمِ
 ۱۰۲ إِنْ تَنَلَّمَا خَيْبَةً مِنْ حَرِّ تَارٍ لَطْفِي
 ۱۰۳ أَلْفَلَا تَحَرَّ لَطْفِي مِنْ وَرْدِهَا الشَّيْمِ
 ۱۰۴ كَأَنَّهَا الْخَوْضُ مِنْ تَبِيضِ الْوَجُودِ بِهِ
 ۱۰۵ مِنَ الْعَمَاقِ وَقَدْ جَاءَ دُؤُوكَا لِحُمِّ
 ۱۰۶ وَالصَّوَابِ وَكَالْبُيْزَانِ مَعْدُولَةٍ
 ۱۰۷ فَالْقِسْطُ مِنْ عَجْرِهَا فِي النَّاسِ كَمْ يَمُ
 ۱۰۸ لَا تَجْعَلُنِي بِعُسُودٍ رَاحٍ يُشْكِرُهَا
 ۱۰۹ نَجْمًا هَلْدًا وَهُوَ عَيْنُ النَّازِقِ الْفَهْمِ
 ۱۱۰ قَدْ تُشْكِرُ الْعَيْنُ مَوَدَّ السَّمِيِّ مِنْ رِي
 ۱۱۱ وَيُشْكِرُ الْعَيْنُ طَعْمَ السَّمَاءِ مِنْ سَقَمِ
 ۱۱۲ يَا حَارًا مَنْ يَمُ الْعَاوُزُ سَاخِثِ
 ۱۱۳ سَعِيًا وَفَوْقَ مَنَازِلِ الْأَيْتِقِ الرَّيْمِ
 ۱۱۴ وَمَنْ هُوَ الْأَبِيَةُ الْكُبْرَى لِمُعْتَبِرِ
 ۱۱۵ وَمَنْ هُوَ الْبَيْعَةُ الْعَظِيمَى لِمُعْتَبِرِ
 ۱۱۶ سَدَّيْتُ مِنْ حَرَمِ لَيْلَا إِلَى حَرَمِ
 ۱۱۷ كَمَا سَرَى السُّبُلُ فِي دَاخِ مِنْ الْكَلَمِ
 ۱۱۸ وَبِئْسَ سَرَقَى إِلَى أَنْ نَلِكُ مَنَازِلَةَ
 ۱۱۹ مِنْ غَابَ قَوْسَيْنِ لَمْ تَدْرِكْ كَلِمَةَ حَرَمِ

صوح ۲۹۴ الغیب

۱۰۰ پہ لوستل کتب دوارہ ستر کے نوروصافی موی
 ۱۰۱ ہم کے زب دسکندر ترا بیے صفا دجام ترجم
 ۱۰۲ تحقیق داور لہ ویرے تلاوت کہ نہا کرے دیر
 ۱۰۳ دا اور بیز پہ تاشی لکہ یخ چه وی دیم
 ۱۰۴ نور د معصیت پہ تلاوت درے سپینیری
 ۱۰۵ سپینہ وی حوس کو تر بخوتہ تور لکہ حوس
 ۱۰۶ ہم صراط المستقیم دے ہم میزان عدالت
 ۱۰۷ کہ دے ثاب قدیمے نور نشسته هلته ہم
 ۱۰۸ هیچ تعجب مہ کرے پہ انکار دمنکرانو
 ۱۰۹ حاسد کہ جہالت کہ نہ دے دے لوفہم ہم
 ۱۱۰ دغر لہ روینایی وی دلچین ستر کے منکرے
 ۱۱۱ کلہ لذت موی دا ابو اهل سقم
 ۱۱۲ اے پہ وجود کیں خلاصہ د موجودات کے
 ۱۱۳ دربارتہ رجوع کل مخلوق دہ کہ پو بیان کاکہ آدم
 ۱۱۴ اے بترین دکل چه دلیل دے معتبر
 ۱۱۵ ہم بھترین دکل چه نعمت دے دمقتنم
 ۱۱۶ لارے لکہ میاشت دغوار لے لہ میکے نہ
 ۱۱۷ میاشت وہ درجہ پہ تاریخ شہ داوود وشم
 ۱۱۸ ویرے پہ خور دبرینا دے مسجد اقصیٰ تہ
 ۱۱۹ درست کے منور کرو پہ نور غولے دحرم
 لک حم - نورسکار

صُوح ۲۹۸ العیوب

۱۱۰ وَكَذَلِكَ مَثَلُ جَبْرِئِيلِ الْأَنْبِيَاءِ بِهَا
 ۱۱۱ وَالرَّسُلِ كَقَبِيضَتِهِمْ عَذَابٌ عَنِ خَدَمِ
 ۱۱۲ وَأَنْتَ تَحْتَرِقُ الشَّجْعَ التَّيْبَانَفَ بِهِمْ
 ۱۱۳ فِي مَوَكِبٍ كُنْتَ فِيهِ صَاحِبَ الْعَاكِمِ
 ۱۱۴ حَتَّى إِذَا لَوَّى رُكْبَكَ لَمَّا قَامَ يُسْتَسْتَقِيمُ
 ۱۱۵ مِنَ الْبُحْرَانِ وَلَا تَسْتَوِي رُسُلُكُمْ
 ۱۱۶ حَتَّى تَحْتَمِلَ كُلُّ مَقَامٍ بِالْإِضَافَةِ إِذْ
 ۱۱۷ تُوذِيكَ بِالْكَرْفِ بِمِثْلِ الْمَعْرِ وَالْعَلَمِ
 ۱۱۸ كَلِمًا تَعُودُ بِوَهْلِ أَيْ مُسْتَتِرٍ
 ۱۱۹ عَنِ الْمُبْرَبِ وَبِئْسَ آيَةُ مَنَعْتِكُمْ
 ۱۲۰ لِحَارَاتِ كُلِّ حَقَّارٍ عَسِيرٍ مُشْتَرِكٍ
 ۱۲۱ وَجُرْتِ كُلُّ مَقَامٍ عَسِيرٍ مُرْدَحِمٍ
 ۱۲۲ وَحَلَّ مَقْدَارُ مَا وَلِيَّتْ مِنْ رُكْبٍ
 ۱۲۳ وَعَذَابُ إِذْ ذَاكَ مَا أُولِيَّتْ مِنْ نَعَمٍ
 ۱۲۴ بُشْرَى نَنَا مَقْضَرِ الْإِسْلَامِ إِنَّ لَنَا
 ۱۲۵ مِنَ الْبُنْيَانِيَّةِ وَكَلِمًا كَبِيرٍ مَنَهْلًا
 ۱۲۶ لَمَّا دَعَى اللَّهُ دَاعِيَةً كَالْمَاعِيَةِ
 ۱۲۷ يَا كَرِيمَ السُّؤْلِ كَلِمًا أَكْرَمَ الْأَنْبِيَاءِ
 ۱۲۸ رَأَيْتَ قُلُوبَ الْقِدْوَى أَبْنَاءُ بَعْدِي
 ۱۲۹ كَتَبْنَا فِي أَجْفَلَتِ حَفْوَ مِنَ الْعَمِ

۰ - ۰ - ۰ یا ساختو کی

صُوح ۲۹۹ العیوب

۱۱۰ واپہ انبیاء اقتدا درپسے اوکسر لہ
 ۱۱۱ تہ ددوئی امام شوے مؤذن روح اعظم
 ۱۱۲ تیر تراسانو نو شوے ہے مقام تہ لہرے
 ۱۱۳ چہ براق لہ اند بیضہ ورا تگا نہ بری نوقدا
 ۱۱۴ واپہ فریستہ پہ استقبال درلہ راعلے
 ۱۱۵ ستا ملاقات وارو کرو ترہرشدہ معتم
 ۱۱۶ واپہ مقامونہ و ترخیل مقامہ پست کرل
 ۱۱۷ موسیٰ فو کہ عیسیٰ و وکہ خلیل کہ نوح آدم
 ۱۱۸ تا پہ شبہ حاصل کرہ ہرچہ نورے صلیو
 ۱۱۹ پائے لہ تانہ شوہمہ واپہ کل رازونہ مکتہم
 ۱۲۰ ہرچہ تاسوال لوکرہ ہمہ واپہ کے قبول کرہ
 ۱۲۱ خدا کے تاونہ لا سوال کین نوسہ ہمہ
 ۱۲۲ پائے نعمت نہ شولوچہ تانہ کے درنہ کرلو
 ۱۲۳ پہ ہمہ و کے تہ منعم کرے چہ تہ وودخرا ہم
 ۱۲۴ بشارت تہ بہ امتیاز دربول شکرہ کا ندر
 ۱۲۵ چہ دے اکر الرسول دے لارہ اکرہ الامم
 ۱۲۶ چہ افضل درمسلانوںے راولپرہ و موہرہ ستہ
 ۱۲۷ بیشکہ موہرہ کے ہم کرلو بہتر دوسرا اسم
 ۱۲۸ پہ تنہائے وجہان تہ دہمت تورہ ترملد کرہ
 ۱۲۹ دحسین کاہر پہ یوسر حضرت کرہ درہم برہم

صُوح ۳۰۰ العیوب

۱۲۰ مَا ذَاكَ يَلْقَاهُمْ فِي كُلِّ مَعْرَكٍ
 ۱۲۱ حَتَّى يَحْدَا بِالْقَمَانِ لِحَاغِلٍ وَمَنْعٍ
 ۱۲۲ وَوَدَّ الْغَزَاةَ فَكَادُوا يَفْطُونَ بِهِ
 ۱۲۳ أَشْدَاءَ شَانَتْ مَعَ الْوَقْبَانِ وَالرَّكْمِ
 ۱۲۴ تَمْنِيهِ الْأَسْبَابِ وَلَا يَكْدُرُونَ عَدَا كَهَا
 ۱۲۵ مَالَهُ لَكُنَّ مِنَ الْبَابِ الْأَشْهُرِ الْمُرْمِ
 ۱۲۶ كَأَنَّهَا السَّيْفُ مَتَيْتَ حَلَّ سَأَخْتَهُمْ
 ۱۲۷ بِكُلِّ قَسْرٍ مِنَ الْعَدَى قَدِيمٍ
 ۱۲۸ يَجْرُ بِحَرْ حَيْثُ فَوْقَ سَاحِلِيَّةٍ
 ۱۲۹ نَدَى فِي يَمُودٍ مِنَ الْأَبْطَالِ مَلْتَمِمْ
 ۱۳۰ مِنْ كُلِّ مُنْكَدِبٍ بِشَوْ مُنْتَسِبٍ
 ۱۳۱ يَسْأَلُو بِمُتَأَسِّلٍ بِكُكْرٍ مَسْطَلِمٍ
 ۱۳۲ حَتَّى عَدَتْ مِنْكَ الْإِسْلَامَ وَهِيَ بِهِمْ
 ۱۳۳ مِنْ أَعْيُنِ عَزْبَتِهَا مَوْمُو لَهُ الرَّجْمِ
 ۱۳۴ مَكْفُولَةٌ أَيْدِ ابْنِهِمْ حَيْثُ أَبِ
 ۱۳۵ وَحَيْثُ بِشَلِّ فَنَكَمَ كَيْدِكُمْ وَكَسْرِكُمْ
 ۱۳۶ هُمْ الْجِبَالُ فَسَلَّ عَنْهُمْ مُمَادٍ مَكْمِ
 ۱۳۷ مَا ذَا رَأَى مِنْهُمْ فِي كُلِّ مُضْطَمِّ
 ۱۳۸ وَسَلَّ حَبِيْبًا وَسَلَّ بَدْرًا وَسَلَّ أَحَدًا
 ۱۳۹ فَمَسْئُولٌ حَتْفٍ لَهُمْ آذَى مِنَ الْوَحْمِ

۰ - ۰ - ۰ لہ وکرم - تخت کو رہا چہ غویہ پرے تکرہ (قہ) شی

صُوح ۳۰۱ العیوب

۱۲۰ پہ یوازے بہ اصحابو کافران ہمہ دیکھ کرہ
 ۱۲۱ لکہ کری بوتی بوتی قصاب چہ خوبہ پیوم
 ۱۲۲ غازیان بہ ہمہ واپہ بہ الجوسرہ مارہ شو
 ۱۲۳ ہم عقاب بہ کے پہ غویہ پہ ہدیونے وحم
 ۱۲۴ تیرے بہ پرے شپے شوے ہیو خیرلہ شمارہ ورو
 ۱۲۵ ترھے چہ ہرا کے پہ دوئی اشہر الحرم
 ۱۲۶ گو یا دین د پاک نبی اوویہ یا رانومیلہ شوے
 ۱۲۷ چہ غویہ دکا فرغویستہ پرے ووخوش وخرم
 ۱۲۸ د حضرت لیکر سیلاب ووکافران لکہ خسر
 ۱۲۹ پہ چوہرے ہرلور تہ غورخول ہرم ہرم
 ۱۳۰ دین کے ترمشوقہ تر مغربہ جہان او نیو
 ۱۳۱ کہ حق وکرہ باطل و نور وینونہ شوہد ہم
 ۱۳۲ خیل بہ کے ہغہ ووجہ خیلوی کے وہ لخدایہ
 ۱۳۳ بلال حبشی سرود ابو لہب کے ذورجم
 ۱۳۴ ضامن کرلو دوئی خدا کے پہ سائنہ دویں ہمہ
 ۱۳۵ لکہ بلا راوغینت چہ دخیل عیال سائنہ کا حکم
 ۱۳۶ دوئی وولکہ غرون پس پشتنے دحال اوکرلہ کدارو
 ۱۳۷ خد کے اولیدہ لہ دوئی دلا سپہر جنگ او مصفا
 ۱۳۸ پہ زرگونو کافران وریاند سے راغلل دحسین
 ۱۳۹ تنہائے پہ یوحائے کرہ ہمکی درہم برہم

۰ - ۰ - ۰ سہ مضطرم : میدان جنگ

فتوح ۳۰۲ الغیب

۱۳۰ اَلْمُعْتَدِي السَّبِيحِ حُمُرُ بَدَا مَا وَتَرَدَتْ
 ۱۳۱ مِنَ الْوَيْدَى كُلَّ مُسَوِّدٍ مِنَ السَّحَابِ
 وَالْكَاتِبِينَ بِسُحُورِ الْحَطِّ مَا تَرَكْتَ
 ۱۳۲ اِذْ لَمْ يَكُنْ حَرْفٌ مِنْهُمْ غَيْرَ مُنْجِمٍ
 شَأْنِي السَّلَاحَ لَهُمْ سِيْمًا لَمْ يُعْجَمِ
 ۱۳۳ وَالْوَدُّ يُنْتَابَرُ بِالْبَيْتِ مِنَ النَّعْمِ
 تُهْدِي اِلَيْكَ رِيَاحُ النَّعْمِ نَشْرَهُمْ
 ۱۳۴ فَحَسِبَ الرَّهْدُ فِي الْاَكْبَامِ كُلِّ كَيْسٍ
 كَاثَمٌ فِي لَهْوِ الْخَيْلِ كَبُتُّ رَبِّي
 ۱۳۵ مِنْ شِدَّةِ الْحُزْمِ لَا مِنْ شِدَّةِ الْحُزْمِ
 كَارَتْ قَلْبُ الْوَيْدَى مِنْ بَابِ فَرْقًا
 ۱۳۶ فَمَا كَفَرْتُ بِبَيْنِ النَّهْمِ وَالْبَيْهَمِ
 وَمَنْ تَكُنْ بِرَسُولِ اللَّهِ تُصْرَعُهُ
 ۱۳۷ اِنْ تَلَقَّه الْاَكْبَدُ فِي اَجَا مَهَا حَجْمٍ
 وَلَنْ تَرَى بَيْنَ وَتِلْ غَيْرُ مُتَّصِدٍ
 ۱۳۸ بِه وَلَا مِنْ عَدُوِّ حَيْبٍ مُتَّعِيمٍ
 اَحَلَّ اَمْتَهُ فِي حِزْبِي مَلَسِيهَا
 ۱۳۹ كَا لَلْبَيْفِ حَلَّ مَعَ الْاَشْبَالِ فِي اَجْمِ
 كَمْ جَدُّ لَكَ كَلِمَاتُ اللَّهِ مِنْ جَدَلِ
 فِيهِ وَكَمْ حَمَتَمَ الْبُرْهَانَ مِنْ حَجْمِ

۱۔ نقطہ - دلت مراد زخم بہ ہمار۔

فتوح ۳۰۳ الغیب

۱۳۰ پر جنگ کہیں بہئے توروا لعطش بقریہ و
 ۱۳۱ کہ ہر جو یہ بے نوش کرے د غلیم کردن دم
 اصحابو یہ بہ جنگ کہیں دست خود بہ قلمون
 ۱۳۲ دکفار وکل جسمونہ کسول حرفونہ منعجم
 یہ وینو بہئے تل دغلبانومیدان سورشہ
 ۱۳۳ تا بہ وے چہ لا لا اوشول دکلونو شوموسم
 خوشبوئی ددوئے دیادہ د نصرت چہ تانہ رسی
 ۱۳۴ گویا چہ شکوفہ وہ بہ غیظہ کہیں پت بہنم
 بنکارید نہ بہ بہ اسونہ سے مشبوط لکہ چہ ونہ
 ۱۳۵ وی ولا رگہ دغیرہ دیاسہ نہ مشبوط او حکم
 زہر وند دکفارو الوت سے شان لہ خوف
 ۱۳۶ فرقے نے نہ شو کولے چہ سے دے یا بہم
 ہنو چہ لہ نہ خدا لے وی درسون پاری موندک
 ۱۳۷ مزہ سے کہ سے شہ پیش ترے بہ او سنتی ہنہ دم
 دوستان بہ دنی ہنکھلہ نہ وی سے مددہ
 ۱۳۸ دشمن بہ کے ہم تل تر تلہ وی مقہور او مقم
 داخل کے خیل امت کہہ بہ حصار کہیں دخیل
 ۱۳۹ مانند د امزری چہ لہ پوسر داخل شی سے اجم
 دیر بہ زمکہ پرستی وی قرآن چہ مکران دو
 دیرخلہ غالب شود ابرہان بہ ہنہ چاہہ و حخم
 شامہ - جاہہ - شکل - غار۔

فتوح ۳۰۴ الغیب

۱۳۰ كَمَا لَكَ بِالْعُلَمِ فِي الْاُتْمِ مُعْجَزَةٌ
 ۱۳۱ فِي الْفِيهِ حَلِيَّةٌ وَالْقَادِيَةُ فِي الْوَيْدَى
 حَذْمٌ مَشْتَبٌ يَكُونُ اِسْتَيْلٌ بِهَا
 ۱۳۲ دُؤُوبٌ عَجُوٌّ مَعْنَى فِي الشُّعْرِ وَالْحَدِّمْ
 اِذْ قَلَّدَ اِلَى مَا تَحْتَلِي عَوَاقِبُ
 ۱۳۳ تَاكُونُ يَهْمًا هَذَا مِنْ الْعَجْمِ
 اَلْحَدِّمْ عَنِ الْبَيْتِ فِي الْمَالِكِيْنَ وَمَا
 ۱۳۴ حَسَلَتْ اِلَاعْلَى الْاَشَارِ وَالسَّكْرِ
 قِيَا حَسَارَةٌ كَفِيَتْ فِي بَحَارِيَّتِهَا
 ۱۳۵ لَمْ تَشْرَبِ الْبَيْنِ بِاللَّيْلَةِ لَمْ تَكُنْ
 وَمَنْ يَبِيحُ اَجْلًا مَشْهُ يَسْأَلُهُ
 ۱۳۶ بَيْنَ لَهُ الْغَيْبِ فِي بَيْعِ وَفِي سَلْمِ
 اِنْ اَبَتْ دُنْيَا فَمَا عَهْدِي بِمُسْتَقْبَلِ
 ۱۳۷ مِنَ السَّيِّئِ وَلَا حَسْبِي بِمُسْتَكْرَبِ
 كَانَتْ لِي دِيْمَةٌ مَشْهُ يَكْتُمِي سَخِي
 ۱۳۸ مَحْتَدًا وَهُوَ اَذْفَى الْعَلْبِي بِالْيَمَمِ
 اِنْ لَمْ تَكُنْ فِي مَعَادِي اَجْدَا اَبَدِي
 ۱۳۹ فَضَلًا وَرَا اَقْلَ سَا ذَلَّةُ الْعَدَا
 حَاشَا اَنْ يُحْوَمَ السَّاحِبِ مَكَارِمُهُ
 اَوْ يَرْجِعَ الْبَارِئُ مَشْهُ عَكْبَرُ مَحْتَرَمِ

۱۔ بستم، بستم وکے۔ ۲۔ غیر منصرم - نشلید وکے

فتوح ۳۰۵ الغیب

۱۳۰ لوی معجزہ دہ دواعلم دودہ بہ زمانہ دجاہلیت کہیں
 ۱۳۱ اوہم سے آدب دودہ گورہ پھالت کہیں دیتم
 خدمت کے کوم بہ مثل دے د پارہ چہ رابعافش
 ۱۳۲ گناہونہ چہ کم کرے وی بہ شعرو بہ خدم
 دوی کرہ خما بہ غارہ دعقلی دلا رے خوف
 ۱۳۳ گویا چہ یوغار دے ہم مذبح تہ روان شوم
 تابع شوم دخواہش بہ خلیتوب او بہ پیری کہیں
 ۱۳۴ حاصل م خنے نہ کرے گناہ او دندم
 دیرہ کم بخت خما د نفس دہ چہ وہ بہتیار
 ۱۳۵ دین کے یہ دنیا اونہ کہتہ اونہ نے تے کرہ و رسم
 چاہے کہ دین خیل بیع یہ دا فانی دُنیا
 ۱۳۶ نہ بہ وریشکارہ شی زبان د بیع او سلم
 گناہونہ کوم دیرلہ لاسہ شوے و محمد م حکم
 ۱۳۷ یہ ایمان داور لوپہ پیغمبر چہ رسی دغیر منصرم
 بل عہد م دادے چہ بہ نامہ دودہ نامزدیم
 ۱۳۸ بہتر تر بقول و خلق دے ہم اوفی دے بہ ذمم
 کہ حضرت م لاس پہ قیامت اونہ نیسی ایشل
 ۱۳۹ پس وایہ تہ چہ دوب شوے سخت لغزش کہ دقتم
 پاک دے لگیا تہ چہ امید وار بہ ترے ہم دم شی
 یا جارے بیوتہ لار شی لہ دودہ غیر محترم

۱۔ غیر منصرم - نشلید وکے۔

فتوح ۲۰۶ الغیب

۱۵۰ وَ مِمَّنْ أَلَمَّتْ أَفْكَارُهُ مَسَدًا مَجْحُودًا
 وَ جَدَّ شُهُؤُهُ بِخَلْقِ حَبِيرٍ مُلْتَمِزٍ
 ۱۵۱ وَ لَنْ يَقُوتَ الْغَيْبُ مِنْهُ يَدَا تَرَبُّتٍ
 إِرْتِجَافًا يَنْبُتُ الْأَذْهَانَ فِي الْأَذْكَمِ
 ۱۵۲ وَ لَمْ أَرِدْ ذَهْرَةَ الدُّنْيَا الَّتِي أَقْطَعَتْ
 يَدَا دَهْرِيهَا أَشْنَى عَلَيَّ هَرَمٍ
 ۱۵۳ يَا أَكْرَمَ الْخَلْقِ مَا لِي مِنْ أَلْوَدٍ بِهِ
 سِوَالِكِ عِنْدَ حُلُولِ الْغَادِثِ الْعَمِيمِ
 ۱۵۴ وَ لَنْ يَضْبِقَ رَسُولُ اللَّهِ جَاهَكَ إِذْ
 إِذَا الْكُرَيْمُ تَحَلَّى بِاسْمِ مَسْتَقِيمٍ
 ۱۵۵ قَارِبٍ مِنْ جُودِكَ الدُّنْيَا وَ مَسْرُوتَهَا
 وَ مِثْنِ عُلُوِّ مَلِكِ عَالَمِ الْوُجُحِ وَ الْعَلَمِ
 ۱۵۶ يَا نَفْسُ لَا تَقْنَطِي مِنْ ذِكْرِ عَظَمَتِ
 إِنَّ الْكِبَارِيَّةَ فِي الْعُفْرَانِ كَاللَّسَمِ
 ۱۵۷ لَعَلَّ رَحْمَةَ رَبِّي حِينٌ يُفَسِّمُهَا
 تَأْتِي عَلَى حَسْبِ الْعِشْيَانِ فِي الْفَسَمِ
 ۱۵۸ يَا رَبِّ وَ اجْعَلْ رَجَائِي غَيْرَ مُتَعَكِّسٍ
 لَدَيْكَ وَ اجْعَلْ حِسَابِي غَيْرَ مُتَعَدِّمٍ
 ۱۵۹ وَ اَلْطَلْفُ بِعَيْدِكَ فِي الدَّارِ يُرِيدَانِ لَهُ
 صَبْرًا مَعْنَى تَدْعُهُ الْأَهْوَالُ يَسْتَهْرِمِ

سکے لعم - وارثہ کتنا ہونہ -

فتوح ۳۰۷ الغیب

۱۵۰ خود فکر خپل لازم کہ پہ مدح و پاک نبیؐ
 خلاصی م دے موندے لے کل درد لہ کل غم
 ۱۵۱ ہسے مکثرہ چہ محتاج کے تردد و رشی غشی
 بازان دسپری دیکھو نہ رضوانی پہ غرہ بہ سم
 ۱۵۲ ماچہ ثنا ویلہ دینیؐ نور مراد م نہ و
 خود اچہ در سولؐ د برکتہ شہہ خلاص دکل کم
 یا رسولؐ اللہ متوجہ تمام بحال شد کہ تلمیذ اہل سنت
 ۱۵۳ یہ بندم نفس شیطان بیانی پہ لور د جہنم
 ہنہ و رخ چہ پاک اللہ بہ قہر کاندی بعامتہ
 ۱۵۴ شفاعت م چرے اوشی ہیتر بہ جاہ نشی تاکم
 دنیا او عقیقہ دوبارہ ستالہ معہ پیدا شوی
 ۱۵۵ یو خاک کے ستاد خوا دے علم اللوح و القلم
 ہیتر اندوہ و نہ کہ مرتکب دکب اسرو
 ۱۵۶ کبیرہ کے دامت بہ مثال لکہ لعم
 قسمت چہ حق کریم کہ در رحمت پہ کوم زمان
 ۱۵۷ شائد چہ بتول دگنا ہونہ ف القسم
 ویر امید لرمہ ربہ لا تقنطوا و یلی تادی
 ۱۵۸ آسان رات حساب کرہ چہ وی امید غیر متخرم
 رحم او کرہ اے مالکہ پہ بندہ پہ دوبارہ کونہ
 ۱۵۹ ویر ناتوان دے ہم بے صبرہ نطق تیری درد اوالم
 لہ غیر متخرم رہے بہ کہ شہہ شویہ

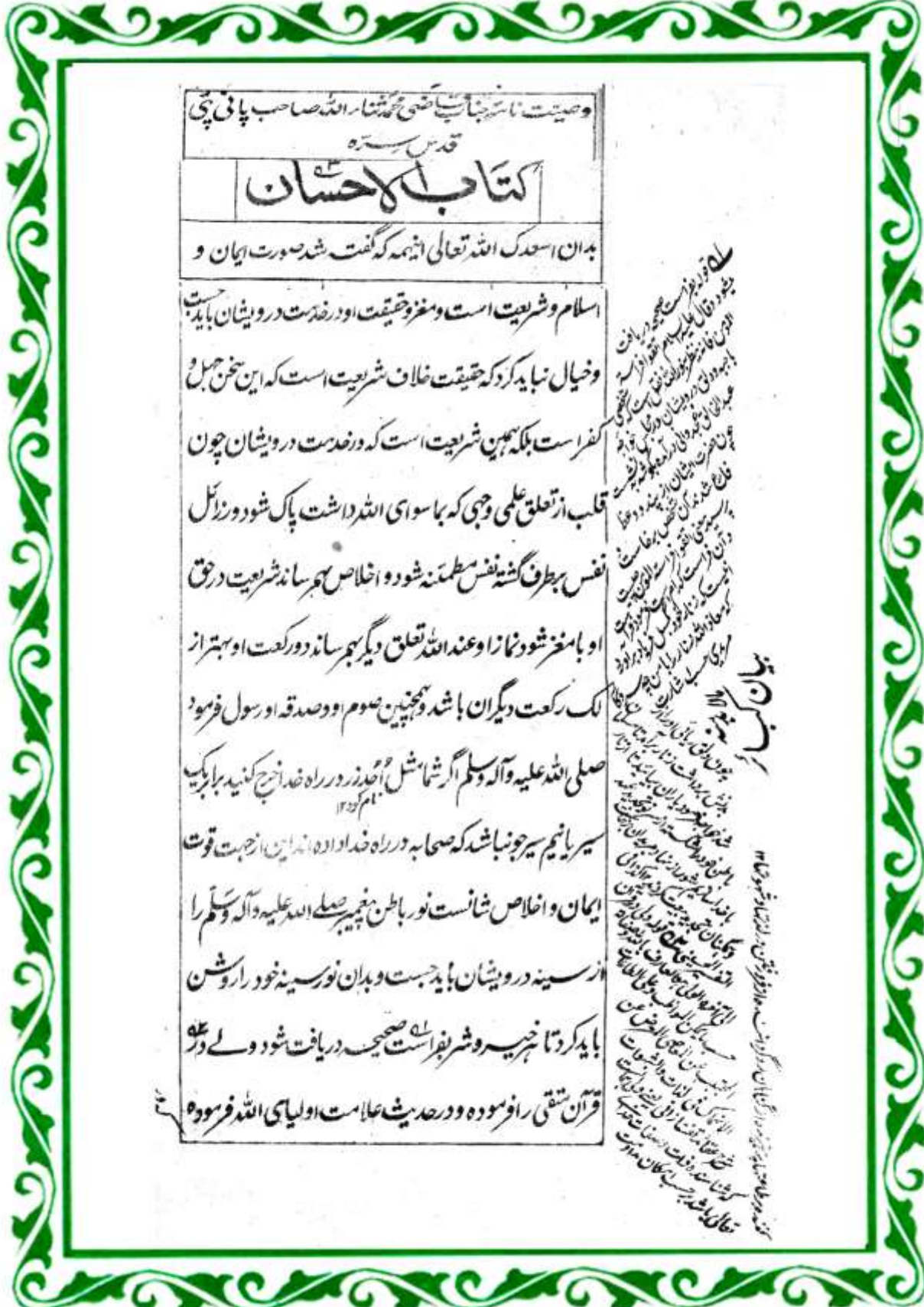
فتوح ۳۰۸ الغیب

۱۶۰ وَأَذِّنْ لِجُحُبِ صَلَوةٍ مِنْكَ دَارِ سَمَةٍ
 عَلَى النَّجِيِّ يَمْشِي وَ مُتَّجِمٍ
 ۱۶۰ امر او کرہ اے خاوندہ دکرم پہ وریو بانہ
 چہ بہ نبیؐ و تل دیبری شبہ او ریخ اودم بہ دمر
 ۱۶۱ وَالْأُولَى وَالسَّخِيبُ شَمُّ الشَّارِبِينَ لَهُمْ
 أَهْلُ النَّعْتِ وَ النَّعْتِ وَالْمُجَلِّمِ وَ الْكَلِمِ
 ۱۶۱ ہم رحمت کہ تیری پہ پیر و انو محسبانو
 بیای کل اهل تعلق چہ لری حام ہم کرم
 ۱۶۲ مَا رَجَحَتْ عَسَدُ بَابِ الْبَابِ رِيحُ صَبَا
 وَ الْفَرْبِ الْعَيْسِ حَادِي الْعَيْسِ يَا لَتَكُمِ
 ۱۶۲ خود شنووی خا نیکہ د سحر نرم بادونہ
 خود چہ سار و انان خوشحالی او بنی پہ نعم

قصیدہ سردا ختم شویہ

اللہ پاک و دا قصیدہ پہ دنیا کیں خوبتر بہت
 او پہ آخرت کیں د شفاعت سبب او کر خوبی
 آمین
 فقیر محمد عباس قادریہ

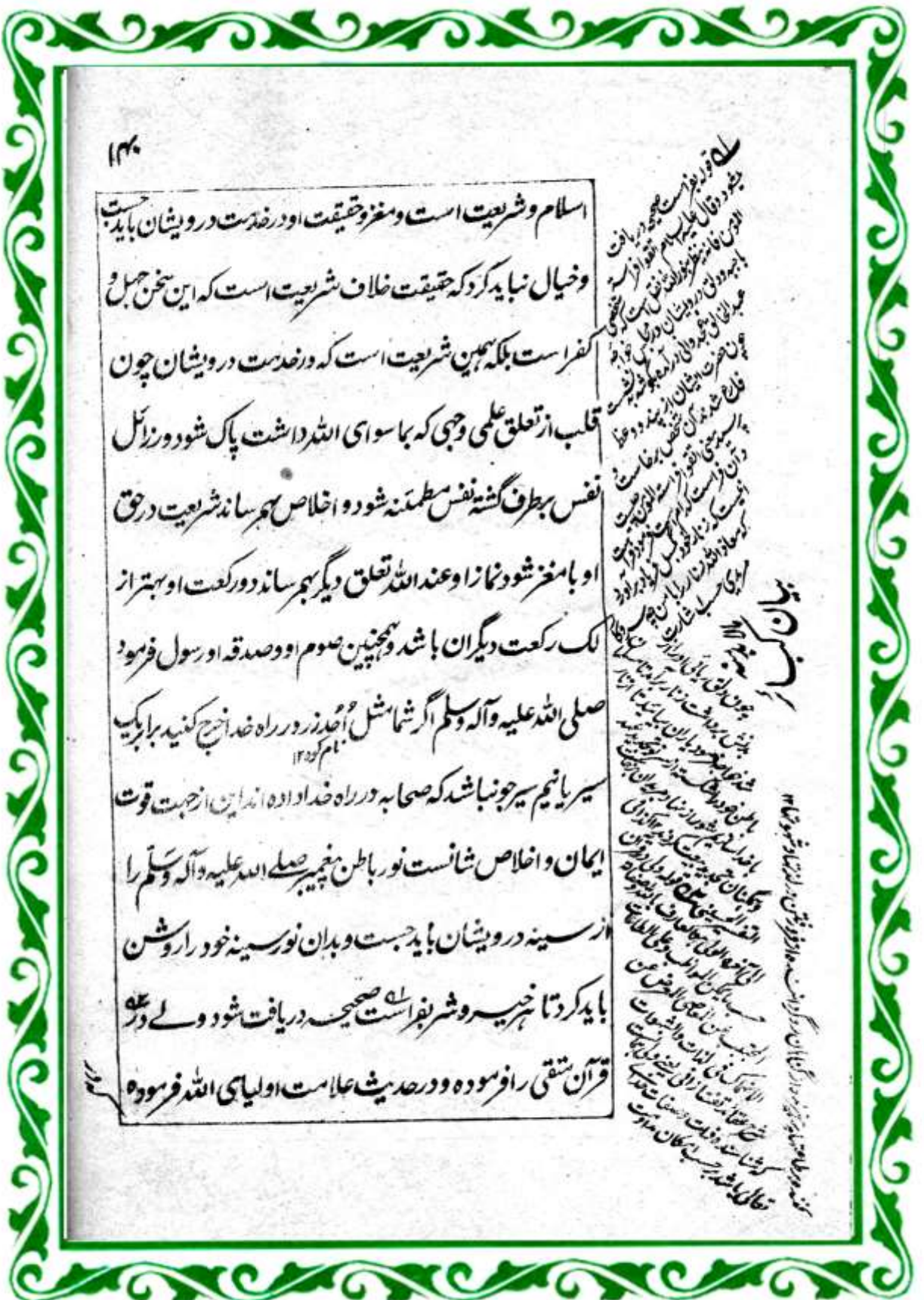
وصیت نامه جناب سید سیدی محمد تقی صاحب پانی پتی
 قدس سره
کتاب احسان
 بدان اسعدک الله تعالی انهمه که گفت شد صورت ایمان و

اسلام و شریعت است و مغز و حقیقت او در خدمت درویشان باید است
 و خیال نباید کرد که حقیقت خلاف شریعت است که این سخن حبل
 کفر است بلکه همین شریعت است که در خدمت درویشان چون
 قلب از تعلق علمی و حبی که با سواهی الله داشت پاک شود و زکات
 نفس بر طرف گشته نفس مطمئنه شود و اخلاص همه سانه شریعت در حق
 او با مغز شود نماز او عند الله تعلق دیگر بگرداند و در رکعت او بهتر از
 یک رکعت دیگران باشد و همچنین صوم او و صدقه او رسول فرمود
 صلی الله علیه و آله و سلم اگر شما مثل او در راه خدا خرج کنید باریک
 سیر یا نیم سیر چون باشد که صحابه در راه خدا داده اند این از جهت قوت
 ایمان و اخلاص شانست نور باطن پیغمبر صلی الله علیه و آله و سلم را
 از سینه درویشان باید جست و بدان نور سینه خود را روشن
 باید کرد تا خیر و شر بفراست صحیح دریافت شود و لے در
 قرآن متقی را فرموده و در حدیث علامت اولیای الله فرموده

کتاب احسان
 این کتاب از کتب صحیح است که در میان مردم است
 و این کتاب از کتب معتبره است که در میان مردم است
 و این کتاب از کتب مفید است که در میان مردم است
 و این کتاب از کتب واجب است که در میان مردم است
 و این کتاب از کتب حایر است که در میان مردم است
 و این کتاب از کتب سحر است که در میان مردم است
 و این کتاب از کتب خراف است که در میان مردم است
 و این کتاب از کتب کفر است که در میان مردم است
 و این کتاب از کتب بدعت است که در میان مردم است
 و این کتاب از کتب مجرب است که در میان مردم است
 و این کتاب از کتب ناکار است که در میان مردم است
 و این کتاب از کتب پدید آورنده است که در میان مردم است
 و این کتاب از کتب ناسخ است که در میان مردم است
 و این کتاب از کتب دروغ است که در میان مردم است
 و این کتاب از کتب باطل است که در میان مردم است
 و این کتاب از کتب موهوم است که در میان مردم است
 و این کتاب از کتب متعجب است که در میان مردم است
 و این کتاب از کتب غریب است که در میان مردم است
 و این کتاب از کتب خفا است که در میان مردم است
 و این کتاب از کتب غیب است که در میان مردم است
 و این کتاب از کتب اسرار است که در میان مردم است
 و این کتاب از کتب سحر است که در میان مردم است
 و این کتاب از کتب جادو است که در میان مردم است
 و این کتاب از کتب تنجیس است که در میان مردم است
 و این کتاب از کتب تنجیس است که در میان مردم است
 و این کتاب از کتب تنجیس است که در میان مردم است

اسلام و شریعت است و مغز و حقیقت او در خدمت درویشان باید
و خیال نباید کرد که حقیقت خلاف شریعت است که این سخن جمل
کفر است بلکه همین شریعت است که در خدمت درویشان چون
قلب از تعلق علمی و حبی که با سوی الله داشت پاک شود و زایل
نفس بر طرف گشته نفس مطمئنه شود و اخلاص بهم رساند شریعت در حق
او با مغز شود نماز او عند الله تعلق دیگر بهم رساند دو رکعت او بهتر از
یک رکعت دیگران باشد همچنین صوم او و صدقه او رسول فرمود
صلی الله علیه و آله و سلم اگر شما مثل احد زرد راه خدا خرج کنید برابر یک
سیر یا نیم سیر چون باشد که صحابه در راه خدا داده اند این از جهت قوت
ایمان و اخلاص شایسته نور باطن مغز صلی الله علیه و آله و سلم را
از سینه درویشان باید جست و بدان نور سینه خود را روشن
باید کرد تا خبری و شریف است صحیح دریافت شود و کوه
قرآن متقی را فرموده و در حدیث علامت اولیای الله فرموده

سوره نور فبما نزلنا من
بیشتر در حال طیب با هم
الذین فانیه نظیر الله
باید در حق درویشان درویشی است که
عبدان آن همه در حق درویشی است که
چون خدمت درویشی را در همه جا
خلاف شده است اینان از این جهت
پا بسوی حق نفس بر خاست
در آن فرستاده است از اولی
آنست که از اولی است که
که عباد الله را در این
سوی سبب شایسته این
چون این را با این
بیش از حد است
باید که در این
و کسان که در این
انکه این است
الذین فانیه نظیر الله
سبب این است
انجب من الامم
الانسان فی ذات الشعاع
شیخ محمد تقی از این
که شایسته است
تعالی باشد سبب
منه در حدیثی که در کتاب
در حدیثی که در کتاب

که در صحبت او خدا یاد آید یعنی محبت دنیا در صحبت او کم شود و محبت
حق زیاد گردد و او را الله اعلم کسی که مستقی نباشد اولی نه باشد ^{مشکو}
ای بسا البیس آدم روی هست پس بهرستی نشاید او دست
حضرت عزیز آن علی را مستثنی قدس سده می فرمایند ^{ای بیست نباید کرد} رباعی

با هر که نشستی و نشد جمع دلالت	وز تو ز سید صحبت آب و گلالت
ز نهار صحبتش گریزان پیشش	ور نه کنده روح عزیزان کجالت

ترجمه باب کلمات الکفر از فتاوی بر مانی

در کتب و القضاات از فتاوی خلاصه آورده که در سئله اگر چند وجه کفر
باشد و یک وجه کفر نباشد فتوی کفر نباید داد و فتوی گوید لیکن باید که خود
از اندیشه یک وجه کفر احتر از نماید سئله از شب چنین کافر شود نماز
تفصیل علی رضی الله عنه بر آنرا که بدست سئله از محال دستن یاید
خدا کافر شود سئله خدا را بهم گفتن دوست و پادرو گفتن کفر سئله
اگر کلمه کفر با اعتبار خود گوید و نداند که این کلمه کفر است اکثر علماء بر آنند

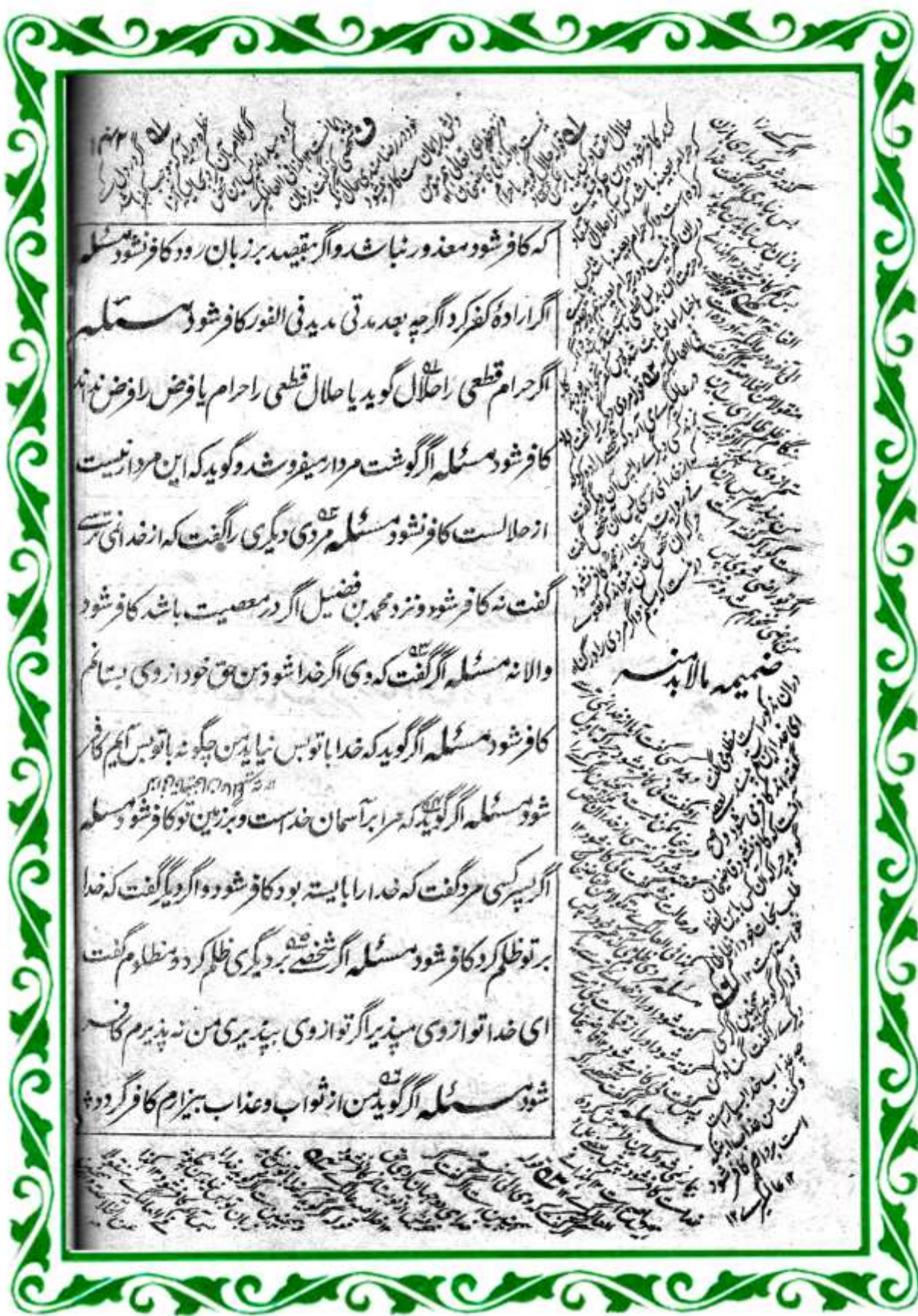
Handwritten marginal notes in Persian script, written vertically along the left side of the page. The text is dense and appears to be commentary or additional legal rulings related to the main text.

Handwritten marginal notes in Persian script, written horizontally at the bottom of the page. The text is dense and appears to be commentary or additional legal rulings related to the main text.

کافر شود و معتدور نباشد و اگر بقیصه بزبان رود کافر شود مسئله
اگر اراده کفر کرد اگر چه بعد متی مدید فی الفور کافر شود مسئله
اگر حرام قطعی را حلال گوید یا حلال قطعی را حرام یا فرض را فرض نداند
کافر شود مسئله اگر گوشت مردار میفروشد و گوید که این مردار نیست
از حلال است کافر شود مسئله مردی دیگری را گفت که از خدای استرس
گفت نه کافر شود و نزد محمد بن فضیل اگر در معصیت باشد کافر شود
والا نه مسئله اگر گفت که وی اگر خدا شود بن حق خود از وی بیساختم
کافر شود مسئله اگر گوید که خدا با تو بس نیاید پس چگونه با تو بس آیم کافر
شود مسئله اگر گوید که مرا بر آسمان خداست و بر زمین تو کافر شود مسئله
اگر کسی مرد گفت که خدا را با یسته بود کافر شود و اگر دیگر گفت که خدا
بر تو ظلم کرد کافر شود مسئله اگر شخصی بر دیگری ظلم کرد و بطلوم گفت
ای خدا تو از وی میپذیر اگر تو از وی بپذیری من نه پذیرم کافر
شود مسئله اگر گوید من از ثواب و عذاب بیزارم کافر گردد

کافر شود مسئله اگر گوید که خدا با تو بس نیاید پس چگونه با تو بس آیم کافر شود مسئله اگر گوید که مرا بر آسمان خداست و بر زمین تو کافر شود مسئله اگر کسی مرد گفت که خدا را با یسته بود کافر شود و اگر دیگر گفت که خدا بر تو ظلم کرد کافر شود مسئله اگر شخصی بر دیگری ظلم کرد و بطلوم گفت ای خدا تو از وی میپذیر اگر تو از وی بپذیری من نه پذیرم کافر شود مسئله اگر گوید من از ثواب و عذاب بیزارم کافر گردد

کافر شود مسئله اگر گوید که خدا با تو بس نیاید پس چگونه با تو بس آیم کافر شود مسئله اگر گوید که مرا بر آسمان خداست و بر زمین تو کافر شود مسئله اگر کسی مرد گفت که خدا را با یسته بود کافر شود و اگر دیگر گفت که خدا بر تو ظلم کرد کافر شود مسئله اگر شخصی بر دیگری ظلم کرد و بطلوم گفت ای خدا تو از وی میپذیر اگر تو از وی بپذیری من نه پذیرم کافر شود مسئله اگر گوید من از ثواب و عذاب بیزارم کافر گردد

مسئله اگر کسی بدون شهود نکاح کرد و گفت که خدا و رسول خدا را
 گواه کردم یا فرشته را گواه کردم کافر شود مسئله و از مجموع النوازل آورده
 که اگر گفت که فرشته دست راست و دست چپ را گواه کردم کافر
 نشود و اگر چه نکاح صحیح نباشد مسئله اگر جانوری آواز کرد پس گفت که
 بیمار بیدار یا غله گران شود یا جانور را از کرد و از سفر بازگشت در کفر او
 اختلاف است مسئله اگر گفت که خدا میداند که من همیشه پیوسته ترا یا
 میگویم بعضی گفته که کافر شود اگر گفت که خدا میداند که نمیی و شادی تو
 چنانم که نمیی و شادی خود بعضی گفته کافر شود و بعضی گفته که اگر نیکی و
 بدی آنکس بال و بدن قیام می کند چنانچه بر نیکی و بدی خود کافر شود
 مسئله اگر گفت که قسم بخدا و پدای تو کافر شود مسئله اگر گفت که زر
 از خداست لیکن از بنده استن خواهد کافر شود مسئله اگر گفت فلانی اگر
 باشد بوی ایمان نیامد یا گفت اگر خدا را بنماز کند نماز ترا هم گفت
 اگر قبضه باین سو باشد نماز نگزارم کافر شود مسئله اگر

۱۳۴
 مسئله اگر کسی بدون شهود نکاح کرد و گفت که خدا و رسول خدا را
 گواه کردم یا فرشته را گواه کردم کافر شود مسئله و از مجموع النوازل آورده
 که اگر گفت که فرشته دست راست و دست چپ را گواه کردم کافر
 نشود و اگر چه نکاح صحیح نباشد مسئله اگر جانوری آواز کرد پس گفت که
 بیمار بیدار یا غله گران شود یا جانور را از کرد و از سفر بازگشت در کفر او
 اختلاف است مسئله اگر گفت که خدا میداند که من همیشه پیوسته ترا یا
 میگویم بعضی گفته که کافر شود اگر گفت که خدا میداند که نمیی و شادی تو
 چنانم که نمیی و شادی خود بعضی گفته کافر شود و بعضی گفته که اگر نیکی و
 بدی آنکس بال و بدن قیام می کند چنانچه بر نیکی و بدی خود کافر شود
 مسئله اگر گفت که قسم بخدا و پدای تو کافر شود مسئله اگر گفت که زر
 از خداست لیکن از بنده استن خواهد کافر شود مسئله اگر گفت فلانی اگر
 باشد بوی ایمان نیامد یا گفت اگر خدا را بنماز کند نماز ترا هم گفت
 اگر قبضه باین سو باشد نماز نگزارم کافر شود مسئله اگر

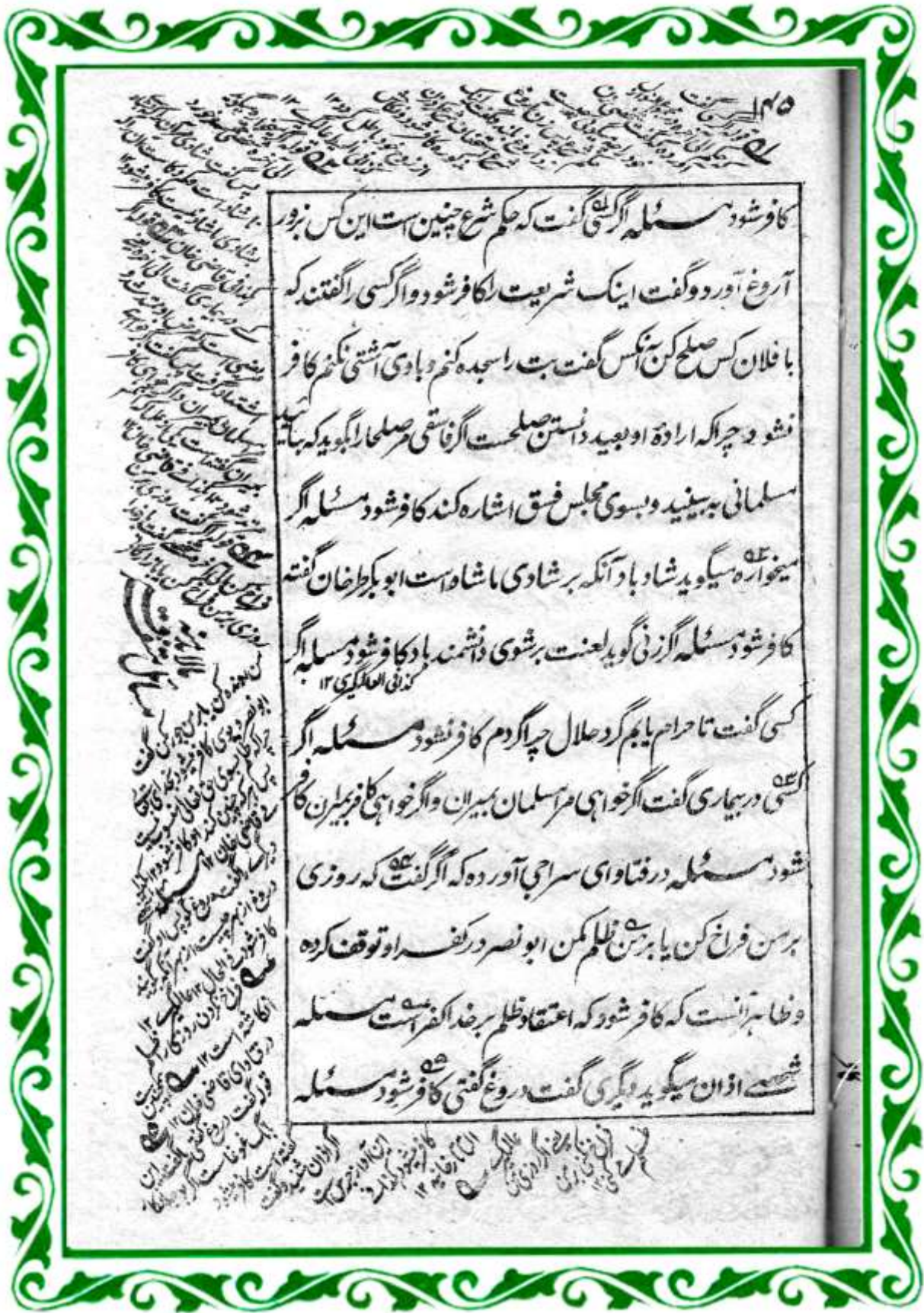
مسئله اگر کسی بدون شهود نکاح کرد و گفت که خدا و رسول خدا را
 گواه کردم یا فرشته را گواه کردم کافر شود مسئله و از مجموع النوازل آورده
 که اگر گفت که فرشته دست راست و دست چپ را گواه کردم کافر
 نشود و اگر چه نکاح صحیح نباشد مسئله اگر جانوری آواز کرد پس گفت که
 بیمار بیدار یا غله گران شود یا جانور را از کرد و از سفر بازگشت در کفر او
 اختلاف است مسئله اگر گفت که خدا میداند که من همیشه پیوسته ترا یا
 میگویم بعضی گفته که کافر شود اگر گفت که خدا میداند که نمیی و شادی تو
 چنانم که نمیی و شادی خود بعضی گفته کافر شود و بعضی گفته که اگر نیکی و
 بدی آنکس بال و بدن قیام می کند چنانچه بر نیکی و بدی خود کافر شود
 مسئله اگر گفت که قسم بخدا و پدای تو کافر شود مسئله اگر گفت که زر
 از خداست لیکن از بنده استن خواهد کافر شود مسئله اگر گفت فلانی اگر
 باشد بوی ایمان نیامد یا گفت اگر خدا را بنماز کند نماز ترا هم گفت
 اگر قبضه باین سو باشد نماز نگزارم کافر شود مسئله اگر

اینست کسی از پیغمبر این کرد کافر شود مسئله اگر کسی گفت آدم علیه السلام
 پاره می یافت دیگری گفت پس ماهمه حواله بکنانیم کافر شود این دوم
 مسئله اگر گوید آدم اگر گندیم نیخورد ما بد بخت نمی شیم کافر شود مسئله
 مردی گفت رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم چنین می کرد دیگری
 گفت که این بی ادبی است کافر شود مسئله اگر کسی گفته تا من
 ترا شنیدم سنت است دیگری گفت اگر چه سنت باشد میگویم کافر
 شود اگر گوید سنت چه کار آید کافر شود مسئله اگر کسی امر معروف
 کرد دیگری گفت چه غوغا آوردی اگر این سخن برو چه رو گفت کافر شود
 و در قضا و ای سراجی گفته طالب دین اگر خدای جهان است
 ایستادم کافر شود اگر گفت که اگر پیغمبر است کافر شود مسئله اگر
 کسی گوید که حکم خدا چنین است آن کس گفت که حکم خدا را من
 چه دانم کافر شود مسئله اگر شبوی فتوی دید و گفت که این
 چه بارنامه فتوی آوردی اگر شریعت را سبک دانی گفت

در این کتاب آمده است که اگر کسی از پیغمبر این کرد کافر شود مسئله اگر کسی گفت آدم علیه السلام پاره می یافت دیگری گفت پس ماهمه حواله بکنانیم کافر شود این دوم مسئله اگر گوید آدم اگر گندیم نیخورد ما بد بخت نمی شیم کافر شود مسئله مردی گفت رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم چنین می کرد دیگری گفت که این بی ادبی است کافر شود مسئله اگر کسی گفته تا من ترا شنیدم سنت است دیگری گفت اگر چه سنت باشد میگویم کافر شود اگر گوید سنت چه کار آید کافر شود مسئله اگر کسی امر معروف کرد دیگری گفت چه غوغا آوردی اگر این سخن برو چه رو گفت کافر شود و در قضا و ای سراجی گفته طالب دین اگر خدای جهان است ایستادم کافر شود اگر گفت که اگر پیغمبر است کافر شود مسئله اگر کسی گوید که حکم خدا چنین است آن کس گفت که حکم خدا را من چه دانم کافر شود مسئله اگر شبوی فتوی دید و گفت که این چه بارنامه فتوی آوردی اگر شریعت را سبک دانی گفت

اینست کسی از پیغمبر این کرد کافر شود مسئله اگر کسی گفت آدم علیه السلام پاره می یافت دیگری گفت پس ماهمه حواله بکنانیم کافر شود این دوم مسئله اگر گوید آدم اگر گندیم نیخورد ما بد بخت نمی شیم کافر شود مسئله مردی گفت رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم چنین می کرد دیگری گفت که این بی ادبی است کافر شود مسئله اگر کسی گفته تا من ترا شنیدم سنت است دیگری گفت اگر چه سنت باشد میگویم کافر شود اگر گوید سنت چه کار آید کافر شود مسئله اگر کسی امر معروف کرد دیگری گفت چه غوغا آوردی اگر این سخن برو چه رو گفت کافر شود و در قضا و ای سراجی گفته طالب دین اگر خدای جهان است ایستادم کافر شود اگر گفت که اگر پیغمبر است کافر شود مسئله اگر کسی گوید که حکم خدا چنین است آن کس گفت که حکم خدا را من چه دانم کافر شود مسئله اگر شبوی فتوی دید و گفت که این چه بارنامه فتوی آوردی اگر شریعت را سبک دانی گفت

۱۲۵
کافر شود مسئله اگر کسی گفت که حکم چنین است این کس زور
آورد و گفت اینک شریعت لکا فر شود و اگر کسی را گفتند که
با فلان کس صلح کن آنس گفت بت راجعه کنم و بادی استی نگویم کافر
نشود و چرا که اراده او بعید است صلحت اگر فاسق صلح را بگوید که با
مسلمانی بیسیند و بسوی مجلس فسق اشاره کند کافر شود مسئله اگر
میخواهد بیگوید شاد باد آنکه بر شادی ماشا است ابو بکر خان گفت
کافر شود مسئله اگر زنی گوید لعنت بر شوی دشمن باد کافر شود مسئله اگر
کسی گفت تا حرام یا هم گرد حلال چرا مردم کافر نشود مسئله اگر
کسی در بیماری گفت اگر خواهی مرا مسلمان بگردان و اگر خواهی کافر بگردان
شود مسئله در فتاوی سراجی آورده که اگر گفت که روزی
بر من فرخ کن یا بر من ظلم کن ابو نصر در کفر او توقف کرده
و ظاهرا است که کافر شود که اعتقاد و ظلم بر خدا کفر است مسئله
شخصه از آن بیگوید دیگری گفت دروغ گفتی کافر شود مسئله

با شادی ماشا است
کافر شود مسئله اگر
کسی در بیماری گفت
که اگر خواهی مرا مسلمان
بگردان و اگر خواهی کافر
بگردان کافر شود مسئله
اگر زنی گوید لعنت بر شوی
دشمن باد کافر شود مسئله
اگر کسی گفت تا حرام یا هم
گرد حلال چرا مردم کافر
نشود مسئله اگر کسی در
بیماری گفت اگر خواهی مرا
مسلمان بگردان و اگر خواهی
کافر بگردان کافر شود مسئله
در فتاوی سراجی آورده که
اگر گفت که روزی بر من
فرخ کن یا بر من ظلم کن
ابو نصر در کفر او توقف
کرده و ظاهرا است که کافر
شود که اعتقاد و ظلم بر
خدا کفر است مسئله شخصی
از آن بیگوید دیگری
گفت دروغ گفتی کافر
شود مسئله

کافر شود مسئله اگر زنی گوید لعنت بر شوی دشمن باد کافر شود مسئله اگر کسی گفت تا حرام یا هم گرد حلال چرا مردم کافر نشود مسئله اگر کسی در بیماری گفت اگر خواهی مرا مسلمان بگردان و اگر خواهی کافر بگردان کافر شود مسئله در فتاوی سراجی آورده که اگر گفت که روزی بر من فرخ کن یا بر من ظلم کن ابو نصر در کفر او توقف کرده و ظاهرا است که کافر شود که اعتقاد و ظلم بر خدا کفر است مسئله شخصی از آن بیگوید دیگری گفت دروغ گفتی کافر شود مسئله

در جواب آنکه می پرسد که اگر کسی که کافر شود و در اسلام بازمی آید آیا کفر او باطل می شود یا نه؟
در جواب آنکه می پرسد که اگر کسی که کافر شود و در اسلام بازمی آید آیا کفر او باطل می شود یا نه؟
در جواب آنکه می پرسد که اگر کسی که کافر شود و در اسلام بازمی آید آیا کفر او باطل می شود یا نه؟

اگر پیغمبر صلی الله علیه و آله و سلم عیب کرد یا سوی سب او یا سوی سب او گفت
کافر شود مسئله اگر کسی پادشاه ظالم را عادل گوید یا امام ابی منصور رحمه الله
تا تیری گفته کافر شود و امام ابو القاسم گفته کافر نشود چه اگر البته گاهی
عدل کرده باشد مسئله در حمادیه و سراجی گفته اگر کسی اعتقاد کند که
خراج و غیره خزانه پادشاهی ملک پادشاه است کافر شود مسئله در
سراجی گفته اگر کسی گفت که تو عالم غیب داری گفت دارم کافر شود
مسئله اگر کسی گفت که اگر خدا امرانی تو در بهشت بر تو نخواست رفت اصح
آنست که کافر نشود مسئله اگر کسی گفت من مسلمانم دیگری گفت بیعت
بر تو و بر مسلمانان تو کافر شود و در جامع الفتاوی آورده اند آنست که
کافر نشود در سراجی گفته اگر کسی گوید که اگر شنگان یا پیغمبران گواهی دهند که
ما ایم نیست باور ندارم کافر شود مسئله اگر شخصی دیگر یگفت ای کافر او
گفت اگر این چنین نبی بودم با تو صحبت می کردم بعضی گویند کافر شود و بعضی
گویند مسئله اگر کسی گوید که کافر شدن به که با تو بودن کافر نشود

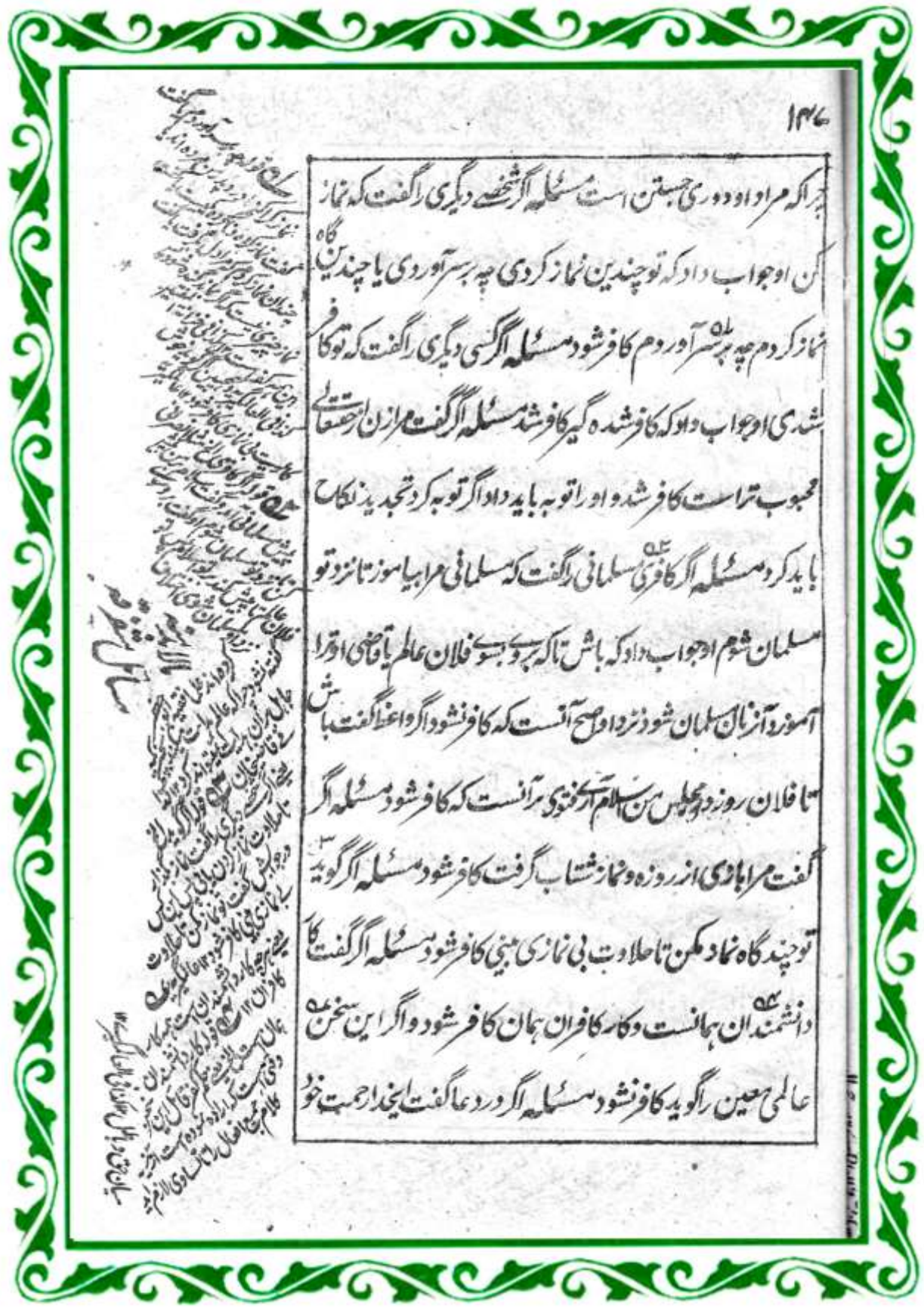
در جواب آنکه می پرسد که اگر کسی که کافر شود و در اسلام بازمی آید آیا کفر او باطل می شود یا نه؟
در جواب آنکه می پرسد که اگر کسی که کافر شود و در اسلام بازمی آید آیا کفر او باطل می شود یا نه؟
در جواب آنکه می پرسد که اگر کسی که کافر شود و در اسلام بازمی آید آیا کفر او باطل می شود یا نه؟

در جواب آنکه می پرسد که اگر کسی که کافر شود و در اسلام بازمی آید آیا کفر او باطل می شود یا نه؟
در جواب آنکه می پرسد که اگر کسی که کافر شود و در اسلام بازمی آید آیا کفر او باطل می شود یا نه؟
در جواب آنکه می پرسد که اگر کسی که کافر شود و در اسلام بازمی آید آیا کفر او باطل می شود یا نه؟

چرا که مراد او دوری جستن است مسئله اگر شخصی دیگری را گفت که نماز
 کن او جواب داد که تو چندین نماز کردی چه بر سر آوردی یا چندین
 نماز کردم چه بر سر آوردم کافر شود مسئله اگر کسی دیگری را گفت که تو کافر
 شدی او جواب داد که کافر شده گیر کافر شد مسئله اگر گفت هر از آن است
 محبوب تراست کافر شد و او را توبه باید داد اگر توبه کرد توبه پذیر نکاح
 باید کرد مسئله اگر کافری مسلمان را گفت که مسلمان مرا بیا سوز تا نزد تو
 مسلمان شوم او جواب داد که باش تا که بر و بسو فلان عالم یا قاضی او را
 آسوزد آن زمان مسلمان شود نزد او صح آنتست که کافر نشود اگر او اعطای گفت باش
 تا فلان روز و در مجلس من سلام آفرینی بر آنتست که کافر شود مسئله اگر
 گفت مرا با زنی از روزه و نماز شتاب گرفت کافر شود مسئله اگر گوید
 تو چند گاه نماز کن تا حلاوت بی نمازی بینی کافر شود مسئله اگر گفت گاه
 داشتند آن همانست و کار کافران همان کافر شود و اگر این سخن
 عالمی معین را گوید کافر نشود مسئله اگر در دعای گفت این خدا رحمت خود

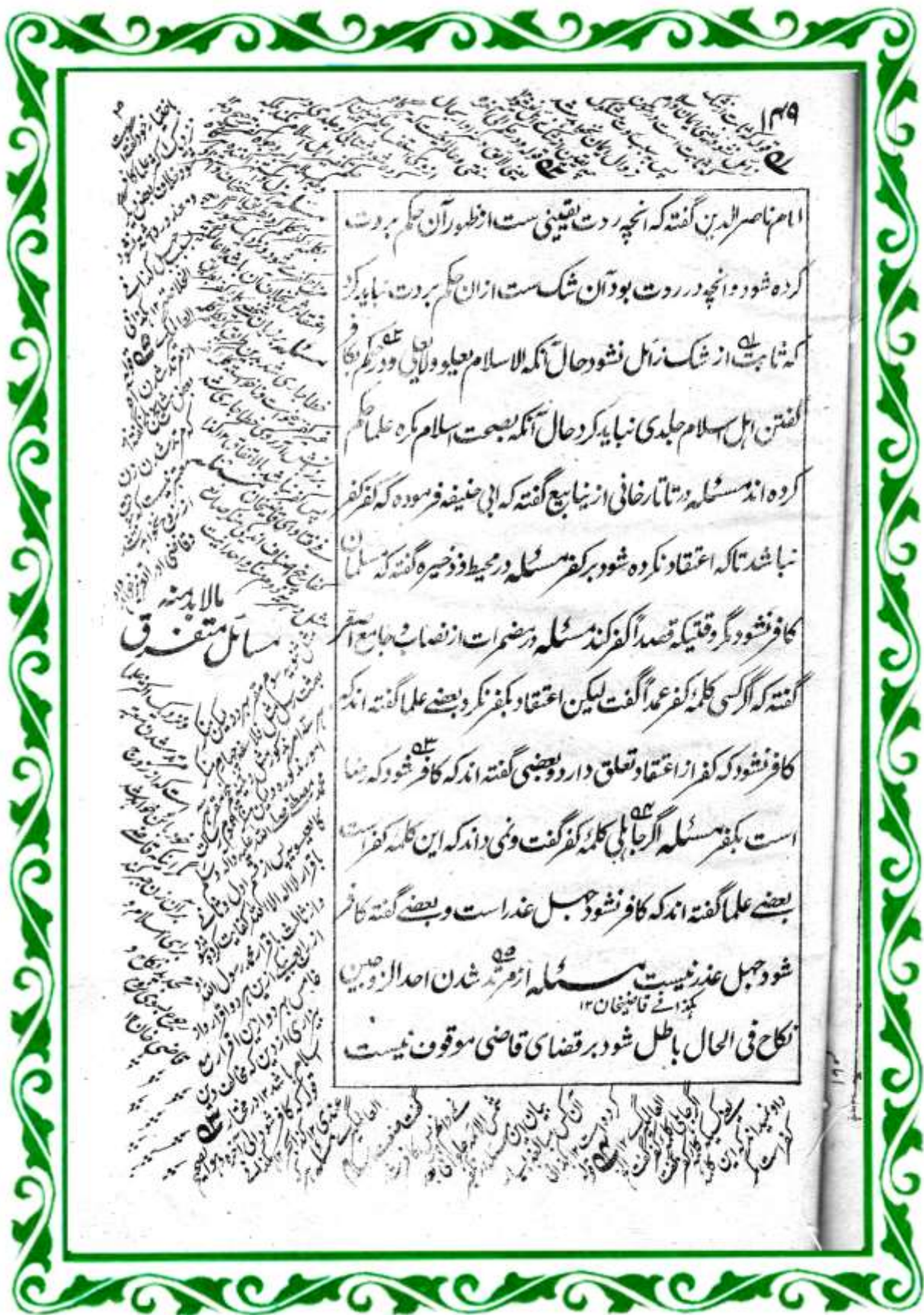
سئوال
 اگر کسی را گفت که نماز کن او جواب داد که تو چندین نماز کردی چه بر سر آوردی یا چندین نماز کردم چه بر سر آوردم کافر شود مسئله اگر کسی دیگری را گفت که تو کافر شدی او جواب داد که کافر شده گیر کافر شد مسئله اگر گفت هر از آن است محبوب تراست کافر شد و او را توبه باید داد اگر توبه کرد توبه پذیر نکاح باید کرد مسئله اگر کافری مسلمان را گفت که مسلمان مرا بیا سوز تا نزد تو مسلمان شوم او جواب داد که باش تا که بر و بسو فلان عالم یا قاضی او را آسوزد آن زمان مسلمان شود نزد او صح آنتست که کافر نشود اگر او اعطای گفت باش تا فلان روز و در مجلس من سلام آفرینی بر آنتست که کافر شود مسئله اگر گفت مرا با زنی از روزه و نماز شتاب گرفت کافر شود مسئله اگر گوید تو چند گاه نماز کن تا حلاوت بی نمازی بینی کافر شود مسئله اگر گفت گاه داشتند آن همانست و کار کافران همان کافر شود و اگر این سخن عالمی معین را گوید کافر نشود مسئله اگر در دعای گفت این خدا رحمت خود

از من در بیخ مدار از الفاظ کفر است مسئله اگر کسی زنی را گفت که متبر
شود در صورت از شوهر خود جدا شوی گویند کافر شود مسئله رضا کفر
برای خود و برای غیر خود کفر است و صحیح آنست که اگر کفر قبیح دانسته
و دشمن خود را خواهد که کافر شود کیس ازین رضا کافر نشود مسئله اگر مجلس
شهر خواری بر یکانی مرتفع مثل اعطیان بنشینند و سخن خندگی بگویند و آن محل
از آن بجنده همه کافر شود مسئله اگر آرزو کند و گوید کاشکی زنا یا قتل یا حق
حلال بودی کافر شود و اگر آرزو کند و گوید کاشکی غیر حلال بودی یا روزه
ماه رمضان فرض نبودی کافر نشود اگر کسی گوید که خدا میداند که من
این کار نکرده ام حال آنکه آن کار کرده است در صح قولین کافر شود
از امام حسرتی منقول است که اگر آن قسم بخورند اعتقاد می کنند که آن
کلام بد روغ گفتن کفر است در آن صورت کافر شود و اگر نه نشود و
فتوی حسام الدین برانست مسئله لاطحاوی گفته که از ایمان خارج کنند
مگر چیزی که او کار باشد بد آنچه ایمان آوردن بدان واجب است مسئله

اگر چنین از شوهر کافر شود
باید بداند که کفر است
مسئله اگر کسی زنی را گفت که متبر
شود در صورت از شوهر خود جدا شوی
گویند کافر شود مسئله رضا کفر
برای خود و برای غیر خود کفر است
و صحیح آنست که اگر کفر قبیح دانسته
و دشمن خود را خواهد که کافر شود
کیس ازین رضا کافر نشود مسئله
اگر مجلس شهر خواری بر یکانی
مرتفع مثل اعطیان بنشینند و سخن
خندگی بگویند و آن محل از آن بجنده
همه کافر شود مسئله اگر آرزو کند
و گوید کاشکی زنا یا قتل یا حق حلال
بودی کافر شود و اگر آرزو کند و گوید
کاشکی غیر حلال بودی یا روزه ماه
رمضان فرض نبودی کافر نشود
اگر کسی گوید که خدا میداند که من
این کار نکرده ام حال آنکه آن کار
کرده است در صح قولین کافر شود
از امام حسرتی منقول است که اگر آن
قسم بخورند اعتقاد می کنند که آن
کلام بد روغ گفتن کفر است در آن
صورت کافر شود و اگر نه نشود و
فتوی حسام الدین برانست مسئله
لاطحاوی گفته که از ایمان خارج
کنند مگر چیزی که او کار باشد بد
آنچه ایمان آوردن بدان واجب است
مسئله

مسئله اگر کسی زنی را گفت که متبر
شود در صورت از شوهر خود جدا شوی
گویند کافر شود مسئله رضا کفر
برای خود و برای غیر خود کفر است
و صحیح آنست که اگر کفر قبیح دانسته
و دشمن خود را خواهد که کافر شود
کیس ازین رضا کافر نشود مسئله
اگر مجلس شهر خواری بر یکانی
مرتفع مثل اعطیان بنشینند و سخن
خندگی بگویند و آن محل از آن بجنده
همه کافر شود مسئله اگر آرزو کند
و گوید کاشکی زنا یا قتل یا حق حلال
بودی کافر شود و اگر آرزو کند و گوید
کاشکی غیر حلال بودی یا روزه ماه
رمضان فرض نبودی کافر نشود
اگر کسی گوید که خدا میداند که من
این کار نکرده ام حال آنکه آن کار
کرده است در صح قولین کافر شود
از امام حسرتی منقول است که اگر آن
قسم بخورند اعتقاد می کنند که آن
کلام بد روغ گفتن کفر است در آن
صورت کافر شود و اگر نه نشود و
فتوی حسام الدین برانست مسئله
لاطحاوی گفته که از ایمان خارج
کنند مگر چیزی که او کار باشد بد
آنچه ایمان آوردن بدان واجب است
مسئله

امام ناصر الدین گفته که آنچه ردت یقینی است از ظهور آن حکم بردست
 کرده شود و آنچه در ردت بود آن شک است از آن حکم بردست نباید کرد
 که تا جایی از شک زایل نشود حال آنکه الاسلام علی و اولیای و در حکم بجا
 گفتن اهل اسلام جلدی نباید کرد حال آنکه بصحت اسلام بر علمای حکم
 کرده اند مسئله در تاتار خانی از نیابج گفته که ابی حنیفه فرموده که کفر کفر
 نباشد تا که اعتقاد نکرده شود بر کفر مسئله در محیط ذمیره گفته که مسلمان
 کافر نشود مگر وقتی که قصد کفر کند مسئله در ضمرات از فصاحت جامع آفر
 گفته که اگر کسی کلمه کفر عدا گفت لیکن اعتقاد بکفر نکرده و بعضی علماء گفته اند که
 کافر نشود که کفر از اعتقاد و تعلق دارد و بعضی گفته اند که کافر شود که ضما
 است بکفر مسئله اگر جایی کلمه کفر گفت و نمی داند که این کلمه کفر است
 بعضی علماء گفته اند که کافر نشود جمل عداست و بعضی گفته کافر
 شود جمل عدا نیست مسئله از فرجه شدن احد الزوین
 نکاح فی الحال باطل شود بر قضای قاضی موقوف نیست

این مسئله در ردت یقینی است از ظهور آن حکم بردست
 کرده شود و آنچه در ردت بود آن شک است از آن حکم بردست
 نباید کرد که تا جایی از شک زایل نشود حال آنکه الاسلام
 علی و اولیای و در حکم بجا گفتن اهل اسلام جلدی نباید
 کرد حال آنکه بصحت اسلام بر علمای حکم کرده اند مسئله
 در تاتار خانی از نیابج گفته که ابی حنیفه فرموده که کفر
 کفر نباشد تا که اعتقاد نکرده شود بر کفر مسئله در محیط
 ذمیره گفته که مسلمان کافر نشود مگر وقتی که قصد کفر
 کند مسئله در ضمرات از فصاحت جامع آفر گفته که اگر کسی
 کلمه کفر عدا گفت لیکن اعتقاد بکفر نکرده و بعضی علماء
 گفته اند که کافر نشود که کفر از اعتقاد و تعلق دارد و
 بعضی گفته اند که کافر شود که ضما است بکفر مسئله اگر
 جایی کلمه کفر گفت و نمی داند که این کلمه کفر است
 بعضی علماء گفته اند که کافر نشود جمل عداست و بعضی
 گفته کافر شود جمل عدا نیست مسئله از فرجه شدن احد
 الزوین نکاح فی الحال باطل شود بر قضای قاضی موقوف نیست

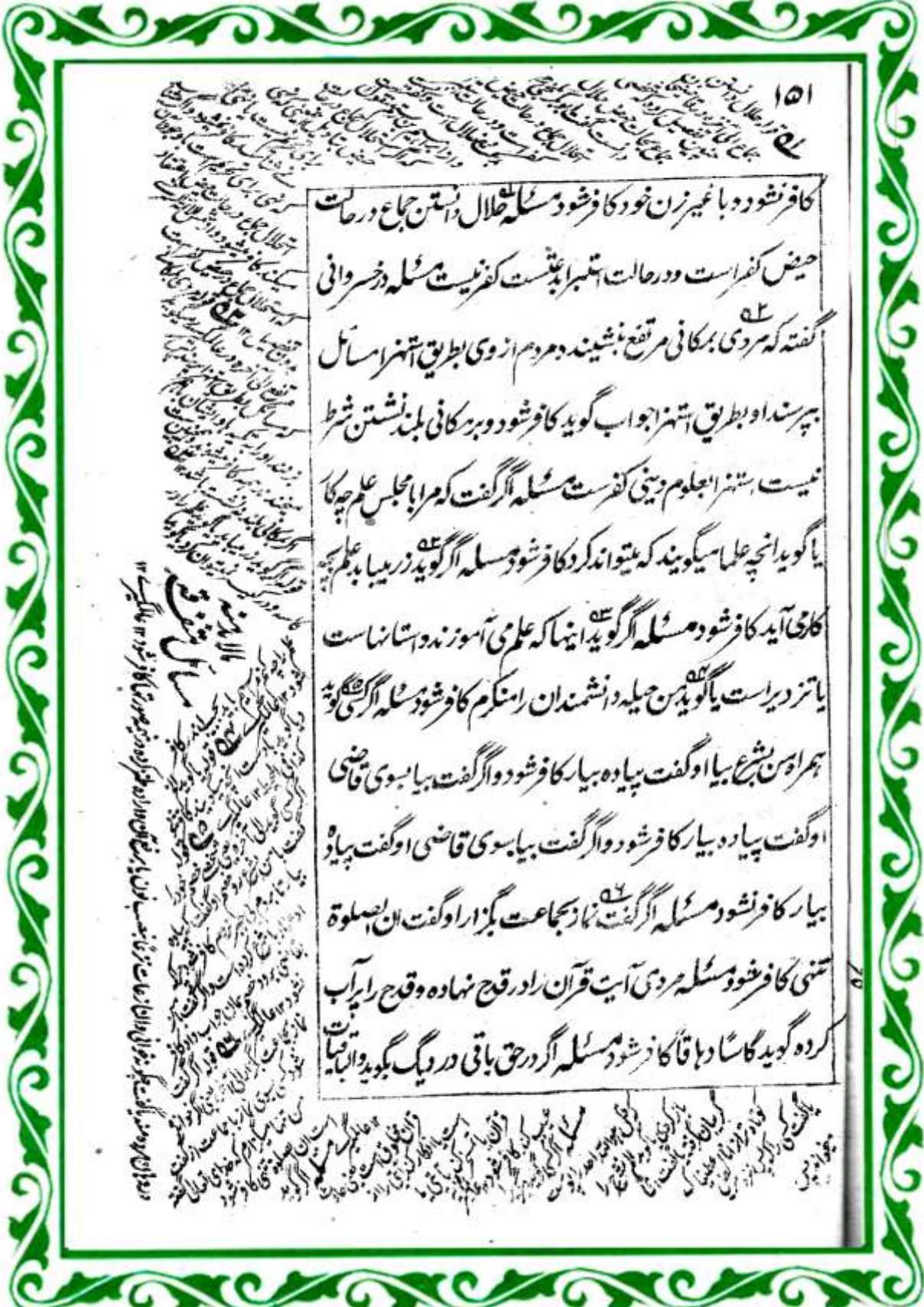
۱۴۹

۱۵۰
 و در حق کافر است که در روز قیامت
 در جهنم پاره پاره شود و در روز
 قیامت در جهنم پاره پاره شود
 و در حق کافر است که در روز قیامت
 در جهنم پاره پاره شود و در روز
 قیامت در جهنم پاره پاره شود
 و در حق کافر است که در روز قیامت
 در جهنم پاره پاره شود و در روز
 قیامت در جهنم پاره پاره شود

این روایت نقلی است مسئله اگر کسی کلاه مثل آتش پرستان یا جامه
 مثل منهدد پوشد بعضی علما گفته اند که کافر شود و بعضی گفته که کافر نشود
 و بعضی متأخرین گفته که اگر ضرورت پوشد کافر نشود مسئله اگر کسی زنا
 بست قاضی ابی حفص گفته که اگر برای خلاصی از دست کفار کرده باشد
 کافر نشود و اگر برای فائده در تجارت کرده باشد کافر شود مسئله محسوس
 روز نوروز جمع شوند یا نه در روز جمعی یا دیوالی شادی نمایند و مسلمانان
 گوید چه خوب سیرت نموده اند کافر شود مسئله از مجمع التوازی آورده
 مردی از تکاب گناه صغیره کرد پس گفت مهر او را مردی که توبه کن گفت
 که من چه کرده ام که توبه کنم کافر شود مسئله اگر صدقه کرد از مال حرام
 امیدواری ثواب کرد کافر شود مسئله اگر خشمی پیدا کند از حرام داده است
 و برای او دعا کرده و صدقه دهند و این گفت کافر شود مسئله فاسق
 شراب میخورد و اقربای او آمده برود را هم شاکر کردند بسیار کرد او مذکور
 هر دو صورت همان کافر شود مسئله از رجال نهستن لواطت با زن خود

مسئله اگر کسی کلاه مثل آتش پرستان یا جامه
 مثل منهدد پوشد بعضی علما گفته اند که کافر شود
 و بعضی گفته که اگر ضرورت پوشد کافر نشود
 مسئله اگر کسی زنا بست قاضی ابی حفص گفته
 که اگر برای خلاصی از دست کفار کرده باشد
 کافر نشود و اگر برای فائده در تجارت کرده
 باشد کافر شود مسئله محسوس روز نوروز
 جمع شوند یا نه در روز جمعی یا دیوالی
 شادی نمایند و مسلمانان گوید چه خوب
 سیرت نموده اند کافر شود مسئله از مجمع
 التوازی آورده مردی از تکاب گناه صغیره
 کرد پس گفت مهر او را مردی که توبه کن
 گفت که من چه کرده ام که توبه کنم
 کافر شود مسئله اگر صدقه کرد از مال
 حرام امیدواری ثواب کرد کافر شود
 مسئله اگر خشمی پیدا کند از حرام داده
 است و برای او دعا کرده و صدقه دهند
 و این گفت کافر شود مسئله فاسق
 شراب میخورد و اقربای او آمده برود
 را هم شاکر کردند بسیار کرد او مذکور
 هر دو صورت همان کافر شود مسئله
 از رجال نهستن لواطت با زن خود

مسئله اگر کسی کلاه مثل آتش پرستان یا جامه
 مثل منهدد پوشد بعضی علما گفته اند که کافر شود
 و بعضی گفته که اگر ضرورت پوشد کافر نشود
 مسئله اگر کسی زنا بست قاضی ابی حفص گفته
 که اگر برای خلاصی از دست کفار کرده باشد
 کافر نشود و اگر برای فائده در تجارت کرده
 باشد کافر شود مسئله محسوس روز نوروز
 جمع شوند یا نه در روز جمعی یا دیوالی
 شادی نمایند و مسلمانان گوید چه خوب
 سیرت نموده اند کافر شود مسئله از مجمع
 التوازی آورده مردی از تکاب گناه صغیره
 کرد پس گفت مهر او را مردی که توبه کن
 گفت که من چه کرده ام که توبه کنم
 کافر شود مسئله اگر صدقه کرد از مال
 حرام امیدواری ثواب کرد کافر شود
 مسئله اگر خشمی پیدا کند از حرام داده
 است و برای او دعا کرده و صدقه دهند
 و این گفت کافر شود مسئله فاسق
 شراب میخورد و اقربای او آمده برود
 را هم شاکر کردند بسیار کرد او مذکور
 هر دو صورت همان کافر شود مسئله
 از رجال نهستن لواطت با زن خود

کافر نشود و با غیر زن خود کافر شود مسئله طلال در متن جماع در حالت
 حیض کفر است و در حالت اتمبر اعتدال کفر نیست مسئله در خسروانی
 گفته که مردی بر کانی مرتفع بنشیند و مردم از وی بطریق آینه مسائل
 بپرسند او بطریق آینه جواب گوید کافر شود و بر کانی بلند نشستن شرط
 نیست آینه را معلوم دینی کفر است مسئله اگر گفت که مرا با مجلس علم چه کار
 یا گوید آنچه علمای سیویند که میتواند کرد کافر شود مسئله اگر گوید زربیا به علم چه
 کاری آید کافر شود مسئله اگر گوید اینها که علمی آموزند و استاناست
 یا تزدیر است یا گوید بن حلیه دانشمندان را منکر کافر شود مسئله اگر گفت
 همراه من شیخ بیا او گفت پیاده بیا کافر شود و اگر گفت بیابوی قاضی
 او گفت پیاده بیا کافر شود و اگر گفت بیابوی قاضی او گفت پیاده
 بیا کافر شود مسئله اگر گفت نماز جماعت بجز او گفت ان بصلوٰة
 استنی کافر شود مسئله مردی آیت قرآن را در قبح نهاده و قبح را بر آب
 کرده گوید کاسا با کافر شود مسئله اگر در حق باقی دردیگ گوید و ابی

در بیان هر دو مسئله کفر است و در حالت اتمبر اعتدال کفر نیست مسئله در خسروانی گفته که مردی بر کانی مرتفع بنشیند و مردم از وی بطریق آینه مسائل بپرسند او بطریق آینه جواب گوید کافر شود و بر کانی بلند نشستن شرط نیست آینه را معلوم دینی کفر است مسئله اگر گفت که مرا با مجلس علم چه کار یا گوید آنچه علمای سیویند که میتواند کرد کافر شود مسئله اگر گوید زربیا به علم چه کاری آید کافر شود مسئله اگر گوید اینها که علمی آموزند و استاناست یا تزدیر است یا گوید بن حلیه دانشمندان را منکر کافر شود مسئله اگر گفت همراه من شیخ بیا او گفت پیاده بیا کافر شود و اگر گفت بیابوی قاضی او گفت پیاده بیا کافر شود مسئله اگر گفت نماز جماعت بجز او گفت ان بصلوٰة استنی کافر شود مسئله مردی آیت قرآن را در قبح نهاده و قبح را بر آب کرده گوید کاسا با کافر شود مسئله اگر در حق باقی دردیگ گوید و ابی

۱۵۱

بگویند

واجب است بر آنست که بی ادبی و استخفاف هر کس از انبیا کفر است
 خواه فاعل او حلال دانسته متکبر شود یا حرام دانسته مسلم
 آنچه روافض می گویند که پنجم بر صلی الله علیه وآله و سلم از
 خوف دشمنان بعضی احکام الهی را تبلیغ نکرده کفر است
 آنکه بر علیه امده انی للاسلام و ما کت النبی لولا
 ان یرانا الله لقد جات رسل ربنا باحق صلی الله تعالی
 و سلم علی اجمعهم خصوصاً علی سیدم و خاتمهم
 شفیع العالمین و خطیب الانبیا
 یوم الدین و علی آلہ و اصحابه
 و اتباعه اجمعین

این روز که است پنجمین مرتبه است
 آنکه بر علیه امده انی للاسلام
 و ما کت النبی لولا ان یرانا
 الله لقد جات رسل ربنا باحق
 صلی الله تعالی و سلم علی
 اجمعهم خصوصاً علی سیدم
 و خاتمهم شفیع العالمین
 و خطیب الانبیا یوم الدین
 و علی آلہ و اصحابه و اتباعه
 اجمعین
 این روز که است پنجمین مرتبه است
 آنکه بر علیه امده انی للاسلام
 و ما کت النبی لولا ان یرانا
 الله لقد جات رسل ربنا باحق
 صلی الله تعالی و سلم علی
 اجمعهم خصوصاً علی سیدم
 و خاتمهم شفیع العالمین
 و خطیب الانبیا یوم الدین
 و علی آلہ و اصحابه و اتباعه
 اجمعین

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**